

Treball de fi de grau

Títol

**Anàlisi Crítica del Discurs de documentals
sobre drets humans i nens refugiats**

Estudi de cas de 'Promises' i 'Angels in the Dust'

Autor/a

Alba Mora Antoja

Tutor/a

Xavier Giró Martí

Departament	Departament de Mitjans, Comunicació i Cultura
Grau	Periodisme
Tipus de TFG	Recerca
Data	02/06/2015

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català: Anàlisi Crítica del Discurs de documentals sobre drets humans i nens refugiats
Estudi de cas de 'Promises' i 'Angels in the Dust'

Castellà: Análisis Crítico del Discurso de documentales sobre derechos humanos y niños refugiados
Estudio de caso de 'Promises' y 'Angels in the Dust'

Anglès: A critical discourse analysis of film documentaries about human rights and children refugees
A case study on 'Promises' and 'Angels in the Dust'

Autor/a: Alba Mora Antoja

Tutor/a: Xavier Giró Martí

Curs: 2014-2015

Grau: Periodisme

Paraules clau (mínim 3)

Català: drets humans; menors refugiats; Israel-Palestina; sida; Sud-àfrica; Anàlisi Crítica del Discurs

Castellà: derechos humanos; menores refugiados; Israel-Palestina; sida; Sudáfrica; Análisis Crítico del Discurso

Anglès: human rights; children refugees; Israel-Palestine; aids; South Africa; Critical Discourse Analysis

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català: El present treball té l'objectiu d'estudiar la construcció del discurs audiovisual de dos documentals sobre drets humans i menors refugiats que han estat guardonats pel sector cinematogràfic: 'Promises' –sobre el conflicte Israel-Palestina– i 'Angels in the Dust' –sobre la sida a Sud-àfrica. A partir de teories i estudis previs com l'Anàlisi Crítica del Discurs de Teun A. van Dijk, s'ha elaborat una fitxa d'anàlisi que ha de permetre concloure el nivell de compromís, respecte i rigor dels directors a l'hora de representar la problemàtica que aborden.

Castellà: El presente trabajo tiene el objetivo de estudiar la construcción del discurso audiovisual de dos documentales sobre derechos humanos y menores refugiados que han sido galardonados por el sector cinematográfico: 'Promises' –sobre el conflicto Israel-Palestina– y 'Angels in the Dust' –sobre la sida en Sudáfrica. A partir de teorías y estudios previos como el Análisis Crítico del Discurso de Teun A. van Dijk, se ha elaborado una ficha de análisis que ha de permitir concluir el nivel de compromiso, respeto y rigor de los directores a la hora de representar la problemática que abordan.

Anglès: This project aims to study the construction of the audiovisual discourse of two award-winning film documentaries about human rights and children refugees: 'Promises' –about the Israeli-Palestinian conflict– and 'Angels in the Dust' –about HIV/AIDS in South Africa. Based on previous theories and studies such as Teun A. van Dijk's Critical Discourse Analysis, an analysis worksheet has been elaborated so as to draw conclusions about the level of the directors' commitment, respect and accuracy when presenting the problem.

ANÀLISI CRÍTICA DEL DISCURS DE DOCUMENTALS

SOBRE DRETS HUMANS I NENS REFUGIATS

ESTUDI DE CAS DE *PROMISES* I *ANGELS IN THE DUST*

A qui anhela una vida amb dignitat

ÍNDEX

Introducció	9
Marc teòric	
1. Drets humans i mitjans de comunicació	
1.1. Els drets humans dels infants	11
1.2. El paper dels mitjans de comunicació	13
1.3. Recomanacions de la Federació Internacional de Periodistes	15
2. Context històric de <i>Promises</i> i <i>Angels in the Dust</i>	
2.1. Els refugiats	16
2.2. conflicte araboisraelià	17
2.3. La sida i el VIH a Sud-àfrica	21
3. Teoria del documental	
3.1. El documental: una definició	24
3.2. Classificació dels documentals segons Bill Nichols	25
4. El poder de la imatge	27
5. Anàlisi Crítica del Discurs i la retòrica persuasiva	
5.1. L'Anàlisi Crítica del Discurs segons Teun A. van Dijk	28
5.2. La retòrica persuasiva	30
Metodologia	
1. Objecte d'estudi, corpus i mostra	31
2. Objectius	31
3. Hipòtesis	32
4. Criteris metodològics, eines i procediments	
4.1. Metodologia de treball i procés d'investigació	33
4.2. Elaboració de la fitxa d'anàlisi	34
Investigació de camp	
<i>Promises</i>	

Fitxa d'anàlisi	42
Anàlisi qualitativa	
1. El model mental del conflicte araboisraelià a <i>Promises</i>	
1.1. Introducció, tematització i esquema narratiu	49
1.2. Contextualització	49
1.3. Vulneració de drets i denúncies	51
1.4. Solucions proposades i perspectives de futur	52
2. Estratègia comunicativa del documental	
2.1. Contingut retòric i persuasiu	53
2.2. Construcció de la imatge i el so	53
3. Representació dels menors	
3.1. Escoltar la veu dels nens	56
3.2. Ús d'estereotips	56
3.3. Protecció de la identitat i manifestació de la diversitat	57
4. Representació dels actors del Nord	
4.1. Visió neocolonial i solidaritat paternalista	58
4.2. Presència del documentalista	58
5. Validació de les hipòtesis	60
<i>Angels in the Dust</i>	
Fitxa d'anàlisi	61
Anàlisi qualitativa	
1. El model mental de la sida a Sud-àfrica a <i>Angels in the Dust</i>	
1.1. Introducció, tematització i esquema narratiu	69
1.2. Contextualització	69
1.3. Vulneració de drets i denúncies	71
1.4. Solucions proposades i perspectives de futur	72
2. Estratègia comunicativa del documental	
2.1. Contingut retòric i persuasiu	74
2.2. Construcció de la imatge i el so	76
3. Representació dels menors	
3.1. Humanització de la sida	78
3.2. Despreocupació dels pares	78

3.3. Felicitat a l'orfenat	79
4. Representació dels actors del Nord	
4.1. Visió neocolonial i solidaritat paternalista	80
4.2. Presència de la documentalista	82
5. Validació de les hipòtesis	84
Conclusions	
1. Constatació de l'assoliment dels objectius	
1.1. Objectiu 1. Denúncies i posició del documental	85
1.2. Objectiu 2. Contextualització del conflicte o problemàtica	85
1.3. Objectiu 3. Solucions que planteja el documental	86
1.4. Objectiu 4. Perspectiva des de la qual es realitza el documental	86
1.5. Objectiu 5. Imatges i so utilitzat	86
2. Comprovació de les hipòtesis	
2.1. Hipòtesi 1. Denúncia del drama humà i posició a favor dels discriminats	86
2.2. Hipòtesi 2. Manca de contextualització	87
2.3. Hipòtesi 3. Nul plantejament de solucions realistes	88
2.4. Hipòtesi 4. Perspectiva neocolonial	89
2.5. Hipòtesi 5. Perspectiva paternalista	90
2.6. Hipòtesi 6. Dramatisme en les imatges i el so	91
3. Conclusions finals	
3.1. Una petita mostra	92
3.2. Documentals periodístics o d'autor?	92
3.3. Construcció del model mental del problema	93
3.4. Compromís, però poca contundència	93
Bibliografia	95
Annexos	
Annex 1. Transcripció i minutatge de <i>Promises</i>	
Annex 2. Transcripció i minutatge d' <i>Angels in the Dust</i>	

INTRODUCCIÓ

Malauradament, els drets humans no acostumen a ser un tema recurrent en els mitjans de comunicació. S'omplen pàgines de diaris i minuts d'informatius amb guerres i conflictes polítics d'arreu del món, però no s'al·ludeix la vulneració de les llibertats fonamentals de les persones. No n'hi ha prou en esperar que lectors, oients i espectadors sobreentenguin el drama. Cal exposar-lo, denunciar-lo. I lluitar per evitar que es torni a repetir.

Els mitjans, a més, han de prendre's la conscienciació sobre els drets dels infants com un repte personal. Els periodistes haurien d'informar de manera justa, honesta i acurada sobre aquells temes relacionats amb la infantesa, sí, però al mateix temps, caldria facilitar que nens i nenes poguessin exposar la rica diversitat d'opinions i punts de vista. Els mitjans han de ser un mirall de la societat i alhora un espai que incrementi la consciència col·lectiva.

És per això que amb aquest estudi ens hem proposat analitzar en quina mesura el cinema documental ajuda a combatre els crims contra la dignitat de les persones. En concret, i basant-nos en l'Anàlisi Crítica del Discurs de Teun A. van Dijk, s'examinen els documentals *Promises* (2001), de Carlos Bolado, Justine Shapiro i B.Z. Goldberg, i *Angels in the Dust* (2007), de Louise Hogarth.

L'elecció de les dues pel·lícules respon a diversos motius. En primer lloc, era necessari que s'incloguessin en la temàtica dels drets humans i, específicament, que tractessin sobre menors refugiats. A banda de l'interès personal, considerem imprescindible que els productes periodístics sobre un tema tan delicat, que involucra infants en una situació de risc, compleixin els criteris de qualitat i rigor.

En segon lloc, després d'una investigació exhaustiva del material, s'ha optat per acotar l'estudi a dos casos, però amb la particularitat que els documentals comptin amb un reconeixement previ que en pressuposi la qualitat. Així, d'una banda, *Promises* va rebre una nominació en premis com els Oscars i els Independent Spirit Awards i va guanyar el Premi del Jurat al Festival Internacional de Locarno 2001. D'altra banda, *Angels in the Dust* també

va obtenir un guardó, en aquest cas, el Premi de l'Audiència al Festival de Cinema d'Amnistia Internacional.

Finalment, en la selecció de la mostra, s'han tingut en compte les diferències formals i de contingut de les peces cinematogràfiques finalment escollides amb l'objectiu d'entendre com s'elaboren els dos discursos partint d'elements diversos. És a dir, per exemple, mentre un aborda el conflicte araboisraelià des de la mirada dels nens i mitjançant l'ús de la veu en off i la presència física del documentalista, l'altre aposta per centralitzar el tema de la sida a Sud-àfrica en el cas del refugi de Botshabelo i sense la intervenció directa de la directora.

Però com *Promises* és capaç de reflectir l'impacte en la vida dels infants d'un conflicte que fa tants anys que dura i que ha causat tantes i tantes víctimes de manera indiscriminada? I com aconsegueix *Angels in the Dust* plasmar la transversalitat del drama de la sida que situa Sud-àfrica com el país amb la taxa de seropositius més alta?

Certament, els documentalistes s'ajuden de les imatges per representar la problemàtica. No hauríem de subestimar el poder d'atraure'ns, transformar el nostre comportament, manipular la realitat, informar i entretenir que té el missatge visual, que es complementa amb text, decisiu a l'hora de donar sentit al contingut que rebem pels ulls. Els documentals, com deia Franz Kafka sobre els llibres, també haurien de ser la destrat que ens colpegi de tal manera que ens trenqui el mar congelat que portem dins.

El present treball no hauria estat possible sense el suport i el guiatge del meu tutor i professor, Xavier Giró, la inspiració que han despertat els documentals analitzats i l'estudi previ de periodistes, sociòlegs, politòlegs i historiadors.

MARC TEÒRIC

1. Drets humans i mitjans de comunicació

1.1. Els drets humans dels infants

Els drets humans són aquells drets universals i inherents als éssers humans sigui quin sigui l'origen, l'ètnia, la religió, la nacionalitat o el gènere. El manual *Children's Rights and Journalism Practice – A Rights-based Perspective* d'UNICEF recorda, a més, que els drets humans, que deriven de la idea filosòfica de drets naturals, són uns estàndards bàsics sense els quals les persones no poden viure amb dignitat. Per tant, estem davant d'uns drets fonamentals inalienables, indivisibles i interdependents¹.

Els infants han de ser considerats com qualsevol altra persona, de manera que els drets dels menors són els mateixos que es recullen a la Declaració Universal dels Drets Humans de l'ONU. Emperò, per les particularitats pròpies de la infància, els menors requereixen de la Convenció sobre els Drets de l'Infant i d'altres legislacions per diverses raons: neixen com a éssers completament dependents, són especialment vulnerables als abusos i l'explotació, l'acció governamental els afecta més directament que a cap altre grup social, els seus punts de vista són rarament considerats en el procés polític i el cost del fracàs infantil té un gran impacte sobre la societat.

Si bé la gran majoria dels països del món són estats membre de les Nacions Unides, i per tant han subscrit tant la Declaració Universal dels Drets Humans com la Convenció sobre els Drets de l'Infant, continuen sent múltiples els casos que exemplifiquen que no es respecten els instruments que haurien de fer possible la satisfacció dels drets i llibertats de les persones.

María Eugenia Rodríguez critica la denominació de la legislació de l'ONU com a dret internacional perquè, segons l'autora, presenta problemes de validesa –«en la mesura que la

¹ UNITED NATIONS CHILDREN'S FUND (UNICEF). *Children's Rights and Journalism Practice – A Right's-based Perspective*. Dublin: UNICEF, 2007

seva existència depèn de la seva acceptació per part dels Estats, que es converteixen, d'aquesta manera, en l'última instància de poder»²–, de legitimitat o justícia –«la seva configuració es duu a terme en el si d'institucions que no són completament democràtiques ni representatives i el funcionament de les quals està molt lluny de ser transparent o de sotmetre's a un control democràtic intern»³– i d'eficàcia –«si ens referim a la seva aplicació real i efectiva entre els Estats que l'han acceptat»⁴–. Rodríguez puntualitza, a més, que «la protecció dels drets dels nens no pot descansar definitivament i absoluta en una única instància política»⁵.

Sigui com sigui, la Convenció sobre els Drets de l'Infant⁶ ens ofereix una idea encertada de les esferes de la vida pública i privada dels menors que cal protegir. En concret, els 54 articles del text recullen els drets econòmics, socials, culturals, civils i polítics de totes les persones menors de 18 anys, l'aplicació dels quals és obligatòria per a governs, pares i mares, professors, professionals de la salut, investigadors, periodistes i els propis infants.

A més dels drets de supervivència, desenvolupament i protecció, la Convenció també reconeix els drets de participació, és a dir, la llibertat dels nens i nenes d'expressar la seva opinió i el dret a ser escoltats en aquells temes que els concerneixen. A més, els agents de la societat han de respectar el dret a la llibertat de pensament, de coneixement i de religió. Els menors també tenen dret a tenir vida privada i se'ls ha de protegir de la difamació i la calúmnia.

Des de l'ONU, igualment, reconeixen la importància dels mitjans de comunicació, de manera que el text també contempla l'accés per part dels menors a informació i material d'interès social i cultural. Precisament amb aquest objectiu va celebrar-se l'any 1999 l'*Oslo Challenge*, una trobada organitzada pel govern noruec i UNICEF per discutir el paper dels mitjans en el desenvolupament dels drets humans del nen arreu del món. Es va concloure que cal buscar fórmules per millorar la imatge dels nens que desprenen els mitjans, s'ha

² RODRÍGUEZ, María Eugenia. '¿Podemos asumir la protección eficaz de los derechos de los niños?'. A CAMPOY, Ignacio (ed.) et al. *Los derechos de los niños: perspectivas sociales, políticas, jurídicas y filosóficas* (pp. 219-236). Madrid: Dykinson, 2007. ISBN: 978-84-9849-044-2. p. 222

³ Íbidem, p. 222

⁴ Íbidem, p. 222

⁵ Íbidem, p. 225

⁶ UNITED NATIONS CHILDREN'S FUND (UNICEF). *Convención sobre los Derechos del Niño*. Madrid: UNICEF COMITÉ ESPAÑOL, 2006

d'encoratjar els menors a participar activament en els mitjans i també és necessari protegir-los de possibles influències nocives dels mitjans.

1.2. El paper dels mitjans de comunicació

Argumentacions com l'anterior de María Eugenia Rodríguez ens porten a reflexionar sobre quin ha de ser el paper dels mitjans, que haurien de respectar els drets humans, estiguin o no assegurats per la llei internacional o local, i denunciar-ne la vulneració. En aquest sentit, el present treball s'emmarca en el Manifest sobre Periodisme i Drets Humans⁷ que considera la Declaració Universal dels Drets Humans com el marc ètic del periodisme i també que la defensa dels drets humans és una de les tasques primordials de la professió.

José Álvarez Icaza a *Periodismo y Derechos Humanos* advoca per una triple funció dels mitjans de comunicació: han de ser despertadors de consciència dels drets humans, difusors de la necessitat de preservar i promoure la defensa dels drets i també estructuradors d'una nova organització social que se'ls respecti mútuament⁸. De manera similar, Juan Cebrián exposa a *Human Rights and the Media* l'obligació del sistema mediàtic de donar a conèixer les contínues vulneracions dels poders polítics perquè «estan vinculades als esdeveniments polítics, culturals o econòmics que constitueixen el pilar de les notícies de diaris, ràdios i televisions»⁹.

En la mateixa publicació, Asbjørn Eide subratlla el paper cabdal dels mitjans en la promoció i el respecte dels drets fonamentals¹⁰. Emperò, tal com afirmen Martin Ennals i Sigrun Skogly, «informar sobre violacions de drets humans i la promoció dels drets humans requereix la comprensió d'un procés i unes dinàmiques que són alhora difícils i fins i tot, en ocasions, perilloses»¹¹. Una de les solucions que proposa el Consell Internacional per a Estudis de Drets Humans al respecte és la formació professional dels periodistes sobre el tema, ja sigui mitjançant cursos a la universitat, programes editorials

⁷ VV.AA. *Manifiesto sobre Periodismo y Derechos Humanos*. Gijón: 2008. Es pot llegir a http://sociedad.elpais.com/sociedad/2008/07/21/actualidad/1216591204_850215.html [Consulta: 15.02.2015]

⁸ ÁLVAREZ ICAZA, José. 'La comunicación y los derechos humanos'. A *Periodismo y Derechos Humanos* (pp. 19-26). Ciutat de Mèxic: Comisión Nacional de Derechos Humanos, 1993. ISBN: 968-6348-09-3. p. 20

⁹ CEBRIÁN, Juan. 'Media and the Realization of Human Rights'. A *Human Rights and the Media* (pp. 17-18). Mysen: Norwegian Institute of Human Rights Publications, 1989. ISBN: 82-90851-00-6. p. 17

¹⁰ EIDE, Asbjørn. 'The Media and International Human Rights – an Imperfect Partnership'. A *Íbidem* (pp. 9-16). p. 9

¹¹ ENNALS, Martin; SKOGLY, Sigrun. 'Human Rights and the Media – Concluding Chapter'. A *Íbidem* (pp. 129-134). p. 129

interns dels mitjans o l'intercanvi de punts de vista entre periodistes i organitzacions de drets humans¹².

És més, Helge Sandvig explica que «el que necessitem no són només articles de valor noticable, que tractin sobre els resultats de les violacions dels drets humans»¹³. Les informacions consistents i ben documentades només s'aconseguiran si se segueixen «tendències i desenvolupaments a llarg termini, així com el treball gradual per a la promoció i la restauració dels drets humans, com a preocupacions nacionals i internacionals»¹⁴.

L'informe *Toward New Understandings: Journalists & Humanitarian Relief Coverage* afirma que, des de les organitzacions no-governamentals, es concep la cobertura mediàtica sobre humanitarisme com «un important component de la seva capacitat de reunir fonts d'ajuda i suport»¹⁵. Emperò, en l'estudi es conclou també que existeix una minsa relació entre ONGs i mitjans, provocada sobretot per la combinació de la desconfiança de les organitzacions i la manca de periodistes especialitzats en el tema.

Els periodistes necessiten directrius a l'hora d'informar sobre nens principalment perquè cal assegurar que els drets dels infants estiguin protegits, però també per evitar que la informació es converteixi en superficial, sensacionalista i estereotipada. El manual *Speak Up, Speak Out*¹⁶ de l'organització de desenvolupament internacional Internews s'adreça als professionals que vulguin informar sobre drets humans de manera justa, acurada i sensible. En ell s'explica, per exemple, no només la necessitat d'utilitzar el terme «drets humans», sinó també l'obligació moral del periodista de llistar les violacions específiques, els crims comesos i les lleis internacionals i locals no respectades.

Internews Europe també subratlla el poder dels mitjans i la comunicació per confrontar i reduir l'alta taxa de vulneracions dels drets dels menors: «Un contingut mediàtic d'alta

¹² CONSELL INTERNACIONAL PER A ESTUDIS DE DRETS HUMANS. *Periodismo, Medios de Comunicación y la Cobertura Informativa de los Derechos Humanos*. Ginebra: 2001

¹³ SANDVIG, Helge. 'The Mass Media and The United Nations in a Human Rights Dilemma'. A *Op. Cit.* (pp. 59-66). p. 62

¹⁴ *Ibidem*, p. 62

¹⁵ FRITZ INSTITUTE; REUTERS FOUNDATION. *Towards New Understandings: Journalists & Humanitarian Relief Coverage*. Columbia University: Nova York, 2004

¹⁶ INTERNEWS. *Speak Up, Speak Out. A Toolkit for Reporting on Human Rights Issues*. Califòrnia: 2012

qualitat i un debat públic que inclogui la veu dels nens [...] pot contribuir a majors esforços per millorar l'ambient de protecció i promoció dels drets dels infants»¹⁷. En la mateixa línia se situa UNICEF, que precisa que «tot oferint als nens i als joves l'oportunitat de parlar per ells –sobre les seves esperances i les seves pors, els seus assoliments i l'impacte del comportament dels adults en les seves vides– els professionals dels mitjans poden recordar al públic que els nens mereixen ser respectats com a éssers humans individuals»¹⁸.

De fet, la Federació Internacional de Periodistes recorda que la representació que fan els mitjans dels menors ajuda a perpetuar un conjunt de mites. Així, els infants són notícia quan se'ls presenta com a víctimes de la pobresa, una guerra o un desastre natural, incapaçs de parlar o pensar per ells mateixos. També se'ls retrata en forma d'estereotip – «nens famèlics d'Àfrica», «adolescents problemàtics»– i predominen les informacions negatives. UNICEF conclou que aquesta tendència no tan sols no informa encertadament dels drets humans de l'infant sinó que a més els vulnera al fer-ne una exposició inapropiada.

1.3. Recomanacions de la Federació Internacional de Periodistes

La Federació Internacional de Periodistes (IFJ) és l'organització mundial més important del sector. Amb l'ajuda dels sindicats de periodistes, defensa la llibertat de premsa i la justícia social i condemna l'ús dels mitjans de comunicació com a propaganda. La confederació, a més, promou estàndards ètics i professionals mitjançant codis de conducta amb l'objectiu de protegir, per exemple, els drets dels menors.

Les onze recomanacions de l'IFJ a l'hora d'informar sobre infants¹⁹ són:

1. Procurar aconseguir estàndards d'excel·lència en termes de precisió i sensibilitat a l'hora d'informar sobre temes relatius als nens.
2. Evitar la programació i la publicació d'imatges que introdueixin en l'espai dels mitjans de comunicació del nen una informació que els resulti perjudicial.

¹⁷ INTERNEWS EUROPE. *Protecting the rights of children: the role of the media. Lessons from Brazil, India and Kenya*. Londres: 2014

¹⁸ UNITED NATIONS CHILDREN'S FUND (UNICEF). *Op. Cit.*

¹⁹ FEDERACIÓ INTERNACIONAL DE PERIODISTES. *Guidelines and Principles for Reporting on Issues Involving Children*. Congrés Anual de la Federació Internacional de Periodistes: Japó, 2001. Es pot llegir a <http://www.nordicom.gu.se/en/clearinghouse/guidelines-and-principles-reporting-issues-involving-children> [Consulta: 10.01.2015]

3. Evitar l'ús d'estereotips i la presentació sensacionalista per a promoure material periodístic que involucri el menor.
4. Analitzar amb cura les conseqüències de la publicació de tot material relatiu al nen i que resti importància del dany causat als menors.
5. Protegir la identificació visual o de qualsevol altre tipus del nen, a no ser que es demostrin raons d'interès públic.
6. Donar al nen, sempre que sigui possible, el dret a accedir als mitjans de comunicació per a expressar les seves pròpies opinions sense al·licients de cap tipus.
7. Garantir la verificació independent de la informació proporcionada pel nen i tenir especial cura en garantir que la verificació es dugui a terme sense posar en risc el nen que ha proporcionat la informació.
8. Evitar l'ús d'imatges de nens amb connotacions sexuals.
9. Emprar mètodes correctes, oberts i clars per obtenir fotografies i, sempre que sigui possible, obtenir-les amb el coneixement i consentiment del nen o d'un adult, tutor o responsable del menor.
10. Verificar les credencials de tota organització que pretengui parlar en nom o representar els interessos del nen.
11. No pagar el nen per material que involucri el benestar del menor, dels seus pares o tutors, a no ser que pugui demostrar-se que es fa en interès del nen.

2. Context històric de *Promises i Angels in the Dust*

2.1. Els refugiats

En termes generals, el terme «refugiats» fa referència a aquella persona que s'ha vist obligada a abandonar el seu lloc de residència habitual, sobretot arran del temor a la persecució, la violència indiscriminada d'un conflicte armat, la pobresa o la desestructuració familiar. Els nens i nenes, com els adults, també poden incloure's en la definició. El dret a l'asil i refugi és, a més, contemplat en la ja mencionada Declaració Universal dels Drets Humans.

Per a protegir els refugiats es necessita respectar els drets humans i les llibertats fonamentals. En aquest sentit, s'afirma a *Conflictos armados, refugiados y desplazados internos en el derecho internacional actual* que «els refugiats i persones internament des-

plaçades han de gaudir, doncs, com a éssers humans, dels drets individuals bàsics, com el dret a la vida i a la integritat personal, a la personalitat jurídica, dret a un procés legal just, dret a la llibertat religiosa, al treball, a la propietat, a exercir una professió, entre altres»²⁰.

És per això que existeixen organitzacions com ACNUR, l'Agència de l'ONU per als Refugiats, que treballen per a la protecció de refugiats i desplaçats, sota la convicció que tota persona té dret a trobar asil en qualsevol país. En l'informe de juny del 2014²¹, ACNUR situa en 51,2 milions les persones que a finals del 2013 van veure's forçades a desplaçar-se, d'entre les quals 16,7 milions es consideren refugiats. A continuació, s'explicaran dues problemàtiques mundials, el conflicte araboisraelià i la sida a Sud-àfrica, que han causat i segueixen causant la recerca d'asil de centenars d'habitants.

2.2. Conflicte araboisraelià

En l'anàlisi del conflicte entre Israel i Palestina, s'intentarà respondre les següents preguntes per a cada un dels actors: *quin creuen que és el problema?*, *quina solució proposen?*, *què fan davant del problema?* i *com legitimen les seves accions?*. De la mateixa manera, es procurarà oferir un context polièdric, que tingui en compte les dimensions històriques, polítiques, econòmiques, socials i culturals.

Després de l'Holocaust de la Segona Guerra Mundial, la comunitat jueva es troba amb la necessitat de crear un estat propi perquè els hebreus estaven repartits per tot el món. La millor proposta –tot i que també pensen en Argentina i l'Àfrica subsahariana²²– és la zona on es troba Palestina, la Terra Promesa. El poble jueu es creu legítim d'ocupar aquella terra, tot i la presència de palestins, per crear el “Gran Israel”, un estat que acaba perdent el caràcter laic inicial. El sionisme –projecte nacional i colonial– neix com a solució a l'antisemitisme²³. De fet, l'única manera d'aconseguir el seu projecte nacional és mitjançant el colonialisme i impeding el dret a l'autodeterminació dels palestins.

Davant la creació de l'Estat d'Israel, l'Autoritat Palestina defensa que Palestina forma part

²⁰ PONTE, María Teresa. *Conflictos armados, refugiados y desplazados internos en el derecho internacional actual*. Santiago: Tórculo, 2000. ISBN: 84-8408-123-X. p. 31

²¹ ACNUR. *Mid-Year Trends 2014*. Gènova: Agencia de la ONU para los Refugiados, 2015

²² IZQUIERDO, Ferran. *Israel i Palestina: un segle de conflictes*. Vic: Eumo Editorial, 2009. ISBN: 978-84-9766-306. p. 24

²³ *Ibidem*, p. 23

de la terra àrab i, per tant, no pot trencar-se. La seva percepció, a més, és que la comunitat jueva ha envaït el seu territori de manera no legítima i sense respectar els drets palestins. La mateixa posició pren l'organització islàmica Hamas²⁴, que considera els jueus, a més, com els culpables del conflicte, responsables del colonialisme i d'una ocupació indiscriminada. Els hebreus²⁵, de fet, han fet fora els palestins de casa seva amb violència, amenaces i por i mitjançant el pillatge i l'espoli de les propietats àrabs, amb l'objectiu de dur a terme una neteja ètnica que els permeti assolir el seu projecte nacionalista²⁶.

Paral·lelament, l'Organització per a l'Alliberament de Palestina (OAP)²⁷ creu que l'alliberament de Palestina és més important que l'esforç per la unitat àrab i per això posa per davant el seu dret a l'autodeterminació que el panarabisme. La solució proposada és eliminar el sionisme a Palestina mitjançant qualsevol mitjà possible, de manera que l'elecció de la lluita armada preval per sobre de l'estratègia dels dirigents palestins. L'OAP té sempre en ment la idea del retorn dels refugiats a casa seva i a la seva terra i per això buscarà la mobilització de la població dels territoris ocupats.

D'aquesta manera, tant l'OAP com Hamas refusen qualsevol mediació entre els dos bàndols, com, verbigràcia, aquelles proposades pels actors internacionals i les Nacions Unides. L'any 1947, la Resolució 181 de l'ONU apostava per la partició de Palestina entre un estat jueu i un estat palestí, amb Jerusalem i Betlem sota control internacional, però la decisió va ser refusada pels àrabs^{28,29}. Amb la resolució, el govern israelià es troba amb legitimitat suficient com per declarar l'Estat d'Israel. És més, les accions israelianes van veure's legitimades amb el reconeixement internacional immediat per part també de les dues grans potències, els Estats Units i la URSS.

²⁴ L'organització islàmica Hamas s'ocupa de la reislamització de la societat palestina i de l'assistència social dels més necessitats. Actua mitjançant la lluita armada i els atacs suïcides contra la colonització jueva també dins d'Israel. Progressivament, incrementa el suport de la població palestina vers l'organització islàmica, com a conseqüència del fracàs del procés de pau de finals dels anys noranta. Hamas augmenta en popularitat perquè és vist com l'únic grup que realment lluita contra la colonització israeliana. L'any 2006 guanya les eleccions per sorpresa de tothom.

²⁵ El govern israelià fa ús del conflicte com a recurs per tal de guanyar poder i donar força a les elits lligades al sector militar.

²⁶ IZQUIERDO, Ferran. *Op. Cit.* pp. 58-63

²⁷ L'OAP legitima les seves accions perquè vol fer sentir la seva veu, que el món no oblidí la seva existència ni les reivindicacions de recuperar les seves terres i de crear un Estat independent. La majoria de la població palestina sent que l'OAP és la defensora dels seus interessos.

²⁸ CAMPANINI, Massimo. *Storia del Medio Oriente*. Bolonya: Il Mulino, 2006. ISBN: 978-3-978-88-15-13270-3. pp. 107-112

²⁹ IZQUIERDO, Ferran. *Op. Cit.* p. 51

L'ambient d'agitació previ a la declaració d'independència israeliana va desembocar finalment en una guerra oberta a partir del maig del 1948 fins el gener del 1949, període que es coneix com la Primera Guerra Araboisraeliana. El conflicte va enfrontar els israelians amb els palestins, ajudats per Egipte, Síria, el Líban, Iraq i Jordània. Israel en resultà el vencedor, gràcies sobretot a la major eficàcia de l'organització militar i a un armament més potent. Després de l'armistici del 1949, es va acomplir la Resolució de l'ONU, tot i que Israel ocupà més territori del promès i els àrabs, les veritables víctimes, van quedar-se només un 21% de Palestina³⁰.

Durant la Segona Guerra Araboisraeliana del 1956, coneguda com la Crisi de Suez, l'Egipte de Nasser va enfrontar-se al Regne Unit, França i Israel, però no va oferir una resistència militar prou forta³¹. Anys després, el juny del 1967, Israel va decidir atacar de manera preventiva contra Egipte, Síria i Jordània, tot donant peu així a la Guerra dels Sis Dies. La Tercera Guerra Araboisraeliana va afavorir notablement els jueus, ja que l'Estat d'Israel en va sortir consolidat i legitimat. En canvi, el projecte nacionalista àrab va fallir i el problema dels refugiats va esdevenir més dramàtic que mai³².

El problema dels refugiats palestins ja havia nascut amb la Primera Guerra quan aproximadament el 85% de la població palestina va abandonar casa seva i va establir-se en un dels 58 refugis comptabilitzats per l'UNRWA, l'Agència de les Nacions Unides per als Refugiats de Palestina al Pròxim Orient. Convertits en ciutadans de segona, els refugiats palestins encara avui han de batallar amb les condicions d'inferioritat a les quals se'ls obliga a viure. La pèrdua de la propietat, la vigilància militar, la vulneració dels drets humans i la manca de llibertat en són exemple³³. Israel, a més, va establir un sistema de llocs de control a les zones àrabs i als assentaments israelians per reduir la força palestina.

Durant els anys setanta, aparegueren diverses solucions al conflicte. Per a Israel, la resolució passava per una indiscriminada ocupació del territori i, tot i que els passos cap a l'expulsió i subordinació del poble palestí foren lents, s'acceleraren sobretot després que el

³⁰ CAMPANINI, Massimo. *Op. Cit.* p. 111

³¹ *Ibidem*, pp. 125-129

³² *Ibidem*, pp. 145-155

³³ PAPPÉ, Ilan. *A History of Modern Palestine. One Land, Two Peoples*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. ISBN: 978-0-521-68315-9. pp. 186-191

³⁴ BENVENISTI, Chaim et al. *Israel and the Palestinian refugees*. Berlín: Springer, 2007. ISBN: 978-3-540-68160-1. pp. 309-322

partit de dretes Likud accedís al govern l'any 1977, que va afavorir una política de colonitzacions i assentaments als territoris de Gaza i Cisjordània. En l'actualitat, Israel no ha delimitat les fronteres i continua forçant l'expansió a terres de Síria, Líban i Cisjordània. En l'àmbit internacional, la Resolució 242 de l'ONU del 1967 recomanava la retirada de les forces armades d'Israel dels territoris ocupats, acabar amb la bel·ligerància i el reconeixement de part de tothom d'ambdós estats.

Altres acords per pactar la pau entre Israel i Palestina tampoc varen arribar a bon port i l'any 1973 esclatà la Quarta Guerra Araboisraeliana o Guerra del Kippur³⁵. Els primers dies foren favorables als àrabs, però Israel es va recuperar ràpidament. Malgrat que l'enfrontament no va finalitzar amb vencedors ni vençuts des del punt de vista militar, sí que acabà sent una victòria moral pels hebreus. Amb els Acords de Camp David del 1978, Egipte i Israel firmaren la pau³⁶. L'armistici no va agradar al món àrab, que va expulsar Egipte de la Lliga Àrab.

Les noves fases del conflicte araboisraelià demostren l'aposta de la lluita armada per part de l'OAP, que integra totes les revoltes espontànies. La primera intifada, entre 1987 i 1991, fou un aixecament popular i pacífic contra l'ocupació i la colonització israelianes que es va traduir en vagues, manifestacions i xocs de joves i nens que tiraven pedres a les patrulles de l'exèrcit israelià, que contestaven amb trets. La segona intifada, del 2000 al 2005, també va començar sent pacífica, però va esdevenir armada per la resposta contundent dels israelians.

Entre 1993 i 1995, amb Yasser Arafat al capdavant de l'Autoritat Palestina, es negociaren els Acords d'Oslo, un acord d'autonomia per a Palestina i de retirada de les tropes d'Israel a Cisjordània –que passa a estar sota control palestí. El 1997, té lloc el Pacte d'Hebron, que és històricament la primera entesa entre palestins i els jueus de centredreta. Hamas no accepta els Acords d'Oslo ni reconeixen l'Estat d'Israel. Consideren que l'única solució passa per la recuperació i la llibertat de les terres i que la lluita armada ha de continuar fins que existeixi un estat palestí. Amb els Acords d'Oslo, s'aconsegueix la creació de l'Autoritat Nacional Palestina que, tot i lluny de ser un Estat, podia crear cossos de policia i tenia al seu càrrec

³⁵ CAMPANINI, Massimo. *Op. Cit.* pp. 145-155

³⁶ IZQUIERDO, Ferran. *Op. Cit.* p. 82

l'educació i la sanitat dels palestins³⁷.

Amb l'entrada del nou mil·lenni, el conflicte es troba lluny de la resolució pacífica. La violència entre l'exèrcit israelià i les forces militars palestines segueix sent protagonista arreu del territori, especialment a la Franja de Gaza. L'informe *Fragmented Lives. Humanitarian Overview 2014*³⁸ de l'Oficina per a la Coordinació d'Assumptes Humanitaris de l'ONU (OCHA) especifica que, l'any 2014, l'acció d'Israel a Gaza, el West Bank i Jerusalem Est va provocar la mort de 2.314 palestins civils, la xifra més alta des del 1967.

2.3. La sida i el VIH a Sud-àfrica

Sud-àfrica és el país amb l'epidèmia de VIH més estesa del món³⁹. La història sud-africana està molt lligada al virus de la sida, que tot i afectar a tots els sectors de la societat, existeixen estudis que demostren que el risc de contagi és més elevat entre els pobres. La relació entre pobresa i sida es concreta més enllà de si la població discriminada té accés o no a la informació, l'educació i les activitats de conscienciació. El problema radica en el fet que no tenen els recursos necessaris per adoptar els comportaments recomanats⁴⁰. En aquestes circumstàncies neixen alternatives altruistes per ajudar a famílies i infants orfes com el refugi de Botshabelo, al nord-est de Johannesburg.

Des dels anys vuitanta, la controvèrsia ha perseguit la inacció governamental, la medicina tradicional i el conflicte entre polítics, activistes i científics. Davant dels primers diagnòstics d'afectats pel VIH, el govern sud-africà, sota la política de l'apartheid, va decidir no actuar i això va provocar que la gran majoria de la població ignorés el risc de la transmissió del virus. Quan la sida va entrar a l'agenda política nacional, alguns grups atribuïren la propagació del VIH a teories conspiratòries i motius racials. Fins i tot, amb la fi de la segregació racial, els partits més conservadors denunciaren la vulneració a la infecció del virus a la qual s'exposava la població blanca⁴¹.

³⁷ Íbidem, pp. 93-108

³⁸ OFICINA PER A LA COORDINACIÓ D'ASSUMPTES HUMANITARIS (OCHA). *Fragmented Lives. Humanitarian Overview 2014*. Jerusalem Est: 2015

³⁹ ORGANITZACIÓ MUNDIAL DE LA SALUT. *Global HIV/AIDS response. Epidemic update and health sector progress towards Universal Access*. Ginebra: World Health Organization, 2011

⁴⁰ MBIRIMTENERENJI, Noel Dzimnenani. 'Is HIV/AIDS Epidemic Outcome of Poverty in Sub-Saharan Africa?'. A *Croatian Medical Journal*, núm. 48, pp. 605-617. Croàcia, 2007

⁴¹ 'History of HIV & AIDS in South Africa'. A *AVERTing HIV and AIDS*. Es pot llegir a http://www.avert.org/history-hiv-aids-south-africa.htm#footnote16_md2erxw [Consulta: 19.04.2015]

En el context d'una ràpida extensió del virus per Sud-àfrica, l'establiment del Comitè Nacional Coordinador de la Sida, l'any 1992, va afavorir el debat entre partits polítics, sindicats, acadèmics i grups cívics sobre temes al voltant de la problemàtica com la prevenció. Després de les primeres eleccions democràtiques del 1994, tanmateix, les esperançadores intencions d'abordar l'epidèmia es diluïren amb la inacció del govern, que prioritzava l'educació, l'habitatge i l'ocupació en el seu programa polític⁴².

A finals dels anys noranta, l'executiu sud-africà refusava el tractament antiretroviral perquè considerava prioritari dedicar esforços a la prevenció. L'any 1998 naixia l'organització Treatment Action Campaign per reclamar al govern que invertís en la medecina, després que s'hagués descobert que podia ajudar a evitar la transmissió del virus de mares a fills. Encapçalats per Zackie Achmat, els activistes es van convertir des d'aleshores en el grup líder en la defensa dels drets de les persones seropositives i en la lluita contra les polítiques del govern i les companyies farmacèutiques que no afavorien que el tractament arribés a tothom⁴³.

La controvèrsia no va decréixer amb la nova ministra de Sanitat, la doctora Manto Tshabalala-Msimang, que defensà els seus dubtes sobre l'efectivitat dels antiretrovirals en la prevenció de la transmissió de mares a fills argumentant que el medicament debilitava el sistema immunològic i fins i tot podia provocar mutacions en els bebès. El president d'aleshores, Thabo Mbeki, se situava en la mateixa línia i el considerava tòxic. Les polítiques governamentals contràries al tractament antiretroviral es van acabar coneixent amb el nom en anglès de «*denialism*», directrius de negació⁴⁴.

La ministra de Sanitat advocava per l'efectivitat d'una dieta equilibrada i variada per combatre el virus. De fet, durant la 16a Conferència Internacional sobre la Sida celebrada a Toronto l'any 2006, Tshabala-Msimang va presentar alls, llimones i remolatxa com a solució del VIH. La polèmica va despertar queixes i el Departament de Sanitat va veure's obligat a incloure ampolles de medecina antiretroviral en el seu estand⁴⁵.

⁴² Íbidem

⁴³ Íbidem

⁴⁴ SPECTER, Michael. 'The Denialists. AIDS denial in South Africa'. A *The New Yorker*. Es pot llegir a <http://www.newyorker.com/magazine/2007/03/12/the-denialists> [Consulta: 15.05.2015]

⁴⁵ WESTHEAD, Rick et al. 'Manto's HIV salad gets dressing-down'. A *The Sunday Independent*. Austràlia: 2006.

En aquest context, és evident que alguns articles de la Constitució de 1996 eren vulnerats. El segon capítol de la carta magna especifica els drets dels ciutadans, iguals per a tothom i que han de ser respectats per l'Estat: «L'Estat no pot discriminar injustament de manera directa o indirecta a qualsevol persona per un o diversos motius, entre ells raça, gènere, sexe, embaràs, estat civil origen ètnic o social, color, orientació sexual, edat, discapacitat, religió, consciència, creença, cultura, llenguatge i naixement»⁴⁶. El text legislatiu també assegura la llibertat i la seguretat de tothom i l'accés a l'assistència sanitària, entre altres drets, així com la protecció dels infants.

El conflicte entre el govern i la comunitat científica continuà a Sud-àfrica fins que, l'any 2009, Jacob Zuma va esdevenir el nou president i posà fi al període de negació del VIH i la sida. Amb la presidència de Zuma, el programa de tractament antiretroviral de Sud-àfrica, gairebé autofinançant en la seva totalitat, s'ha convertit en el més important del món i l'esperança de vida del país ha crescut en cinc anys més⁴⁷. En xifres del 2013, 6,3 milions de sud-africans són seropositius, entre els quals 360.000 són menors de 14 anys. Es comptabilitzen, a més, 2,4 nens entre 0 i 17 anys que han perdut els pares arran del virus⁴⁸.

En l'actualitat, el 21,7% dels sud-africans viuen en extrema pobresa i això es tradueix que 12 milions de persones no poden permetre's els aliments bàsics. El llegat racista de l'apartheid encara impacta en la vida de milions de nens negres⁴⁹. Tal com apunta l'informe *Poverty traps and social exclusion amongst children in South Africa*, la majoria d'infants sense accés a l'educació i als serveis socials bàsics i amb desnutrició formen part de la població de color⁵⁰. Els menors que viuen en la pobresa són, a més, més vulnerables davant les drogues, el crim i els abusos.

Es pot llegir a <http://www.iol.co.za/news/south-africa/manto-s-hiv-salad-gets-dressing-down-1.290143#.VVptr1Wqqkp> [Consulta: 19.04.2015]

⁴⁶ *Constitution of the Republic of South Africa*. Sud-àfrica: Govern de Sud-àfrica, 1996. Es pot llegir a <http://www.gov.za/documents/constitution-republic-south-africa-1996> [Consulta: 18.04.2015]

⁴⁷ 'HIV & AIDS in South Africa'. A *AVERTing HIV and AIDS*. Es pot llegir a <http://www.avert.org/hiv-aids-south-africa.htm> [Consulta: 19.04.2015]

⁴⁸ 'HIV and AIDS estimates'. A *Joint United Nations Programme on HIV and AIDS*. Es pot llegir a <http://www.unaids.org/en/regionscountries/countries/southafrica> [Consulta: 19.04.2015]

⁴⁹ NICOLSON, Greg. 'South Africa: Where 12 million live in extreme poverty'. A *Daily Maverick*. Es pot llegir a <http://www.dailymaverick.co.za/article/2015-02-03-south-africa-where-12-million-live-in-extreme-poverty/#.VWbs0WSqqko> [Consulta: 15.05.2015]

⁵⁰ KHUMALO, Thuso. 'Millions of South African Children Still Live In Poverty'. A *Voice of America*. Es pot llegir a <http://www.voanews.com/content/millions-of-south-african-children-still-live-in-poverty/1945318.html> [Consulta: 15.05.2015]

3. Teoria del documental

L'estudi del gènere del documental té una dimensió difícil de delimitar. Els teòrics no es posen d'acord a l'hora de traçar la línia que separa la ficció de la no-ficció i tampoc són clares les característiques que el diferencien del reportatge. A més, el fet que el protagonisme recaigui en personatges reals qüestiona fins a quin punt el comportament – sovint de cohibició o de sobreactuació – es veu influenciat per la presència de la càmera. La complexitat teòrica també abasta un vell debat encara obert sobre què entenem per realitat.

3.1. El documental: una definició

Ja des de la seva popularització durant els anys trenta, el terme «documental» es referia a una pràctica nova nascuda amb Robert Flaherty, considerat el pare del gènere. La definició, això no obstant, va prendre un camí bifurcat amb la figura de Dziga Vertov i el cinema ull, de manera que s'establiren dues maneres contraposades de fer no-ficció. Després de la Segona Guerra Mundial, el cinema documental va adquirir un gran impuls, sobretot per la consideració que havia de ser un mitjà que ens ajudés a construir la memòria col·lectiva i a explicar la història. Sigui com sigui, si en algun punt coincideix la majoria de teoritzadors és que el gènere documental pretén reflexionar sobre la realitat.

La voluntat objectivista del documentalista, explica el professor Jaime Barroso, «es concreta en mostrar la realitat amb la màxima fidelitat i la mínima intervenció, deixar constància dels fets o successos que conformen la realitat i que afecten tant als homes, l'espècie humana, com als restants éssers vius i registrar les actuacions d'uns i altres en la seva relació social i en la seva interacció amb la naturalesa o en la seva resposta biològica»⁵¹. El teòric especifica, d'altra banda, que el documental cinematogràfic és l'obra que proposa «un relat o discurs sobre la realitat» però en la qual «es privilegia una mirada o punt de vista original, personal i identificat amb l'autor»⁵².

En el seu tractat sobre direcció de documentals, Michael Rabiger dóna al gènere cinematogràfic la responsabilitat de funcionar com a «tractament creatiu de la realitat», «crític social», «narració organitzada», «exposició d'indicis» i «forma d'art social». A més,

⁵¹ BARROSO, Jaime. *Realización de documentales y reportajes. Técnicas y estrategias del rodaje en campo*. Madrid: Síntesi, 2009. ISBN: 978-84-975664-4-5. p. 14

⁵² Íbidem, p. 17

defineix el documental vertader com aquell que «reflekteix la riquesa i l'ambigüitat de la vida, i va més enllà de la pura observació objectiva per a incloure en el seu discurs impressions, opinions i sentiments»⁵³.

És en aquest mateix sentit que, segons el director de cinema i professor Llorenç Soler, el documental no és més que la construcció d'una ficció a partir d'elements reals. Tot i basarse en «fets certs, viscuts i irrepitibles», el realitzador català afirma que es tracta veritablement d'un «gènere cinematogràfic on la possibilitat de manipulació de la realitat és més assequible i on arriba a ser menys perceptible per l'espectador. La tergiversació forma part inseparable, consubstancial, de l'existència mateixa del gènere»⁵⁴.

En l'anàlisi de la frontera del documental amb altres gèneres informatius, el catedràtic Mariano Cebrián Herreros explica que es troba en un grau superior d'informació respecte la notícia: «No es queda en els aspectes fugaços, en allò més aparent que mostra una notícia, sinó que prova d'arribar a les arrels dels fets passatgers». I s'allunya del reportatge perquè aborda la realitat des d'una altra perspectiva: «Busca allò permanent, la sedimentació que deixa la vida quotidiana. [...] Enfront de la temporalitat i fugacitat dels fets que narra el reportatge, el documental se centra en allò perdurable»⁵⁵.

L'extensa literatura acadèmica, per tant, no aporta una definició precisa. Emperò, a trets generals, el documental mostra la mirada del cineasta, convida de forma oberta a la reflexió formal i utilitza recursos audiovisuals cinematogràfics. El documentalista no ha de deixar de banda, tanmateix, l'ètica a l'hora d'exposar els fets. El valor del cinema documental rau, a més, en l'oportunitat que presenta per fer crítica política social.

3.2. Classificació dels documentals segons Bill Nichols

Encara que de divisions del documental en subgèneres n'hi ha tantes com autors, en aquesta ocasió ens centrarem en la classificació del reconegut teòric i crític de cinema Bill Nichols, que enumera fins a sis tipus de documental diferents. En primer lloc, el mode

⁵³ RABIGER, Michael. *Tratado de dirección de documentales*. Barcelona: Omega, 2007. ISBN: 978-84-282-1424-7. pp. 4-8

⁵⁴ SOLER, Llorenç. *La realización de documentales y reportajes para televisión*. Barcelona: CIMS, 1998. ISBN: 84-89643-49-0. p. 26

⁵⁵ CEBRIÁN HERREROS, Mariano. *Géneros informativos audiovisuales. Radio, televisión, periodismo gráfico, cine, video*. Madrid: Editorial Ciencia 3, 1992. ISBN: 84-86204-42-9. p. 218

poètic és la representació de la realitat que posa l'èmfasi en l'aspecte líric del món. S'allunya de la voluntat de proporcionar informació a l'espectador per crear un estat d'ànim determinat, que aconsegueix mitjançant l'ús d'elements propis d'altres arts com «impressions subjectives, actes incoherents i associacions ambigües»⁵⁶.

La modalitat expositiva és aquella que utilitza el narrador, una veu en off que presenta un argument il·lustrat per les imatges i que es dirigeix directament a l'espectador. La tradició de la veu omniscient o *voice-of-God* està lligada al desig d'obtenir objectivitat i lògica argumentativa. En canvi, el mode observacional engloba el *cinéma vérité* francès i el *direct cinema* anglosaxó, és a dir, dos moviments cinematogràfics que aposten per la no intervenció del realitzador i en el retrat del comportament dels actors com si no hi haguessin càmeres⁵⁷.

D'altra banda, dins de la modalitat participativa, Nichols inclou els documentals que evidencien la relació entre el cineasta i el subjecte filmat. L'entrada en contacte amb els individus de manera directa i la participació activa en els esdeveniments es tradueix sobretot en l'aposta per incloure entrevistes. El mode reflexiu, contràriament, persegueix l'objectiu de fer evident per a l'espectador dels recursos usats per a fer el documental⁵⁸. Així, se l'ajuda a prendre una posició crítica davant d'allò que veu, que és tan sols la construcció i representació de la realitat d'un documentalista.

En darrer lloc, la modalitat performativa relega la recerca de l'objectivitat i posa l'èmfasi en els aspectes subjectius i en les qualitats evocadores del text i no tant en la capacitat de representació realista dels esdeveniments. Nichols puntualitza que els documentals performatius estan plens de «matisos expressius que ens recorden constantment que el món és alguna cosa més que la suma d'evidències visibles»⁵⁹. El resultat és un producte cinematogràfic que subratlla la influència de l'experiència personal del documentalista en el seu retrat de la societat.

⁵⁶ NICHOLS, Bill. *Introduction to documentary*. Bloomington: Indiana University Press, 2001. ISBN: 0-253-21469-6. p. 103

⁵⁷ NICHOLS, Bill. 'The Voice of Documentary'. A *Film Quarterly*, vol. 36, núm. 3, pp. 17-30. Oakland: University of California Press, 1997

⁵⁸ *Ibidem*

⁵⁹ NICHOLS, Bill. *Op. Cit.* p. 134

4. El poder de la imatge

El tòpic «una imatge val més que mil paraules» capta la força i la riquesa dels elements constitutius del material audiovisual. Domènec Font a *El poder de la imagen* explica perfectament el significat de la coneguda expressió: «La imatge és més complexa que la paraula, la riquesa dels signes de la comunicació visual és molt superior a la de la comunicació verbal»⁶⁰. Certament, el vídeo i la fotografia comuniquen informació que l'estructura verbal no és capaç de recollir i d'aquí la importància de l'anàlisi de les imatges dels documentals cinematogràfics.

Des del moment que l'autor llança a l'espai públic un producte visual, el missatge inicial pel qual sabia dissenyat es multiplica tantes vegades com espectadors hi hagi que el descodifiquin. Les imatges, al mateix temps, promouen models de pensament i de conducta. Així, és cabdal tenir en compte recursos de significat com el estereotips. De fet, la construcció visual de la realitat, en ocasions, els utilitza per comunicar un missatge. «Els estereotips ajuden a la comunicació» però alhora, diu l'expert en disseny gràfic Jorge Frascara, «empobreixen l'experiència humana, proposant models d'alta coherència i predictibilitat que proposen una visió distorsionada de la realitat»⁶¹.

Igualment, les imatges tenen el poder de la persuasió i l'emoció. El contingut visual atrau perquè els humans estem programats biològicament per percebre el món de manera visual i, de fet, processem les imatges més ràpidament que els textos escrits perquè tenim major capacitat per a retenir el contingut visual. En la mateixa línia, per analitzar l'impacte de la imatge en els processos cognitius, el reconegut científic Eduard Punset explicava l'any 2008 que «la imatge compta com a instrument de permanència o duració de la memòria. Sense imatge és difícil que una cosa quedi fixada en la memòria a llarg termini»⁶².

En termes generals, i tal com recorda el professor Antonio Laguna⁶³, els mitjans de comunicació audiovisuals determinen la rellevància dels esdeveniments segons la quantitat

⁶⁰ FONT, Domènec. *El poder de la imagen*. Barcelona: Salvat, 1981. ISBN: 84-345-7846-8. p. 12

⁶¹ FRASCARA, Jorge. *El poder de la imagen*. Buenos Aires: Infinito, 1999. ISBN: 987-9303-01-5. p. 39

⁶² PUNSET, Eduard. 'El poder de las imágenes'. Barcelona: 2008. Es pot llegir a <http://www.eduardpunset.es/120/general/el-poder-de-las-imagenes> [Consulta: 05.05.2015]

⁶³ LAGUNA, Antonio. 'El poder de la imagen y la imagen del poder. La transcendencia de la prensa satírica en la comunicación social'. València: Universidad Cardenal Herrera CEU. Es pot llegir a <https://ipena44.files.wordpress.com/2013/02/1265039414-4laguna1.pdf> [Consulta: 05.05.2015]

i la qualitat de les imatges de les quals es disposen. És un exemple de l'impacte del missatge visual, que desperta més sentiments que les paraules i que connecta fàcilment amb els elements de la realitat que coneix l'audiència. De fet, la interpretació de les imatges és possible, en gran part, perquè s'emmarquen en el model comunicatiu de la narració, definit per Teresa Rodríguez i Miguel Baños com «una fórmula comunicativa la característica específica de la qual és la transmissió d'informació sobre el que ha ocorregut a algú en un lloc i un moment concret –una història– des d'un emissor cap a un receptor»⁶⁴.

Per tant, el paper de l'autor del missatge visual és subjectiu en la mesura que és ell qui decideix cap a on enfocar la càmera i quina part de la realitat retratar. La subjectivitat és inherent a l'emissor, però també al receptor, majoritàriament amb una actitud passiva, que desxifrarà el contingut polisèmic segons el seu propi context, que inclou variables com els coneixements, la cultura i els desitjos.

5. Anàlisi Crítica del Discurs i la retòrica persuasiva

5.1. L'Anàlisi Crítica del Discurs segons Teun A. van Dijk

El lingüista holandès Teun A. van Dijk és un dels autors de l'Anàlisi Crítica del Discurs, un enfocament interdisciplinari que defineix el concepte de discurs emmarcat en tres dimensions: l'ús del llenguatge, la comunicació de creences i la interacció en situacions de tipus social. En l'estudi del discurs, s'espera formular teories que expliquin la relació entre elles i es busca resposta a preguntes com les que segueixen: «¿com influeix l'ús del llenguatge en les creences i en la interacció, o viceversa?, ¿com influeixen alguns aspectes de la interacció en la manera de parlar? o ¿com controlen les creences l'ús del llenguatge i la interacció?»⁶⁵.

Més concretament, el teòric defineix l'Anàlisi Crítica del Discurs com «un tipus d'investigació analítica sobre el discurs que estudia primàriament la manera en la qual l'abús del poder social, el domini i la desigualtat són practicats, reproduïts, i ocasionalment

⁶⁴ RODRÍGUEZ, Teresa; BAÑOS, Miguel. *Construcción y memoria del relato audiovisual*. Madrid: Fragua, 2010. ISBN: 978-84-7074-355-9. p. 17

⁶⁵ DIJK, Teun A. van. 'El estudio del discurso'. A DIJK, Teun A. van et al. *El discurso como estructura y proceso* (pp. 21-66). Barcelona: Gedisa, 2000. ISBN: 84-7432-714-8. p. 23

combatuts, pels textos i la parla en el context social i polític»⁶⁶. Van Dijk expressa rotundament que la investigació «pren explícitament partit» i «espera contribuir de manera efectiva a la resistència contra la desigualtat social»⁶⁷.

Partint de la base que l'ús del llenguatge és una pràctica social, doncs, l'estructura lingüística es construeix socialment i alhora és capaç de modelar la societat. És més, el llenguatge condiona el comportament dels seus usuaris, que entre un gran ventall d'opcions, fan eleccions lingüístiques conscients i significatives. És per això que de l'estudi del discurs dels mitjans de comunicació se n'extreu l'estratègia ideològica, els models mentals que ajuden a representar la realitat i la identitat i la relació de les persones involucrades en els fets.

La construcció dels models mentals dels esdeveniments es pot controlar mitjançant algunes propietats del discurs que Van Dijk identifica a *El discurso como estructura y proceso*: l'activitat no verbal, l'ordre i la forma, el sentit abstracte i conceptual, l'estil, la retòrica i els esquemes. Hi afegeix també la importància dels actes de parla i la interacció. A *Ideología y discurso*, el lingüista afegeix que encara que es pot identificar en qualsevol punt del discurs, la ideologia apareix de forma més directa en el significat. Per tant, alhora d'analitzar el text i la parla, s'ha de prestar atenció als temes, les descripcions, la coherència local, la sinonímia i la paràfrasi, el contrast, els exemples i les negacions.

En ocasions, el resultat de l'anàlisi posa en evidència la discriminació de la societat, però en d'altres conclou que el propi discurs és l'autor dels prejudicis, principalment vers les minories socials. En el cas dels mitjans de comunicació, Van Dijk especifica que «tal discurs pot ser més o menys tendencios, etno- o eurocèntric, estereotipat, carregat de prejudicis o racista» que comporta una «selecció de temes estereotipats (crim, desviació, drogues, problemes dificultats culturals, etc.), històries negatives, cites parcials, estil lèxic, titulars esbiaixats, etc»⁶⁸. El discurs xenòfob és només un exemple de contingut discriminatori dels mitjans, ja que la mateixa anàlisi és aplicable a les desigualtats de classe,

⁶⁶ DIJK, Teun A. van. 'El análisis crítico del discurso'. A *Anthropos*, núm. 186, pp. 23-26. Barcelona: Anthropos Editorial, 1999-2001. Es pot llegir a <http://www.discursos.org/oldarticles/El%20an%20l%20cr%20del%20discurso.pdf> [Consulta: 30.03.2015]

⁶⁷ Íbidem

⁶⁸ Íbidem

gènere, orientació sexual, entre d'altres.

5.2. La retòrica persuasiva

En la definició de retòrica persuasiva, afirma Xavier Laborda que «el missatge retòric té l'objectiu de persuadir. La seva organització garanteix, si no l'eficàcia, sí la fermesa discursiva». El professor afegeix, a més, que «l'activitat persuasiva és un mitjà social per a coordinar el significat i per a interpretar col·lectivament la realitat. Així doncs, la persuasió consisteix un instrument de construcció simbòlica i d'intercanvi i confrontació de diferents versions de la realitat»⁶⁹.

El missatge retòric precisa d'un receptor i d'un emissor que, «impel·lit per una intenció persuasiva, aplica en l'acte de codificació un rosari de procediments apresos espontàniament o per l'ensenyament rebut»⁷⁰. L'organització del discurs també inclou la capacitat inventiva d'argumentació, l'elocució i l'estil verbal i la recitació del discurs, que contempla el propi discurs i una veu i una gestualitat apropiades a la situació.

La sociòloga Gaye Tuchman atribueix al contingut persuasiu el poder de conferir el discurs amb aparença de veritat i versemblança. Per fer-ho, es requereixen tres estratègies. En primer lloc, la precisió, ajuda a subratllar la naturalesa factual dels esdeveniments, s'aconsegueix amb descripcions directes dels esdeveniments que tenen lloc, testimonis, fonts fiables, xifres i cites directes.

En segon lloc, l'estructura relacional lògica i sòlida dels fets es construeix mitjançant l'al·lusió a esdeveniments previs com a condicions o causes, la inserció de models de situació i conceptes coneguts pel receptor, així com l'ús d'estructures organitzatives identificables. I en tercer lloc, les emocions juguen un paper fonamental, ja que la dimensió sentimental ajuda a la memorització dels fets i argumentacions ideològicament properes consoliden la veracitat.

⁶⁹ LABORDA, Xavier. *De Retòrica. La comunicació persuasiva*. Barcelona: UOC, 2012. ISBN: 978-84-9788-555-3. pp. 111-113

⁷⁰ Íbidem, pp. 111-113

METODOLOGIA

1. Objecte d'estudi, corpus i mostra

L'univers d'estudi són dos documentals que giren al voltant d'infants que viuen en camps de refugiats. En concret, s'analitzaran *Promises* (Estats Units, 2001) de Carlos Bolado, Justine Shapiro i B.Z. Goldberg –sobre el conflicte d'Israel i Palestina– i *Angels in the Dust* (Estats Units, 2007) de Louise Hogarth –sobre la problemàtica del VIH/sida a Sud-àfrica.

En el nostre cas, el corpus i la mostra de la investigació coincideixen, ja que l'estudi es proposa l'anàlisi de dos documentals que són alhora la part i el tot. És a dir, les conclusions que s'extreuen no s'extrapolen al comportament general d'altres llargmetratges de temàtiques similars. Per tant, la mostra –que és alhora tot el corpus– comprèn les pel·lícules esmentades *Promises* i *Angels in the Dust*.

2. Objectius

L'objectiu general de la recerca és analitzar la construcció del discurs dels documentals sobre infants auxiliats especificats en el darrer apartat. En el present estudi, es pretenen assolir també els següents objectius específics:

Objectiu 1. Estudiar quines denúncies fa el documental i a favor de qui es posiciona.

Objectiu 1a. Comprovar si el documental segueix les recomanacions de la Federació Internacional de Periodistes (IFJ).

Objectiu 1b. Analitzar l'actuació del documentalista davant del dolor dels menors.

Objectiu 2. Estudiar la contextualització que fa el documental del conflicte o situació a nivell polític, econòmic, social o cultural.

Objectiu 2a. Determinar els drets humans vulnerats i les lleis (internacionals o locals) infringides que apareixen denunciats en el documental.

Objectiu 2b. Determinar els responsables (internacionals o locals) de la

vulneració dels drets humans i lleis denunciats en el documental.

Objectiu 2c. Determinar la presència i les característiques de les fonts que apareixen en el documental.

Objectiu 3. Determinar i analitzar les solucions que el documental planteja al problema.

Objectiu 3a. Determinar les perspectives de futur que presenta el documental.

Objectiu 4. Estudiar la perspectiva des de la qual es realitza el documental.

Objectiu 4a. Determinar la procedència de les fonts.

Objectiu 4b. Analitzar el discurs i el llenguatge utilitzat pel documentalista.

Objectiu 5. Estudiar les imatges i el so utilitzat en el documental.

3. Hipòtesis

En l'assoliment dels objectius, ens proposem confirmar o refutar la hipòtesi general que, malgrat que hi ha una presa de posició a favor dels discriminats, els documentals presenten mancances en la cobertura de les problemàtiques. Alhora, es pretenen comprovar les següents hipòtesis específiques:

Hipòtesi 1. El documental denuncia el drama humà i es posiciona a favor dels discriminats.

Hipòtesi 1a. La cobertura de la vulneració específica d'un o més drets humans exposada es fa amb diligència i mitjans legítims i seguint els principis de justícia i honestedat.

Hipòtesi 1b. El documentalista reviu records que reactiven el dolor dels menors.

Hipòtesi 2. El documental no ofereix context polític, econòmic, social o cultural del conflicte o situació que exposa (o ho fa de manera deficitària).

Hipòtesi 2a. No s'especifiquen els drets humans vulnerats ni les lleis (internacionals o locals) infringides.

Hipòtesi 2b. No s'assenyalen o denuncien els responsables (internacionals o locals) de la vulneració dels drets humans i lleis.

Hipòtesi 2c. Manca la presència de fonts essencials i/o n'apareixen algunes de baixa (i dubtosa) qualitat o de poca rellevància.

Hipòtesi 3. El documental no presenta solucions al problema que es planteja (o en presenta d'utòpiques o no realistes).

Hipòtesi 3a. El documental fa una radiografia realista de les perspectives de futur.

Hipòtesi 4. El documental es realitza des d'una perspectiva neocolonial.

Hipòtesi 4a. La majoria de (o totes) les fonts procedeixen de països del Nord.

Hipòtesi 4b. S'usen tòpics i estereotips per descriure la situació (incapacitat del govern local i comportament inactiu dels discriminats, heroïcitat dels actors del Nord, desaparició dels trets específics de la població local...).

Hipòtesi 5. El documental es realitza des d'una perspectiva paternalista.

Hipòtesi 5a. El documental victimitza els nens refugiats, convertits en objectes de llàstima, sense capacitat d'actuar o pensar per si sols.

Hipòtesi 5b. S'usa un llenguatge emotiu que resulta en una explicació dramàtica i sensacionalista del problema.

Hipòtesi 5c. S'usa un llenguatge abstracte que resulta en una explicació pobra del problema.

Hipòtesi 6. Les imatges i el so pequen de dramatisme, sensacionalisme i espectacularització.

4. Criteris metodològics, eines i procediments

4.1. Metodologia de treball i procés d'investigació

Una vegada escollit el tema a investigar –en el nostre cas, el tractament de la vida de nens refugiats en llargmetratges documentals–, s'ha fet, en primer lloc, una recerca per conèixer les obres cinematogràfiques que coincideixen amb l'objecte d'estudi. De l'extens material audiovisual, finalment s'ha escollit el corpus a analitzar: els documentals *Promises* i *Angels in the Dust*, ambdós reconeguts amb premis internacionals.

En segon lloc, s'han transcrit i minutat les dues pel·lícules i s'han descrit les imatges i els sons. Paral·lelament, s'ha elaborat el marc teòric amb la finalitat de conèixer els fonaments teòrics que ens serviran per analitzar els documentals. En concret, s'ha buscat informació relativa als drets humans i als mitjans de comunicació per entendre el tractament que han de rebre les peces periodístiques sobre infants refugiats. També ens hem documentat sobre els principis generals del documental periodístic i la imatge.

Per determinar la pauta que ens ajudarà a preparar la nostra investigació, hem estudiat les teories de l'Anàlisi Crítica del Discurs de Teun A. Van Dijk i la retòrica persuasiva de Gaye Tuchman. El procés de documentació s'ha completat amb la contextualització dels esdeveniments retratats en les dues pel·lícules per tal de tenir una visió completa tant del conflicte araboisraelià com del problema de salut pública sud-africà. La informació contrastada s'ha extret de diverses fonts, especificades en apartats anteriors.

En tercer lloc, ens hem marcat uns objectius i hem redactat les hipòtesis. Amb tota la documentació al nostre abast, hem procedit aleshores a dissenyar un mètode que ens permeti elaborar conclusions. La fitxa d'anàlisi que hem usat, elaborada a partir dels objectius i les hipòtesis, es descriu a l'apartat següent.

En quart lloc, amb l'ajuda de la transcripció i la revisió dels documentals, hem extret proposicions i hem completat la fitxa d'anàlisi corresponent a cada una de les pel·lícules. D'aquesta manera, hem obtingut els resultats de la investigació, que s'han plasmat en l'anàlisi qualitativa. L'estudi ens ha permès conèixer les característiques i especificitats de la cobertura que fan de la problemàtica que aborden.

En darrer lloc, ens hem assegurat que els objectius marcats a l'inici s'haguessin acomplert i també s'han comprovat les hipòtesis plantejades per verificar-les o refutar-les. De la mateixa manera, s'han redactat les conclusions: d'una banda, s'ha elaborat la comparació dels resultats de l'un i l'altre documental i, d'altra banda, s'ha realitzat un balanç final.

4.2. Elaboració de la fitxa d'anàlisi

A continuació, explicarem la fitxa d'anàlisi utilitzada en el present treball, que ha servit per assolir els objectius i comprovar les hipòtesis. D'una banda, s'ha recollit la informació tècnica dels documentals –títol, autoria, any, país, durada i situació analitzada– en la

següent graella:

Informació tècnica	
TÍTOL	AUTORIA
ANY	PAÍS
DURADA	SITUACIÓ ANALITZADA

La resta de la fitxa s'ha dividit en els objectius i les hipòtesis especificades anteriorment. Primer, s'estudien les denúncies i la posició del documental, unes variants que difereixen segons la temàtica:

Estudi de les denúncies que fa el documental i a favor de qui es posiciona	
DENÚNCIES	
A FAVOR DE	

Segon, es comprova que els documentals segueixen les recomanacions sobre el tractament d'informacions de menors refugiats elaborades per la Federació Internacional de Periodistes, una referència pel que fa a la bona praxis periodística:

Comprovació de les recomanacions de la Federació Internacional de Periodistes (IFJ) seguides	
1. Procurar aconseguir estàndards d'excel·lència en termes de precisió i sensibilitat a l'hora d'informar sobre temes relatius als nens.	
2. Evitar la programació i la publicació d'imatges que introdueixin en l'espai dels mitjans de comunicació del nen una informació que els resulti perjudicial.	
3. Evitar l'ús d'estereotips i la presentació sensacionalista per a promoure material periodístic que involucri el menor.	
4. Analitzar amb cura les conseqüències de la publicació de tot material relatiu al nen i que resti importància al dany causat als menors.	
5. Protegir la identificació visual o de qualsevol altre tipus del nen, a no ser que es demostrin raons d'interès públic.	
6. Donar al nen, sempre que sigui possible, el dret a accedir als mitjans de comunicació per a expressar les seves pròpies opinions sense al·licients de cap tipus.	
7. Garantir la verificació independent de la informació proporcionada pel nen i tenir especial	

cura en garantir que la verificació es dugui a terme sense posar en risc el nen que ha proporcionat la informació.		
8. Evitar l'ús d'imatges de nens amb connotacions sexuals.		
9. Emprar mètodes correctes, oberts i clars per obtenir fotografies i, sempre que sigui possible, obtenir-les amb el coneixement i consentiment del nen o d'un adult, tutor o responsable del menor.		
10. Verificar les credencials de tota organització que pretengui parlar en nom o representar els interessos del nen.		
11. No pagar el nen per material que involucri el benestar del menor, dels seus pares o tutors, a no ser que pugui demostrar-se que es fa en interès del nen.		

Tercer, s'analitza el comportament dels documentalistes a l'hora de tractar amb els nens, a partir d'uns estàndards extrets de l'estudi d'informes d'organismes amb autoritat sobre el tema com UNICEF o Internews:

Anàlisi de l'actuació del documentalista davant del dolor dels menors		
☐	Diligència i respecte per la privacitat	
☐	Respecte a l'hora de parlar amb o dels discriminats	
☐	Preguntes i/o comentaris que jutgen, posen en risc o reactiven el dolor	

Quart, s'estudia el context ofert pels documentals sobre la situació analitzada a diversos nivells, ja sigui polític, econòmic, social, històric, cultural i/o religiós:

Estudi de la contextualització que fa el documental del conflicte o situació a nivell polític, econòmic, social, històric, cultural i/o religiós		
☐	POLÍTIC	
☐	ECONÒMIC	
☐	SOCIAL	
☐	HISTÒRIC	
☐	CULTURAL	
☐	RELIGIÓS	

Cinquè, es determina en quina mesura els documentals recullen i denuncien les lleis i els drets infringits, així com els responsables internacionals i locals de la vulneració. Tant la legislació com la responsabilitat variarà d'un documental a altre. També es determina la tipologia de fonts usades:

Determinació dels drets vulnerats i les lleis (internacionals i/o locals) infringides denunciats en el documental

INTERNACIONALS			
LOCALS			

Determinació dels responsables (internacionals o locals) de la vulneració dels drets humans i lleis denunciats en el documental

INTERNACIONALS			
LOCALS			

Determinació de la presència o absència i les característiques de les fonts que apareixen en el documental

TIPUS DE FONT		PRESENCIA	ABSENCIA	JUSTIFICACIÓ
☐	Institucions governamentals internacionals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☐ Font prescindible	
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Activistes i organismes no governamentals internacionals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☐ Font prescindible	
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Altres organismes internacionals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☐ Font prescindible	
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Experts internacionals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☐ Font prescindible	
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Institucions governamentals locals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☐ Font prescindible	
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		

☐	Activistes i organismes no governamentals locals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☐ Font prescindible	
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Altres organismes locals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☐ Font prescindible	
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Persones anònimes (víctimes i/o supervivents)	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☐ Font prescindible	
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Entorn dels discriminats	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☐ Font prescindible	
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Experts locals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☐ Font prescindible	
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Altres	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☐ Font prescindible	
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		

Sisè, es fa una radiografia de les solucions i les perspectives de futur que presenten les pel·lícules i es determina la factibilitat:

Determinació i anàlisi de les solucions que el documental planteja del problema			
SOLUCIÓ 1		☐	Solució factible
		☐	Solució utòpica
<i>Determinació de les perspectives de futur que presenta el documental</i>			
PERSPECTIVA DE FUTUR 1		☐	Realista
		☐	No realista

Setè, s'estudien les perspectives des de les quals es realitza cada documental, sobretot

fixant-nos si es cau en la visió neocolonial i la solidaritat paternalista:

Estudi de la perspectiva des de la qual es realitza el documental

Vuitè, s'analitza el discurs i el llenguatge utilitzat pels realitzadors, mitjançant les eines que ens faciliten les teories de l'Anàlisi Crítica del Discurs i la retòrica persuasiva. Sobretot, ens centrem en els possibles tòpics i estereotips als quals es recorre, les estructures discursives utilitzades i el contingut persuasiu que s'extreu de la construcció del discurs audiovisual:

Anàlisi del discurs i el llenguatge utilitzat pel documentalista

TÒPICS I ESTEREOTIPS	☐	Desaparició dels trets específics de la població local	
	☐	Desesperació dels discriminats	
	☐	Violència i delinqüència	
	☐	Comportament inactiu o passiu dels discriminats	
	☐	Ajuda humanitària només procedent d'Occident	
	☐	Heroïcitats dels actors del Nord	
ESTRUCTURES DISCURSIVES	☐	Paraules valoratives	
	☐	Judicis de valor	
	☐	Opinions explícites	
	☐	Opinions implícites	
	☐	Descripcions	
	☐	Desplaçaments semàntics	
Naturalesa factual dels esdeveniments	☐	Descripcions directes dels esdeveniments	
	☐	Evidències de testimonis propers	
	☐	Evidències d'altres fonts fiables	

CONTINGUT PERSUASIU		☐ Senyals que indiquen precisió i exactitud	
		☐ Cites directes de les fonts	
	Relació sòlida entre els fets	☐ Menció dels esdeveniments previs com a causes i de les conseqüències possibles	
		☐ Menció dels fets dins de models situacionals familiars	
		☐ Ús d'arguments i conceptes coneguts	
		☐ Ordre dels fets en estructures específiques conegudes	
	Dimensions actitudinal i emocional de la informació	☐ Inclusió d'emocions fortes com a conseqüència dels fets	
		☐ Ús de fonts d'opinió ideològicament properes a l'audiència	

I novè, s'estudien les característiques de les imatges i el so dels documentals, de nou basant-nos en els consells d'institucions de referència:

Estudi de les imatges i el so utilitzat en el documental	
☐ Representació de la realitat	
☐ Dramatisme, sensacionalisme i espectacularització	
☐ Imatges de població incapaç, necessitada dels actors del Nord	
☐ Imatges de desesperació i plors	
☐ Focus en expressions facials o sons d'horror i dol	
☐ Imatges de menors en situacions miserables per evocar emocions però sense respectar-los	

INVESTIGACIÓ DE CAMP

PROMISES

FITXA D'ANÀLISI

Informació tècnica	
TÍTOL <i>Promises</i>	AUTORIA C. Bolado J. Shapiro B.Z. Goldberg
ANY 2001	PAÍS Estats Units
DURADA 1h 42'	SITUACIÓ ANALITZADA Conflicte Israel-Palestina

Estudi de les denúncies que fa el documental i a favor de qui es posiciona		
DENÚNCIES	☒ Violència del conflicte	«Però allò normal a l'Orient Mitjà sempre està entrellaçat amb la guerra, que es produeixin combats, explodin bombes, morin persones.»
	☒ Violència per part d'Israel	Es denuncia, per sobre, la violència dels soldats israelians durant la intifada.
	☒ Violència per part de Palestina	Es denuncia, per sobre, la violència dels atacs terroristes de Hamas.
	☒ Desequilibris entre bàndols	Implícitament, a través de les imatges, es percep que els palestins es troben en una situació d'inferioritat.
	☐ Responsabilitat	No es denuncia amb noms i cognoms els responsables de la situació a Israel i Palestina.
	☒ Racisme i prejudici	Es presenta l'odi mutu entre l'un i l'altre bàndol.
	☒ Drama humà	Es denuncia en petita mesura, només quan es parla d'algun mort i es deixa que els nens plorin.
	☒ Pobresa i condicions infrahumanes en els refugis	Es denuncia la creació dels camps de refugiats, que priven de llibertat els palestins i es presenten les diferències entre els nivells de vida dels nens israelians i els nens palestins que viuen en refugis.
A FAVOR DE	☒ Menors israelians	—
	☒ Menors palestins	—
	☐ Institucions governamentals	—
	☐ Actors internacionals	—

Comprovació de les recomanacions de la Federació Internacional de Periodistes (IFJ) seguides

1. Procurar aconseguir estàndards d'excel·lència en termes de precisió i sensibilitat a l'hora d'informar sobre temes relatius als nens.	No	Manca contextualització del conflicte i, en ocasions, es reviu el dolor dels menors.
--	----	--

2. Evitar la programació i la publicació d'imatges que introdueixin en l'espai dels mitjans de comunicació del nen una informació que els resulti perjudicial.	Sí	No s'usen imatges violentes i/o perjudicials pels nens.
3. Evitar l'ús d'estereotips i la presentació sensacionalista per a promoure material periodístic que involucri el menor.	No	Tot i que en general s'eviten els tòpics, s'usa un llenguatge abstracte i catastrofista, sobretot a l'hora de parlar de morts. La veu en off també entona i provoca la commoció de l'espectador. A vegades, les imatges ratllen el dramatisme.
4. Analitzar amb cura les conseqüències de la publicació de tot material relatiu al nen i que resti importància al dany causat als menors.	No	Algunes opinions dels menors els posen en evidència i poden ser objecte de crítiques. També es fa l'ús dramàtic d'imatges del plor dels nens.
5. Protegir la identificació visual o de qualsevol altre tipus del nen, a no ser que es demostrin raons d'interès públic.	No	Els nens apareixen sense cap protecció visual ni anonimat, però no s'identifiquen riscos per a la seva integritat.
6. Donar al nen, sempre que sigui possible, el dret a accedir als mitjans de comunicació per a expressar les seves pròpies opinions sense al·licients de cap tipus.	Sí	Els nens tenen l'oportunitat de donar la seva opinió sobre el conflicte i es pressuposa l'ús de mitjans legítims per a obtenir la informació, encara que està fora del nostre abast comprovar-ho.
7. Garantir la verificació independent de la informació proporcionada pel nen i tenir especial cura en garantir que la verificació es dugui a terme sense posar en risc el nen que ha proporcionat la informació.	Sí	El documental posa en context les declaracions dels menors i no se'ls ataca en cas que estiguin equivocats, tot i que se'ls deixa en evidència.
8. Evitar l'ús d'imatges de nens amb connotacions sexuals.	Sí	No es presenten nens en connotacions sexuals.
9. Emprar mètodes correctes, oberts i clars per obtenir fotografies i, sempre que sigui possible, obtenir-les amb el coneixement i consentiment del nen o d'un adult, tutor o responsable del menor.	—	Està fora de l'abast de la nostra comprovació, tot i que les imatges manifesten un grau satisfactori de solidesa.
10. Verificar les credencials de tota organització que pretengui parlar en nom o representar els interessos del nen.	—	(No intervé cap organització.)
11. No pagar el nen per material que involucri el benestar del menor, dels seus pares o tutors, a no ser que pugui demostrar-se que es fa en interès del nen.	—	Està fora de l'abast de la nostra comprovació, tot i que les imatges manifesten un grau satisfactori de solidesa.

Anàlisi de l'actuació del documentalista davant del dolor dels menors

☒	Diligència i respecte per la privacitat	El documental compta amb la participació dels pares dels menors i això evidencia els mitjans legítims a l'hora de filmar-los.
☒	Respecte a l'hora de parlar amb o dels discriminats	Els menors no mostren rebuig davant la presència del documentalista, fet que prova el seu respecte cap als nens.
☒	Preguntes i/o comentaris que jutgen, posen en risc o reactiven el dolor	La pregunta «Com et sents quan reps una carta del teu pare?» és un exemple de la reactivació del dolor per part del documentalista.

Estudi de la contextualització que fa el documental del conflicte o situació a nivell polític, econòmic, social, històric, cultural i/o religió

☒	POLÍTIC	L'explicació del conflicte polític és general i no s'aprofundeix en la vessant dels líders polítics, fet que produeix mancances a l'hora de determinar una possible solució.
-------------------------------------	---------	--

☐	ECONÒMIC	—
☒	SOCIAL	El documental posa el focus en una part concreta de la societat, els menors, que representen la veritat d'opinió, fins i tot dins de cada bàndol. També es presenta la diversitat d'estils i nivells de vida, però tan sols mitjançant les imatges.
☒	HISTÒRIC	Tret d'algunes referències a la història del conflicte, no s'exposen referències als precedents i a situacions similars en el passat. El mínim context històric és introduït per la veu en off, amb declaracions com la següent: «El 1948, els israelians van lliurar allò que anomenem 'la Guerra de la Independència'. Els palestins l'anomenen 'la Catàstrofe'. Com a conseqüència de la guerra, 750.000 palestins van fugir o foren expulsats de les seves terres i es convertiren en refugiats. Es van crear camps de refugiats en els estats àrabs veïns. [...] El camp de refugiats de Deheishe alberga més de 11.000 palestins. Els refugiats que van fugir d'Israel el 1948, els seus fills, néts i besnéts, encara viuen aquí».
☒	CULTURAL	S'explica implícitament que una part de l'origen del conflicte rau en l'enfrontament de creences entre jueus i musulmans. La diversitat cultural es fa evident només mitjançant les imatges.
☒	RELIGIÓS	S'explica implícitament que una part de l'origen del conflicte rau en l'enfrontament de creences entre jueus i musulmans. La diversitat religiosa es fa evident només mitjançant les imatges.

Determinació dels drets vulnerats i les lleis (internacionals i/o locals) infringides denunciats en el documental

INTERNACIONALS	☐	Convencions de Ginebra I, II, III i IV	—
	☐	Declaració Universal dels Drets Humans de l'ONU	—
	☐	Convenció sobre els Drets de l'Infant de l'ONU	—
	☐	Resolucions 181 i 478 de l'ONU	—
	☐	Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de l'ONU	—
	☐	Altres	—
LOCALS	☐	Llei orgànica: Dignitat Humana i Llibertat d'Israel	—
	☐	Llei Fonamental de Palestina	—
	☐	Altres	—

Determinació dels responsables (internacionals o locals) de la vulneració dels drets humans i lleis denunciats en el documental

INTERNACIONALS	☐	Nacions Unides	—
	☐	Països pro-Israel	—
	☐	Països pro-Palestina	—
	☐	Països neutrals	—
	☐	Altres	—

LOCALS	☐	Govern d'Israel	—
	☒	Exèrcit israelià	Es donen exemples de l'actuació dels soldats israelians durant la intifada i els llocs de control: «Els palestins de Cisjordània no poden sortir de Cisjordània ni viatjar a Jerusalem. Ni tan sols anar d'un territori palestí a un altre sense un permís concedit per l'exèrcit israelià».
	☐	OAP	—
	☒	Hamas	Només en veu dels nens, es donen exemples de les matances de Hamas: «Jo dono suport a Hamas i a l'Hezbollah. Maten dones i nens però ho fan per al seu país».
	☐	Altres	—

Determinació de la presència o absència i les característiques de les fonts que apareixen en el documental

TIPUS DE FONT		PRESENCIA	ABSENCIA	JUSTIFICACIÓ
☐	Institucions governamentals internacionals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	No necessàriament primordial pels possibles interessos personals en el conflicte.
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Activistes i organismes no governamentals internacionals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	Font no primordial, encara que podria ajudar a fer una anàlisi de les solucions del conflicte.
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Altres organismes internacionals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	Font no primordial, encara que podria ajudar a fer una anàlisi de les solucions del conflicte.
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Experts internacionals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	Font no primordial, encara que podria ajudar a fer una anàlisi de les solucions del conflicte.
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Institucions governamentals locals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	No necessàriament primordial pels possibles interessos personals en el conflicte.
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Activistes i organismes no governamentals locals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	Font no primordial, encara que podria ajudar a fer una anàlisi de les solucions del conflicte.
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		

☐	Altres organismes locals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	Font no primordial, encara que podria ajudar a fer una anàlisi de les solucions del conflicte.
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☒	Persones anònimes (víctimes i/o supervivents)	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☐ Font prescindible	Primordial per complir l'objectiu del documental, però amb poc nivell d'anàlisi de la situació.
		☒ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☒	Entorn dels discriminats	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☐ Font prescindible	Primordial per complir l'objectiu del documental, però amb poc nivell d'anàlisi de la situació.
		☒ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Experts locals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	Font no primordial, encara que podria ajudar a fer una anàlisi de les solucions del conflicte.
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Altres	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	—
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		

Determinació i anàlisi de les solucions que el documental planteja del problema

SOLUCIÓ 1	Es provoca la trobada entre nens palestins i jueus per demostrar que l'única sortida possible és el diàleg	☐ Solució factible
		☒ Solució utòpica

Determinació de les perspectives de futur que presenta el documental

PERSPECTIVA DE FUTUR 1	Es posa l'esperança de la resolució del conflicte en les noves generacions, sobretot amb la imatge final dels nounats.	☐ Realista
		☒ No realista

Estudi de la perspectiva des de la qual es realitza el documental

☒ NEOCOLONIALISME	El documental usa la visió neocolonialista des del moment que és un occidental el qui va al punt de conflicte i proposa una solució aparentment senzilla, en la qual cap responsable o expert local hauria pensat abans. S'anuncia implícitament, doncs, que l'ajuda ve dels països del Nord i s'equipara Israel i Palestina als territoris abans colonitzats i ara dependents.
☒ PATERNALISME	El documentalista, que agafa el rol de pare, deixa entreveure que és l'únic que ha donat l'oportunitat als nens a explicar-se i exposar els seus punts de vista. Això demostra una solidaritat paternalista, com en la intervenció següent de la veu en off: «Sabia que els nens d'aquí tenien alguna cosa a dir i ningú els preguntava què opinaven del conflicte o sobre el procés de pau».

Anàlisi del discurs i el llenguatge utilitzat pel documentalista

TÒPICS I ESTEREOTIPS	☐	Desaparició dels trets específics de la població local	El documental vol deixar palesa la diversitat cultural de jueus i palestins, malgrat que presenta els nens en situacions quotidianes similars a les de qualsevol menor.
	☒	Desesperació dels discriminats	Es peca de victimització dels nens en algunes ocasions, ja que a vegades se'ls mostra en situacions de desesperança i dol (per exemple, els peus coixos de la Sanabel després d'un llarg viatge per veure el seu pare a la presó o Moishe a la tomba d'Ephraim).
	☐	Violència i delinqüència	No es criminalitzen els menors, encara que alguns mantenen un discurs amenaçador i de violència cap al bàndol contrari. És el cas de les intervencions següents: «Jo volia partir aquell soldat per la meitat, disparar-lo o fer-lo explotar per venjar la mort de Bassam» (Faraj); «I si els soldats apunten malament no importa gaire perquè potser maten un àrab» (Moishe); «Com més jueus matem, menys en seran, fins que gairebé hagin desaparegut» (Mahmoud).
	☒	Comportament inactiu o passiu dels discriminats	Els menors només apareixen actius a l'hora de donar la seva opinió i, en canvi, tant ells com els del seu voltant es mostren passius en la resolució del conflicte.
	☐	Ajuda humanitària només procedent d'Occident	(El documental no té l'objectiu de portar ajuda humanitària, sinó de donar veu als menors del conflicte i proposar una solució.)
	☒	Heroïtat dels actors del Nord	La presència d'un documentalista americà mostra una visió de superioritat occidental, al ser el Nord el portador de la solució.
ESTRUCTURES DISCURSIVES	☒	Paraules valoratives	S'usen expressions com «vida normal», «rabí molt respectat», «herois», «camps perillosos»..., però són minoria.
	☐	Judicis de valor	Els prejudicis apareixen en el discurs d'alguns dels menors, però no en la veu en off del documentalista.
	☒	Opinions explícites	Les valoracions que es presenten de manera explícita s'usen per fer descripcions majoritàriament acceptades per tothom, com la perillositat dels camps de refugiats: «Els camps encara es consideren perillosos».
	☒	Opinions implícites	S'usen valoracions de manera implícita com: «Des de fa dos anys [el pare de la Sanabel] està en una presó israeliana. Això no obstant, oficialment mai no s'han presentat càrrecs contra ell i no ha sigut jutjat».
	☒	Descripcions	La veu en off descriu constantment per contextualitzar la situació, per presentar els protagonistes, per oferir un to narratiu a l'estructuració dels fets. Alguns exemples són els següents: «La Sanabel és membre d'un grup que a través del ball àrab tradicional explica la història dels refugiats. El ball representa la resistència del poble palestí i el seu desig de tenir un Estat Palestí»; «Després de mesos d'entrenament, l'equip de <i>volleyball</i> del Yarko i en Daniel va passar a les final de Jerusalem».
	☐	Desplaçaments semàntics	No es reconeix una estratègia ideològica per manipular el discurs negatiu i fer-lo atractiu als que pensen diferent.
	☒	Descripcions directes dels esdeveniments	Els fets es coneixen gràcies a la veu en off i al context que se sobreentén de les declaracions dels menors.

CONTINGUT PERSUASIU	Naturalesa factual dels esdeveniments	☐	Evidències de testimonis propers	Els testimonis no són coneguts per l'espectador.
		☐	Evidències d'altres fonts fiables	No s'usen fonts d'experts, professionals o autoritats.
		☒	Senyals que indiquen precisió i exactitud	Les xifres demostren rigor: «750.000 palestins»; «11.000 palestins».
		☒	Cites directes de les fonts	Els menors són les fonts principals i el documental recull les seves declaracions.
	Relació sòlida entre els fets	☒	Menció dels esdeveniments previs com a causes i de les conseqüències possibles	El documental posa vagament en antecedents l'espectador i se sobreentenen les conseqüències en el cas que no s'apliqui la solució proposada.
		☒	Menció dels fets dins de models situacionals familiars	Els menors són presentats en situacions quotidianes amb les quals fàcilment pot identificar-se l'espectador.
		☐	Ús d'arguments i conceptes coneguts	Els arguments usats només per-tanyen a l'àmbit en discussió.
	Dimensions actitudinal i emocional de la informació	☒	Ordre dels fets en estructures específiques conegudes	S'usen estructures com la narrativa per explicar la vida dels menors.
		☒	Inclusió d'emocions fortes com a conseqüència dels fets	Els menors mostren els seus sentiments i això connecta amb l'audiència.
		☐	Ús de fonts d'opinió ideològicament properes a l'audiència	Les opinions dels menors són ideològicament molt diferents i no necessàriament properes a l'espectador.

Estudi de les imatges i el so utilitzat en el documental

☒	Representació de la realitat	Les imatges i el so mostren la situació real a Jerusalem i els seus voltants, tot i que s'obvia la part més violenta del conflicte.
☒	Dramatisme, sensacionalisme i espectacularització	En ocasions, es fa un ús innecessari de primers plans que mostren el dolor del personatge. Aquestes escenes pequen de morbositat perquè no s'acompanyen de valoració.
☒	Imatges de població incapaç, necessitada dels actors del Nord	Tot i l'ús majoritari d'imatges de menors en situacions quotidianes que no necessiten ajuda exterior, la presència del documentalista demostra una tendència paternalista.
☒	Imatges de desesperació i plors	Es mostren imatges del plor dels menors i del propi documentalista.
☒	Focus en expressions facials o sons d'horror i dol	Es mostren alguns menors en situacions de dol provocades per la presència del documentalista, com la visita de la tomba d'un familiar o amic.
☒	Imatges de menors en situacions miserables per evocar emocions però sense respectar-los	En ocasions s'envaïx la parcel·la de dolor del menor provocant-ne la seva reactivació.

ANÀLISI QUALITATIVA

1. El model mental del conflicte araboisraelià a *Promises*

1.1. Introducció, tematització i esquema narratiu

Situat durant el tombant del mil·lenni, el documental *Promises* (2001) tracta el conflicte entre Israel i Palestina des del punt de vista de nens de Jerusalem i dels voltants. En un primer terme, se'ls dóna veu i, tot i evidenciar les divergències, es demostra que les similituds entre l'un i l'altre bàndol tenen més pes. La peça deixa en un segon terme l'avaluació de l'enfrontament a nivell històric i polític i posa més èmfasi en les seves conseqüències en la moralitat i el pensament dels menors.

Els modes observacional, expositiu i participatiu del teòric Bill Nichols¹ s'uneixen aquí per construir la realitat. La història es presenta de la mà d'un dels documentalistes, B.Z. Goldberg, a qui l'espectador acompanya i a través del qual coneix els protagonistes. Els nens reben Goldberg a casa, el fan partícip de la seva rutina diària i argumenten l'opinió pròpia davant de càmera. Malgrat la presència del director, el gran pes de la pel·lícula recau en les entrevistes. En ocasions, s'entrellacen mitjançant l'ús de veu en off –que aporta context, xifres objectives i valoració implícita–, però gairebé sempre s'usa la tècnica del *vox populi*.

El muntatge del documental anuncia des del principi implícitament el fil ideològic de *Promises*, una posició que apunta a la comprensió mútua dels menors. Es presenten els nens en ambients quotidians similars i es provoca una trobada entre alguns dels protagonistes, però la possibilitat d'enteniment només aconsegueix demostrar-se parcialment: no tots els nens estan disposats a conèixer-se i, un any després de l'encontre, no s'ha mantingut el vincle.

1.2. Contextualització

La primera recomanació de la Federació Internacional de Periodistes (IFJ)² és ser rigorós.

¹ Vegeu 'Marc teòric. 3.2. Classificació dels documentals segons Bill Nichols', pp. 25-26

² Vegeu 'Marc teòric. 1.3. Recomanacions de la Federació Internacional de Periodistes', p. 15

Malgrat que la veu en off aporta dades que posen en context les imatges i entrevistes, es fa una explicació massa general del conflicte. *Promises* podria funcionar bé com a part d'una sèrie de documentals que se centra en la situació social i dels menors a Jerusalem, però no per comprendre l'enfrontament amb una visió de conjunt. La realitat queda descrita a grans pinzellades, sense determinar una possible solució. Per il·luminar el camí cap a la resolució de la guerra, o en el seu defecte, per facilitar la comprensió de la dificultat de posar-hi fi, no es recorre a l'anàlisi experta, que no necessàriament ha de procedir d'organismes internacionals i institucions locals.

A *Promises*, les causes del conflicte araboisraelià s'atribueixen a la defensa, per part dels dos bàndols, de la propietat de la terra i la il·legimitat de l'altre d'ocupar-la. Per exemple, la banda israeliana afirma que «ells pensen que és la seva terra i nosaltres pensem que és nostra. Nosaltres sabem que és nostra»³⁴, mentre que la part palestina defensa que «no és per a Israel. És per als àrabs. És nostra»⁵. En les intervencions, els nens justifiquen la seva opinió mitjançant la religió, ja sigui l'islam –en Mahmoud es pregunta: «Com pot ser la seva terra si és la terra on el Corà diu que va voler Mahoma?»⁶– o el judaisme –en Moïse llegeix la Torà: «I Abraham tenia 99 anys i Déu li va dir a Abraham: 'Us donaré a tu i als teus descendents tota la terra de Canaan i serà vostra per sempre'. I aquesta benedicció va passar d'Abraham a Isaac i a Jacob»⁷–. En ocasions, emperò, altres nens se situen en una posició intermèdia, com en Yarko: «Jo penso que és el nostre país però que també és el seu»⁸.

De la mateixa manera, s'explica clarament l'enfrontament de creences entre jueus i musulmans, sent la religió una part molt important de l'educació. D'una banda, el nen jueu Shlomo apareix a classe resant la Torà amb els companys i, de l'altra, el mestre de Mahmoud d'una escola islàmica de Jerusalem explica que la ciutat pertany als palestins. Amb tot, el documental deixa entreveure una tercera possibilitat, lligada a l'ateisme o la incredulitat, expressada per l'avi dels bessons jueus: «Em sembla impossible que existeixi

³ Per llegir la transcripció completa, vegeu 'Annex 1. Transcripció i minutatge de *Promises*'

⁴ BOLADO, Carlos; SHAPIRO, Justine; GOLDBERG, B.Z. *Promises*. Estats Units: 2001

⁵ Íbidem

⁶ Íbidem

⁷ Íbidem

⁸ Íbidem

un Déu que hagi vist tant d'horror i tant de sofriment i no hagi fet res»⁹.

Encertadament, la cinta també emmarca històricament els conceptes de 'camp de refugiats' i 'assentament' i dibuixa els diferents nivells de vida de palestins i israelians. En canvi no explica els motius de la desigualtat econòmica, que a banda d'estar potenciada per la societat de classes a la qual pertany, també es deu a l'ocupació militar que sotmet la zona¹⁰.

Implícitament, a *Promises* es desfigura el conflicte araboisraelià. Tot posant el focus en un únic aspecte de l'enfrontament, en aquest cas la relació entre els nens de l'un i l'altre bàndol, se sobreentén que n'és la part més important. En la creació del model mental, tenen molt pes les intervencions dels menors, ja que és a partir de les declaracions que el públic americà o bé internacional, que no tingui una concepció determinada prèvia, crea una representació pròpia de la conjuntura a Israel i Palestina.

L'IFJ també aconsella contrastar la informació proporcionada pels infants sense que això els perjudiqui¹¹. En termes generals, els testimonis dels nens no s'avaluen com a certs, ajustats a la realitat o distorsionats, encara que en ocasions el documentalista intervé. En una conversa amb Goldberg, en Mahmoud es declara contrari a conèixer cap jueu però és posat en evidència quan el documentalista li confessa que ell i la seva família ho són. Igualment, la imatge d'alguns dels nens es veu desfavorida quan defensen l'ús de la violència i l'assassinat de l'altre bàndol i no del propi.

1.3. Vulneració de drets i denúncies

Promises substantivitzava la guerra i li dona responsabilitats que corresponen a les persones. A més, presenta la culpa de jueus i àrabs de manera equitativa i equivocadament no s'estableix un bàndol fort i un dèbil. Tot i això, en les imatges es veu implícitament que qui pateix més les conseqüències són els palestins, molts d'ells en camps de refugiats. Del documental se n'extreu una denúncia a la violència del conflicte, que no únicament mata persones i converteix la guerra en normalitat, sinó sobretot que repercuteix en la vida diària dels més petits. La cinta es posiciona a favor dels nens, que veu com a la part més vulnerable del conflicte, especialment els palestins que viuen en camps de refugiats, privats

⁹ Íbidem

¹⁰ Vegeu 'Marc teòric. 2.2. Conflicte araboisraelià', p. 19

¹¹ Vegeu 'Marc teòric. 1.3. Recomanacions de la Federació Internacional de Periodistes', p. 15

de llibertat i en condicions no dignes dels humans: «En altres famílies, hi ha fins a set persones que dormen al terra, en una mateixa habitació, o sinó, dues o tres persones que dormen en el mateix llit»¹². El drama humà, emperò, es critica indirectament i en petita mesura només quan es parla de la mort d'un conegut o de l'empresonament del pare de la Sanabel.

Sobre les referències als drets humans, el document *Speak Up, Speak Out* d'Internews¹³, referenciat al marc teòric, s'explica la necessitat d'enumerar els crims comesos, en lloc de tan sols enunciar de manera generalitzada la vulneració dels drets humans. Encara que lleugerament, el documental denuncia els responsables d'alguns dels actes de violència – l'organització islàmica Hamas i l'exèrcit d'Israel–. En cap cas, però, s'especifica la infracció de les seves accions respecte tractats internacionals com la Declaració Universal dels Drets Humans i la Convenció sobre els Drets de l'Infant o les Resolucions 181 i 478 de l'ONU. Tampoc es referencien lleis locals infringides i, en conseqüència, es perd l'oportunitat d'enfortir el missatge de denúncia.

1.4. Solucions proposades i perspectives de futur

En el marc de la resolució i pacificació del conflicte, existeixen propostes que fins ara són únicament hipòtesis, tot i que tenen un cert grau de versemblança. Com a exemples de propostes de solucions, podem citar les següents, encara que són formulacions del 2015, perquè ja estaven presents abans. A principis d'any, la vicepresidenta i alt representant de la Unió Europea per a Afers Exteriors, Federica Mogherini, va recalcar en un comunicat la seva posició a favor de la solució dels dos estats: «La UE està proporcionant suport considerable, fins i tot assistència financera, per assegurar la construcció de les institucions i la infraestructura d'un futur Estat palestí»¹⁴. D'altra banda, el col·laborador de l'Alternative Information Center (AIC), Mazin Qumsiyeh, en un escrit publicat a *Alternative News*¹⁵, explica que, més enllà de la creació d'un país propi, el que necessiten els

¹² BOLADO, C.; SHAPIRO, J.; GOLDBERG, B.Z. *Op. Cit.*

¹³ Vegeu 'Marc teòric. 1.2. El paper dels mitjans de comunicació', p. 14

¹⁴ UNIÓ EUROPEA. *Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini on the situation in Israel and Palestine*. Brussel·les: 2015. Es pot llegir a http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2015/141206_02_en.htm [Consulta: 08.01.2015]

¹⁵ L'Alternative Information Center és una organització situada al poble palestí de Beit Sahour que treballa per a la promoció de la justícia, la igualtat i la pau per a palestins i israelians. *Alternative News* és el seu portal de notícies a Internet on els seus col·laboradors publiquen regularment articles sobre el conflicte i reflexionen sobre la resolució. Entre ells, hi ha l'escrit de Mazin Qumsiyeh, titulat 'Palestine: peace with justice in 2015',

ciutadans palestins és «justícia i implementació dels drets humans i la llei internacional» i que aquesta és l'única solució possible a llarg termini.

Cap de les solucions proposades o d'altres de similars apareixen a *Promises*. Escenificat per mitjà de les vivències dels nens, implícitament es proposa el diàleg al marge de la política com a única i veritable via per arribar a la pau. El promociona en una doble direcció: directament, fent que s'entenguin els menors protagonistes –amb una posició menys extremista–, i indirectament, aconseguint que els polítics parlin. El primer ministre Binyamin Netanyahu s'ha mostrat sempre contrari a la sobirania palestina completa i a la idea que Israel es converteixi en un estat binacional, i la percepció és que Palestina també veu el bàndol contrari com una amenaça per a la seva existència. Vistes les circumstàncies, es fa necessària alguna cosa més que paraules.

Com ja s'ha dit, sorprenentment, el documental refuta la posició mantinguda en un principi. La solució proposada per Goldberg i el seu equip no es presenta com a utòpica i inassolible fins al final, quan les paraules dels protagonistes posen en evidència la dificultat del diàleg. Dos anys després, en Faraj expressa que «el món ha canviat cap a pitjor» i que «és molt difícil mantenir l'esperança»¹⁶. En Daniel, en canvi, es preocupa més pels seus propis problemes i encara que vol que hi hagi pau, no hi pensa contínuament. D'altres, com en Moishe i en Shlomo, continuen sense voler conèixer l'altre bàndol.

Tot i així, les imatges de nounats que conclouen la pel·lícula situen l'esperança de futur en les noves generacions. L'experiència frustrada hauria d'haver estat recollida pels documentalistes i si s'expliquessin les causes del fracàs, s'intuiria la fórmula que permetés que la mateixa circumstància no tornés a ocórrer. Al no ser així, la cinta cau en una contradicció.

2. Estratègia comunicativa del documental

2.1. Contingut retòric i persuasiu

Els directors utilitzen algunes de les característiques que Gaye Tuchman i Teun A. van

que es pot llegir a <http://www.alternativenews.org/english/index.php/mazin-qumsiyeh/333-palestine-peace-with-justice-in-2015?highlight=WyJzb2x1dGlvbiJd> [Consulta: 08.01.2015]

¹⁶ BOLADO, C.; SHAPIRO, J.; GOLDBERG, B.Z. *Op. Cit.*

Dijk¹⁷ atribueixen a la retòrica persuasiva i així s'aconsegueix una aparença de força versemblança. La veu en off i els *chyrons* sovint descriuen els fets que ocorren: «La Sanabel és membre d'un grup que a través del ball àrab tradicional explica la història dels refugiats»¹⁸; «Després de mesos d'entrenament, l'equip de *volleyball* del Yarko i en Daniel va passar a les finals de Jerusalem»¹⁹; «Fa un parell de mesos, en Faraj fou descobert per un entrenador que va considerar que tenia fusta de *sprinter*»²⁰. També afegeixen xifres –com el nombre de palestins refugiats a Deheishe–, que aporten exactitud i precisió al relat.

Les situacions es posen en context històric i es presenten en una estructura coneguda pel públic, la narrativa, que fa més propera i comprensible la història. És efectiva també la inserció dels fets en models situacionals familiars i quotidians, amb els quals l'espectador pot identificar-se fàcilment, com les rutines després de llevar-se o la frustració al perdre una competició esportiva. L'ús de la dimensió emocional que ajuda a la memorització de la informació es converteix en un recurs de llàgrima fàcil. Com es comentarà en l'apartat següent, d'aquesta manera es cau en el dramatisme, ja que l'emotivitat no s'acompanya de valoració.

En l'anàlisi del lèxic, el significat i l'estructura de les frases, es desentrella la construcció d'un discurs valoratiu de poca profunditat. Encara que són minoria, s'usen expressions com “vida normal”, “rabí molt respectat”, “herois”, “camps perillosos”, que se sumen a les opinions explícites que fa la veu en off, defensades sovint pels mitjans nord-americans, com la perillositat dels camps de refugiats. En aquest sentit, el lingüista i activista polític Noam Chomsky explicava en una entrevista a Altnet²¹ que amb la derrota dels països àrabs a la Guerra dels Sis Dies, «l'actitud de la comunitat intel·lectual [dels Estats Units] vers Israel –mitjans, comentaristes, diaris, etcètera– va canviar radicalment l'any 1967, que va passar de la manca d'interès i el menyspreu a un suport gairebé passional». D'altra banda, també es desxifren avaluacions implícites, per exemple, en la legitimitat de

¹⁷ Vegeu 'Marc teòric. 5.2. La retòrica persuasiva', p. 30

¹⁸ BOLADO, C.; SHAPIRO, J.; GOLDBERG, B.Z. *Op. Cit.*

¹⁹ *Ibidem*

²⁰ *Ibidem*

²¹ Altnet és un permiat servei de notícies en línia alternatiu que crea contingut propi i es nodreix alhora d'altres mitjans independents. El 16 d'agost del 2010, va publicar una entrevista de Kathleen Wells a Noam Chomsky, un dels intel·lectuals més crítics amb el govern nord-americà, on es discutien les veritables raons per les quals els Estats Units permeten els crims i les atrocitats comesos per Israel. Es pot llegir a http://www.altnet.org/story/147865/noam_chomsky%3A_the_real_reasons_the_u.s._enables_israeli_crimes_and_atrocities [Consulta: 30.03.2015]

l'empresonament del pare de la Sanabel: «Des de fa dos anys està en una presó israeliana. Això no obstant, oficialment mai no s'han presentat càrrecs contra ell i no ha sigut jutjat»²².

2.2. Construcció de la imatge i el so

Les imatges i el so també tenen un paper essencial en la representació de la realitat. Encara que en aquest cas s'obvia el camp de batalla, la violència del conflicte es reflecteix igualment amb imatges com el pla que obre i conclou el documental: un pneumàtic en flames rodant en càmera lenta i amb el so magnificat. També resulta significativa l'entonació de la veu en off a l'inici: «Però allò normal a l'Orient Mitjà sempre està entrelaçat amb la guerra, que es produeixin combats, explotin bombes, morin persones»²³. En la locució, es remarquen sobretot els mots «morin persones», separats de les paraules anteriors per un silenci que s'allarga i pronunciats amb un to més greu que la resta. La càrrega emotiva del contingut de la frase és prou forta que la commoció afegida en la lectura es fa innecessària.

De la mateixa manera, el dolor dels protagonistes s'empra de manera sensacionalista mitjançant l'ús abusiu i no analític de primers plans, que posen el focus en expressions facials de desesperació. El plor dels menors és un recurs que atrapa l'audiència i l'ajuda a sentir empatia cap al patiment dels protagonistes. En cap cas satisfà una necessitat informativa. La mateixa anàlisi és aplicable a les imatges de la tomba d'en Bassam, amic d'en Faraj, i en Ephraim, amic d'en Moishe. El darrer mereix una menció especial.

Goldberg porta en Moishe a la tomba del seu amic i li deixa temps per explicar a càmera que va ser un assassinat. Tenint en compte que prèviament se'ns han mostrat imatges d'Ephraim i una recreació de l'enterrament i la mort, la connexió emocional de l'espectador amb la història és immediata. El mateix ocorre amb la fotografia del pare de la Sanabel, però l'espectacularització del sofriment del seu cercle íntim, sense valoració, es porta més enllà sobretot amb el primeríssim primer pla dels peus de la nena coixejant i arrossegant-se després del llarg viatge a la presó d'Ashkelon, que «dura unes quatre hores i la família normalment ha d'esperar-ne unes hores més fins que els deixin fer una visita de 30 minuts»²⁴.

²² BOLADO, C.; SHAPIRO, J.; GOLDBERG, B.Z. *Op. Cit.*

²³ *Ibidem*

²⁴ *Ibidem*

3. Representació dels menors

3.1. Escoltar la veu dels nens

Promises presenta els menors com a persones capaces de pensar per a si soles, fet que reverteix la tendència generalitzada dels mitjans de representar els nens en zones de conflicte com a víctimes en silenci. El documental satisfà el dret fonamental d'adults i menors de la llibertat d'expressió, reconeguda a la Declaració Universal dels Drets Humans²⁵, i també mostra la diversitat d'opinió tant entre jueus i musulmans com a l'interior dels bàndols. En Yarko, israelià, parla així dels jueus ortodoxos: «Tenen opinions diferents i si cridéssim alguna cosa amb la qual no estan d'acord segur que ens menjarien vius»²⁶.

Ara bé, encara que el documental recull les opinions dels protagonistes, de les declaracions se'n desprenen sobretot discursos mancats d'arguments, escoltats en els seus entorns. Per defensar la pròpia posició, els nens recorren habitualment a estereotips que generalitzen l'actuació del bàndol oposat: «[Els jueus] ocupen la terra i posen la gent a la presó»²⁷; «[Els jueus] Són dolents i falsos»²⁸; «Aquells nens àrabs podrien convertir-se en terroristes»²⁹. La inclusió de declaracions d'aquest estil determinen que o bé no es compleix la recomanació de l'IFJ que aconsella avaluar les conseqüències que té per als menors la publicació del material on apareixen, o bé no s'ha aplicat correctament.

3.2. Ús d'estereotips

A més, els menors només apareixen actius a l'hora d'oferir la seva posició respecte el conflicte. En canvi, se'ls associa tant a ells com als altres discriminats amb un comportament passiu quan es tracta d'actuar per resoldre definitivament l'enfrontament o la violència. Encara que el tòpic de l'heroïcitat dels actors del Nord es contradiu, com s'ha dit abans, amb l'estudi que fan organitzacions locals com l'AIC, en el llargmetratge documental els discriminats necessiten la presència d'occidentals, en aquest cas els directors, per saber quina és la solució. És en aquest sentit que es relaciona jueus i

²⁵ Vegeu 'Marc teòric. 1.1. Els drets humans dels infants', pp. 11-13

²⁶ BOLADO, C.; SHAPIRO, J.; GOLDBERG, B.Z. *Op. Cit.*

²⁷ *Ibidem*

²⁸ *Ibidem*

²⁹ *Ibidem*

musulmans amb un estat de desemparament: necessiten ajuda i ningú els escolta. La desesperació dels locals s'ensinya en menors ocasions també mitjançant primers plans de plors i dol.

Cal destacar que, en canvi, no es criminalitzen els menors ni se'ls associa amb la delinqüència, un error que s'hauria pogut cometre fàcilment en l'explicació de la intifada. És cert que es recull la col·laboració d'en Faraj en la rebel·lió popular palestina però en general no es desprèn un missatge a favor de la violència física. En tot cas, l'única faceta violenta exposada apareix en el to amenaçador dels nens cap al bàndol contrari, usat especialment per en Faraj –«Jo volia partir aquell soldat per la meitat, disparar-lo o fer-lo explotar per venjar la mort de Bassam»³⁰–, en Moishe –«I si el soldats apunten malament no importa gaire perquè potser maten un àrab»³¹– i en Mahmoud –«Com més jueus matem, menys en seran, fins que gairebé hagin desaparegut»³²–. Tot i així, són declaracions que implícitament mostren l'efecte del conflicte en els nens, però que es desqualifiquen soles perquè són formulades per menors que no poden portar l'amenaça un pas més enllà. En contrast, nens com en Daniel defensen la no-violència: «En una guerra, ambdós bàndols pateixen. Pot ser que hi hagi un guanyador, però què és un guanyador? Moren persones d'ambdós bàndols, per tant ambdós bàndols perden»³³.

3.3. Protecció de la identitat i manifestació de la diversitat

Tot i l'ús d'estereotips, el documental no fa desaparèixer els trets específics de la població local, ans al contrari. La diversitat a tots els nivells es manifesta tant entre jueus i palestins com també dins de cada bàndol. Es detecten les particularitats de cada cultura, religió, confessió i ideologia malgrat que *Promises* presenti els nens en situacions quotidianes i demostrï que en el fons hi ha més punts que els uneixen que els separen.

És per això que es fa necessària la identificació visual dels protagonistes. L'IFJ recomana que es protegeixi la identitat del menor quan no hi hagi raons d'interès públic³⁴. En aquest cas, l'anonimat restaria versemblança a les opinions. A més no s'identifiquen riscos per a la

³⁰ Íbidem

³¹ Íbidem

³² Íbidem

³³ Íbidem

³⁴ Vegeu 'Marc teòric. 1.3. Recomanacions de la Federació Internacional de Periodistes', p. 16

seva integritat i es pressuposa l'ús de mitjans legítims per obtenir la informació. La presència i la participació dels adults –per exemple, la mare dels bessons portant-los al camp de refugiats i la mare d'en Faraj acollint-los a casa– implica l'autorització perquè els nens parlin. Mereix una anàlisi diferent la utilització de fotografies de menors un cop ja són morts. Evidentment no perquè els pugui repercutir negativament però per una qüestió de nul·la rellevància informativa.

4. Representació dels actors del Nord

4.1. Visió neocolonial i solidaritat paternalista

Tal com s'ha anunciat ja en el present estudi, el documental es realitza des d'una perspectiva neocolonial i paternalista. D'una banda, el Nord apareix en una posició de superioritat respecte el Sud. Un grup d'americans viatja a la ciutat sagrada per portar una solució del conflicte, en la qual aparentment cap responsable o expert local ha pensat abans o que, com a mínim, no s'ha dut a terme de manera efectiva. Per tant, Israel i Palestina s'equiparen als territoris antigament colonitzats que continuen depenent de les potències colonials, en aquest cas intel·lectualment.

D'altra banda, els documentalistes es presenten en una posició d'autoritat respecte els discriminats amb la justificació de protegir el grup davant la vulneració dels drets que es denuncien. Agafant el lloc tradicional d'un pare, es presenta la preocupació de l'equip de Goldberg pels nens. Els menors apareixen en una situació de desemparament de les autoritats locals i per primera vegada se'ls dóna els mitjans per expressar els seus punts de vista: «Sabia que els nens d'aquí tenien alguna cosa a dir i ningú els preguntava què opinaven del conflicte o sobre el procés de pau»³⁵. La solidaritat paternalista es legitima amb la idea implícita que es fa pel propi bé dels menors però resulta sent contraproductiu ja que es dibuixa una societat dependent d'Occident.

4.2. Presència del documentalista

B.Z. Goldberg –que també posa la veu en off– es converteix en un personatge més i en ocasions peca de protagonisme, especialment en els primers plans d'ell conduint, malgrat

³⁵ BOLADO, C.; SHAPIRO, J.; GOLDBERG, B.Z. *Op. Cit.*

que s'afirma que el documental «tracta de set nens palestins i israelians que vam trobar a Jerusalem i als seus voltants». L'espectador acompanya el director en la seva experiència a Jerusalem però també és partícip de l'evolució de la seva relació amb els menors. El lligam emocional entre director i nens que mostra *Promises* culmina en la darrera escena al camp de Deheishe, en la qual tots acaben plorant al pensar que el rodatge s'està acabant. «Aquesta tarda», diu en Faraj, «he començat a pensar que en B.Z. marxarà d'aquí poc i ara que ens hem fet amics d'en Daniel i d'en Yarko, ells oblidaran la nostra amistat [...] I tot l'esforç haurà sigut en va»³⁶.

Certament, la pel·lícula reflecteix de manera implícita que la presència física del documentalista influencia la voluntat dels protagonistes a conèixer-se. Mentre l'equip –de procedència occidental– és a la zona de conflicte, els dos bàndols poden arribar a entendre's; quan desapareix, també ho fa la voluntat de conviure pacíficament. Sense una anàlisi que n'expliqui els motius, es percep que la solució passa per reforçar la intervenció dels actors del Nord al Pròxim Orient. I els plors dels menors pregant que no marxin converteixen els discriminats en desesperats per l'ajuda d'Occident.

Emperò, es detecta diligència periodística. L'exposició dels entrebancs per entrar a la presó d'Ashkelon –la negació del permís per part de les autoritats– exemplifica la professionalitat emprada en la realització del treball, al mateix moment que denuncia l'opacitat del sistema penitenciari israelià. En línies generals, també s'observa deferència per la privacitat dels participants del documental. Els menors no mostren rebuig davant la presència dels documentalistes i tot fa pensar que els directors han mantingut una actitud de respecte a l'hora de parlar amb o dels discriminats.

Es fa innecessari, tanmateix, l'ús de la repregunta quan a la Sanabel, emocionada, li costa parlar del pare empresonat. Les interpel·lacions «Com et sents quan reps una carta del teu pare?» i «Tu li escrius cartes al teu pare?»³⁷ de Goldberg reactiven el dolor de la nena, que acaba d'explicar la història entre llàgrimes.

³⁶ Íbidem

³⁷ Íbidem

5. Validació de les hipòtesis

HIPÒTESI	CONFIRMACIÓ	REFUTACIÓ
1. El documental denuncia el drama humà i es posiciona a favor dels discriminats.	✓	
1a. La cobertura de la vulneració específica d'un o més drets humans exposats es fa amb diligència i mitjans legítims i seguint els principis de justícia i honestat.	✓	
1b. El documentalista reviu records que reactiven el dolor dels menors.	✓	
2. El documental no ofereix context polític, econòmic, social o cultural del conflicte o situació que exposa (o ho fa de manera deficitària).	✓	
2a. No s'especifiquen els drets humans vulnerats ni les lleis (internacionals o locals) infringides.	✓	
2b. No s'assenyalen o denuncien els responsables (internacionals o locals) de la vulneració dels drets humans i lleis.	✓	
2c. Manca la presència de fonts essencials i/o n'apareixen algunes de baixa (i dubtosa) qualitat o de poca rellevància.		✓
3. El documental no presenta solucions al problema que es planteja (o en presenta d'utòpiques o no realistes).	✓	
3a. El documental fa una radiografia realista de les perspectives de futur.		✓
4. El documental es realitza des d'una perspectiva neocolonial.	✓	
4a. La majoria de (o totes) les fonts procedeixen de països del Nord.		✓
4b. S'usen tòpics i estereotips per descriure la situació (incapacitat del govern local i comportament inactiu dels discriminats, heroïcitats dels actors del Nord, desaparició dels trets específics de la població local...).	✓	
5. El documental es realitza des d'una perspectiva paternalista.	✓	
5a. El documental victimitza els nens refugiats, convertits en objectes de llàstima, sense capacitat d'actuar o pensar per si sols.		✓
5b. S'usa un llenguatge emotiu que resulta en una explicació dramàtica i sensacionalista del problema.	✓	
5c. S'usa un llenguatge abstracte que resulta en una explicació pobre del problema.	✓	
6. Les imatges i el so pequen de dramatisme, sensacionalisme i espectacularització.	✓	

ANGELS IN THE DUST

FITXA D'ANÀLISI

Informació tècnica	
TÍTOL <i>Angels in the Dust</i>	AUTORIA Louise Hogarth
ANY 2007	PAÍS Estats Units
DURADA 1h 35'	SITUACIÓ ANALITZADA Sida a Sud-àfrica

Estudi de les denúncies que fa el documental i a favor de qui es posiciona		
DENÚNCIES	☒ Drama humà	El documental mostra les conseqüències en l'estat emocional de la sida i els abusos sexuals de menors a Sud-àfrica.
	☒ Inacció del govern	Les polítiques per abordar la sida del govern, representat per la ministra de Sanitat, són qüestionades.
	☒ Manca d'escolarització	En la zona retratada, la població negra no aposta per l'escolarització dels menors.
	☒ Manca d'educació sexual	«Creus que la cultura té molt a veure amb la taxa de mortalitat que els nens no parlin sobre sexe amb els seus pares?»
	☒ Manca d'educació sanitària	El documental critica la medicina tradicional de la població negra, que no funciona en comparació amb la ciència i els antiretrovirals.
	☒ Pobresa	La cinta retrata una Sud-àfrica on part de la població viu en condicions precàries.
	☒ Racisme	Implícitament, s'explica com la població negra viu en inferioritat de condicions respecte la població blanca privilegiada.
A FAVOR DE	☒ Menors discriminats	El documental mostra la situació de desesperació i injustícia de menors orfes, afectats per la sida i/o amb pares contagiats pel virus. També plasma les condicions de vida del seu entorn.
	☐ Institucions governamentals	—
	☐ Actors internacionals	—

Comprovació de les recomanacions de la Federació Internacional de Periodistes (IFJ) seguides

1. Procurar aconseguir estàndards d'excel·lència en termes de precisió i sensibilitat a l'hora d'informar sobre temes relatius als nens.	No	Manca contextualització sobre el problema sanitari a Sud-àfrica.
--	----	--

2. Evitar la programació i la publicació d'imatges que introdueixin en l'espai dels mitjans de comunicació del nen una informació que els resulti perjudicial.	Sí	No s'usen imatges violentes i/o perjudicials pels nens.
3. Evitar l'ús d'estereotips i la presentació sensacionalista per a promoure material periodístic que involucri el menor.	No	S'usen tòpics per descriure la situació d'inacció i desesperació dels menors i el seu entorn, amb l'única excepció dels manifestants (alguns d'ells també infants).
4. Analitzar amb cura les conseqüències de la publicació de tot material relatiu al nen i que resti importància al dany causat als menors.	No	En principi, l'actuació pròpia dels menors no els hauria de fer dany, però sí aquella actitud que mostren els seus familiars, que apareixen retratats com els dolents.
5. Protegir la identificació visual o de qualsevol altre tipus del nen, a no ser que es demostrin raons d'interès públic.	No	Els nens apareixen sense cap protecció visual ni anonimats, però no s'identifiquen riscos per a la seva integritat.
6. Donar al nen, sempre que sigui possible, el dret a accedir als mitjans de comunicació per a expressar les seves pròpies opinions sense al·licients de cap tipus.	Sí	Es dona l'oportunitat a alguns dels nens a expressar la seva opinió i denunciar la situació. Es pressuposa l'ús de mitjans legítims per obtenir aquesta informació, encara que no es disposen de recursos suficients per comprovar-ho.
7. Garantir la verificació independent de la informació proporcionada pel nen i tenir especial cura en garantir que la verificació es dugui a terme sense posar en risc el nen que ha proporcionat la informació.	Sí	Algunes de les informacions proporcionades pels nens es verifiquen mitjançant el personatge de la Marion Cloete. Està fora del nostre abast la comprovació de la resta.
8. Evitar l'ús d'imatges de nens amb connotacions sexuals.	Sí	No es presenten nens en connotacions sexuals.
9. Emprar mètodes correctes, oberts i clars per obtenir fotografies i, sempre que sigui possible, obtenir-les amb el coneixement i consentiment del nen o d'un adult, tutor o responsable del menor.	—	Està fora de l'abast de la nostra comprovació, tot i que les imatges manifesten un grau satisfactori de solidesa.
10. Verificar les credencials de tota organització que pretengui parlar en nom o representar els interessos del nen.	—	Està fora de l'abast de la nostra comprovació, tot i que les imatges manifesten un grau satisfactori de solidesa.
11. No pagar el nen per material que involucri el benestar del menor, dels seus pares o tutors, a no ser que pugui demostrar-se que es fa en interès del nen.	—	Està fora de l'abast de la nostra comprovació, tot i que les imatges manifesten un grau satisfactori de solidesa.

Anàlisi de l'actuació del documentalista davant del dolor dels menors

☒	Diligència i respecte per la privacitat	El documental compta amb la participació dels Cloete, que actuen de tutors dels menors, i això pot evidenciar els mitjans legítims a l'hora de filmar els menors. De fet, en una ocasió, la Marion comprova que un d'ells vulgui ser gravat: «M'asseguraré que en Thabo vulgui ser filmat».
☒	Respecte a l'hora de parlar amb o dels discriminats	La gran majoria dels menors no mostren rebuig davant la presència de la càmera, fet que prova el respecte de l'equip cap als nens.
☒	Preguntes i/o comentaris que jutgen, posen en risc o reactiven el dolor	Encara que la presència de la documentalista és gairebé imperceptible, la Marion reactiva el dolor dels menors mitjançant interpel·lacions que potser no faria sense la càmera davant: «Per què va fer això ella?»; «Passava molt sovint?».

Estudi de la contextualització que fa el documental del conflicte o situació a nivell polític, econòmic, social, històric, cultural i/o religió

☐	POLÍTIC	Es fa una mínima menció a la ministra de Sanitat i les seves polítiques, però cal un coneixement previ per entendre-ho del tot i el documental no te l'ofereix.
☐	ECONÒMIC	No s'expliquen les causes del desequilibri econòmic ni s'ofereixen xifres que expliquin la magnitud d'aquesta desigualtat.
☐	SOCIAL	Les imatges mostren la realitat d'un estrat de la societat, però no s'aprofundeixen i hauria calgut explicar-ho, encara que fos mínimament.
☐	HISTÒRIC	No s'al·ludeixen ni els antecedents ni la cronologia que situïn els fets presentats. L'única menció als passats té a veure amb la història personal dels personatges, sobretot del matrimoni.
☐	CULTURAL	S'expliquen només les particularitats de la cultura de la població negra que més fàcilment poden ser titllades de negatives, mentre que se n'elideix la part positiva. Això desdibuixa una societat, que és presentada com a endarrerida i que va en contra dels seus propis membres.
☐	RELIGIÓS	No es presenten les diverses religions, però sí que se subratllen les virtuts del cristianisme amb una constant referència a l'espiritualitat, a Déu i a la figura dels àngels.

Determinació dels drets vulnerats i les lleis (internacionals i/o locals) infringides denunciats en el documental

INTERNACIONALS	☐	Convencions de Ginebra I, II, III i IV	—
	☐	Declaració Universal dels Drets Humans de l'ONU	—
	☐	Convenció sobre els Drets de l'Infant de l'ONU	—
	☐	Directrius internacionals sobre el VIH/SIDA i els drets humans	—
	☐	Declaració de compromís en la lluita contra el VIH/SIDA	—
	☐	Altres	—
LOCALS	☒	Constitució de la República de Sud-àfrica	En una manifestació en contra de la ministra de Sanitat, un participant denuncia la vulneració: «En les seves accions per la sida i el VIH, ha ignorat la constitució».
	☐	Comissió de Drets Humans de Sud-àfrica	—
	☐	Legislació sobre Menors	—
	☐	Legislació sobre Sanitat Pública	—
	☐	Instrucció Nacional en Agressions Sexuals	—
	☐	Llei de Promoció Econòmica dels Negres	—
	☐	Altres	—

Determinació dels responsables (internacionals o locals) de la vulneració dels drets humans i lleis denunciats en el documental

INTERNACIONALS	☐	Nacions Unides	—
	☐	Actors internacionals	—
	☐	Altres	—
LOCALS	☒	Govern de Sud-àfrica	Es demana major actuació del govern a través dels manifestants, així que de manera implícita se l'acusa de ser responsable de no resoldre el problema.
	☒	President Thabo Mbeki	Es demana major actuació de la presidència a través dels manifestants, així que de manera implícita se l'acusa de ser responsable de no resoldre el problema. Emperò, no es menciona directament el seu nom.
	☒	Ministra de Sanitat Manto Thsabalala-Msimang	A través dels manifestants i sobretot a través de la Marion i en Con, es responsabilitza la ministra de Sanitat del problema i se li critica la seva política basada en la medicina tradicional.
	☐	Altres	—

Determinació de la presència o absència i les característiques de les fonts que apareixen en el documental

TIPUS DE FONT		PRESENCIA	ABSÈNCIA	JUSTIFICACIÓ
☐	Institucions governamentals internacionals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	No necessàriament primordial pels possibles interessos personals en la problemàtica.
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Activistes i organismes no governamentals internacionals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	Font no primordial, encara que podria ajudar a fer una anàlisi de la situació i les solucions.
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Altres organismes internacionals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	Font no primordial, encara que podria ajudar a fer una anàlisi de la situació i les solucions.
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Experts internacionals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	Font no primordial, encara que podria ajudar a fer una anàlisi de la situació i les solucions.
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		
☐	Institucions governamentals locals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional	☒ Font prescindible	No necessàriament primordial pels possibles interessos personals en la problemàtica.
		☐ Rellevància	☐ Font imprescindible	
		☐ Interessos personals		

☐	Activistes i organismes no governamentals locals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional ☒ Rellevància ☐ Interessos personals	☐ Font prescindible ☐ Font imprescindible	Primordial per complir l'objectiu del documental de mostrar el treball dels Cloete.
☐	Altres organismes locals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional ☐ Rellevància ☐ Interessos personals	☒ Font prescindible ☐ Font imprescindible	Font no primordial, encara que podria ajudar a fer una anàlisi de la situació i les solucions.
☒	Persones anònimes (víctimes i/o supervivents)	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional ☒ Rellevància ☐ Interessos personals	☐ Font prescindible ☐ Font imprescindible	Primordial per complir l'objectiu del documental de mostrar la situació dels menors.
☒	Entorn dels discriminats	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional ☒ Rellevància ☐ Interessos personals	☐ Font prescindible ☐ Font imprescindible	Primordial per complir l'objectiu del documental de mostrar la situació dels menors i els discriminats.
☐	Experts locals	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional ☒ Rellevància ☐ Interessos personals	☐ Font prescindible ☐ Font imprescindible	Font no primordial, encara que podria ajudar a fer una anàlisi de la situació i les solucions.
☐	Altres	☐ Nivell de coneixement i capacitat observacional ☐ Rellevància ☐ Interessos personals	☒ Font prescindible ☐ Font imprescindible	—

Determinació i anàlisi de les solucions que el documental planteja del problema

SOLUCIÓ 1	A través dels manifestants i els Cloete i implícitament amb les imatges, es demana que el govern assumeixi la responsabilitat i actuï per acabar amb la sida, la pobresa i altres problemes associats.	☒ Solució factible ☐ Solució utòpica
SOLUCIÓ 2	El documental exposa la necessitat que els menors rebin educació sexual i, per tant, implícitament s'anuncia com a una de les possibles solucions al problema.	☒ Solució factible ☐ Solució utòpica
SOLUCIÓ 3	Es deixa entreveure que s'ha de forçar a les famílies que estan a favor de la medicina tradicional a apostar per la medicina d'antiretrovirals. De fet, la Marion ho fa quan renya a la mare d'en Thabo o a la mare de la Lillian.	☐ Solució factible ☒ Solució utòpica
SOLUCIÓ 4	Campanyes com la dels braçalets Ubuntu, que és presentada al final del documental, ajudaran a capgirar la situació.	☐ Solució factible ☒ Solució utòpica

Determinació de les perspectives de futur que presenta el documental			
PERSPECTIVA DE FUTUR 1	L'epidèmia de la sida és una cursa a contracorrent.	☒	Realista
		☐	No realista
PERSPECTIVA DE FUTUR 2	El matrimoni seguirà ajudant a menors i discriminats de la zona.	☒	Realista
		☐	No realista
PERSPECTIVA DE FUTUR 3	Dos anys després, hi hauran 25 milions d'orfes.	☐	Realista
		☒	No realista

Estudi de la perspectiva des de la qual es realitza el documental	
☒ NEOCOLONIALISME	El documental mostra com l'ètnia blanca és font de coneixement i són els únics que saben com tractar el virus de la sida, mentre que la cultura de la població negra deixa morir les seves víctimes. Aquesta concepció es contradiu, en certa manera, a l'aposta del matrimoni per l'espiritualitat cristiana.
☒ PATERNALISME	El documental deixa entreveure que l'ètnia blanca de Sud-àfrica és capaç de deixar-ho tot per salvar els menors negres orfes que conviuen amb el virus de la sida. El matrimoni pren el rol de pares també amb els adults, a qui renyen, eduquen, cuiden...

Anàlisi del discurs i el llenguatge utilitzat pel documentalista			
TÒPICS I ESTEREOTIPS	☐	Desaparició dels trets específics de la població local	El documental mostra les diferències culturals entre ètnies, encara que la població negra en surt desfavorida perquè només es destaquen aspectes negatius.
	☒	Desesperació dels discriminats	Sovint es posa el focus en el dolor dels menors i d'altres víctimes que pateixen la sida. Tot i així, la tendència generalitzada és la de no victimitzar els personatges i presentar-los en una vida quotidiana normal malgrat les circumstàncies.
	☐	Violència i delinqüència	No es criminalitzen els menors si bé sí que se'ls situa en un ambient de violència marcat sobretot pels abusos sexuals.
	☒	Comportament inactiu o passiu dels discriminats	Les famílies dels menors apareixen inactives quan es tracta de tenir cura d'un malalt de sida, fins al punt de deixar-los sofrir i morir sense recórrer a l'hospital. Els únics personatges actius –la minoria– són els manifestants, entre els quals es troben els Cloete, la Virginia, la Lillian i la Betty.
	☒	Ajuda humanitària només procedent d'Occident	Els Cloete representen l'única ajuda que reben els menors de la zona, en contraposició a un govern sud-africà que ignora les necessitats de la població i opta per una medicina tradicional ineficient.
	☒	Heroïcitat dels actors del Nord	El matrimoni Cloete és posat dalt d'un altar per haver deixat una vida acomodada per cuidar de menors en situació crítica de desemparament.
	☒	Paraules valoratives	Per exemple, s'usa el concepte d'«assassí en sèrie» per referir-se a aquell home amb sida que no usa protecció a l'hora de tenir relacions sexuals.

ESTRUCTURES DISCURSIVES	☒	Judicis de valor	Implícitament, el documental dóna suport als prejudicis vers la cultura de la població negra que s'extreuen de les intervencions de la Marion.
	☒	Opinions explícites	La Marion expressa idees de manera directa, com per exemple en una conversa amb la Virginia: «(Marion Cloete) Creus que la cultura té molt a veure amb la taxa de mortalitat, que els nens no parlin sobre sexe amb els seus pares? N'has parlat mai amb els teus pares? (Virginia) No! Em mataria! De veritat... (Marion Cloete) Però t'estan matant igualment.»
	☒	Opinions implícites	Mitjançant la intervenció dels personatges, el documental desprèn idees de manera indirecta. Per exemple, la defensa de la Marion i altres personatges dels antiretrovirals com a única cura al virus de la sida és recollida implícitament com a bona per la directora.
	☒	Descripcions	Es recorre a la descripció per situar els fets que es presenten en les imatges o per explicar-ne d'altres del passat que no es poden complementar amb material audiovisual. És el cas de la següent intervenció de la Marion: «En Tami acaba d'enterrar la seva mare. Ha enterrat tota la seva família. El seu pare va passar-li a la seva mare i després el seu germà petit va morir i la seva germana va morir. Ella tenia nou anys. Però ell no és seropositiu. En Tami solia portar la seva germana a pregar perquè els donessin menjar. Així és com menjaven durant el dia». També els menors usen la descripció per explicar el seu passat: «La meua mare i el meu pare van anar a treballar. Aquell home va venir i va dir que en Vusi havia de marxar. I en Vusi es va negar. I llavors ell va fer fora en Vusi. Em va dir que m'havia de desvestir i li vaig dir que no podia. Va agafar la mà i me la va posar a la boca. Portava faldilla i llavors em va abaixar la faldilla i va començar a violar-me. Aquell home va escoltar la seva veu. I em va dir que si li deia a algú em mataria. Després va sortir corrents de l'habitació. I quan vaig intentar explicar-li a la meua mare, ella em va dir que ningú havia estat allà. I vaig intentar explicar-li que algú m'havia violat i ella em va dir que no era veritat».
	☐	Desplaçaments semàntics	No es reconeix una estratègia ideològica per manipular el discurs negatiu i fer-lo atractiu als que pensen diferent.
		☒ Descripcions directes dels esdeveniments	Personatges com la Marion sovint expliquen la història d'un dels menors retratat a càmera. També ho fa la Pauline: «Aquest noieta es diu Hopolang. La seva mare va morir de sida. Els qui el cuidaven el posaven en una caixa tot el dia. Quan va arribar aquí no podia ni moure les mans per omplir una ampolla i alimentar-se. Però després de sis mesos d'estar aquí, vam ensenyar-li a agafar l'ampolla i el vam ajudar a alimentar-se per si sol. Ara ja està creixent molt intel·ligent, ja ha començat a gatejar i a parlar! El bebè de la caixa ara té moltes pares que el cuiden. Està fora de perill i també és molt feliç».

CONTINGUT PERSUASIU	Naturalesa factual dels esdeveniments	☐	Evidències de testimonis propers	Els testimonis no són coneguts per l'espectador.
		☐	Evidències d'altres fonts fiables	No s'usen fonts d'experts, professionals o autoritats.
		☒	Senyals que indiquen precisió i exactitud	A vegades s'usen xifres per demostrar rigor, però en manquen de generals que situïn la magnitud del problema.
		☒	Cites directes de les fonts	El documental recull les impressions d'alguns dels protagonistes.
	Relació sòlida entre els fets	☒	Menció dels esdeveniments previs com a causes i de les conseqüències possibles	Hi ha una manca evident de contextualització, però se sobreentenen les conseqüències en el cas que no s'apliquin les solucions proposades.
		☒	Menció dels fets dins de models situacionals familiars	Tot i l'excepcionalitat dels fets, se'ls situa en un context quotidià amb el qual fàcilment ens podem sentir identificats: escola, hora d'anar a dormir, jocs al pati...
		☒	Ús d'arguments i conceptes coneguts	S'usen metàfores (elefants, àngels) que ajuden a crear l'empatia de l'espectador.
	Dimensions actitudinal i emocional de la informació	☒	Ordre dels fets en estructures específiques conegudes	S'usa l'estructura narrativa i el flash-back per explicar la vida dels menors i la situació en general.
		☒	Inclusió d'emocions fortes com a conseqüència dels fets	Els personatges comparteixen els seus sentiments i això connecta amb l'audiència.
		☒	Ús de fonts d'opinió ideològicament properes a l'audiència	Els Cloete són suposadament propers a l'audiència ideològicament perquè el documental va adreçat sobretot a un públic occidental.

Estudi de les imatges i el so utilitzat en el documental

☒	Representació de la realitat	Les imatges i el so mostren la situació real a la zona de Magaliesberg.
☒	Dramatisme, sensacionalisme i espectacularització	En ocasions, es fa un ús innecessari de primers plans que mostren el dolor del personatge. Aquestes escenes pequen de morbositat perquè no s'acompanyen de valoració. També es registren discussions violentes que no tenen un objectiu informatiu.
☒	Imatges de població incapaç, necessitada dels actors del Nord	Els menors i les seves famílies es mostren inactives, amb l'única excepció dels manifestants, entre els quals es troben el matrimoni Cloete i tres nenes del refugi: Betty, Virginia i Lillian.
☒	Imatges de desesperació i plors	Es mostren imatges del plor dels menors, de les famílies i del matrimoni Cloete.
☒	Focus en expressions facials o sons d'horror i dol	Es mostren alguns menors en situacions de dol provocades per la Marion i indirectament per la presència de la documentalista.
☒	Imatges de menors en situacions miserables per evocar emocions però sense respectar-los	En ocasions, la Marion, i indirectament la documentalista, envaeix la parcel·la de dolor del menor provocant-ne la seva reactivació.

ANÀLISI QUALITATIVA

1. El model mental de la sida a Sud-àfrica a *Angels in the Dust*

1.1. Introducció, tematització i esquema narratiu

A finals dels vuitanta, el matrimoni format per Marion i Con Cloete va obrir un orfenat i una escola a Magaliesberg, Sud-àfrica. El documental *Angels in the Dust* (2007) retrata, dinou anys després, el dia a dia al refugi Botshabelo, que acull menors que conviuen amb la problemàtica de la sida, ja sigui perquè ells o bé algun parent proper està afectat o ha mort pel virus. També es reflecteixen altres problemes socials –la pobresa, els abusos sexuals, les desigualtats ètniques–, així com el rerefons polític del moment en relació amb el VIH.

D'altra banda, però, la pel·lícula posa en primer pla sobretot la feina altruista dels Cloete i converteix la Marion en la gran protagonista, el fil conductor que dóna coherència a la història. Tractant-se d'un documental observacional, segons la classificació de Bill Nichols descrita al marc teòric³⁸, la presència explícita de la directora, Louise Hogarth, només és evident a través dels *chyrons* explicatius. Tanmateix i com s'explicarà més endavant, implícitament s'observen decisions en el muntatge que poden ser en detriment de la imatge dels menors i que presenten la realitat des d'una perspectiva de superioritat cultural.

El seguiment de la vida quotidiana a Botshabelo s'alterna amb entrevistes personalitzades a diversos nens i alguns treballadors del refugi i amb la intervenció puntual de terceres persones que ajuden a entendre les imatges. Els fets apareixen retratats i mínimament contextualitzen. Com si es tractés d'un conte, s'identifiquen els bons –els menors com a protagonistes antiherois– i els dolents –els homes seropositius que no prenen precaucions, a qui es refereixen com a «assassins en sèrie», i els polítics sud-africans responsables de la sanitat.

1.2. Contextualització

Angels in the Dust aborda la problemàtica de la sida, una de les causes de mort principals a

³⁸ Vegeu 'Marc teòric. 3.2. Classificació dels documentals segons Bill Nichols', pp. 25-26

Sud-àfrica, però no contextualitza les circumstàncies que han originat els fets. La manca de contextualització provoca l'incompliment de la primera recomanació de la Federació Internacional de Periodistes (IFJ)³⁹, que aconsella arribar a l'excel·lència informativa mitjançant la precisió i la sensibilitat a l'hora d'informar sobre temes relacionats amb la infantesa.

No s'expliquen directament els factors de l'epidèmia a Sud-àfrica i és tan sols mitjançant les imatges que se sobreentén la conjuntura social i econòmica. La pobresa i la manca de recursos de la comunitat, a l'hora d'aconseguir antiretrovirals, per exemple, es perceben amb el retrat de les barraques i l'entorn d'escassetat, però la representació és susceptible de caure en un dramatisme morbós perquè no es complementa amb anàlisi.

La crisi sanitària és també un problema polític. Tanmateix, el documental aporta dades escasses sobre les directrius de negació de la sida durant la presidència de Thabo Mbeki entre el 1999 i el 2008⁴⁰. Es fa una mínima menció a la ministra de Sanitat d'aleshores, Manto Tshabalala-Msimang, i les seves decisions, però cal un coneixement previ per comprendre completament el desemparament polític que viuen els menors. És el cas concret de l'«amanida pel VIH de Manto», esmentada en el titular del *The Sunday Independent*⁴¹, que fa enrabiar el matrimoni Cloete.

En aquest article del 2006, es va més enllà de la descripció que fa la Marion de la dieta que recomana el govern sud-africà a base d'oli, llimones, all i remolatxa. Fa referència al polèmic programa contra la sida que va presentar el país en una conferència a Toronto. La ministra va justificar l'ús de la medicina tradicional per millorar el sistema immunològic, en detriment dels antiretrovirals. També es va defensar dels atacs d'investigadors del VIH, com el professor Ed Mills de la Universitat McMaster de Canadà, que va assegurar que «és ridícul que Sud-àfrica continuï parlant dels beneficis de la medicina tradicional i exhibeixi així all i llimones quan la ciència ha demostrat de manera consistent els beneficis de les teràpies antiretrovirals».

³⁹ Vegeu 'Marc teòric. 1.3. Recomanacions de la Federació Internacional de Periodistes', p. 15

⁴⁰ Vegeu 'Marc teòric. 2.3. La sida i el VIH a Sud-àfrica', p. 22

⁴¹ El diari sud-africà *The Sunday Independent* va publicar el 20 d'agost del 2006 una notícia en portada sota el títol de «Manto's HIV salad gets dressing-down», sobre la crítica que va rebre l'aposta per la medicina tradicional del govern en una conferència sobre la lluita contra la sida organitzada per la Unió Europea a Toronto. Es pot llegir a <http://www.iol.co.za/news/south-africa/manto-s-hiv-salad-gets-dressing-down-1.290143#.VR8V0pSUdK4> [Consulta: 19.04.2015]

Tampoc es presenten els esdeveniments en el seu context històric. El documental no exposa els antecedents ni la línia cronològica de la problemàtica, de manera que la seva magnitud queda diluïda. En canvi, contrasta el fet que les històries vitals dels personatges sí que es detallen més exhaustivament. Així, la pel·lícula pren una dimensió emocional fins i tot necessària per apropar la realitat discriminatòria dels menors i crear empatia. Emperò, el drama no tan sols no s'equilibra amb una avaluació objectiva de conjunt, sinó que en ocasions es frivolitza posant l'atenció en aspectes comparativament menys significatius a la problemàtica del VIH, com ara el dia que la Marion i en Con es van conèixer o la infantesa de les filles, ambdós casos analitzats més endavant.

D'altra banda, les fonts consultades són bàsicament els personatges implicats en la història: el matrimoni Cloete, treballadors de l'orfenat i nens i familiars. Si bé l'anàlisi d'experts també serviria per valorar les possibles solucions, recórrer a historiadors, politòlegs i activistes hauria ajudat sobretot a entendre el context de la sida a Sud-àfrica, especialment davant l'absència d'una veu en off que l'expliqui.

1.3. Vulneració de drets i denúncies

Malgrat que el protagonisme cau en el matrimoni Cloete, el documental es posiciona clarament a favor dels discriminats, ja que entre les denúncies que se'n desprenen en destaca una contrària a les polítiques sanitàries executades pel govern socialdemocràtic sud-africà. Mitjançant l'escena de la manifestació davant l'edifici de la Unió a Pretòria es qüestiona la ministra de Sanitat. «Estem aquí en favor de la destitució de la ministra de Sanitat i també volem demanar a la presidència que lideri la lluita contra la sida i el VIH a Sud-àfrica»^{42,43}, diu un dels participants, que també acusa a Tshabalala-Msimang d'haver «ignorat la Constitució».

Aquesta és l'única referència, al llarg de tot el documental, a una llei vulnerada. Específicament, la Secció 27 de la Constitució⁴⁴ recull el dret a l'accés a serveis d'assistència mèdica i això obliga l'Estat a proporcionar les condicions necessàries perquè tota la població hi pugui accedir. La cinta no concreta, tal com recomana l'organització

⁴² Per llegir la transcripció completa, vegeu 'Annex 2. Transcripció i minutatge d'*Angels in the Dust*'

⁴³ HOGARTH, Louise. *Angels in the Dust*. Estats Units: 2007

⁴⁴ Vegeu 'Marc teòric. 2.3. La sida i el VIH a Sud-àfrica', p. 23

Internews⁴⁵, els drets atacats, encara que les circumstàncies retratades de pobresa i seropositius desastrosos expressen implícitament que el govern no els respecta.

També de manera indirecta, es denuncia que els drets dels menors recollits en la Constitució sud-africana –tals com la nutrició, l'asil, l'assistència social i sanitària i la protecció contra el maltractament i els abusos– són satisfets només gràcies a la preocupació dels Cloete, que han procurat als nens casa, menjar i educació. Al mateix moment, s'infereix que el govern és responsable del desemparament dels infants, ja que en la manifestació per demanar la destitució de la ministra, els polítics són titllats de «criminals»: «Quan l'enviem a la presó, alliberarem aquest país! La majoria dels sud-africans estan morint en silenci per culpa de la seva política!»⁴⁶.

El documental, d'altra banda, tampoc especifica la infracció d'altres documents legislatius, locals o internacionals, que assegurin el respecte pels drets humans d'adults i infants, enumeren directrius per abordar el problema de salut pública, protegeixen les víctimes d'agressions sexuals i promocionen econòmicament la població negra. Precisament, les imatges de famílies necessitades són una denúncia al drama humà, la pobresa i les desigualtats que continuen discriminant la comunitat, tot i la vigent Llei de Promoció Econòmica dels Negres posterior a l'apartheid.

Angels in the Dust també posa sobre la taula tres qüestions relacionades amb l'ensenyament, que s'analitzaran en apartats posteriors. Es retrata una població mancada d'escolarització –defensada com a dret principalment pel matrimoni–, d'educació sexual –necessària per prevenir el contagi del virus de la sida– i d'educació sanitària –en la contraposició de la medicina tradicional i la ciència i els antiretrovirals.

1.4. Solucions proposades i perspectives de futur

De l'anàlisi de les denúncies d'*Angels in the Dust*, se'n desprèn l'enumeració implícita de possibles solucions a la problemàtica del VIH a Sud-àfrica. D'una banda, es demana que el govern assumeixi la responsabilitat i actuï per acabar amb el virus i altres problemes associats, en la mateixa línia que Treatment Action Campaign (TAC), considerada una de

⁴⁵ Vegeu 'Marc teòric. 1.2. El paper dels mitjans de comunicació', p. 14

⁴⁶ HOGARTH. *Op. Cit.*

les organitzacions líders en la lluita contra la sida i organitzadora de la manifestació registrada a la cinta. La TAC també va portar a judici a l'aleshores ministra de Sanitat, Manto Tshabalala-Msimang, per exigir-li el tractament antiretroviral en el sector públic, encara que el documental no ho exposa.

Al llarg de la pel·lícula, la Marion fa una defensa aferrissada de l'ús d'antiretrovirals, contrària al tractament a base de vitamines naturals. El documental també transmet l'oposició de la Marion a la medicina tradicional dels curanderos i endevins, que s'associen a la cultura de la població negra. La protagonista, per exemple, vol portar a personatges com en Thabo a l'hospital, encara que per aconseguir-ho es posi a la família del menor en contra. «No vols que ens l'emportem. Ell es quedarà aquí? Malalt? I això, mare? No necessita un hospital? No creu ella que hauríem de mirar si podem portar-lo a l'hospital per aconseguir antiretrovirals per tractar el seu VIH?»⁴⁷, contesta així la Marion quan la mare d'en Thabo refusa l'ambulància perquè el seu fill ja rep el tractament de l'endeví.

La posició coincideix així amb la idea que el representant de l'ONU Stephen Lewis va expressar en la mencionada conferència de Toronto: «És l'únic país d'Àfrica amb un govern que continua proposant teories més dignes d'un llunàtic que d'un estat preocupat i compassiu». És més, publicacions, com l'informe de l'OMS del 2013 *Consolidated guidelines on the use of antiretroviral drugs for treating and preventing HIV infection*, recullen evidències que indiquen que les persones seropositives viuen més i millor com més d'hora comencen a prendre antiretrovirals.

En termes més generals, el sisè Objectiu de Desenvolupament del Mil·lenni de l'OMS pel 2015 –destinat a combatre la sida, entre altres malalties– determina que la detenció o reducció de la infecció del virus s'aconsegueix, per exemple, mitjançant el foment de canvis en el comportament orientats a reduir els riscos de contagi. La mateixa solució es proposa indirectament en el documental de la mà de la Marion, que educa també sexualment als menors de l'escola. En una conversa amb la Virginia, a més, es qüestiona el fet que una cultura que no parla sobre sexe sigui responsable de la taxa de mortalitat per sida.

El documental també desprèn la idea que l'epidèmia de la sida és una cursa a contracorrent.

⁴⁷ HOGARTH. *Op. Cit.*

Ho fa mitjançant la intervenció de dos personatges, bo i que no s'acompanya d'una valoració en profunditat. El Pastor Joseph, encarregat del cementiri de Botshabelo, afirma: «Quan vaig començar a treballar aquí, hi havia cinc tombes construïdes. No hi havia tantes tombes, però ara, tres anys després, n'hi ha més de cinquanta aquí. [...] En vint anys, de debò que aquí no hi quedarà ningú»⁴⁸. En Collen, treballador del cementiri Avalon de Soweto, un dels més grans de Sud-àfrica, també desprèn una visió negativa: «Ja no hi ha espai perquè probablement cada cap de setmana més d'un centenar de persones són enterrades aquí. Aquest espai s'omplirà. Creiem que en dos anys [...] De veritat que he perdut el compte del número de funerals als quals he assistit des d'inicis d'aquest any»⁴⁹.

En la campanya humanitària del final de la cinta, ara sí en veu de la directora, Louise Hogarth, es demana la col·laboració de l'audiència per ajudar als qui conviuen amb el VIH i capgirar la problemàtica: «Si us plau, porta el teu braçalet per mostrar que t'importa. És una cosa petita que pots fer en la teva vida però és una cosa enorme en la vida d'aquests nens i en la vida dels pares. Si us plau, ajuda'ns a ajudar aquests nens»⁵⁰. L'anunci aporta alhora una perspectiva de futur –«Tan sols d'aquí dos anys, hi haurà 25 milions d'orfes»⁵¹–, que és poc realista si ens fixem en les darreres estadístiques d'UNICEF del 2013⁵², que situa el nombre de nens orfes a Sud-àfrica en 3,6 milions, 2,4 per causa de la sida; i en el món, 140 milions –17,7 milions per la síndrome.

2. Estratègia comunicativa del documental

2.1. Contingut retòric i persuasiu

A diferència d'altres documentals analitzats en el present treball, *Angels in the Dust* no fa servir la presència visible ni la locució de la directora per explicar la història, de manera que el contingut que se'n desprèn és sobretot implícit en les decisions del muntatge, mentre que les opinions explícites apareixen de la mà dels personatges, especialment la Marion. El rigor, que en ocasions es troba a faltar per la manca de contextualització, s'aconsegueix vagament amb la puntual referència a xifres que mostren precisió i exactitud. A tall

⁴⁸ HOGARTH. *Op. Cit.*

⁴⁹ *Ibidem*

⁵⁰ *Ibidem*

⁵¹ *Ibidem*

⁵² United Nations Children's Fund (UNICEF). *The State of the World's Children 2015: Executive Summary*. Nova York: UNICEF, 2014

d'exemple, el títol explicatiu de l'inici situa en 250 els nens que viuen a l'orfenat i en 280 més els que els Cloete alimenten i eduquen; la Leigh especula dient que «...al voltant d'un 50% de l'aldea és seropositiu»⁵³; la directora, a la campanya del final, explica que «a la província de Cap Oriental, on es fan les polseres de manera artesanal, hi ha un 70% d'atur»⁵⁴.

A l'hora de conferir versemblança, el documental utilitza alguns dels recursos identificats per Gaye Tuchman –recollits per Teun A. van Dijk– i especificats anteriorment en el marc teòric⁵⁵. És el cas de les descripcions directes dels esdeveniments que tenen lloc, que es complementen amb l'explicació de fets del passat i també amb la inclusió de cites directes de les fonts. La Marion explica la història d'en Tami: «En Tami acaba d'enterrar la seva mare. Ha enterrat tota la seva família. El seu pare va passar-li a la seva mare i després el seu germà petit va morir i la seva germana va morir. Ell tenia nou anys»⁵⁶. Així mateix, la protagonista parla amb tot tipus de detall de situacions delicades: «Tot el seu cos estava ple de pus: els ulls, les orelles, la boca... No hi havia cap part del cos que no estigués ple de pus»⁵⁷.

D'altra banda, en la presentació dels fets s'usen metàfores –en aquest cas pures perquè només s'usa el terme imaginari i s'oculta el real–, que fan més propera la història. És el cas de la història dels caçadors i els elefants que explica la Marion als nens de l'orfenat: «Això va ser abans que vinguessin els caçadors i comencessin a disparar els elefants. I el que no sabien és que les cries d'elefants necessiten mares i pares»⁵⁸. Els caçadors representen els homes amb sida que no prenen precaució a l'hora de mantenir relacions sexuals, altres vegades referits com a «assassins en sèrie». Els menors orfes són equiparats, en canvi, amb elefants indefensos que reben el mateix tracte de desemparament i indiferència per part de la societat.

En una altra escena, es recupera i es reforça l'analogia, aquesta vegada explicada pel guia del Parc Natural de Pilanesberg. Els elefants, com els nens, «tenen una història personal

⁵³ HOGARTH. *Op. Cit.*

⁵⁴ *Ibidem*

⁵⁵ Vegeu 'Marc teòric. 5.2. La retòrica persuasiva', p. 30

⁵⁶ HOGARTH. *Op. Cit.*

⁵⁷ *Ibidem*

⁵⁸ *Ibidem*

trista». Els seus pares són «elefants adults mascles» amb la responsabilitat de cuidar-los i ensenyar-los a viure i comportar-se, un rol que el documental presenta només adoptat pel matrimoni Cloete. El guia també explica com el comportament agressiu dels joves elefants quan van ser portats al parc només va poder redreçar-se amb la presència d'adults. D'aquí s'indueix, doncs, la importància de la tasca de la Marion i en Con.

En l'anàlisi del contingut discursiu cal destacar també el significat del títol del documental. De fet, «*Angels in the Dust*» té una triple interpretació. Literalment, fa referència a la innocència d'uns nens que viuen envoltats de pols –la pols de la sorra, la pols que formen els morts. També té però un sentit religiós que es detalla al final. La frase «No pots veure els àngels quan jous en la pols»⁵⁹ al·ludeix al Llibre de Job⁶⁰, on la pols és una al·legoria de lamentació i humiliació. A més, la presència dels àngels, com a la vida dels menors, és constant en el documental, per exemple, abans d'anar a dormir –«Sabeu que treballem amb els àngels de nit a les habitacions, oi? Dormen al nostre llit»⁶²– o en el moment de la mort –«És aleshores quan vénen els àngels. [...] “Sent com et deixo anar. Sent com els àngels se t'emporten”. [...] mentre ho estava vivint, de fet vaig poder sentir com els àngels venien»⁶³.

2.2. Construcció de la imatge i el so

En la construcció del discurs audiovisual, el muntatge presenta entrellaçaments d'escenes més i menys encertats. És inoportuna, per exemple, la connexió que s'estableix entre la possible mort de la Marion amb les imatges del cementiri de Botshabelo. «Aprecio evidentment la meua vida i he tingut l'oportunitat de fer que funcioni. Era millor això que no que visitessis la meua tomba, suposo»⁶⁴, conclou la Marion agraïda quan explica la seva passada dedicació com a activista. Seguidament, s'ofereixen imatges dels assistents a l'enterrament d'un menor i, per un moment, es desvirtua el drama de pobresa i sida a Sud-àfrica.

⁵⁹ Íbidem

⁶⁰ Segons l'Enciclopèdia Catalana, «llibre sapiencial en què, amb un diàleg poètic (una aposta entre Déu i Satanàs sobre la fermesa de la fe de Job), és plantejat el problema de conciliar la justícia de Déu amb el mal arbitrari del món».

⁶¹ 'Job'. A *Enciclopèdia Catalana*. Es pot llegir a <http://enciclopedia.cat/EC-GEC-0034684.xml> [Consulta: 19.04.2015]

⁶² HOGARTH. *Op. Cit.*

⁶³ Íbidem

⁶⁴ Íbidem

A grans trets, en les seves intervencions, els personatges usen la cantarella habitual de les converses col·loquials i a vegades criden per mostrar rebuig i enuig. Així doncs, no es reconeix l'ús de pauses llargues o el subratllat de certes paraules en l'entonació que desprenguin un dramatisme innecessari. Sí que hi ha molta presència de la música, diagètica i extradiagètica⁶⁵⁶, i altres recursos sonors que ajuden a representar la realitat que es retrata. En la primera escena, l'ús amplificat del so d'un tret resulta eficaç per fer que la mort que el tir simbolitza cali més profundament en la sensibilitat de l'espectador. De la mateixa manera, tenen molta força els crits de fons d'una Margaret agonitzant, ja que la càrrega emocional és suficientment potent que no es fa necessària la referència visual que mostri el seu patiment.

La connexió amb un públic empàtic es produeix també amb altres recursos, que a més a més enriqueixen audiovisualment la peça. Per exemple, l'ús de primers plans i zooms inverteixen de dramatisme el documental, però es cau en la morbositat quan no s'acompanyen de valoració. També s'usen imatges de desesperació i plor dels menors i les famílies, encara que sense abusar-ne, i així es transmet la transcendència de la problemàtica de la sida a Sud-àfrica. De nou, però, l'absència d'una anàlisi acurada dels fets causa l'espectacularització de temes tan sensibles com una violació.

En la mateixa direcció, la superació d'estigmes que s'assoleix al presentar els protagonistes afectats pel virus en conjuntures quotidianes i familiars similars a les que viuen els seronegatius es desmunta en decisions de muntatge com la següent. Quan la Marion explica la dieta recomanada per la ministra de Sanitat a base d'oli, remolatxa i all, es recorre al primeríssim primer pla de la Virginia, que no intervé en la conversa. La Marion, més tard, també comenta que «si haguéssim seguit els seus consells la Virginia estaria morta ara»⁶⁷. Tot això fa que se l'associï únicament amb la sida i la mort.

⁶⁵ La música diagètica és present en aquelles escenes on forma part de la pròpia acció –com per exemple quan els nens de l'orfenat escolten la ràdio–, amb l'objectiu de recrear l'entorn dels personatges. En canvi, la música extradiagètica, la banda sonora incorporada en la postproducció, afegeix dramatisme a l'acció i també s'usa per aconseguir determinats efectes estètics.

⁶⁶ FERNÁNDEZ DíEZ, Federico; MARTÍNEZ ABADÍA, José. *Manual básico del lenguaje y narrativa audiovisual*. Barcelona: Paidós, 1999. ISBN: 978-84-493-0604-4. pp. 206-207

⁶⁷ HOGARTH. *Op. Cit.*

3. Representació dels menors

3.1. Humanització de la sida

Malgrat l'estigmatització puntual de personatges com la Virginia, en línies generals, no es produeix la victimització dels menors seropositius ni tampoc d'aquells que han patit abusos sexuals. Les situacions quotidianes en les quals se'ns presenten els protagonistes –anant a dormir, menjant, recollint l'habitació, jugant al pati– recorden que són, primer de tot, persones. El documental posa cara i dóna veu a les xifres despersonalitzades que recullen els informes, els llibres i les anàlisis sobre problemàtiques d'aquestes característiques.

La majoria dels nens són presentats amb una actitud passiva, d'altra banda lògica tenint en compte que són menors. Això no obstant, *Angels in the Dust* també segueix la participació de la Betty, la Virginia i la Lillian, al costat del matrimoni, a la manifestació de Treatment Action Campaign en contra de la política de la ministra de Sanitat. D'aquesta manera, les tres nenes entren a formar part del reduït col·lectiu de la comunitat negra que el documental retrata com a actiu i conscienciat, contràriament a les seves famílies.

3.2. Despreocupació dels pares

Els menors són representats en un estat de desemparament per part dels seus propis pares, mentre que és el matrimoni i els altres treballadors de l'orfenat qui els cuiden i els ofereixen casa i escola. La relació de la Marion amb en Thabo, a pesar de qualificar-lo d'«assassí en sèrie», és de persona que es preocupa per la seva salut. Quan està malalt, el visita, té cura d'ell i vol enviar-lo a l'hospital. Al mateix moment, la mare apareix en actitud passiva, aparentment sense mostrar preocupació pel seu fill. La posició de la Marion, a més, es veu reforçada amb la decisió d'en Thabo, contrària a aquella presa per la família: «Crec que vull anar a l'hospital dos dies, perquè l'endeví no té el tractament»⁶⁸.

En una altra escena, després que la Betty regali un io-io a la Maki, s'anuncia que «el dia següent el pare de la Maki la va esborrar de l'escola»⁶⁹, atribuint-ho implícitament al regal que se li ha fet a l'escola. Més tard, la Pauline, treballadora de l'orfenat, conversa amb la seva mare per convèncer-la que torni a classe: «No hi ha ningú instruït aquí. Ella pot cuidar

⁶⁸ Íbidem

⁶⁹ Íbidem

de tu en el futur. Tot el que heu de fer és donar-li l'oportunitat d'instruir-se. Maki, què en dius?»⁷⁰. Així, la Pauline també demostra deferència per l'opinió de la nena, que vol anar a l'escola.

D'aquesta manera, per sobre de tot, el documental presenta els Cloete com els únics que escolten els nens, els donen l'oportunitat d'explicar-se i els creuen. El gran exemple és el cas de la Lillian. Al parlar de l'abús sexual que va patir, la nena comenta: «Quan vaig intentar explicar-li a la meva mare, ella em va dir que ningú havia estat allà. I vaig intentar explicar-li que algú m'havia violat i ella em va dir que no era veritat»⁷¹. En canvi, més endavant, la Marion, la Nicole, la Pauline i en Con asseguren que la creuen. En aquestes circumstàncies, paradoxalment, la propietària de l'orfenat ha de demanar permís a la mare per fer la prova. La seva resposta és aquesta, en paraules de la Marion: «Si torno a mencionar la violació, enverinarà a la Lillian. Ha dit que la matarà perquè la seva vida s'ha acabat»⁷².

3.3. Felicitat a l'orfenat

En aquesta línia, la vida de la Lillian a Botshabelo no té res a veure amb l'experiència traumàtica a casa dels pares: «Està bé viure aquí perquè estàs fora de perill. La Marion ens cuida, anem on anem. A la nit, quan dormo, aquell home ve als meus somnis i em diu que si li dic a algú, em matarà. I llavors la Marion posa el meu llit al costat del seu... Sempre que somnio amb coses dolentes, m'anima i em fa sentir bé»⁷³. De fet, al llarg d'*Angels in the Dust*, es contrasten els somriures dels nens a l'orfenat enfront dels rostres tristos quan se'ls grava amb les famílies. La nova quotidianitat, sinònim de la vida al refugi, és per tant on hi ha la felicitat, mentre que l'antiga està associada amb el dolor.

La Maki també és un exemple d'aquesta evolució de l'estat d'ànim dels infants abans i després de la seva estada a Botshabelo. Al principi del documental, els primers plans capturen la cara d'infelicitat de la menor. En canvi, quan finalment torna a l'escola, somriu. Igualment, les darreres imatges seves, acompanyada dels altres refugiats, ens mostren una nena feliç demanant un desig: «Que la meva mare sempre pensi amb mi quan sóc aquí»⁷⁴.

⁷⁰ Íbidem

⁷¹ Íbidem

⁷² Íbidem

⁷³ Íbidem

⁷⁴ Íbidem

En tercer lloc, la Virginia exemplifica la diferència del present –amb moments d’alegria i ganes de lluitar– i el passat de la vida dels menors. «Quan vivia amb la meva mare, tenia un bar clandestí. [...] Quan dormia, li donava cerveses a alguns nois per venir i dormir amb mi i així li donaven diners a ella. [...] I després em vaig posar malalta»⁷⁵. Davant d’aquesta circumstància, la Pauline s’enfronta a la mare de la Virginia: «No podem amagar el que li vas fer a la Virginia. Hi ha moltes dones que tenen fins i tot més problemes però que no venen els seus fills per sexe. El perdó comença quan una mare admet el què li ha fet a la seva filla»⁷⁶.

4. Representació dels actors del Nord

4.1. Visió neocolonial i solidaritat paternalista

El matrimoni Cloete i les filles representen l’ètnia blanca de Sud-àfrica, que s’inclou en el mal dit primer món i que el documental associa implícitament amb un desenvolupament intel·lectual superior. La traça neocolonial s’aprecia precisament en les escenes en les quals es confronta l’efectivitat de l’ús d’antiretrovirals per combatre el virus de la sida –en els casos de la Virginia i la Betty– amb la ineficiència dels mètodes tradicionals dels endevins i la dieta basada en alls, llimones i remolatxa –exemplificada en la Margaret i en Thabo. Afirmacions com «Des que ha començat a prendre els antiretrovirals, ara pot caminar» es contrasten amb d’altres com «Recordo quan només bevia aigua, estirada al terra, sense pastilles»⁷⁷.

La cinta presenta, a més a més, una dualitat contradictòria en la defensa implícita de la superioritat de la cultura i religió occidentals enfront dels costums i les creences de la població negra. D’una banda, s’aposta per la ciència i la lluita per la vida –en contraposició a la medicina dels curanderos i les polítiques governamentals–, però d’altra banda, s’usa la fe i el cristianisme com a via per acceptar la mort pròpia o de l’altri: «Déu ens dóna a cadascun de nosaltres una petita partitura. Hem d’acabar tota la nostra cançó abans de marxar»⁷⁸; «Hem passat molta estona plorant però també entenent què és la mort. Tu

⁷⁵ Íbidem

⁷⁶ Íbidem

⁷⁷ Íbidem

⁷⁸ Íbidem

simplement [...] Has d'acceptar-la»⁷⁹.

Per tot això, la població negra es presenta associada només amb conviccions perjudicials, que afavoreixen la sida, contràriament a la ciència d'Occident: «Alguna de les noies joves són violades. Té alguna cosa a veure amb la llegenda que si dorms amb una verge, deixaràs de tenir VIH»⁸⁰. L'estigmatització es podria haver evitat, per exemple, incloent també aspectes positius de la seva cultura. En la ja mencionada conversa entre la Virginia i la Marion, la dona es pregunta: «Creus que la cultura té molt a veure amb la taxa de mortalitat, que els nens no parlin sobre sexe amb els seus pares? N'has parlat mai amb els teus pares?»⁸¹.

Especialment la Marion –encara que també en Con i els altres treballadors–, és presentada com la mare de tots: «Són els nostres fills. Són els meus. Són els teus. Ens pertanyen a tots nosaltres. Tots nosaltres haurem d'unir-nos com a homes i com a dones i dir: “Som els seus pares”»⁸². Els Cloete, com s'ha dit anteriorment, són els qui donen escolarització als nens: «La Marion vol que la Maki tingui una educació per tenir un futur millor i no acabar com acaba tothom aquí»⁸³. Això contrasta amb la negativa dels pares a permetre que vagin a classe. L'ensenyament que reben a l'orfenat, a més, va més enllà del merament acadèmic, ja que també aprenen educació sexual, a fer les tasques de casa, a saber afrontar la vida i les dificultats.

Però la Marion no es mostra només com la mare dels menors que acull l'orfenat sinó també de les seves famílies. La solidaritat paternalista es mostra en la relació amb els adults perquè els renya quan ella considera que ho fan malament i els dicta pautes de comportament – «No li faràs un petó a la teva filla?»⁸⁴. També els cuida quan estan malalts i els ofereix la seva ajuda –«Podem anar a comprar el nostre taüt i podem agafar el 4x4 per anar-lo a buscar i posar-lo dins el taüt. I així finalment ella pot seguir endavant amb la seva vida»⁸⁵.

⁷⁹ Íbidem

⁸⁰ Íbidem

⁸¹ Íbidem

⁸² Íbidem

⁸³ Íbidem

⁸⁴ Íbidem

⁸⁵ Íbidem

4.2. Presència de la documentalista

La mà de la directora, Louise Hogarth, és evident en la presentació del matrimoni Cloete com a herois. El primer que s'explica d'ells, mitjançant l'ús d'un *chyron*, és el sacrifici i l'esforç que van fer per construir el refugi Botshabelo: «La família Cloete va traslladar-se a Magaliesberg, Sud-àfrica, fa 19 anys, emprant tots els seus estalvis en la construcció d'una escola i orfenat»⁸⁶. El sacrifici abraça fins i tot les filles, Nicole i Leigh: «Tenim membres de la família força rics, de manera que les nostres filles van aprendre que pots viatjar pel món, estudiar fora, fer el que vulguis. Però després d'un curt viatge van venir i van dir-nos: “Hem d'ajudar-vos!”»⁸⁷.

En aquesta presentació heroica de la família Cloete, es cau en la banalitat quan s'explica la seva història personal. Si bé la responsabilitat de les declaracions que la Marion i en Con pot atribuir-se en gran part al matrimoni, la visita a un barri benestant de Johannesburg és decisió de la documentalista. «La raó per la qual som avui aquí és per ensenyar-vos com hauria pogut ser la nostra vida si no haguéssim anat a l'aldea. I fer aquesta decisió, deixar-ho tot, va ser difícil per nosaltres»⁸⁸, explica la Marion. Es parla de la renúncia al cotxe nou, el lavabo, la piscina i altres comoditats i també a aficions com l'esquí aquàtic que a Occident se solen associar amb la bona vida.

Igualment, sorprèn el detallisme amb el qual es descriu el dia que la Marion i en Con es van conèixer –«Simplement ens vam mirar l'un a l'altre i en aquell moment vam saber que alguna cosa havia passat»⁸⁹–, en contraposició a la manca de context social i polític explicada en apartats anteriors. El mateix passa amb la conversa de les filles sobre la seva infància: «Sempre hem sigut la millor amiga de l'altra, fins i tot quan ens vam mudar aquí [...] Tu sempre pensant en els nois i jo sempre he anat tard en aquest aspecte»⁹⁰, comenta la Leigh.

En l'edició del documental, la directora també ha decidit incloure una altra conversa que ratlla de nou la frivolitat. Després de qualificar en Thabo d'«assassí en sèrie» i intentar fer

⁸⁶ Íbidem

⁸⁷ Íbidem

⁸⁸ Íbidem

⁸⁹ Íbidem

⁹⁰ Íbidem

una llista de les dones que han mantingut relacions amb ell, la Marion comenta que «deu ser molt bo al llit» i que «en Thabo era un cavaller». A això, la Joyce respon de manera jocosa: «Sí, tan cavaller, amb el cos petit... Per això les noies pensaven que era divertit, perquè veien aquell cos...»⁹¹. Es perd l'oportunitat de subratllar la transcendència de la transmissió de la sida.

A més, també s'insereixen preguntes i comentaris de la Marion que fan reviure el dolor dels nens: «Per què va fer això ella?»⁹²; «Per dormir amb tu»⁹³; «Passava molt sovint?»⁹⁴; «Però t'estan matant igualment»⁹⁵. Emperò, s'intueix l'ús de mitjans legítims per extreure informació als menors, per exemple quan la Lillian s'ofereix a explicar el dia que van abusar d'ella: «Vull parlar de la meua vida»⁹⁶. Igualment la Marion segueix doblement la novena recomanació de la IFJ a l'hora de gravar en Thabo, ja que es demana permís a la mare –«Li sembla bé que parli amb ell?»⁹⁷– i també al menor –«M'asseguraré que en Thabo vulgui ser filmat»⁹⁸.

La presència física de la documentalista no apareix fins al final per demanar l'acció humanitària dels espectadors: «Em dic Louise Hogarth. Sóc la directora d'*Angels in the Dust* iestic aquí avui per parlar-vos sobre la meua campanya de polseres Do Ubuntu»⁹⁹. Després de crear la connexió emocional de l'audiència amb el relat del refugi de Bothsabelo, es crida a la solidaritat dels sud-africans més privilegiats –«Nosaltres aquí al Cap Occidental tenim l'oportunitat d'ajudar. Compra un braçalet»¹⁰⁰–, com ja ha fet la coneguda cadena de supermercats Bloomingdale's.

⁹¹ Íbidem

⁹² Íbidem

⁹³ Íbidem

⁹⁴ Íbidem

⁹⁵ Íbidem

⁹⁶ Íbidem

⁹⁷ Íbidem

⁹⁸ Íbidem

⁹⁹ Íbidem

¹⁰⁰ Íbidem

5. Validació de les hipòtesis

HIPÒTESI	CONFIRMACIÓ	REFUTACIÓ
1. El documental denuncia el drama humà i es posiciona a favor dels discriminats.	✓	
1a. La cobertura de la vulneració específica d'un o més drets humans exposats es fa amb diligència i mitjans legítims i seguint els principis de justícia i honestat.	✓	
1b. El documentalista reviu records que reactiven el dolor dels menors.		✓
2. El documental no ofereix context polític, econòmic, social o cultural del conflicte o situació que exposa (o ho fa de manera deficitària).	✓	
2a. No s'especifiquen els drets humans vulnerats ni les lleis (internacionals o locals) infringides.	✓	
2b. No s'assenyalen o denuncien els responsables (internacionals o locals) de la vulneració dels drets humans i lleis.	✓	
2c. Manca la presència de fonts essencials i/o n'apareixen algunes de baixa (i dubtosa) qualitat o de poca rellevància.		✓
3. El documental no presenta solucions al problema que es planteja (o en presenta d'utòpiques o no realistes).	✓	
3a. El documental fa una radiografia realista de les perspectives de futur.		✓
4. El documental es realitza des d'una perspectiva neocolonial.	✓	
4a. La majoria de (o totes) les fonts procedeixen de països del Nord.		✓
4b. S'usen tòpics i estereotips per descriure la situació (incapacitat del govern local i comportament inactiu dels discriminats, heroïcitat dels actors del Nord, desaparició dels trets específics de la població local...).	✓	
5. El documental es realitza des d'una perspectiva paternalista.	✓	
5a. El documental victimitza els nens refugiats, convertits en objectes de llàstima, sense capacitat d'actuar o pensar per si sols.		✓
5b. S'usa un llenguatge emotiu que resulta en una explicació dramàtica i sensacionalista del problema.	✓	
5c. S'usa un llenguatge abstracte que resulta en una explicació pobre del problema.	✓	
6. Les imatges i el so pequen de dramatisme, sensacionalisme i espectacularització.	✓	

CONCLUSIONS

A continuació, es presenta el balanç extret a partir dels resultats aconseguits en l'anàlisi dels dos documentals escollits. En primer lloc, es constatarà l'assoliment dels objectius específics que ens plantejàvem al fer el present estudi i demostrarem, així, que la metodologia marcada des d'un principi ha funcionat i donarem per vàlida la fitxa d'anàlisi utilitzada. En segon lloc, comprovarem que les hipòtesis específiques principals s'han confirmat i caldrà matisar per què algunes hipòtesis secundàries s'han refutat. Per acabar, formularem les conclusions finals.

1. Constatació de l'assoliment dels objectius específics

1.1. Objectiu 1. Denúncies i posició del documental

El primer objectiu específic del treball era «estudiar quines denúncies fa el documental i a favor de qui es posiciona». En els dos estudis de cas, s'ha aconseguit determinar-ho mitjançant l'enumeració dels drets vulnerats i també a partir de l'atribució –més aviat insuficient– de responsabilitats que s'exposa en ambdues pel·lícules. D'altra banda, ens proposàvem «comprovar si el documental segueix les recomanacions de la Federació Internacional de Periodistes (IFJ)» (objectiu 1a) i així s'ha deixat palès en les anàlisis qualitatives, malgrat que la constatació d'alguns dels consells està fora del nostre abast. Finalment, s'ha aconseguit, de la mateixa manera, «analitzar l'actuació del documentalista davant del dolor dels menors» (objectiu 1b).

1.2. Objectiu 2. Contextualització del conflicte o problemàtica

Per «estudiar la contextualització que fa el documental del conflicte o situació a nivell polític, econòmic, social o cultural» –el segon objectiu–, s'ha estudiat la intervenció directa del documentalista, ja sigui mitjançant la veu en off –en el cas de *Promises*– o l'ús de títols –a *Angels in the Dust*–. El marc contextual s'ha examinat, a més, en el primer apartat de l'anàlisi qualitativa, que concreta el model mental del conflicte araboisraelià i la problemàtica de la sida a Sud-àfrica després dels documentals. En aquest sentit, la fitxa ha

ajudat a determinar, amb encert, fins a quin punt es denuncia la vulneració de drets humans (objectiu 2a) i la responsabilitat dels actors internacionals i locals (objectiu 2b). També s'ha identificat la presència i les característiques de les fonts emprades (objectiu 2c).

1.3. Objectiu 3. Solucions que planteja el documental

La fitxa d'anàlisi ha resultat útil també per assolir el tercer objectiu específic: «Determinar i analitzar les solucions que el documental planteja al problema». Les solucions s'han extret a partir d'un estudi de la informació implícita que aporten les pel·lícules i també s'ha determinat el grau de factibilitat. A partir del mateix procediment, s'ha assolit amb èxit «determinar les perspectives de futur que presenta el documental» (objectiu 3a), en aquest cas especificant els pronòstics com a realistes o no realistes.

1.4. Objectiu 4. Perspectiva des de la qual es realitza el documental

Com a quart objectiu, ens proposàvem «estudiar la perspectiva des de la qual es realitza el documental», pensant en la possibilitat que la procedència dels realitzadors influenciés l'anàlisi del problema. En aquest sentit, s'ha identificat el punt de vista gràcies a la determinació de la procedència de les fonts (objectiu 4a) i també, mitjançant la teoria de l'Anàlisi Crítica del Discurs de Teun A. van Dijk, a l'estudi de la construcció del discurs audiovisual i del llenguatge utilitzats pels documentalistes (objectiu 4b).

1.5. Objectiu 5. Imatges i so utilitzat

En darrer lloc, la metodologia plantejada ha servit igualment per aconseguir el cinquè objectiu específic, és a dir, «estudiar les imatges i el so utilitzat en el documental». Per obtenir el propòsit, ha resultat oportú sobretot l'apartat de l'anàlisi dedicat a la construcció del discurs audiovisual. Però també ha servit l'estudi de la representació dels menors i els actors del Nord i les conclusions corresponents, sobretot aquelles referides a la utilització d'estereotips.

2. Comprovació de les hipòtesis específiques

2.1. Hipòtesi 1. Denúncia del drama humà i posició a favor dels discriminats

Les anàlisis qualitatives han afirmat la primera hipòtesi principal que proposàvem a l'inici

del present treball: «El documental denuncia el drama humà i es posiciona a favor dels discriminats». Certament, *Promises* exposa la violència d'un conflicte que sobretot té conseqüències negatives en la quotidianitat dels menors i només es recrea en el dolor que en deriva al referir-se a la mort d'un nen i a l'empresonament del pare de la Sanabel. Igualment, *Angels in the Dust* es posiciona en contra de les polítiques sanitàries del govern sud-africà i, en conseqüència, se'l responsabilitza implícitament del desemparament dels infants i les persones seropositives.

Ambdós documentals es decanten a favor dels menors. *Promises* els identifica com la part més vulnerable, sobretot els nens palestins, i *Angles in the Dust* els engloba dins d'una denúncia general a la discriminació de la població negra i als infectats pel VIH. Emperò, la suposició que «el documentalista reviu records que reactiven el dolor dels menors» (hipòtesi 1b) resulta certa, especialment en la cinta sobre el conflicte araboisraelià, ja que l'ús de la repregunta per part del director B.Z. Goldberg causa el plor de la Sanabel. La presència de l'equip desplaçat a Sud-àfrica també és responsable indirecte dels comentaris de Marion Cloete que intensifiquen el patiment de la Lillian.

A l'hora de determinar si «la cobertura de la vulneració específica d'un o més drets humans exposada es fa», o no, «amb diligència i mitjans legítims i seguint els principis de justícia i honestat» (hipòtesi 1a), es conclou que les recomanacions de la Federació Internacional de Periodistes (IFJ) referides a la professionalitat no es poden comprovar per la manca de recursos al nostre abast. Tot i així tampoc es tenen sospites de mala praxis per part dels documentalistes.

2.2. Hipòtesi 2. Manca de contextualització

De l'estudi de *Promises* i *Angels in the Dust*, se'n desprèn la confirmació de la segona hipòtesi específica: «El documental no ofereix context polític, econòmic, social o cultural del conflicte o situació que exposa (o ho fa de manera deficitària)». Així mateix, s'ha determinat que ambdós documentals no segueixen la primera recomanació de la Federació Internacional de Periodistes perquè no són precisos ni rigorosos a l'hora d'informar sobre temes relacionats amb els menors.

Les dades aportades, per tant, no serveixen per comprendre el conflicte i la problemàtica en

la seva totalitat, només parcialment. Per exemple, *Promises* tergiversa la dimensió de la guerra de manera implícita al posar l'accent en un únic aspecte: l'impacte sobre els menors. D'altra banda, *Angels in the Dust* també disminueix la magnitud del problema sanitari al no situar l'epidèmia dins d'un marc històric. Així doncs, els documentals analitzats serien vàlids només com a part d'una sèrie d'episodis que ajudessin a entendre les diverses vessants de la guerra entre Israel i Palestina i de la situació del VIH a Sud-àfrica.

L'una i l'altra pel·lícula erren en no llistar les lleis i els drets vulnerats (hipòtesi 2a) i en apropiat de manera deficient les responsabilitats de la guerra i la problemàtica de la sida (hipòtesi 2b), tal com recomana el document *Speak Up, Speak Out* d'Internews citat al marc teòric. Només de passada, *Promises* menciona l'organització islàmica Hamas i l'exèrcit d'Israel, però no els atribueix directament la infracció de tractats internacionals com la Declaració Universal dels Drets Humans. De la mateixa manera, *Angels in the Dust* tampoc aprofundeix en la culpabilitat del president Thabo Mbeki i la ministra de Sanitat Manto Tshabala-Msimang –que sí que és mencionada– ni concreta els articles atacats de la Constitució i altres legislacions.

En canvi, no ha resultat certa la següent suposició plantejada: «Manca la presència de fonts essencials i/o n'apareixen algunes de baixa (i dubtosa) qualitat o de poca rellevància» (hipòtesi 2c). Ambdós documentals presenten les fonts imprescindibles –això és, els discriminats i el seu entorn. No és primordial la intervenció directa d'institucions, activistes i experts, locals i internacionals, ja que la informació que poden aportar pot ser recollida igualment pel documentalista, però sí que haurien ajudat a determinar les solucions. A més, és legítim que el documentalista prengui partit i decideixi quines fonts no són rellevants per possibles interessos personals o anàlisis esbiaixades.

2.3. Hipòtesi 3. Nul plantejament de solucions realistes

La tercera hipòtesi formulada –«el documental no presenta solucions al problema que es planteja (o en presenta d'utòpiques o no realistes)– també es confirma en certa manera. El cas de *Promises* és clar. Les propostes de Federica Mogherini i Mazin Qumsiyeh per resoldre el conflicte, desenvolupades en l'anàlisi, no són recollides pels directors. Evidentment, no tenien accés a les formulacions del 2015, però sí a d'altres de similars. En canvi, de manera implícita s'aposta pel diàleg com a única solució factible i la pròpia cinta

acaba demostrant la seva inviabilitat.

A *Angels in the Dust*, la directora també proposa de manera implícita dues sortides utòpiques a la problemàtica: forçar a les famílies tradicionals a apostar per la medicina d'antiretrovirals i usar campanyes com els braçalets Ubuntu per capgirar la situació. Cal reconèixer, emperò, l'anàlisi adequada de dues solucions més. El documental coincideix amb organitzacions avalades com l'ONU o l'OMS a l'hora de determinar la necessitat del govern sud-africà d'actuar davant la sida, la pobresa i els problemes associats, així com la importància que els menors rebin educació sexual.

Pel que fa a les perspectives de futur (hipòtesi 3a), l'un i l'altre documental refuten la suposició que ens plantejàvem en un principi, ja que no en fan una radiografia realista. Amb l'excepció del pronòstic de l'epidèmia de la sida com a cursa a contracorrent i la previsió que el matrimoni continuarà ajudant als discriminats, *Angels in the Dust* vaticina un futur irreal. A tall d'exemple, la campanya humanitària que acompanya el documental preveu un total de 25 milions d'orfes dos anys després, una xifra que les dades d'UNICEF contradiuen. De manera similar, *Promises* també ofereix una perspectiva de futur desfigurada al posar indirectament l'esperança de la resolució del conflicte en les noves generacions amb l'ús de la imatge final de nounats.

2.4. Hipòtesi 4. Perspectiva neocolonial

Clarament, la quarta hipòtesi principal es confirma en els dos casos: «El documental es realitza des d'una perspectiva neocolonial». Els actors del Nord –els directors americans a *Promises* i la població blanca a *Angels in the Dust*– apareixen en una posició de superioritat intel·lectual respecte el Sud. Així, mentre que, en el primer documental, B.Z. Goldberg sembla ser l'únic que sap quina és la solució al conflicte araboisraelià, el matrimoni Cloete i les seves filles són també els únics que, en el segon, defensen l'ús dels afectius antiretrovirals en contraposició dels mètodes irracionals de la societat negra tradicional.

La presentació d'un Sud dependent del Nord confirma, al mateix temps, que «s'usen tòpics i estereotips per descriure la situació (incapacitat del govern local i comportament inactiu dels discriminats, heroïcitat dels actors del Nord, desaparició dels trets específics de la població local...)» (hipòtesi 4b). A la proesa dels occidentals ja descrita, s'hi suma la

passivitat de la majoria dels menors recollida en els dos llargmetratges documentals, a excepció de les nenes de l'orfenat que participen a la manifestació de Treatment Action Campaign a *Angels in the Dust*. Les pel·lícules també plasmen la inacció de l'entorn dels infants discriminats, en contraposició de la iniciativa, la competència i la solidaritat dels representants del Nord. En cap cas, però, es criminalitza la figura del menor.

La desesperació dels discriminats és un altre dels clixés usats per descriure la població del Sud que, encara que sigui poc present, no és inexistent. A *Angels in the Dust*, per exemple, per un instant s'estigmatitza el personatge de la Virginia, relacionada tan sols amb la malaltia. *Promises*, d'altra banda, usa primers plans de plors sense anàlisi, que no s'han de confondre amb el dramatisme necessari que aporta versemblança a la representació d'una realitat que no està exempta d'emocions.

Per contra, ambdós documentals reflecteixen els trets específics de la població. A *Promises*, la diversitat de cultures s'utilitza en favor dels menors i, implícitament, se subratllen les diferències entre jueus i palestins per demostrar que les similituds pesen més. En canvi, a *Angels in the Dust*, la multiculturalitat es presenta de manera desigual, ja que de les tradicions i creences de la població negra només se'n destaquen aspectes negatius. Les pel·lícules també han demostrat errònia la següent suposició: «La majoria de (o totes) les fonts procedeixen de països del Nord» (hipòtesi 4a). De fet, gairebé totes les intervencions són de personatges procedents del Sud.

2.5. Hipòtesi 5. Perspectiva paternalista

També de manera contundent, es confirma la cinquena hipòtesi específica: «El documental es realitza des d'una perspectiva paternalista». Davant del desemparament del govern denunciat, els únics en mostrar preocupació pels menors són els actors del Nord. L'amoïnament es converteix en solidaritat paternalista en ambdues pel·lícules perquè implícitament es dibuixa una societat dependent de la cura altruista de B.Z. Goldberg a *Promises* i el matrimoni Cloete a *Angels in the Dust*. De manera indirecta, es desprèn la idea que, sense ells, els menors estarien desatesos.

En el cas del segon documental, també es culpa de la despreocupació als propis pares i indirectament es relaciona la vida familiar dels menors amb dolor i tristesa. A més, el

personatge de Marion Cloete és perfilat com a responsable no tan sols del benestar dels menors, sinó també de cuidar dels adults, sobre qui exerceix igualment el paper de mare. En aquest sentit es diferencia del director de *Promises*, qui pren el rol de pare només dels infants que apareixen al llarg de la pel·lícula.

A l'inici del treball, també ens proposàvem comprovar si «el documental victimitza els nens refugiats, convertits en objectes de llàstima, sense capacitat d'actuar o pensar per si sols» (hipòtesi 5a), però la suposició ha resultat refutada. Positivament, els menors no són retratats com a víctimes en silenci, ans al contrari. Bo i que els documentals mostren parcialment la passivitat dels infants, com s'ha analitzat anteriorment, també els donen veu i, així, satisfan el seu dret a la llibertat d'expressió.

Ja s'anunciava en paràgrafs anteriors: els documentals usen un llenguatge emotiu (hipòtesi 5b) i abstracte (5c) que resulta en una explicació sensacionalista i pobra del problema. D'aquesta manera, l'una i l'altra pel·lícula cauen en el dramatisme al no contraposar-lo amb context i valoració. Un clar exemple és la metàfora explicada en l'anàlisi qualitativa d'*Angels in the Dust*. Si bé l'analogia amb els elefants pot ajudar a fer més amena la exposició de la indefensió dels infants i la indiferència de la societat, resulta en emotivitat excessiva perquè no s'acompanya d'una anàlisi adequada de les circumstàncies.

2.6. Hipòtesi 6. Dramatisme en les imatges i el so

Finalment, la sisena hipòtesi principal també s'ha confirmat i, així, en alguns casos, «les imatges i el so pequen de dramatisme, sensacionalisme i espectacularització». Encara que anteriorment ja s'ha demostrat el desequilibri entre emoció i informació, és oportú afegir el cas de les fotografies incloses en la postproducció. Ens referim, verbigràcia, a la imatge de la germana d'en Tami a *Angels in the Dust*, de qui Marion explica que la seva mort és la pitjor que ha vist mai per VIH. També a *Promises*, es mostra una instantània d'Ephraim, de qui es visita la tomba i es recrea l'enterrament i l'assassinat.

Altres escenes on la connexió amb l'audiència és imminent són aquelles que evidencien la mà dels directors. D'una banda, a la pel·lícula del conflicte araboisraelià, es provoca precisament l'anada al cementiri, on Moishe s'emociona al recordar el seu amic Ephraim. D'altra banda, el documental sobre la sida a Sud-àfrica acompanya el matrimoni Cloete fins

a un barri benestant de Johannesburg i allà repassen la vida de luxe que tindrien si no haguessin decidit deixar-ho tot per construir el refugi.

Tanmateix, cal afegir que, en gran part, les imatges construeixen la cruesa de la realitat sense ser explícites. És a dir, per exemple, la violència del conflicte araboisraelià a *Promises* no sempre es fa evident amb el material visual usat sinó que a vegades es transmet l'ambient virulent mitjançant el relat que fan alguns dels personatges sobre la intifada i la mort d'amics i familiars. De manera similar, la gran majoria d'imatges a *Angels in the Dust* no es relacionen amb la sida, tot i que el tema principal del documental sigui la malaltia.

3. Conclusions finals

3.1. Una petita mostra

D'entre l'ampli ventall de material sobre la vida de nens refugiats, el present treball ha pretès estudiar el cas de dos documentals en concret, *Promises* i *Angels in the Dust*, de manera que les conclusions que se n'han extret se cenyeixen exclusivament a la mostra. També es podrien haver estudiat altres conflictes i problemàtiques, però s'ha elegit el conflicte araboisraelià i la sida per la significació que encara tenen en l'actualitat.

En cap cas, doncs, s'ha volgut definir la manera de fer general dels realitzadors que retraten el tema, sinó valorar la qualitat de dues produccions que han estat reconegudes pel públic i la crítica. D'altra banda, el nostre estudi pot servir a futures investigacions que analitzin, més exhaustivament, el món dels llargmetratges documentals fets per occidentals i sobre menors auxiliats. Deixem a l'abast d'aquell qui ho vulgui els nostres resultats i animem als interessats a contrastar la informació aportada.

3.2. Documentals periodístics o d'autor?

Com s'ha detallat al marc teòric, el documental periodístic és aquell producte audiovisual que ofereix un grau superior d'informació respecte de la notícia i que, a diferència del reportatge, tracta sobre l'actualitat permanent, no immediata. *Angels in the Dust* i *Promises* no concorden del tot amb la definició anterior. Aparentment, el director penetra en la realitat per adquirir una visió més global i duradora dels fets, és cert, però en cap dels dos casos s'indaga en les dades recollides ni s'interpreta la informació i, en conseqüència, es

perd l'oportunitat d'elaborar coneixements.

Però, curiosament, tampoc es pot classificar els llargmetratges dins del documental d'autor –és a dir, la representació subjectiva de la realitat–, ja que no s'aposta per la innovació i la creativitat de la forma i/o la narració. Així doncs, són documentals artístics o periodístics? L'un i l'altre funcionen bé com a obra cinematogràfica: desenvolupen l'argument amb coherència, sense entrar en contradiccions, i construeixen emocionalment els personatges. Emperò, la qualitat del producte descendeix considerablement al complir amb mancances l'objectiu informatiu, ja que no s'acompanya la creació amb reflexió.

3.3. Construcció del model mental del problema

Promises i *Angels in the Dust* descriuen dues problemàtiques que encara perduren en el segle XXI i les presenten emmarcades en les conseqüències que tenen sobre la vida dels infants. Al fer-ho, els documentals aposten per la inclusió de fonts que majoritàriament són testimonis directes, sobretot menors, però no les combinen amb suficient informació objectiva que contextualitzi les intervencions dels protagonistes. L'ús de la veu en off, les infografies i els titolets no resulten del tot eficaços. Així doncs, la morbositat predomina en la presentació de les dades i la sensibilització es converteix en sensacionalisme.

La descontextualització provoca que els productes audiovisuals centrin el discurs sobre les víctimes, una atenció mediàtica imprescindible però sovint excessiva en la cobertura global que fan els mitjans de comunicació. És cert que hem analitzat dues peces que no sobrepassen les dues hores de durada, de manera que el no protagonisme del govern i els experts no és condemnable. Sí que és reprobable, tanmateix, un tractament dels fets basat en l'impacte emocional que s'aconsegueix al reafirmar alguns mites arrelats socialment a Occident com la incapacitat o la passivitat dels països del Sud.

3.4. Compromís, però poca contundència

A l'hora de denunciar la vulneració d'un o més drets humans, els mitjans de comunicació han de mostrar un compromís. Tant *Promises* com *Angels in the Dust* són exemples de documentals que donen suport a una causa, en aquest cas, la pau entre Israel i Palestina i la lluita contra la sida a Sud-àfrica, respectivament. Així doncs, l'un i l'altre prenen una posició ideològica, exposen la infracció de la llei i demanen justícia.

De fet, les anàlisis qualitatives dels dos productes audiovisuals han provat que en, tot moment, mantenen una actitud contrària a la discriminació i s'oposen a la desigualtat. És més, hi ha preocupació per construir un discurs que no legítimi les diferències d'oportunitats i que combati l'abús de poder. Així s'influeix en el grau d'implicació de l'audiència, ja sigui a nivell social o polític.

Emperò, ambdues pel·lícules cauen en l'error de no aprofundir en la denúncia. No només s'ha de presentar el problema i explicar les conseqüències sobre els perjudicats, sinó també cal apostar per una estratègia que, tot i el risc, ajudi a fer justícia i/o eviti que la discriminació es torni a repetir. O, si més no, provocar l'acció de l'audiència, ajudar-la a prendre consciència. En els casos analitzats, no s'enumeren els drets i les lleis atacades ni s'assenyalen amb contundència els responsables, de manera que les peces audiovisuals difícilment facilitaran l'eliminació de les causes i l'assumpció de culpabilitats.

BIBLIOGRAFIA

Documentals

BOLADO, Carlos; SHAPIRO, Justine; GOLDBERG, B.Z. *Promises*. Estats Units: 2001. 102 min

HOGARTH, Louise. *Angels in the Dust*. Estats Units: 2007. 95 min

Drets humans i mitjans de comunicació

Human Rights and the Media. Mysen: Norwegian Institute of Human Rights Publications, 1989. ISBN: 82-90851-00-6. 143 p

Periodismo y Derechos Humanos. Ciutat de Mèxic: Comisión Nacional de Derechos Humanos, 1993. ISBN: 968-6348-09-3. 90 p

CAMPOY, Ignacio. *La fundamentación de los derechos de los niños. Modelos de reconocimiento y protección*. Madrid: Dykinson, 2006. ISBN: 84-9772-889-0. 1052 p

CAMPOY, Ignacio (ed.) et al. *Los derechos de los niños: perspectivas sociales, políticas, jurídicas y filosóficas*. Madrid: Dykinson, 2007. ISBN: 978-84-9849-044-2. 275 p

CARPISO, Jorge; CARBONELL, Miguel (coord.) et al. *Derecho a la información y derechos humanos*. Mèxic: Universidad Nacional Autónoma de México, 2000. ISBN: 968-36-8408-4

CONSELL INTERNACIONAL PER A ESTUDIS DE DRETS HUMANS. *Periodismo, Medios de Comunicación y la Cobertura Informativa de los Derechos Humanos*. Ginebra: 2001

FEDERACIÓ INTERNACIONAL DE PERIODISTES. *Guidelines and Principles for Reporting on Issues Involving Children*. Congrés Anual de la Federació Internacional de Periodistes: Japó, 2001. Es pot llegir a <http://www.nordicom.gu.se/en/clearinghouse/guidelines-and-principles-reporting-issues-involving-children> [Consulta: 10.01.2015]

FEDERACIÓ INTERNACIONAL DE PERIODISTES. *Restituir los derechos de la infancia. Guía para periodistas y profesionales de la prensa*. Brussel·les: 2002

FRITZ INSTITUTE; REUTERS FOUNDATION. *Towards New Understandings: Journalists & Humanitarian Relief Coverage*. Columbia University: Nova York, 2004

FROHARDT, Mark; TEMIN, Jonathan. *Use and Abuse of Media in Vulnerable Societies*. United States Institute of Peace: Washington DC, 2003

INTERNEWS. *Reporting on Humanitarian Crises. A Manual for Trainers & Journalists and an Introduction for Humanitarian Workers*. Califòrnia: 2014

INTERNEWS. *Speak Up, Speak Out. A Toolkit for Reporting on Human Rights Issues*. Califòrnia: 2012

INTERNEWS EUROPE. *Protecting the rights of children: the role of the media. Lessons from Brazil, India and Kenya*. Londres: 2014

METGES SENSE FRONTERES. 'Guidelines for Journalists'. Es pot llegir a <http://www.msf.org.au/media-room/guidelines-for-journalists/> [Consulta: 10.01.2015]

ORGANITZACIÓ DE LES NACIONS UNIDES (ONU). *The Universal Declaration of Human Rights*. Es pot llegir a <http://www.un.org/en/documents/udhr/> [Consulta: 10.01.2015]

UNITED NATIONS CHILDREN'S FUND (UNICEF). *Children's Rights and Journalism Practice – A Right's-based Perspective*. Dublin: UNICEF, 2007

UNITED NATIONS CHILDREN'S FUND (UNICEF). *Convención sobre los Derechos del Niño*. Madrid: UNICEF COMITÉ ESPAÑOL, 2006

VV.AA. *Manifiesto sobre Periodismo y Derechos Humanos*. Gijón: 2008. Es pot llegir a http://sociedad.elpais.com/sociedad/2008/07/21/actualidad/1216591204_850215.html [Consulta: 15.02.2015]

Els refugiats

La situación de los refugiados en el mundo. Cincuenta años de acción humanitaria. Barcelona: Icaria, 2000. ISBN: 84-7426-505-3. 363 p

ACNUR. *Menores no acompañados y la protección del asilo*. Madrid: Agencia de la ONU para los Refugiados

ACNUR. *Mid-Year Trends 2014*. Gènova: Agencia de la ONU para los Refugiados, 2015

MARTÍNEZ, María (ed.). *Migraciones, discursos e ideologies en una sociedad globalizada. Claves para su mayor comprensión*. Alacant: Instituto Alicantino de Cultura Juan Gil-Albert, 2010. ISBN: 978-84-7784-575-1. 160 p

PONTE, María Teresa. *Conflictos armados, refugiados y desplazados internos en el derecho internacional actual*. Santiago: Tórculo, 2000. ISBN: 84-8408-123-X. 285 p

Conflicte araboisraelià

BENVENISTI, Chaim et al. *Israel and the Palestinian refugees*. Berlín: Springer, 2007. ISBN: 978-3-540-68160-1. 501 p

CAMPANINI, Massimo. *Storia del Medio Oriente*. Bolonya: Il Mulino, 2006. ISBN: 978-3-978-88-15-13270-3. 266 p

IZQUIERDO, Ferran. *Israel i Palestina: un segle de conflictes*. Vic: Eumo Editorial, 2009.

ISBN: 978-84-9766-306. 157 p

OFICINA PER A LA COORDINACIÓ D'ASSUMPTES HUMANITARIS (OCHA). *Fragmented Lives. Humanitarian Overview 2014*. Jerusalem Est: 2015

PAPPÉ, Ilan. *A History of Modern Palestine. One Land, Two Peoples*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006. ISBN: 978-0-521-68315-9. 361 p

PHILO, Greg; BERRY, Mike. *More bad news from Israel*. Londres: Pluto Press, 2011. ISBN: 978-0-7453-2979-6. 475 p

QUMSIYEH, Mazin. 'Palestine: peace with justice in 2015'. Es pot llegir a <http://www.alternativenews.org/english/index.php/mazin-qumsiyeh/333-palestine-peace-with-justice-in-2015?highlight=WyJzb2x1dGlvbiJd> [Consulta: 08.01.2015]

UNIÓ EUROPEA. *Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini on the situation in Israel and Palestine*. Brussel·les: 2015. Es pot llegir a http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2015/141206_02_en.htm [Consulta: 08.01.2015]

TILLEY, Virginia. *Palestina/Israel: un país, un Estado. Una iniciativa audaz para la paz*. Madrid: Akal, 2007. ISBN: 978-84-460-2611-2. 271 p

WELLS, Kathleen. 'Noam Chomsky: The Real Reasons the U.S. Enables Israeli Crimes and Atrocities'. Estats Units: 2010. Es pot llegir a http://www.alternet.org/story/147865/noam_chomsky%3A_the_real_reasons_the_u.s._enables_israeli_crimes_and_atrocities [Consulta: 30.03.2015]

Sida a Sud-àfrica

Constitution of the Republic of South Africa. Sud-àfrica: Govern de Sud-àfrica, 1996. Es pot llegir a <http://www.gov.za/documents/constitution-republic-south-africa-1996> [Consulta: 18.04.2015]

'History of HIV & AIDS in South Africa'. A *AVERTing HIV and AIDS*. Es pot llegir a http://www.avert.org/history-hiv-aids-south-africa.htm#footnote16_md2erxw [Consulta: 19.04.2015]

'HIV & AIDS in South Africa'. A *AVERTing HIV and AIDS*. Es pot llegir a <http://www.avert.org/hiv-aids-south-africa.htm> [Consulta: 19.04.2015]

'HIV and AIDS estimates'. A *Joint United Nations Programme on HIV and AIDS*. Es pot llegir a <http://www.unaids.org/en/regionscountries/countries/southafrica> [Consulta: 19.04.2015]

'Job'. A *Enciclopèdia Catalana*. Es pot llegir a <http://enciclopedia.cat/EC-GEC-0034684.xml> [Consulta: 19.04.2015]

Trends in the percentage of children who are orphaned in South Africa: 1995-2005. Pretòria: Statistics South Africa, 2006

'Traditional healers and public health'. *Equal Treatment. Newsletter of the Treatment Action Campaign*, núm. 15. Sud-àfrica: 2006

DONK, Mirjam van. *HIV/AIDS and urban poverty in South Africa*. Es pot llegir a http://www.ucl.ac.uk/dpu-projects/drivers_urb_change/urb_society/pdf_health_educ/DPLG_van_donk_HIV_poverty_sth_africa.pdf [Consulta: 18.04.2015]

INTERNATIONAL CENTRE FOR RESEARCH ON WOMEN. *HIV/AIDS Stigma. Finding Solutions to Strengthen HIV/AIDS Programs*. Washington DC: 2006

ISILOW, Hassan. 'Racism Alive And Well in South Africa. *A Relativity Online*. Es pot llegir a <http://www.relativityonline.com/home/racism-alive-and-well-in-south-africa/> [Consulta: 28.04.2015]

KHUMALO, Thuso. 'Millions of South African Children Still Live In Poverty'. *A Voice of America*. Es pot llegir a <http://www.voanews.com/content/millions-of-south-african-children-still-live-in-poverty/1945318.html> [Consulta: 15.05.2015]

LEVINSOHN, James A. et al. *HIV status and labor market participation in South Africa*. Massachusetts: National Bureau of Economic Research, 2011

MBIRIMTENGERENJI, Noel Dzimnenani. 'Is HIV/AIDS Epidemic Outcome of Poverty in Sub-Saharan Africa?'. *A Croatian Medical Journal*, núm. 48, pp. 605-617. Croàcia, 2007

NICOLSON, Greg. 'South Africa: Where 12 million live in extrem poverty'. *A Daily Maverick*. Es pot llegir a <http://www.dailymaverick.co.za/article/2015-02-03-south-africa-where-12-million-live-in-extreme-poverty/#.VWbs0WSqqko> [Consulta: 15.05.2015]

ORGANITZACIÓ MUNDIAL DE LA SALUT. *Global HIV/AIDS response. Epidemic update and health sector progress towards Universal Access*. Ginebra: World Health Organization, 2011

ORGANITZACIÓ MUNDIAL DE LA SALUT. *HIV reporting: Global update on the Health sector response to HIV, 2014*. Ginebra: World Health Organization, 2014

ORGANITZACIÓ MUNDIAL DE LA SALUT. *Retention in HIV programmes. Defining the challenges and identifying solutions*. Ginebra: World Health Organization, 2011

PILLAY, Karrisha. *Testing for HIV/AIDS: The constitutional standard*. *A Law, Democracy & Development*. Sud-àfrica: University of the Western Cape, 2009

PROGRAMA CONJUNT DE LES NACIONS UNIDES SOBRE EL VIH/SIDA (ONUSIDA). *Directrices internacionales sobre el VIH/SIDA y los derechos humanos*. Ginebra: 2006

PROGRAMA CONJUNT DE LES NACIONS UNIDES SOBRE EL VIH/SIDA (ONUSIDA). *HIV/AIDS and Human Rights. Young People in Action. A kit of ideas for youth organizations*. Ginebra: 2001

SAMKIN, Grant; LAWRENCE, Stewart. *Limits to Corporate Social Responsibility: The Challenge of HIV/AIDS to Sustainable Business in South Africa*. Nova Zelanda: University

of Waikato, 2005

SPECTER, Michael. 'The Denialists. AIDS denial in South Africa'. A *The New Yorker*. Es pot llegir a <http://www.newyorker.com/magazine/2007/03/12/the-denialists> [Consulta: 15.05.2015]

TREATMENT ACTION CAMPAIGN. *HIV, Pregnancy & Your Choices!*

TREATMENT ACTION CAMPAIGN. *How to respond to rape and other gender-based violence. A guide for survivors and activists*

TREATMENT ACTION CAMPAIGN. *Talk about antiretrovirals. Advice from people with HIV about life-saving medicines*

TREATMENT ACTION CAMPAIGN. *What are the new art treatment guidelines?*

UNITED NATIONS CHILDREN'S FUND (UNICEF). *The State of the World's Children 2015: Executive Summary*. Nova York: UNICEF, 2014

WESTHEAD, Rick et al. 'Manto's HIV salad gets dressing-down'. A *The Sunday Independent*. Austràlia: 2006. Es pot llegir a <http://www.iol.co.za/news/south-africa/manto-s-hiv-salad-gets-dressing-down-1.290143#.VVptr1Wqqkp> [Consulta: 19.04.2015]

Teoria del documental

BARROSO, Jaime. *Realización de documentales y reportajes. Técnicas y estrategias del rodaje en campo*. Madrid: Síntesi, 2009. ISBN: 978-84-975664-4-5. 351 p

BARROSO, Jaime. *Realización de los géneros televisivos*. Madrid: Síntesi, 1996. ISBN: 84-7738-428-2. 583 p

BRESCHAND, Jean. *El documental. La otra cara del cine*. Barcelona: Paidós, 2004. ISBN: 84-493-1603-0. 101 p

CEBRIÁN HERREROS, Mariano. *Géneros informativos audiovisuales. Radio, televisión, periodismo gráfico, cine, video*. Madrid: Editorial Ciencia 3, 1992. ISBN: 84-86204-42-9. 457 p

FERNÁNDEZ DÍEZ, Federico; MARTÍNEZ ABADÍA, José. *Manual básico del lenguaje y narrativa audiovisual*. Barcelona: Paidós, 1999. ISBN: 978-84-493-0604-4. 269 p

NICHOLS, Bill. *Introduction to documentary*. Bloomington: Indiana University Press, 2001. ISBN: 0-253-21469-6. 223 p

NICHOLS, Bill. *La representación de la realidad*. Barcelona: Paidós, 1997. ISBN: 84-493-0435-0. 389 p

NICHOLS, Bill. 'The Voice of Documentary'. A *Film Quarterly*, vol. 36, núm. 3, pp. 17-30. Oakland: University of California Press, 1997

ÚBEDA, Joan. *Reportatge a TV: el model americà*. Barcelona: Íxia Films SA, 1992. ISBN: 84-875-13-3. 224 p

RABIGER, Michael. *Tratado de dirección de documentales*. Barcelona: Omega, 2007. ISBN: 978-84-282-1424-7. 661 p

SELLÉS, Magdalena. *El documental*. Barcelona: Editorial UOC, 2007. ISBN: 978-84-9788-659-8. 96 p

SOLER, Llorenç. *La realización de documentales y reportajes para televisión*. Barcelona: CIMS, 1998. ISBN: 84-89643-49-0. 284 p

La imatge

EXPÓSITO, Marcelo et al. *Plusvalías de la imagen. Anotaciones (locales) para una crítica de los usos (y abusos) de la imagen*. Bilbao: Rekalde, 1993. ISBN: 84-88559-05-4. 114 p

FONT, Domènec. *El poder de la imagen*. Barcelona: Salvat, 1981. ISBN: 84-345-7846-8. 64 p

FRASCARA, Jorge. *El poder de la imagen*. Buenos Aires: Infinito, 1999. ISBN: 987-9303-01-5. 119 p

LAGUNA, Antonio. 'El poder de la imagen y la imagen del poder. La transcendencia de la prensa satírica en la comunicación social'. València: Universidad Cardenal Herrera CEU. Es pot llegir a <https://ipena44.files.wordpress.com/2013/02/1265039414-4laguna1.pdf> [Consulta: 05.05.2015]

MEYERS, William. *Los creadores de imagen. Poder y persuasión en Madison Avenue*. Barcelona: Ariel, 1991. ISBN: 84-344-1401-5. 266 p

PUNSET, Eduard. 'El poder de las imágenes'. Barcelona: 2008. Es pot llegir a <http://www.eduardpunset.es/120/general/el-poder-de-las-imagenes> [Consulta: 05.05.2015]

RODRÍGUEZ, Teresa; BAÑOS, Miguel. *Construcción y memoria del relato audiovisual*. Madrid: Fragua, 2010. ISBN: 978-84-7074-355-9. 156 p

Anàlisi Crítica del Discurs i retòrica persuasiva

DIJK, Teun A. van. *Ideología y discurso. Una introducción multidisciplinaria*. Barcelona: Ariel, 2003. ISBN: 84-344-8252-5. 187 p

DIJK, Teun A. van. *Prejudice in Discourse. An Analysis of Ethnic Prejudice in Cognition and Conversation*. Amsterdam: John Benjamins, 1984. ISBN: 90-272-2536-2. 170 p

DIJK, Teun A. van. 'El análisis crítico del discurso'. A *Anthropos*, núm. 186, pp. 23-26. Barcelona: Anthropos Editorial, 1999-2001. Es pot llegir a <http://www.discursos.org/oldarticles/El%20an%El%20lisis%20cr%EDtico%20del%20discurso.pdf> [Consulta: 30.03.2015]

DIJK, Teun A. van. 'Opiniones e ideologías en la prensa'. A *Voces y Culturas: Revista de Comunicación*, núm. 10, pp. 9-50. Barcelona: Voces y Culturas, 1996. Es pot llegir a <http://www.discursos.org/oldarticles/Opiniones%20e%20ideolog%EDas%20en%20la%20prensa.pdf> [Consulta: 30.03.2015]

DIJK, Teun A. van. *Texto y contexto. Semántica y pragmática del discurso*. Madrid: Cátedra, 1980. ISBN: 84-376-0219-X. 357 p

DIJK, Teun A. van et al. *El discurso como estructura y proceso*. Barcelona: Gedisa, 2000. ISBN: 84-7432-714-8. 507 p

LABORDA, Xavier. *De Retòrica. La comunicació persuasiva*. Barcelona: UOC, 2012. ISBN: 978-84-9788-555-3. 117 p

SCHIFFRIN, Deborah; TANNEN, Deborah; HAMILTON, Heidi E. (ed.). *The Handbook of Discourse Analysis*. Oxford: Blackwell Publishers, 2001. ISBN: 978-0-631-20596-8. 872 p

STANFIELD, John H (ed.). *Race and Ethnicity in Research Methods*. Califòrnia: SAGE Publications, 1993. ISBN: 978-0-803-95007-8. 320 p

TUCHMAN, Gaye. *La producción de la noticia. Estudio sobre la construcción de la realidad*. Barcelona: Gustavo Gili, 1983. ISBN: 968-6085-73-4. 291 p

ANNEXOS

ANNEX 1. TRANSCRIPCIÓ I MINUTATGE DE *PROMISES*

Minut	Text	Imatge	Música i so	Proposicions
00:00:00	EL PROMISES FILM PROJECT PRESENTA UNA PEL·LÍCULA DE JUSTINE SHAPIRO, B.Z. GOLDBERG I CARLOS BOLADO PROMISES	Capçalera, fons negre Imatges intercalades de nens jueus i palestins	So ambient <Bayaty, Ashkabad	
00:00:46	(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Em vaig criar aquí, a Jerusalem, i crec que vaig tenir una infància bastant normal. Però allò normal a l'Orient Mitjà sempre està entrelaçat amb la guerra, que es produeixin combats, explotin bombes, morin persones. Quan van començar les converses de pau, vaig tornar a Jersuaalem.</i> (B.Z. Goldberg) Em dic B.Z. Com et dius tu? (B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Sabia que els nens d'aquí tenien alguna cosa a dir i ningú els preguntava què opinaven del conflicte o sobre el procés de pau.</i> (Shlomo) I llavors ho passes per aquí i agafes	PG Vistes aèries de Jerusalem PM Conversa de B.Z. Goldberg amb nens palestins PG Carrers de Jerusalem PP Nens palestins i jueus PG Nens protagonistes		<ol style="list-style-type: none"> 1. L'entonació i les pauses dramàtiques en la veu en off busquen commoure l'espectador i, per tant, resulten innecessàries. 2. Els nens tenen alguna cosa a dir sobre el conflicte i el procés de pau però no se'ls acostuma a escoltar. 3. El conflicte separa nens que podrien entendre's i els fa créixer en

	<p>aquest. (B.Z. Goldberg) D'acord!</p> <p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Aquest documental tracta de set nens palestins i israelians que vam trobar a Jerusalem i als seus voltants. Viuen a no més de vint minuts els uns dels altres però estan creixent en mons molt separats.</i></p>	<p>PG Pneumàtic en flames rodant a càmera lenta</p>	<p><i>Bayaty, Ashkabad</i>> So ambient magnificat</p>	<p>mons paral·lels però molt diferents.</p> <p>4. La presència dels nens és positiva, encara que se'ls presenta com a víctimes d'un conflicte que els corromp fins al punt de fer que s'odiïn mútuament.</p> <p>5. Es fa un ús dramàtic de les imatges i el so per mostrar l'ambient de violència en el qual viuen els protagonistes.</p>
00:02:25	<p>YARKO I DANIEL</p> <p>(Yarko) Em dic Yarko, Yarko Solan. (Daniel) Em dic Daniel.</p>	<p>PG Vistes aèries de Jerusalem Mapa de Jerusalem PP B.Z. Goldberg conduint PG Carretera, vistes i carrers de Jerusalem i casa Yarko i Daniel PG Habitació Yarko i Daniel Chyron</p> <p>PP Yarko rentant-se les dents PP Daniel pentinant-se</p>	<p><<i>Yeladim Ze Simcha</i>, Shlomo Bar</p>	<p>6. Tot i que s'assegura que els protagonistes són els nens jueus i àrabs, el documentalista n'és un més.</p> <p>7. Els nens comparteixen rutines i interessos i en el fons no són tan diferents ni entre ells ni comparat amb qualsevol altre nen del món.</p>
	<p>(Yarko) Adéu! (mare) Adéu! (Daniel) Adéu!</p>	<p>PG Yarko i Daniel acomiadant-se de la seva mare PG Yarko i Daniel anant a l'estació de bus</p>	<p><i>Yeladim Ze Simcha</i>, Shlomo Bar></p>	

<p>(Yarko) Daniel, per què vas vestit igual que jo? (Daniel) Ets tu el que va vestit igual que jo! (Yarko) Jo m'he vestit abans. (Daniel) Sí, tu et lleves com un vell!</p>	<p>PG/PM Yarko i Daniel esperant el bus PD Sabates dels bessons</p>	<p>So ambient</p>	
<p>Yarko) Hi ha hagut molts atacs terroristes contra l'autobús número 18. Per això tothom evita el número 18, encara que jo crec que això és una tonteria perquè si agafo el número 22 –que fins ara semblava ser una línia segura– qui et diu que no estellarà de totes maneres. Quan pujo a l'autobús estic nerviós i miro a les persones que hi ha buscant algú amb aspecte sospitós. Si veig una persona que em fa por, la observo amb atenció i procuro baixar abans que ella. Sempre estic esperant l'explosió, sobretot quan passem pel centre perquè la majoria d'explosions són al centre. Estic desitjant allunyar-me d'allà, compto els segons, encara que podria passar en qualsevol lloc. (Daniel) Però és estrany. Només passa una vegada l'any. (Yarko) Una vegada l'any però podria passar-te a tu, Daniel. (Daniel) I què? (Yarko) I què? (Daniel) Sí, i què? (Yarko) Doncs que et moriries. (Daniel) I què? (Yarko) I què? No t'importa morir?</p>	<p>PG/PM Autobús 22 exterior PM Yarko i Daniel dalt el bus</p> <p>PM Passatgers de l'autobús PP Daniel dins l'autobús PG Bus després d'una explosió</p> <p>PG Yarko i Daniel dins el bus PM/PP Yarko i Daniel asseguts en una taula (entrevista)</p>	<p>So ambient</p>	<p>8. S'associa a organismes com l'exèrcit d'Israel o Hamas amb actes que vulneren els drets dels civils, però en cap cas es diu explícitament que les seves accions van en contra dels drets humans ni tampoc s'especifiquen quins són aquests drets humans vulnerats.</p> <p>9. El documental se centra en la part social del territori, sobretot emfasitzant els menors, que representen força la varietat d'opinió de cada bàndol i dins de cada bàndol.</p>

	(Daniel) Sí, clar que m'importa. Per això em protegeixo. (Yarko) I com et protegeixes? (Daniel) Dient: «Ommm».			
00:05:22	BARRI PALESTÍ A JERUSALEM EST (mare) Mahmoud!	Mapa de Jerusalem Chyron PG Vistes aèries i dels carrers del barri palestí de Jerusalem Est PP B.Z. Goldberg conduint PG Casa de Mahmoud PG/PM Mahmoud al llit, aixecant-se, al bany PM Mare de Mahmoud a taula	<Bint Baladna, Hamza El Din Bint Baladna, Hamza El Din> So ambient	(6) (7)
	MAHMOUD (Mahmoud) Em dic Mahmoud Mazen Mahmoud Izhiman. «Mahmoud» perquè és el nom que em van posar a mi i «Mazen» pel meu pare. El meu avi també es diu Mahmoud i el cognom de la meua família és Izhiman. BOTIGA DE CAFÈ DEL PARE DE MAHMOUD BARRI DE LES MESQUITES. CIUTAT ANTIGA (Mahmoud) Cafè? Xxxt... No li digui a ningú. A vegades prenc cafè a casa de la meua àvia. Si la meua mare sabés que prenc cafè, em mataria. Té por que em faci créixer el bigoti.	Chyron PM Mahmoud (entrevista) Chyron Chyron PM Botiga de cafè del pare de Mahmoud PM Mahmoud (entrevista) PM Mahmoud a la botiga PM Mahmoud (entrevista) PG Botiga de cafè del pare de	So ambient	10. El documental promociona el valor de la llibertat d'expressió i d'informació.

	<p>(Mahmoud) Els jueus diuen que aquesta és la seva terra. Com pot ser la seva terra si és la terra on el Corà diu que va volar Mahoma? Va volar des de la Meca fins a la Mesquita d'Al-Aqsa, a Jerusalem. Per tant Jerusalem ens pertany a nosaltres, als àrabs.</p>	<p>Mahmoud PM Mahmoud a la botiga PG Mercat PM Mahmoud (entrevista)</p>		<p>11. Els dos bàndols defensen la seva propietat de la terra i la il·legitimitat de l'altre d'ocupar-la.</p>
00:08:18	<p>BARRI JUEU. CIUTAT ANTIGA</p> <p>SHLOMO</p> <p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Shlomo és fill d'un rabí molt respectat dels Estats Units. Ell va néixer aquí, en el barri jueu.</i></p> <p>(Shlomo) Jo visc a Jerusalem, a la Ciutat Antiga, i sento les campanes de les esglésies i als àrabs i als jueus resant. Em molestaria molt no poder viure aquí per no haver-me pogut acostumar a això, però m'hi he acostumat molt bé i és com si sentís els arbres movent-se. A més, vivint aquí també em sento molt segur perquè sé que si bombardegés Saddam Hussein, mai ho faria sobre la Ciutat Antiga de Jerusalem perquè per ell també és un lloc sagrat.</p>	<p>Mapa Jerusalem Chyron PG Carrers de la Ciutat Antiga de Jerusalem Chyron PG Adults i nens jueus PG Shlomo i el seu pare sortint de casa i passejant pel carrer</p> <p>PM/PG Shlomo i el seu pare al Mur de les Lamentacions</p> <p>PD Cara de Shlomo i el seu pare mentre resen</p>	<p><Haneros Haluli, H. Steiner</p> <p>So ambient</p>	

		PG Mur de les Lamentacions i jueus resant	<i>Haneros Haluli, H. Steiner</i> >	
	(Shlomo) Déu digué: «Has d'aprendre i fer». Primer has d'aprendre. Començo a estudiar a les 7.30 i acabem a les 7.30 de la tarda. Ningú diu que hagi de fer això quan estudies però el Jemara diu que el poble d'Israel quan observa la Torà és com una... com una vela que sempre es mou.	PG Interior escola de Shlomo PM Shlomo resant PG Classe resant PM Shlomo (entrevista) PM Shlomo i classe resant PM Shlomo (entrevista) PM Shlomo i classe resant PP Shlomo resant	So ambient	
	(B.Z. Goldberg) Shlomo, quan et trobes un jueu com jo –que no és religiós–, sents com un deure personal apropar-me més al judaisme? (Shlomo) Hi ha persones que han d'apropar-se més a altres. Hi ha persones que han d'apropar-se més a elles mateixes. I hi ha persones que han d'asseure's i aprendre, asseure's i fer allò que Déu els digui. Cada persona té les seves pròpies qualitats. Hi ha persones que tenen qualitats per fer una cosa. Cada persona fa el que... Quan ve a aquest món, ve per una raó, per fer alguna cosa. (B.Z. Goldberg) I tu, què has vingut a fer? (Shlomo) Encara no ho sé. (B.Z. Goldberg) Però què et sembla? Tens	PG Exterior escola de Shlomo PG Shlomo i B.Z. Goldberg pels carrers de la Ciutat Antiga PM Shlomo i B.Z. Goldberg	So ambient	

	<p>un... (Shlomo) Sí, haig de... (B.Z. Goldberg)...instint? (Shlomo) Encara no ho sé.</p>	davant de casa		
00:10:52	<p>ENTRANT EN ELS TERRITORIS PALESTINS</p> <p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>El 1948, els israelians van lliurar allò que anomenen «la Guerra de la Independència». Els palestins l'anomenen «la Catàstrofe». Com a conseqüència de la guerra, 750.000 palestins van fugir o foren expulsats de les seves terres i es convertiren en refugiats. Es van crear camps de refugiats en els estats àrabs veïns. El 1977, Israel va conquerir la Franja de Gaza i Cisjordània. Molts dels camps van quedar sota ocupació militar israeliana. El camp de refugiats de Deheishe alberga més de 11.000 palestins. Els refugiats que van fugir d'Israel el 1948, els seus fills, néts i besnéts, encara viuen aquí.</i></p> <p>CAMP DE REFUGIATS DE DEHEISHE. A 15 MINUTS DE JERUSALEM</p>	<p>PP B.Z. Goldberg conduint Chyron PG Lloc de control i territoris palestins PP B.Z. Goldberg conduint PG Territoris palestins</p> <p>Mapa del moviment dels palestins refugiats d'Israel</p> <p>PG Camp de refugiats de Deheishe</p> <p>Chyron</p>	<p><Música</p> <p>Música> So ambient</p> <p>So ambient</p>	<p>12. Es fa una explicació massa general del conflicte polític, tot i que és en certa manera efectiva per a un públic que no vol aprofundir en la qüestió. Hauria calgut una major contextualització per poder determinar les possibles solucions.</p> <p>13. Es denuncia que una de les conseqüències de la colonització israeliana va ser la creació de camps de refugiats que priven de llibertat els palestins, que en moltes ocasions viuen en condicions infrahumanes.</p> <p>14. Els nens pateixen directament i injustament les decisions dels adults.</p>
	SANABEL	PG Sanabel, Fida i una amiga al camp de Deheishe Chyron	So ambient	

<p>(Sanabel) Em dic Sanabel Hassan Abd'el Jawad. El meu nom significa entrega i lleialtat i també és el símbol de l'amor. Som de Zacaria. Els jueus ens van fer fora de casa nostra i ens van posar en aquest camp. En aquest camp, abans només hi havia tendes. En la nostra família, cadascú té el seu llit. En altres famílies, hi ha fins a set persones que dormen al terra, en una mateixa habitació, o sinó, dues o tres persones que dormen en el mateix llit. Algunes famílies ho passen realment malament.</p>	<p>PM Sanabel (entrevista)</p> <p>PG Camp de refugiats de Deheishe</p> <p>Imatges d'arxiu</p> <p>PM Sanabel i Fida (entrevista)</p>		<p>15. Es fa una crítica a la situació general, tot i que el drama humà es denuncia només exposant-lo a càmera i a través de les intervencions dels menors, sense enunciar-lo explícitament en la veu en off.</p> <p>(1)</p>
<p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>El pare de la Sanabel és periodista i líder local del Front d'Alliberament de Palestina, una facció política que s'oposa vehementment al procés de pau. Des de fa dos anys està en una presó israeliana. Això no obstant, oficialment mai no s'han presentat càrrecs contra ell i no ha sigut jutjat.</i></p> <p>(Sanabel) Aquesta és la Cúpula sagrada de la Roca. La van fer... la van fer uns presos per al meu pare, presos de la presó d'Ashkelon, però no dels que estaven amb ell, presos d'una altra cel·la, de Hamas.</p>	<p>PD Fotografies i diplomes del pare</p> <p>PD Maqueta de la Cúpula sagrada de la Roca</p> <p>PM Sanabel davant la maqueta</p>	<p>So ambient</p>	
<p>(Sanabel) Em poso molt contenta quan... quan rebo una carta del meu pare perquè... (B.Z. Goldberg) Com et sents quan reps una</p>	<p>PM Sanabel i família</p> <p>PP Sanabel emocionant-se</p>	<p>So ambient</p>	

	<p>carta? (Sanabel) Em sento feliç perquè el meu pare... (B.Z. Goldberg) Tu li escrius cartes al teu pare? (Sanabel) Sí, n'hi vam escriure una pel seu aniversari però no li van donar perquè la vam enviar amb unes fotografies.</p>	<p>PP Sanabel plorant</p> <p>PP Sanabel emocionada</p>		<p>16. El documentalista fa reviure records i provoca el dolor del menor.</p> <p>17. Es fa un ús sensacionalista del dolor i el plor del menor.</p>
	FESTA D'ANIVERSARI DE SANABEL	<p>Chyron</p> <p>PG Festa d'aniversari</p> <p>PM Sanabel i Fida</p> <p>PD Sabates de Sanabel i Fida</p> <p>PD/PG Sanabel i família bufant les espelmes del pastís</p>	So ambient	
00:15:33	<p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>L'última vegada que vaig estar a Deheishe va ser en qualitat de periodista durant la intifada o sollevament palestí. La intifada va néixer en els camps de refugiats. Els seus herois foren els joves palestins; les seves armes, les pedres. Els camps encara es consideren perillosos. Els israelians no vénen per aquí.</i></p> <p>(Faraj) Em dic Faraj Adnan Hassan Hussein. Va passar durant la intifada, durant el toc de queda. El meu amic Bassam va llançar una pedra per una finestra oberta i un soldat va disparar a Bassam i el va matar. Ell només va agafar una pedra i la va llançar, però això li va costar la vida. Jo volia... volia partir aquell soldat per la meitat, disparar-lo o fer-lo</p>	<p>PG Carrers del camp de Deheishe</p> <p>PP B.Z. Goldberg conduint</p> <p>PG Refugiats del camp de Deheishe</p> <p>PM Faraj (entrevista)</p> <p>Recreació de la intifada</p> <p>PM Faraj (entrevista)</p> <p>Recreació de la mort</p>	So ambient	<p>(6)</p> <p>18. Es fa un ús sensacionalista de la mort de familiars i amics.</p> <p>19. El conflicte corromp tots els extrems de la societat, fins i tot els</p>

	<p>explotar per venjar la mort de Bassam.</p> <p>QUI MOR EN NOM DE DÉU NO ESTÀ MORT, ESTÀ VIU AL SEU COSTAT BASSAM AL GROUZ, 12 ANYS. MÀRTIR DEL CAMP DE DEHEISHE PERTANYEM A DÉU I A DÉU TORNAREM</p> <p>FARAJ</p> <p>(Faraj) És clar que jo tirava pedres. Tots nosaltres hauríem de fer-ho. Durant la intifada les pedres gairebé alliberaren mitja Palestina. Ells tenen armes nuclears i de tot. Nosaltres només tenim pedres... per defensar-nos.</p>	<p>Chyron PD Tomba de Bassam Chyron PD Tomba de Bassam Chyron PD Tomba de Bassam PG Camp de Deheishe PD Fotografia de Bassam</p> <p>Chyron</p> <p>PM Faraj (entrevista)</p> <p>PG Vistes aèries del camp de Deheishe</p>		<p>nens (que estan disposats a matar).</p> <p>(18)</p>
00:17:41	<p>UN ANY DESPRÉS</p> <p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Després de la guerra de 1967, grups de jueus nacionalistes establiren assentaments aquí, allà on abans era terra àrab, una terra que els colons creuen que és la terra bíblica de Judea i Samaria. El govern d'Israel va donar suport activament als assentaments als territoris ocupats i actualment hi ha més de 150.000 colons que viuen a</i></p>	<p>Chyron PG Lloc de control, soldats, carreteres Mapa dels assentaments jueus</p>	<p><Ghallo Tara, Hamdi Ahmed</p>	<p>(12)</p>

<p><i>Cisjordània. Beit El és un dels assentaments més antics i més grans. Com tots els assentaments, Beit El està protegit per l'exèrcit israelià.</i></p> <p>ASSENTAMENT DE BEIT EL. A 20 MINUTS DE JERUSALEM</p> <p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Malgrat que jo em vaig criar només a vint minuts d'aquí, mai havia visitat Beit El ni cap altre assentament.</i></p> <p>MOISHE</p> <p>(Moishe) Déu ens va prometre a nosaltres la terra d'Israel. Els àrabs van venir i ens la van treure.</p> <p>(germà I) Sí, ens la van treure.</p> <p>(germà II) Sí, van robar la terra.</p> <p>(germà I) Estem rodejats d'àrabs.</p> <p>(germà II) Estic rodejat d'àrabs.</p> <p>(Moishe) Ja parlarem d'això després. El llibre del Gènesi diu: «Aixequen-vos i recorreu la terra». A qui parla Déu? A Abraham, el nostre avantpassat. Si Abraham no hagués existit, ni ell ni jo ni ell existiríem. Ni vostè existiria.</p> <p>(B.Z. Goldberg) Moishe, què vols ser quan siguis gran?</p> <p>(Moishe) Intentaré ser comandant de l'exèrcit. Després intentaré convertir-me en comandant en cap. Si ho aconseguixo, potser sigui el primer comandant en cap religiós.</p>	<p>PG Carreteres, tancs</p> <p>PPP B.Z. Goldberg conduint PG Carreteres, senyals de tràfic Chyron</p> <p>PG Assentament de Beit El</p> <p>Chyron</p> <p>PG Moishe i els seus germans (entrevista) PM Moishe (entrevista)</p> <p>PG Moishe i els seus germans (entrevista)</p> <p>PM Moishe (entrevista) PG Moishe i els seus germans (entrevista)</p>	<p>Ghallo Tara, Hamdi Ahmed></p>	<p>(6)</p> <p>(6)</p> <p>20. La religió és una part molt important de l'educació.</p> <p>(11)</p>
--	---	-------------------------------------	---

	(Moishe) Vull que Barak formi una coalició amb el partit dels colons. És la combinació perfecta, però mai ho farà.	PG Raheli preparant l'esmorzar PM/PG Moishe, Raheli i senyora gran esmorzant	So ambient	
	(Moishe) Em dic Moishe Bar Am. Visc a Beit El. És un assentament, un lloc on viuen persones que lluiten contra els àrabs. Lluiten perquè aquesta terra és nostra. Si poguéssim decidir jo el futur, enviaria a tots els àrabs ben lluny. Aquí només s'hi quedarien els jueus i es reconstruiria el temple. Aquesta balla ens separa dels àrabs. Ens separa del poble àrab. Beit El està rodejat d'àrabs. Si els àrabs entren aquí, no podem fer res. Estem rodejats. No podem escapar, però tenim el nostre exèrcit que ens protegeix i també el nostre camp de tir. I si... si els soldats apunten malament no importa gaire perquè potser maten un àrab.	PG Moishe en bicicleta PM Moishe en bicicleta PA Moishe (entrevista) PG Moishe en bicicleta PG Camp de tir de Beit El PM Moishe (entrevista)	So ambient	
	UN ANY DESPRÉS (B.Z. Goldberg) Hola, Moishe! (Moishe) Hola! (Raheli) Jo no puc donar-li la mà. (B.Z. Goldberg) Per què? (Raheli) Perquè no seria modest. (Raheli) Descansar el dissabte és un mana-	Chyron PG Assentament de Beit El i casa de Mosihe PG B.Z. Goldberg, Moishe i Raheli PM/PP Raheli conversant amb	So ambient	(19)

<p>ment per a tots nosaltres. Les nenes encenen espelmes... i paren la taula.</p> <p>(Moishe) Ella para la taula i jo jugo amb el meu ordinador.</p> <p>(Raheli) Una copa especial pel dissabte. Tapem el pa així perquè no vegi... perquè no vegi que abans bevem el vi. El dissabte està prohibit fer això. Està prohibit trencar paper higiènic. Per això l'estic trencant abans. El dissabte està prohibit tocar diners. Està prohibit raspallar-se el cabell si hi ha nusos a desenredar.</p> <p>(Raheli) Quan sigui gran i sigui mare, pararé la taula, cuinaré i tindrè convidats. Atendré els meus convidats i després descansaré. Més tard encendré espelmes i aniré a la sinagoga. Després celebrarem la festa del dissabte, llegirem una lliçó de la Torà i potser després és possible que anem a fer un passeig. L'endemà... l'endemà al matí, tornarem a anar a la sinagoga. En acabat menjarem tots junts i segurament sortirem una altra vegada a fer un passeig. Després portaré els meus fills a casa d'uns amics perquè puguin jugar amb altres nens. A la tornada, descansaré amb el meu marit. Després celebrarem un altre àpat i aniré a passejar amb les meves amigues. Durem als nens al parc i ens asseurem en un banc. Deixarem que juguin els nens i després quan es faci tard, quan es posi el sol, tornarem a casa i prendrem el tercer àpat. Des-</p>	<p>B.Z. Goldberg</p> <p>PM Moishe conversant amb B.Z. Goldberg</p> <p>PD Raheli fregant plats</p> <p>PA Raheli parant taula</p> <p>PG Raheli trencant paper higiènic</p> <p>PA Raheli tocant bitllets i Moishe jugant a l'ordinador</p> <p>PG Raheli a la cuina provant de desenganxar dues cadires</p>		<p>(7)</p>
--	---	--	------------

	<p>prés el meu marit se n'anirà a resar. En acabat farem tots l'Havdala i després resarem una altra oració.</p> <p>(Raheli) Moishe, ajuda'm amb les cadires.</p> <p>(Moishe) Ara vinc!</p> <p>(Raheli) Està enganxat a l'ordinador. Ja està...</p>	<p>PP Raheli a la cuina</p> <p>PG Moishe jugant a l'ordinador</p> <p>PD Raheli encent una vela</p> <p>PP Raheli resant</p>		
00:24:53	<p>ABANDONANT CISJORDÀNIA</p> <p>ENTRANT A JERUSALEM</p> <p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Hi ha llocs de control en totes les cruïlles entre Cisjordània i Israel. Els palestins de Cisjordània no poden sortir de Cisjordània ni viatjar a Jerusalem. Ni tan sols anar d'un territori palestí a un altre sense un permís concedit per l'exèrcit israelià.</i></p> <p>(Faraj) Utilitzen els llocs de control per separar als israelians dels àrabs, per escorcollar-nos i humiliar-nos. Jo sóc àrab i als àrabs ens prohibeixen entrar a Israel. Ens diuen: «Tu ets àrab i sempre seràs àrab». A un jueu li diuen: «Benvingut!» i a un americà: «Benvingut!». Ells poden anar on vulguin.</p> <p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Als palestins els llocs de control els recorden diàriament l'ocupació. La majoria d'israelians pensen que els</i></p>	<p>Chyron</p> <p>Chyron</p> <p>PG Frontera entre Cisjordània i Jerusalem i llocs de control</p> <p>PG Soldat controlant l'entrada</p> <p>PG Soldat denegant l'entrada a Jerusalem a diverses persones</p> <p>PM Faraj (entrevista)</p> <p>PP Faraj (entrevista)</p> <p>PG Entrada a Jerusalem i llocs de control</p>	<Nagrishad, Hamza El Din	<p>21. Els palestins, sobretot els nens, són la part més vulnerable del conflicte.</p> <p>(6)</p>

	<p><i>llocs de control fan la vida més segura a Israel, que ofereixen alguna protecció contra actes de terrorisme. Com a israelià i viatjant en un cotxe amb plaques de matrícula israeliana, els llocs de control no suposen per a mi cap inconvenient perquè normalment em deixen passar sense parar-me.</i></p> <p>(soldat) Benvingut a Israel!</p>	PM Soldat	Nagrishad, Hamza El Din >	
00:27:10	<p>(avi) La primera vegada que vaig plorar va ser... va ser el 9 de maig, quan vaig saber que la guerra havia acabat. Va ser la primera vegada que vaig plorar, des que vaig saber que havien matat la meva família.</p> <p>(Yarko) Només vas plorar una vegada?</p> <p>(avi) Només una vegada. Quan vam sortir de Polònia, vam pensar que ja que havíem d'abandonar la nostra terra natal, havíem d'anar a un lloc més segur, on l'Holocaust no pogués tornar a passar. És per això que vam decidir deixar Europa i venir a Israel.</p> <p>(Daniel) Alguns jueus pensen que Déu va crear aquest Estat però la veritat és que, quan va acabar la guerra, van venir aquí els jueus i van establir l'Estat. Per tant, no ha sigut Déu. Tu creus en Déu?</p> <p>(avi) Què?</p>	<p>PP Avi de Yarko i Daniel</p> <p>PP Yarko escoltant l'avi</p> <p>PM Avi i Yarko conversant Imatges d'arxiu de l'exili jueu</p> <p>PG Yarko i Daniel conversant amb el seu avi</p> <p>PP Yarko escoltant la conversa</p>	So ambient	

	<p>(Daniel) Que si tu creus en Déu? (avi) Em sembla impossible que existeixi un Déu que hagi vist tant d'horror i tant de sofriment i no hagi fet res. (Daniel) Aleshores no creus? (Yarko) Aleshores no creus? Creus o no creus? Sí o no? (avi) Ho heu de decidir per vosaltres mateixos. (Daniel) Però t'ho preguntem a tu. (Yarko) Però t'ho preguntem a tu. (avi) Jo crec que va ser el destí el que em va mantenir viu. (Daniel) Aleshores no creus en Déu? (Yarko) No, no creus en Déu? (avi) Crec que va ser el destí, així que també hi ha lloc per a Déu. (Daniel) Creus en Déu? (Yarko) Creus en un ésser superior?</p>	<p>PM Yarko i Daniel conversant amb el seu avi</p> <p>PM L'avi rient</p> <p>PP Mà de l'avi sobre la cama de Yarko</p> <p>PM Yarko i Daniel conversant amb el seu avi</p> <p>PM L'avi rient</p>		
00:29:01		<p>PG Vistes aèries de Jerusalem de nit</p> <p>PG Vistes aèries del Mont del Temple Al-Haram Al-Sharif</p> <p>PM/PP/PG Jueus resant</p> <p>PG Vistes aèries de l'Església de Getsemaní</p> <p>PA Nena cobrint-se el cap amb un vel</p> <p>PG Cristians resant</p> <p>PM Jueus resant</p> <p>PA Musulmans resant</p>	<p><The Whole Point of No Return, Robert Wyatt</p> <p>Campanades</p>	

	<p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>El Mont del Temple Al-Haram Al-Sharif és sagrat tant per a jueus com per a musulmans. Per als jueus, aquí és on hi havia el temple jueu fa dos mil anys. Per als musulmans, aquest és el lloc on Mahoma va ascendir el cel i la seu de dos dels temples més sagrats de l'islam: la Cúpula de la Roca i la Mesquita d'Al-Aqsa.</i></p> <p>(Mahmoud) Quan entro a l'Al-Aqsa, sento una cosa profunda dintre de mi. És molt bonic. Sento que estic en presència de Déu.</p>	<p>PG Vistes del Mont del Temple Mapa de Jerusalem PG Vistes aèries del Mont del Temple Al-Haram Al-Sharif</p> <p>PG/PP Mahmoud a la Mesquita d'Al-Aqsa PG/PP Mahmoud resant</p>	<p><i>The Whole Point of No Return</i>, Robert Wyatt></p>	
	<p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Just a sota de la Mesquita d'Al-Aqsa hi ha el Mur de les Lamentacions, el lloc més sagrat dels jueus.</i></p> <p>(jueu adult) Mira'l, mira'l, gairebé no et reconeixia.</p> <p>(mare Shlomo) Té dos barrets: un barret especial que vam comprar per als dissabtes i un vestit per als dissabtes, i durant la setmana té un barret menys car però igualment bonic i cada dia ha de portar pantalons i jaqueta. No ha d'anar de conjunt..., només un vestit, només alguna cosa que honori la Torà.</p>	<p>PG Mesquita d'Al-Aqsa PG Mur de les Lamentacions</p> <p>PA Shlomo saludant un jueu</p> <p>PP Shlomo amb barret PP Mare de Shlomo (entrevista)</p> <p>PP Shlomo amb barret</p> <p>PA/PP/PG Jueus i Shlomo resant PM Shlomo llegint la Torà en veu alta</p>	<p>So ambient</p>	

		PA Jueus i Shlomo cantant i ballant	
	(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>El Mur de les Lamentacions és un destí turístic important. Qualsevol jueu que visita Jerusalem ve aquí. Em vaig posar d'acord per trobar-me amb els bessons aquí un matí però quan van arribar no van voler apropar-se al Mur. Com molts israelians seculars, els bessons no volen tenir res a veure amb els jueus religiosos.</i>	PD Mur de les Lamentacions PG Mur de les Lamentacions PG/PM/PP Yarko, Daniel i B.Z. Goldberg al Mur de les Lamentacions PP Jueus religiosos PA Jueu religiós tallant un floc d'una nena petita PPP Daniel PD Floc de cabell tallat PM Jueu religiós fent sonar un corn PP Yarko i Daniel conversant PG Jueus religiosos PP Yarko i Daniel conversant PPP Jueu religiós PM Yarko i Daniel conversant amb B.Z. Goldberg PP Jueu religiós PP Yarko amb quipà agafat de la mà de B.Z. Goldberg PG Yarko caminant de la mà amb B.Z. Goldberg cap al Mur PM Yarko i B.Z. Goldberg al Mur	So ambient
	(Yarko) No coneixem aquestes persones. Tenen opinions diferents i si cridéssim alguna cosa amb la qual no estan d'acord, segur que ens menjarien vius. Aquell home d'allà és el que més por em fa.		
	(Yarko) En Daniel no és l'únic que té por. Jo també tinc por però no ho demostro perquè no sóc un gallina com ell.		
	(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Jo venia molt aquí quan era nen i seguint la tradició també dei-</i>	PG Jueus cantant al Mur PD Notes de paper al Mur	
			22. La diversitat d'opinió també es mostra a l'interior dels bàndols. (6)

	<p><i>xava notes en el mur perquè Déu les llegís. Desitjava una bicicleta nova o que alguna noia de la meua classe s' enamorés de mi, però sobretot desitjava pau.</i></p> <p>(Yarko) Jo també vull escriure una nota. (B.Z. Goldberg) Per posar en el Mur? (Yarko) Desitjo que la nostra escola guanyi el campionat de <i>volleyball</i>.</p> <p>(Yarko) He posat una nota en el mur pel partit del dimarts. Potser ajuda.</p> <p>(B.Z. Goldberg) Què t'ha semblat? (Yarko) He passat molta por. Preferiria visitar un poble àrab a estar aquí amb totes aquestes persones religioses.</p>	<p>PP Jueus deixant una nota al Mur PA Yarko i B.Z. Goldberg conversant PD Yarko escrivint una nota PM Yarko posant la nota al Mur PM Yarko i Daniel conversant</p> <p>PM Jueu religiós al telèfon PA Yarko i B.Z. Goldberg marxant del Mur i conversant</p>	<p>Telèfon mòbil sonant</p>	
00:35:34	<p>CAMP DE REFUGIATS DE DEHEISHE</p> <p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>La Sanabel és membre d'un grup que a través del ball àrab tradicional explica la història dels refugiats. El ball representa la resistència del poble palestí i el seu desig de tenir un Estat palestí.</i></p>	<p>Chyron PG Vistes del camp de refugiats de Deheishe PG Sanabel i Fida ballant PM Sanabel ballant PD Cames de Sanabel i Fida PG Sanabel i Fida ballant PD Cames de Sanabel i Fida PM Sanabel ballant PG Sanabel ballant davant la televisió PM/PG Fida ensenyant a ballar a Sanabel i una altra noia PG Sanabel ballant davant la</p>	<p><Música</p>	

		televisió PG/PM Sanabel ballant a les afores de Deheishe		
	(alumnes) La meva pàtria. La meva pàtria. Els nostres símbols són la ploma i l'espasa, no paraules buides i disputes. Ens mou la nostra glòria i el nostre deure de complir els nostres pactes. El nostre orgull. Una causa honorable i una bandera onejant. La vostra alegria, victoriosos sobre els nostres enemics. La meva pàtria. La meva pàtria.	PG Sanabel ballant en un escenari PM Públic de l'espectacle PG Sanabel ballant en un escenari PG Públic de l'espectacle PA Sanabel ballant amb un noi PM Públic de l'espectacle PP Sanabel cantant PA Sanabel amb el puny alçat PG Públic aplaudint PG Sanabel i els alumnes onejant una bandera de Palestina PG Públic aplaudint	Música> Música diegètica Aplaudiments	
00:37:29	(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Després de mesos d'entrenament, l'equip de volleyball del Yarko i en Daniel va passar a les finals de Jerusalem. L'equip que guanyi aquest partit representarà Jerusalem en el campionat nacional.</i>	PG Públic animant PG Partit de <i>volleyball</i> PA Espectador amb metrallera aplaudint PG Partit de <i>volleyball</i> PA Pares de Yarko i Daniel aplaudint	So ambient	(7)

	(Yarko) Tornaria al Mur de les Lamentacions per escriure una altra nota demanant que guanyéssim un partit. Encara que pensant-ho bé potser és millor que no perquè ja ho vaig fer abans de l'últim partit i vam perdre!	PP Yarko mossegant-se els dits PD Pilota de <i>volleyball</i> PM Daniel jugant PG Partit de <i>volleyball</i> PG Marcador del partit PM Yarko entrant a la pista PD Pilota de <i>volleyball</i> PG Partit de <i>volleyball</i> PD Copes PP Daniel jugant PD Marcador del partit PM Yarko i Daniel jugant PM Equip contrari, públic, àrbitre PG Jugada final fallada, celebració de l'equip contrari i enrabiada de l'equip dels bessons PD Marcador del partit PP Mare de Yarko i Daniel PP Yarko plorant PP Yarko (entrevista)		(17)
00:39:15		PG Exterior d'un autobús per un camí de terra PM Interior de l'autobús PM Faraj i altres nens cantant i picant de mans dins el bus PP Faraj cantant i picant de	So ambient	(7)

	<p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Fa un parell de mesos, en Faraj fou descobert per un entrenador que va considerar que tenia fusta de sprinter. Representarà el camp de refugiats de Deheishe en el primer campionat palestí d'atletisme i el camp compta que Faraj quedi primer en els 100 metres llisos.</i></p> <p>(Faraj) Si quedo primer hauràs de fer-me un regal. (traductor) D'acord, i si perds què passa? (Faraj) Els besaré la mà a tots. (traductor) Entesos? (Faraj) Entesos! (traductor) D'acord? (Faraj) Sí! (B.Z. Goldberg) Sort!</p>	<p>mans PM Faraj sortint del bus</p> <p>PD Cames de Faraj PM Faraj i nens palestins caminant PD Copes</p> <p>PM Faraj mirant el cel PG Vistes d'un helicòpter al cel PG Vistes del camp d'atletisme PG/PM Públic de la cursa PD Mans passant el tasbih PD Bandera de Palestina PG Marxa amb la bandera de Palestina PG Dones i nens del públic separades dels homes PD Tambor PD Helicòpter al cel</p> <p>PM Faraj parlant amb el traductor i B.Z. Goldberg</p> <p>PM Faraj i el traductor es donen la mà</p> <p>PM Faraj i B.Z. Goldberg piquen de mans PG Corredors a la sortida comencen a córrer</p>	<p>Tambors</p> <p>Hèlices</p> <p>Tret de sortida</p>	
--	---	---	--	--

	(megafonia) El guanyador de la cursa de 100 metres és Hatem Amri de Beit Jala. En segon lloc, Faraj Adnan de Deheishe.	PA Nenes animant a Faraj PG Faraj i tres nois més corrent i Faraj quedant segon PG Faraj caient a terra PA Faraj aixecant-se coix i tirant una pedra al terra enrabiad PA L'entrenador animant a Faraj PM Faraj plorant tapant-se la cara PPP Faraj amb llàgrimes als ulls		(17) (7)
	(Daniel) Escolta, coneixes aquell nen, al corredor? Va guanyar? (Yarko) Va guanyar? (Daniel) Va guanyar aquell nen? (Yarko i Daniel) Va plorar? (Yarko) Nosaltres a vegades també plorem després d'una carrera.	PP Daniel PPP Yarko PP Daniel PM Yarko i Daniel	So ambient	
00:42:26	CAMP DE REFUGIATS DE DEHEISHE. DIMECRES. 5 DEL MATÍ AUTOBÚS DE LA CREU ROJA. DESTÍ A LA PRESÓ D'ASHKELON A ISRAEL	Chyron PG Vistes nocturnes del camp de Deheishe PG Habitació de Sanabel i les seves germanes PM Sanabel rentant-se la cara i pentinant-se PG La família caminant de nit i pujant al cotxe Chyron PG Parada d'autobusos i famí-	<Akh im Champen, Gevorg Dabagian So ambient	(21)

(pare, veu en off falsejada) *Els meus estimats Sanabel, Fida, Bissan, Hassan i estimada Umbasan. Aquí em teniu, escrivint-vos una vegada més. Sé que esteu esperant el meu alliberament amb una enorme paciència. El meu arrest ha estat perllongat per sis mesos més. Estic desitjant que vingueu a visitar-me per poder veure-us. No oblideu mai que el meu amor cap a vosaltres és infinit.*

(soldat I) Ei, ei, tots cap allà! Vinga! Vinga, si-us-plau, enrere!

(soldat II) Si-us-plau! Enrere, enrere! Hi ha algú que parli àrab i hebreu? No m'entenen? Hi ha algú que sàpiga parlar àrab i hebreu? Pregunta'ls-hi si algú parla àrab i hebreu. Parla algú àrab i hebreu? Hi ha algú que sàpiga parlar àrab i hebreu? Enrere, enrere, si-us-plau! Enrere!

(soldat III) Enrere, enrere!

(soldat II) Enrere, enrere, si-us-plau!

(soldat III) Enrere!

(Sanabel) Quin embolic!

(soldat III) Enrere, enrere!

(soldat II) Algú parla àrab i hebreu? Hi ha algú que sàpiga parlar àrab i hebreu? Parla algú àrab i hebreu?

lia pujant al bus
PG Interior del bus
PM Dones dins del bus
PD Foto del pare de Sanabel
PP Fida dins del bus
PM Sanabel i la seva mare dins del bus
PD Permis per visitants de la presó d'Ashkelon
PP Dones i nens al bus
PA Família baixant del bus
PG Família caminant cap al lloc de control
PA Soldats posant ordre i ordenant que la família vagi enrere

PP Sanabel esperant
PD Permisos per entrar

PM Interior autobúss
PD Cartell que indica la presó

23. El recurs d'imatges de morts o empresonats no respon a un objectiu informatiu sinó al fet que és més fàcil sentir empatia cap a algú a qui li reconeixes la cara.

	<p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>El viatge a la presó dura unes quatre hores i la família normalment ha d'esperar-ne unes hores més fins que els deixin fer una visita de 30 minuts. Totes les meves sol·licituds per entrar a la presó foren denegades. Les autoritats israelianes veuen el pare de Sanabel com un risc per a la seguretat i no li permeten més visites que les de la seva família immediata.</i></p>	<p>PPP Sanabel dins del bus PG Carretera i arribada a la presó PA Família arribant a la presó PG Zona d'espera PP Sanabel esperant PP Dona esperant</p> <p>PD Peus de Sanabel caminant coixa PM Dones esperant PG Entrada a la presó PG Sanabel i germanes entrant a la presó PM Mare entrant a la presó PA Vigilant de la presó PG Presó d'Ashkelon</p>		<p>(1)</p> <p>24. Es fa un ús dramàtic i sensacionalista del patiment de Sanabel, com a exemple del llarg i dur camí cap a la presó.</p> <p>25. L'exposició dels entrebancs per entrar a la presó exemplifica la voluntat del documentalista de mostrar la diligència emprada en la realització del documental, alhora que es denuncia l'opacitat de la presó israeliana.</p>
00:46:22	<p>(Moishe) Quan un àrab em veu, pensa que sóc... que sóc un dels que li ha tret la seva terra. Ells pensen que és la seva terra i nosaltres pensem que és nostra. Nosaltres sabem que és nostra.</p> <p>(Mahmoud) No és per a Israel. És per als àrabs. És nostra. Aquesta és la meua terra. Jo vaig néixer aquí, m'he criat aquí. No tenen</p>	<p>PG Vistes nocturnes de la Ciutat Antiga de Jerusalem PG Moishe (entrevista)</p> <p>PPP Mahmoud (entrevista) PM Mahmoud (entrevista)</p>	<p><i>Akh im Champen, Gevorg Dabagian</i>> So ambient</p>	<p>(11)</p> <p>(19)</p>

	<p>dret a treure-me-la.</p> <p>(Shlomo) Però jo ho entenc perquè van ser expulsats d'aquí fa cinquanta anys i se senten molt... molt petits, molt ferits perquè foren expulsats d'aquella manera.</p> <p>(Yarko) Jo penso que és el nostre país però que també és el seu. Els extremistes s'equivoquen quan diuen que els altres no haurien de viure aquí. Va haver-hi una guerra i nosaltres ho vam conquerir. Ara no sé què fer.</p> <p>(Sanabel) Els jueus encara ocupen la nostra terra. No ens han deixat res de terra. Si volguessin podrien tornar i ocupar aquest camp. Ells ocupen la terra i posen la gent a la presó. Això està mal fet. Per mi ara no hi ha pau.</p> <p>(Faraj) Tinc proves que aquesta terra és meva i tinc dret a construir-hi. Aleshores hi haurà pau. Nosaltres no farem mal als jueus i ells no ens en faran a nosaltres.</p>	<p>PP Shlomo (entrevista)</p> <p>PP Yarko (entrevista)</p> <p>PM Sanabel (entrevista)</p> <p>PM Faraj (entrevista)</p>		
	<p>(Moishe) No ho trobo... No importa perquè Déu no va donar la terra d'Israel a Abraham moltes vegades. Només li va donar la terra una vegada. I per aquella única vegada, la terra ens pertany. No està lluny... Aquí està. Ja ho he trobat: «I Abraham tenia 99 anys i Déu li va dir a Abraham: 'Us donaré a tu i als</p>	<p>PD Pàgines de la Torà PA Moishe (entrevista) PD Pàgines de la Torà PA Moishe (entrevista) PD Pàgines de la Torà PM Moishe (entrevista) PD Pàgines de la Torà PM Moishe (entrevista)</p>	<p>So ambient</p>	<p>(20)</p>

	teus descendents tota la terra de Canaan i serà vostra per sempre'. I aquesta benedicció va passar d'Abraham a Isaac i a Jacob». I un àngel va canviar el nom de Jacob pel d'Israel. I per què ens diem Israel? Perquè ens diem com ell.	PA Moishe (entrevista)		
00:49:22	(Faraj) Aquests són els títols de propietat de les nostres terres. Són molt antics, àvia. (àvia) Sí. (Faraj) Aquí n'hi ha un de 1942. (àvia) Sí. (Faraj) I aquest altre és de 1931. (àvia) I aquesta era la clau de casa nostra. Me la vaig quedar. (Faraj) Deixa-me-la. (àvia) La vaig portar jo. (Faraj) Sí, és molt antiga.	PD Títols de propietat PM Faraj llegint els títols PP Àvia de Faraj PD Títols de propietat PM Faraj llegint els títols PD Títols de propietat PM Àvia ensenyant la clau a Faraj	So ambient	(11)
	(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>El poble de l'àvia d'en Faraj està dins d'Israel, just després del lloc de control. Ja que ells no tenen permisos, l'única manera de portar-los allà era passant-los amb un cotxe amb matrícula israeliana.</i>	PG Carretera sortint del camp de Deheishe PG Lloc de control PM Faraj i àvia dins del cotxe passant la cruïlla PG Lloc de control PM Faraj i àvia contents dins del cotxe PG Carretera després del lloc	<Anâ Batràki, Abdel Gadir Salim	

		<p>de control Mapa d'Israel PP Àvia de Faraj PG Cotxe per un camí de terra PM Àvia baixant del cotxe PG Faraj i àvia caminant de la mà</p>	<p><i>Anâ Batrâki, Abdel Gadir Salim></i></p>
	<p>(àvia) Els jueus ho van destruir. Ho van fer saltar pels aires perquè ningú pogués dir que tenia un poble. (Faraj) Casa vostra estava allà? (àvia) Eh? (Faraj) O a la vall? (àvia) Estava a la vall. (Faraj) I el rierol estava allà. (àvia) Sí. (Faraj) Tot això era la nostra terra.</p> <p>(àvia) Pot algú respirar aquest aire pur i després anar a Deheishe? Maleit Deheishe i el dia que el van construir! Aquella era la casa d'Abu Zakaria. Fixa't! Aquella biga de ferro era part de la casa del teu avi Isa. Aquella! Aquí la tens. (Faraj) Si haguéssiu estat units, els hauríeu guanyat. (àvia) Units? A Deir Yassin hi va haver una massacre i es van emportar les dones. Vol algú veure la seva filla o la seva dona apunyalades? Vol algú veure el seu germà o la seva</p>	<p>PD Mà de Faraj amb la clau PG Faraj i àvia caminant i contemplant la panoràmica PP Faraj assenyalant amb la clau</p> <p>PG Vistes panoràmiques PM Àvia de Faraj PD Pedres de la terra PG Faraj i àvia parlant PD Cames de l'àvia PA Farai i àvia parlant PD Faraj sobre la biga PM Faraj i àvia parlant</p>	<p>So ambient</p>

<p>filla assassinats? (Faraj) I vau fugir. (àvia) Sí. (Faraj) I us vau refugiar en camps. (àvia) Sí, vam anar a Betlem i a altres llocs.</p>	<p>PP Faraj i àvia parlant</p>		<p>(19)</p>
<p>(Faraj) Aquí hi ha una estrella jueva. Li dono una puntada de peu?</p>	<p>PG Faraj caminant entre pedres PG Faraj assenyalant una estrella jueva i donant-li una puntada de peu</p>	<p>So ambient</p>	
<p>(àvia) Aquesta és casa nostra. (Faraj) La casa que va construir el meu avi? (àvia) Sí. (Faraj) On estava la porta? (àvia) La porta estava al costat d'aquell ametller, allà davant. Déu vulgui que el teu pare, el teu fill i el teu nét torneu a viure aquí. (Faraj) Si Déu vol. (àvia) I no perdis mai aquesta clau. Porta-la sempre amb tu. Vull resar aquí. Déu és gran. (àvia) La pau sigui amb vosaltres.</p>	<p>PD Peus de l'àvia PA Faraj i àvia parlant PD Peus de l'àvia i plantes PG Faraj i àvia caminant PG Vistes de la terra PG Faraj i àvia seient a terra PG Vistes de la terra PG Vistes d'un ametller PP Faraj escoltant PP Àvia parlant PP Faraj escoltant PA/PP Àvia resant PD/PG Faraj jugant amb la clau PP Àvia resant PM Faraj estirat a terra</p>	<p>So ambient</p>	

(13)

	(Faraj) Tinc dret a tornar al meu poble. No només em molesten els llocs de control i que no em deixin llibertat de moviment. Vull tornar a Ras Abu 'Ammar. Crec que si no és la meva generació, potser la propera alliberarà Palestina i tornarà a Ras Abu 'Ammar.	PG Vistes de la terra PD Mans de Faraj (entrevista) PM Faraj (entrevista)	So ambient	
00:54:07	(manifestant al megàfon) Refugiats, no us preocupeu. (manifestants) Refugiats, no us preocupeu. (manifestant al megàfon) Sacrificarem la nostra sang. (manifestants) Sacrificarem la nostra sang. (manifestant al megàfon) Sacrificarem la nostra sang. (manifestants) Sacrificarem la nostra sang. (manifestant al megàfon) De Deheishe a Bagdad. (manifestants) De Deheishe a Bagdad. (manifestant al megàfon) Un front indestructible. (manifestants) Un front indestructible. (manifestant al capdavant) No hi haurà pau... (manifestants) No hi haurà pau... (manifestant al capdavant) ...fins que acabi el colonialisme. (manifestants) ...fins que acabi el colonialisme. (manifestant al capdavant) Ho diem obertament.	PD Clau agafada per un manifestant PP/PM Manifestants i fotògrafs PG Manifestants PG Fotògrafs i periodistes PG Manifestants amb una bandera palestina PM Manifestants PD Cotxe de policia PM Manifestants PG Manifestants PM Manifestants	So ambient	(11)

(manifestants) Ho diem obertament. (manifestant al capdavant) No volem veure sionistes.	PP Faraj a la manifestació		
(manifestants) No volem veure sionistes. (manifestant al capdavant) Nens de les pedres.	PM Manifestants		
(manifestants) Nens de les pedres. (manifestant al capdavant) Això no és pau. (manifestants) Això no és pau. (manifestant al capdavant) Que onegi ben alt la nostra bandera.	PM Faraj, Fida i Sanabel a la manifestació		
(manifestants) Que onegi ben alt la nostra bandera. (manifestant al capdavant) No volem veure Israel.	PG Manifestants		
(manifestants) No volem veure Israel. (manifestant al capdavant) Poble, veniu i reuniu-vos.	PD Bandera negra		
(manifestants) Poble, veniu i reuniu-vos. (manifestant al capdavant) El màrtir ha sacrificat la seva sang.	PP Manifestants		
(manifestants) El màrtir ha sacrificat la seva sang. (manifestant al capdavant) Marxa, poble, marxa.	PP Sanabel i Fida a la manifestació		
(manifestants) Marxa, poble, marxa. (manifestant al capdavant) El màrtir ha sacrificat la seva sang.			
(manifestants) El màrtir ha sacrificat la seva sang. (manifestant al capdavant) Marxa, poble, marxa.	PM Sanabel i Fida a la manifestació PA Manifestants		

	(manifestants) Marxa, poble, marxa.	PM Manifestants		
	(periodista) Com et dius? (Faraj) Faraj Adnan. (periodista) I on vius? (Faraj) En el camp de refugiats de Deheishe. (periodista) D'on ets originari? (Faraj) El meu somni és tornar a la meua terra i si no puc tornar jo, els donaré la clau als meus fills i els meus néts com els meus avis me l'han donada a mi amb l'esperança que ells tinguin l'oportunitat de tornar. (periodista) Bé.	PA Periodista entrevistant Faraj PM Faraj i periodista parlant PM Càmera enregistrant PP Faraj i periodista parlant	So ambient	
00:55:50	ESCOLA ISLÀMICA MASCULINA. JERUSALEM EST (mestre) Al cérvol que esteu veient, li agrada la llibertat o el captiveri? Tu! (alumne I) La llibertat. (mestre) I a vosaltres, us agrada la llibertat? Us agrada la llibertat? Eh? (alumne II) Sí. (mestre) Sí. I viuen en llibertat els nens de Palestina? Eh? (alumne III) No. (mestre) No. Algú pot fer un dibuix que mostri com us sentiu? Sou lliures com el cérvol o hi ha alguna cosa que obstrueixi la vostra llibertat, com a les persones que se'ls prohibeix anar a resar a Jerusalem?	Chyron PG Façana de l'escola islàmica PD Llibre escolar PG Mestre i alumnes a classe PPP Mahmoud aixecant el braç PG Mestre i alumnes a classe PG Alumnes asseguts a classe i aixecant el braç PM Mahmoud dret a classe i aixecant el braç PM Mestre i alumnes a classe PP Mestre a classe PM Mahmoud amb el braç aixecat PG Mestre i alumnes a classe	So ambient	(20)

				(17)
	<p>(Mahmoud) Aquest és un nen que té una pedra i diu: «Els mataré». I un altre nen està cridant: «Han matat la meva mare, el meu pare i la meva germana. Que Déu els maldigui».</p> <p>(mestre) Ens expliques el teu dibuix? (alumne IV) Aquests nens van a Jerusalem però els soldats no els deixen... (mestre) Ja. (alumne IV) ...passar del lloc de control. (mestre) Això és Jerusalem? Els nens? I això és la barricada? (alumne IV) Sí.</p>	<p>PPP Mahmoud escrivint a la pissarra PA/PM Mahmoud explicant el dibuix a mestre PD Dibuix a la pissarra</p> <p>PM Mestre amb alumne IV explicant el dibuix</p> <p>PM Dibuix a la pissarra</p>	So ambient	
	<p>(mestre) A veure, què diu la nostra religió? A qui pertany Jerusalem, eh? (alumne V) Als palestins. (alumne VI) Als canaanites. (alumne VII) Als palestins. (alumne VIII) Als musulmans. (alumne IX) Al poble palestí. (Mahmoud) Al poble palestí. (alumne X) Al poble palestí. (alumne XI) Al poble palestí.</p>	<p>PA/PM Mestre parlant a classe PG Alumnes a classe</p>	So ambient	
00:57:17	(Yarko) Els palestins estan pressionant perquè volen que Jerusalem sigui la seva capital.	PP Yarko (entrevista)	So ambient	26. El diàleg és l'única i veritable solució del conflicte, encara que

	<p>Doncs que esperin.</p> <p>(Sanabel) Jerusalem està a 10 minuts del camp de Deheishe. Això no obstant, jo no he estat mai a Jerusalem. M'agradaria visitar la nostra capital i resar allà. M'agradaria anar a Jerusalem i a la Cúpula de la Roca per veure què hi ha dins. Però per suposat no l'he visitada perquè a nosaltres no ens deixen entrar-hi.</p> <p>(Daniel) Hem de pensar-ho bé i és un assumpte que hauria de discutir tot el món. La decisió sobre Jerusalem l'haurien de prendre les persones més intel·ligents del món.</p> <p>(Moishe) Llavors jo no tornaria a Jerusalem. Déu em lliuri! Faria fora als àrabs del Mont de les Oliveres i de tot Jerusalem.</p>	<p>PM Yarko (entrevista)</p> <p>PM Sanabel (entrevista)</p> <p>PM Daniel (entrevista)</p> <p>PM Moishe (entrevista)</p>		<p>sembla poc realitzable i no aconsegueix eliminar el prejudici entre bàndols.</p> <p>27. Malgrat proposar el diàleg, el documental acaba demostrant el contrari: es necessita alguna cosa més.</p> <p>28. El documental assumeix una perspectiva doblement paternalista: és un occidental qui té la solució i és un occidental qui es preocupa pels nens.</p> <p>(22)</p> <p>(19)</p>
00:58:23	<p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Fins la guerra de 1967, Jerusalem era una ciutat dividida. L'oest de Jerusalem era israelià i l'est de Jerusalem – inclosa la Ciutat Antiga– estava en mans jordanes. Els jueus no tenien accés als seus llocs sagrats. Quan Israel va conquerir Cisjordània, Jerusalem va quedar sota govern israelià.</i></p>	<p>PG Vistes nocturnes del Mont del Temple</p> <p>PG Jueus resant de nit</p> <p>PM Moishe resant de nit</p> <p>PD Metralletes de jueus resant</p> <p>PG Albada</p> <p>PM Moishe resant</p> <p>PM Jueus amb metralleta resant</p>	So ambient	(11)

<p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Cada any, israelians de tot el país van a Jerusalem a celebrar la reunificació de la ciutat. En els últims anys, el moviment dels colons ha organitzat una desfilada del Dia de Jerusalem que passa pel barri musulmà camí cap al Mur de les Lamentacions. En Mahmoud i la seva família són àrabs de Jerusalem. Al contrari dels nens que viuen en el camp de refugiats, en Mahmoud no necessita un permís per passar el lloc de control i pot moure's lliurement per la ciutat.</i></p>	<p>PG Jueus resant PG Jueus celebrant el dia de la reunificació PP Mahmoud mirant els jueus PG Soldats amb metralleta PG Mahmoud al barri jueu de Jerusalem</p>		
<p>CIUTAT ANTIGA. BARRI MUSULMÀ</p>	<p>Chyron PG Jueus celebrant el dia de la reunificació PA Mahmoud a la desfilada</p>		
<p>(participants) El poble d'Israel està viu!</p>	<p>PG Jueus a la desfilada</p>		
<p>(Mahmoud) Diuen que avui se celebra la reunificació de Jerusalem, però Jerusalem no és per als jueus, és per als àrabs. Considero que això és una provocació. Els jueus actuen com si la terra fos d'ells. Com et sentiries tu? El meu cor, com a mínim, vol explotar.</p>	<p>PA Mahmoud a la desfialda PG Jueus celebrant el dia de la reunificació PM Mahmoud parlant PG Jueus a la desfilada PM Mahmoud a la desfilada PG/PM/PPP Jueus i soldats a la desfilada PP Mahmoud a la desfilada</p>	<p>Música diegètica</p>	
<p>(Mahmoud) Jo dono suport a Hamas i a l'Hezbollah. Maten dones i nens però ho fan</p>	<p>PM Mahmoud (entrevista) PP Mahmoud (entrevista)</p>	<p>So ambient</p>	<p>(19)</p>

	per al seu país. Com més jueus matem, menys en seran, fins que gairebé hagin desaparegut.	PM Mahmoud (entrevista)		
		PG Jueus al Mur de les Lamentacions celebrant el dia de la reunificació PG Vistes aèries nocturnes de Jerusalem	Música diegètica	
01:01:33	(Moishe) Exactament va ser un dimecres cap a les 5. Va morir... assassinat... a l'acte. El meu amic em va explicar com va anar tot. Aquest és el cotxe de Ephraim i aquest, el cotxe dels terroristes. Els terroristes el van avançar, després van frenar i van començar a disparar. Una bala al cap i el van matar. El van assassinar.	PP Moishe (entrevista) PD Fotos d'Ephraim PM Moishe (entrevista) PD Mans de Moishe	So ambient	(23)
	(Moishe) Ita, la seva mare, va morir a l'hospital. És molt dur acceptar-ho. Ens vèiem cada setmana en el Micvé, el bany ritual. L'última vegada que ens vam veure li vaig dir: «Fins la setmana que ve» i ell va dir: «Si Déu vol». I jo li vaig dir: «Per què dius 'si Déu vol'? Ens veiem totes les setmanes». Com m'ho podia imaginar... Aquella va ser l'última vegada que el vaig veure amb vida.	Recreació de l'atemptat PP Moishe (entrevista)		(8)
		PD Foto d'Ephraim PP Moishe (entrevista)		(18)
	(Moishe) Era molt amic meu. No aconseguixo acceptar-ho. No puc acceptar que Ephraim estigui mort.	PG Moishe en bicicleta PD Moishe agafant pedres	So ambient	(23)

	<p>EPHRAIM TZUR. 12 ANYS. ASSASSINAT JUNTA-MENT AMB EL SEU PARE PELS TERRORISTES</p> <p>(Moishe) Assassinat. I tinc la prova. A la tomba hi diu: «Déu venjarà la seva sang». Això només ho escriuen en els assassinats. Quan poses una pedra significa que tu t'identifiques amb la tomba. En realitat, Ephraim està molt bé... al cel. Li donen coses boniques. Estarà bé allà dalt. Però si se'm concedís un desig, li demanaria a Déu que enviés el messies. Aleshores tots els morts ressuscitarien, especialment els que han sigut assassinats pels... pels terroristes.</p>	<p>Chyron PD Epitafi de la tomba d'Ephraim Recreació de l'enterrament PP Moishe a la tomba</p> <p>PM Moishe a la tomba PD Pedres sobre la tomba</p> <p>PP Moishe a la tomba</p> <p>PD Pedres sobre la tomba PP Moishe a la tomba PA Moishe netejant la tomba</p>		(20)
01:04:14	<p>DIA DELS SOLDATS CAIGUTS D'ISRAEL I LES VÍCTIMES DEL TERRORISME</p> <p>(Daniel) Quan veig com maten la gent em pregunto: «Per què? És estúpid! Es podria evitar». En una guerra, ambdós bàndols pateixen. Pot ser que hi hagi un guanyador, però què és un guanyador? Moren persones d'ambdós bàndols, per tant ambdós bàndols perden. Intento imaginar... intento imaginar què han patit els soldats, però és difícil imaginar-ho perquè com pots saber-ho si no</p>	<p>Chyron PD Bandera d'Israel PD Ofrena de flors PG Acte pels soldats i les víctimes del terrorisme PM Yarko i Daniel en l'acte de commemoració PP Daniel (entrevista)</p> <p>PM Assistents a l'acte de commemoració</p>	<Música	(22) (19)

<p>has estat allà? És com amb l'Holocaust: la gent diu que sap com se sentien. Mentida. Pots estar trist, sí, però és impossible que sàpigues el dolor que experimentaren.</p>	<p>PM Yarko i Daniel en l'acte PP Daniel (entrevista)</p> <p>PPP Daniel durant l'acte PG Assistents durant l'acte</p>	<p>Música></p>	
<p>HOSPITAL HADASSA. JERUSALEM OEST</p> <p>(Daniel) Matan? (infermera) Com? (Yarko) Matan? (Daniel) Matan. (infermera) Habitació 9.</p> <p>(Daniel i Yarko) Hola! (Matan) Hola!</p> <p>MATAN. CANGUR DELS BESSONS QUAN EREN PETITS</p> <p>(Yarko) Què va passar? (Matan) Van llançar un míssil i va explotar a un metre i mig de mi. (Yarko) Vas pensar que moriries? (Matan) Bé, potser. No, crec que no. (Yarko) Tens por que torni a passar alguna cosa així si tornes a l'exèrcit? (Matan) És... és impossible que torni a la mateixa unitat.</p>	<p>Chyron PG Façana de l'hospital PM Yarko i Daniel entrant a l'hospital PA Yarko i Daniel al mostrador</p> <p>PA Yarko i Daniel entrant a l'habitació de Matan</p> <p>Chyron PP Matan parlant amb els bessons PG Yarko i Daniel parlant amb Matan</p> <p>PM Yarko i Daniel parlant PP Matan parlant PM Yarko i Daniel parlant PP Matan parlant</p>	<p>So ambient</p>	

	<p>(Yarko) Per què? (Matan) Per la meva qualificació mèdica. (Yarko) Quina qualificació tens? (Matan) Noranta-set punts. (Daniel) Això està bé, no? (Matan) És per la circumcisió, per això em falten tres punts. (Yarko) Aleshores ningú en té 100. (Matan) No. (Yarko) I què penses de tornar a l'exèrcit? (Matan) Considero que no hi ha pressa. (Yarko) Només això? (Matan) Només això. (Daniel) És una pregunta oberta. (Yarko) Sí. (Daniel) Pots estendre't tot el que vulguis. (Yarko) Explica'ns més coses sobre això. El meu problema és que no vull matar ningú. Suposo que m'agradaria estar en una unitat de combat però no vull matar ningú. I en una unitat de combat tard o d'hora has d'acabar matant gent, veritat? (Matan) Em temo que sí. És una pregunta difícil. Jo... jo tampoc vull matar ningú, però a vegades, senzillament, no et queda cap altra elecció. (Yarko) Perquè o morts tu o mor l'enemic. (Matan) Sí. (Yarko) Has de matar o morir.</p>	<p>PG Yarko i Daniel parlant amb Matan</p> <p>PG Yarko i Daniel riuen</p> <p>PP Matan parlant</p> <p>PM Yarko i Daniel parlant</p> <p>PG Yarko i Daniel parlant amb Matan</p>		
01:07:45		PG Barri jueu de Jerusalem i nens jueus jugant al carrer	So ambient	

<p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>A Israel és obligatori el servei militar, però els nens jueus ultraortodoxos com Shlomo n'estan exempts. En lloc de servir a l'exèrcit, continuen els seus estudis religiosos i reben un estipendi mensual del govern.</i></p>	<p>PA Shlomo jugant amb altres jueus PG Nens jueus jugant al carrer PA Home amb metrallera PG Nens jueus jugant al carrer PG Shlomo corrent PG Nens jueus jugant al carrer</p>		(20)
<p>(Shlomo) Els llocs on estudiem, en lloc d'anar a l'exèrcit, són... En realitat és com si fóssim a l'exèrcit.</p>	<p>PG Shlomo corrent PP Shlomo (entrevista)</p>		
<p>(Daniel) Les persones que van a l'exèrcit també han d'estudiar!</p>	<p>PM Daniel (entrevista)</p>		(22)
<p>(Yarko) Si vols viure aquí, has de protegir l'Estat.</p>	<p>PM Yarko (entrevista)</p>		
<p>(Shlomo) I crec que amb el que aprenem estem fent força per a l'Estat.</p>	<p>PP Shlomo (entrevista)</p>		
<p>(Daniel) Que vagin a l'exèrcit i que després aprenguin! No tenim tots dret a aprendre? Aprendre.</p>	<p>PM Daniel (entrevista)</p>		
<p>(Shlomo) Crec que la Torà és igual que un tanc. El que pot fer un tanc també ho pot fer la Torà.</p>	<p>PP Shlomo (entrevista)</p>		
<p>(Yarko) Un va dir a la tele: «Jo no sé usar una</p>	<p>PM Yarko (entrevista)</p>		(19)

<p>arma». Nosaltres t'ensenyarem a usar una arma.</p>			
<p>CIUTAT ANTIGA. FRONTERA ENTRE EL BARRI MUSULMÀ I EL BARRI JUEU</p> <p>(Shlomo) Algunes vegades els palestins busquen brega. No dic que els jueus siguin sempre totalment innocents però ells també busquen brega, els nens. Per exemple, és possible que un dia anant pel carrer escolti com em maldiu un àrab. A vegades ets tu qui el maldiu a ell i aleshores et pega. Hi ha nens capaços de batre't i pagar-te fins fer-te sagnar. Altres només et donen uns cops de puny i després marxen. Mai he fet amistat amb un àrab però sí que he arribat a saludar-me amb ells pel carrer i coses així.</p>	<p>Chyron PG Nens jueus jugant al carrer</p> <p>PG Nens palestins jugant al carrer PG Nens jueus jugant al carrer</p> <p>PG Shlomo i nens palestins jugant al carrer PM Shlomo (entrevista)</p>	<p>So ambient</p>	
<p>NEN PALESTÍ DEL BARRI</p> <p>(Shlomo) A vegades no és molt agradable. (B.Z. Goldberg) Has tingut baralles? (Shlomo) Sí. (B.Z. Goldberg) El coneixes? (Shlomo) No. (B.Z. Goldberg) No us havíeu vist mai? (Shlomo) No. (nen palestí) No. (B.Z. Golberg) Però sou veïns... (Shlomo) Alguna cosa així. (B.Z. Goldberg) Coneixes algun jueu que</p>	<p>Chyron PM Nen palestí amb una pilota PM Shlomo i nen palestí</p> <p>PP Nen palestí PM Shlomo i nen palestí</p>		

<p>tingui amics palestins? (Shlomo) Diguem que conec a molts pares que sí, que tenen bona comunicació entre ells però entre nens gairebé mai.</p>	<p>PM Shlomo i nen palestí tirant-se rots</p>	<p>Rots</p>	
<p>(Moishe) No conec cap nen àrab i no en vull conèixer cap.</p>	<p>PP Moishe (entrevista)</p>	<p>So ambient</p>	<p>(19)</p>
<p>(Mahmoud) No m'agrada parlar amb els jueus. Els conec. Són dolents. Són dolents i falsos. Des dels temps del profeta Mahoma. El van traïr a la batalla i van lluitar contra ell.</p>	<p>PM Mahmoud (entrevista) PP Mahmoud (entrevista)</p>		
<p>(Moishe) A més, si conegués un àrab, si els meus amics em veiessin en companyia d'un àrab, em dirien «marieta».</p>	<p>PP Moishe (entrevista)</p>		
<p>(Faraj) Quan veig un jueu, vull agafar una pedra i tirar-l'hi o al seu cotxe. Fins i tot penso en matar-lo.</p>	<p>PM Faraj (entrevista)</p>		
<p>(Moishe) Aquells nens àrabs podrien convertir-se en terroristes, pensa-ho.</p>	<p>PP Moishe (entrevista)</p>		
<p>(Faraj) Qualsevol jueu que em veiés pensaria que sóc un terrorista. Pensen en els seus pares, en els seus tiets, en tots els familiars que han mort pel terrorisme i jo quan veig un jueu penso exactament el mateix. Així que els dos pensem el mateix: els dos pensem en els</p>	<p>PP Faraj (entrevista) PM Faraj (entrevista)</p>		

	parents que ens han matat els de l'altre bàndol. Així que els dos volem matar l'altre bàndol.			
01:12:26	<p>(B.Z. Goldberg) Aquest és en Faraj. (Yarko) Quants anys té? Té pinta de corredor. És més alt que nosaltres? (B.Z. Goldberg) És petit per a la seva edat. (Yarko) Sembla una mica boig però bé... (Daniel) A veure? (Yarko) Parla hebreu? (B.Z. Golberg) No, però parla una mica d'anglès.</p> <p>(Yarko) I com són? (Daniel) Per què no els coneixem? (Yarko) No ens han convidat, ets tonto! (B.Z. Goldberg) Parlaries de política amb ell? (Daniel) Preferiria parlar d'esport, no de política. (Yarko) Ja prou! Au, va! Parlem seriosament. (pare) No es poden evitar temes per sempre. (Daniel) Jo no estic evitant res. (Yarko) A la vida hi ha alguna cosa més que esport.</p>	<p>PG B.Z. Goldberg, Yarko, Daniel i pare en una taula PD Foto de Faraj PM Yarko i Daniel asseguts</p> <p>PM B.Z. Goldberg, Yarko, Daniel i pare asseguts PP Yarko parlant</p> <p>PP Yarko parlant PP Pare escoltant</p> <p>PPP Daniel parlant PPP Yarko parlant</p>	So ambient	(26)
	CAMP DE REFUGIATS DE DEHEISHA	<p>Chyron PG Vistes del camp de Deheisha PG Ovelles en un corral</p>	<Música Música>	

	<p>(B.Z. Goldberg) Voleu conèixer nens jueus? (nens palestins) Sí. (Motassim) Sí, jo estic disposat. (Faraj) Jo no vull que vinguin aquí. Encara que ells m'entenguessin, quan creixin prendran el bàndol del seu pare contra mi. En cas contrari, els seus pares els matarien a ells. Preferirà desplaçar-nos a nosaltres a posar-se de la nostra banda i ser desplaçat. (Motassim) Tu ets dogmàtic. Has d'entendre la seva manera de pensar i després respondre. (Faraj) És clar que sóc dogmàtic! Què esperes després de tot el que hem passat? (Sanabel) Potser t'entén. Imagina't que t'entén. (Fida) Potser quan creixi podria venir a ajudar-te. (Motassim) Sí, has de... (Faraj) Potser... potser seria marginat com nosaltres. De totes maneres, ell mai hauria de suportar ni una dècima part del que hem suportat nosaltres. Imagina't el meu cas: han matat el teu germà i vols fer-te amic dels seus fills? (Ahmed) Però ells no han matat Bassam. Pot ser que hagi sigut el seu pare però... (Faraj) Ells han matat el teu germà! Imagina't que han matat el teu germà. (Motassim) Jo crec que tots els nens són innocents.</p>	<p>PA Ahmed, Motassim, Faraj i Fida asseguts PP Sanabel i Ahmed asseguts PA Motassim, Faraj i Fida PPP Motassim PM Sanabel, Ahmed i Fida escoltant PP Faraj parlant</p> <p>PA Sanabel i Ahmed PP Motassim i Faraj PM Sanabel PP Motassim i Faraj</p> <p>PM Motassim, Faraj i Fida</p> <p>PM Ahmed, Motassim i Faraj</p> <p>PP Motassim PM Motassim i Faraj</p>	<p>So ambient</p>	
--	--	---	-------------------	--

	<p>(Mahmoud) Que si vull conèixer nens jueus? No, ni parlar-ne. (B.Z. Goldberg) Però jo sóc jueu. Jo sóc un noi jueu. (Mahmoud) Tu ets un jueu americà. Parles hebreu? (B.Z. Goldberg) Què? (Mahmoud) Parla hebreu! (B.Z. Goldberg) Jo? (Mahmoud) Sí. (B.Z. Golberg) <i>Shalom!</i> (Mahmoud) Veus? (B.Z. Golberg) No! Jo parlo hebreu perfectament perquè vaig estudiar aquí a Jerusalem, Israel, Palestina. Sóc mig israelià. (Mahmoud) Però també ets mig americà, no només israelià. Això no és un problema. Jo em referia a jueus autèntics. Jueus autèntics. No jueus americans ni mixtes. (B.Z. Goldberg) D'acord, el meu germà. El meu germà és un jueu autèntic i jo també sóc un jueu autèntic. (Mahmoud) És un jueu autèntic?</p>	<p>PM Mahmoud (entrevista) PA Mahmoud i B.Z. Goldberg conversant PPP Mahmoud escoltant i parlant PA Mahmoud i B.Z. Golberg conversant PPP Mans de Mahmoud i B.Z. Goldberg agafades</p>	<p>So ambient</p>	<p>(19)</p>
<p>01:15:39</p>	<p>PISCINES SOLOMON. JUST DARRERE DEL CAMP DE DEHEISHE</p>	<p>PG Sanabel, Faraj, Motassim, Fida i Ahmed caminant PG Vistes del camp de Deheishe Chyron PG Nens al costat de la piscina</p>	<p><El Adon-Jerusalem, Richard Kaplan & Michael Ziegler El Adon-Jerusalem, Richard Kaplan & Michael Ziegler></p>	

	<p>(Motassim) Estic segur que mai tornarem als nostres pobles. N'estic totalment segur. Mai no tindrem la nostra pàtria. Per això jo ara em conformaria..., només voldria una cosa: que eliminin les fronteres, que treguin els llocs de control. Volem viure amb ells. Viure en pau.</p> <p>(Ahmed) Si ens neguem a conèixer nens jueus i ells es neguen a conèixer-nos a nosaltres, mai hi haurà pau entre nosaltres i els jueus, ni tampoc n'hi hauria entre altres països.</p> <p>(Faraj) Els àrabs ens estem matant entre nosaltres per culpa d'ells i vols que em faci amic d'ells? Els israelians mai ho entendran. És impossible que ho entenguin, ni els adults ni els nens.</p> <p>(Sanabel) Però no és culpa dels nens!</p> <p>(Faraj) Però els nens creixeran, creixeran i seran com els pares.</p> <p>(Fida) Potser pensin com nosaltres!</p> <p>(Fida) I ens entenguin i sentin el que ha passat.</p> <p>(Faraj) No sentiran res! No sentiran res!</p> <p>(Sanabel) Cap nen palestí ha provat d'explicar mai la nostra situació als jueus. Ni un sol nen ha pogut fer-ho o no ha tingut l'oportunitat de fer-ho. Així no anem enlloc! Els àrabs i els jueus hauríem de conèixer-nos.</p> <p>(Faraj) Però en Netanyahu...</p> <p>(Sanabel) No en Netanyahu! No els polítics, els nens! Vull que es coneguïn els nens.</p>	<p>PP Faraj escoltant PP Motassim parlant</p> <p>PP Fida escoltant PP Sanabel escoltant PP Motassim parlant PP Ahmed parlant</p> <p>PA Faraj parlant i Fida escoltant PPP Fida escoltant PA Faraj parlant i Fida escoltant PD Mà de Sanabel jugant al terra PA Fida i Sanabel escoltant</p> <p>PA Fida i Faraj asseguts PP Ahmed tapant-se les orelles PA Fida i Faraj asseguts PA Fida i Sanabel assegudes PPP/PP Sanabel parlant</p>	<p>So ambient</p>	<p>(26)</p> <p>(22)</p> <p>(14)</p>
--	--	--	-------------------	-------------------------------------

01:17:25	(Faraj) Tinc una pregunta: aquells bessons voldrien venir aquí?	PM Faraj (entrevista)	So ambient	(26)
(Yarko) Faraj, vull conèixer-te i escoltar la teva opinió perquè vull saber quina és la teva opinió. (B.Z. Goldberg) Encara... (Yarko) ...encara que no tinguem la mateixa... la mateixa... Com es diu? La mateixa opinió.	PP Yarko parlant a Faraj a través de la càmera	So ambient		
(Faraj) El seu número de telèfon, el tens? (B.Z. Goldberg) El seu número de telèfon? (Faraj) Sí. (B.Z. Goldberg) Tinc el seu número de telèfon! (Faraj) Jo parlaré amb ell ara. (Faraj) És com un ordinador. (Yarko, al telèfon) <i>Shalom?</i> (B.Z. Goldberg) <i>Shalom!</i> (Yarko, al telèfon) <i>Shalom!</i> (B.Z. Goldberg) Qui ets? (Yarko, al telèfon) B.Z.? Com estàs? (B.Z. Goldberg) Bé! Estem entrevistant a en Faraj. (Yarko, al telèfon) Què ha dit? (B.Z. Goldberg) És en Yarko. (Faraj) Hola! (Yarko, al telèfon) Hola! Faraj? (Faraj) Què, com estàs? (Yarko, al telèfon) Bé, bé, i tu?	PA Faraj i B.Z. Goldberg conversant PM B.Z. Goldberg parlant per telèfon amb Faraj al costat PP B.Z. Goldberg passant-li el telèfon a Faraj PP Faraj parlant per telèfon	So ambient		

29. El documental promociona el diàleg en dues direccions: directament, fent que els menors i els bàndols s'entenguin; indirectament, aconseguint que

<p>(Faraj) Bé! (Yarko, al telèfon) M'han dit que corres. (Faraj) Els 100 metres. (Yarko, al telèfon) Sí? (Faraj) Sí! Daniel? (B.Z. Goldberg) Yarko! (Faraj) Yarko, passa'm al Daniel!</p> <p>(Faraj) Sóc en Daniel? (B.Z. Goldberg) No, «ets»! (Daniel) Hola? (Faraj) Daniel? Daniel? En quin curs estàs? (Daniel) Què? (Faraj) En quin curs estàs? Ja saps: primer, segon, tercer, quart, cinquè, sisè, setè...? (Daniel) Setè! (Faraj) Setè! (Daniel) T'agrada la pizza? (Faraj) Què? (B.Z. Goldberg) Si t'agrada la pizza... (Faraj) Sí, ho sé. És bona, però en el camp de Deheishe no en tenim. (Daniel) Per què? (Faraj) Saps què és el camp? (Daniel) Sí. (Faraj) Ja saps... (Daniel) Teniu alguna altra cosa que no sigui pizza: hummus o...? (Faraj) Coneixes el hummus? (Daniel) Sí. (Faraj) A mi m'agrada. Al matí, a la nit: hummus i hummus. El meu pare es diu «hum-</p>	<p>PM Yarko parlant per telèfon amb B.Z. Goldberg al costat PP Faraj parlant per telèfon</p> <p>PPP Faraj parlant per telèfon</p> <p>PPP B.Z. Goldberg escoltant i rient PPP Faraj parlant per telèfon</p> <p>PM Faraj i B.Z. Goldberg escoltant</p>		<p>els polítics parlin.</p> <p>(7)</p>
---	--	--	--

mus».

(Daniel) Què?

(Faraj) A B.Z. li agrada el hummus. Ell beu hummus, menja hummus. T'agrada el futbol? Jugues a futbol?

(Daniel) Qui vols que guanyi el Mundial?

(Faraj) Brasil!

(Daniel) Sí, Brasil!

(Faraj) T'agrada el Brasil?

(Daniel) Sí, jo també!

(Daniel) En Yarko vol parlar.

(Faraj) En Yarko? D'acord! Com estàs, Yarko? Escolta, jo no vaig... jo no vaig a veure-us pels, ja saps, *marxons*.

(Yarko) No, què són?

(Faraj) Llocs de control.

(Yarko) Nosaltres podem anar a casa teva.

(Faraj) Què?

(Yarko) Nosaltres anem a casa teva.

(B.Z. Goldberg) Diu que ells poden venir aquí.

(Faraj) Jo us convido, sí, a venir a Deheishe.

(Yarko) Bé, d'acord!

(Faraj) Adéu, encantat de conèixer-vos!

Gràcies, gràcies per parlar amb mi.

(Yarko) D'acord!

(Faraj) Gràcies!

(Yarko) Ens veiem la setmana que ve?

(Faraj) Sí, el dissabte!

PPP B.Z Goldberg escoltant i rient

PPP Faraj parlant per telèfon

PP Faraj parlant per telèfon

PP B.Z. Goldberg escoltant

PP Faraj parlant per telèfon

PM Faraj parlant per telèfon

ambm B.Z Golberg al costat

PP Faraj parlant per telèfon

PPP Faraj parlant per telèfon

<p>(Daniel) Què et sembla? (mare) Crec que hauríem de pensar-nos-ho bé. (Yarko) Jo ja ho he pensat. (mare) No, si hi voleu anar... potser és una bona idea. (pare) Crec que jo hauria d'acompanyar-los. (Yarko) No, jo no vull que vinguis amb nosaltres. (pare) Aha. (Daniel) Això és una cosa que no depèn de tu, Yarko! (Yarko) Sí, també de mi. (Daniel) No depèn de tu, oi, mama? (mare) A nosaltres també ens afecta. (Yarko) No he dit que no us afecti. He dit que no vingueu. (pare) Escolta, jo confio amb en B.Z. i en tot l'equip que està amb ell. I també confio en les persones que us han convidat. Però la responsabilitat final és nostra. Podria passar alguna cosa... (Yarko) I què podria passar? (pare) Podria haver-hi un toc de queda. Em sentiria més segur si anéssiu a París. Són dos territoris i és l'exèrcit. No és una passejada fins la botiga de la cantonada. Tu què opines? (mare) Necessiten tenir aquell dia per a ells i jo ho respecto. (pare) Nosaltres tenim necessitats. (mare) Les nostres necessitats són els nostres temors, admetem-ho.</p>	<p>PA Yarko, Daniel i mare asseguts a taula PP Mare pensant PA Yarko, Daniel, mare i pare asseguts a taula PP Yarko menjant PA Yarko, Daniel i pare PP Mare pensant PA Yarko, Daniel i pare PP Mare escoltant PP Pare escoltant PM Yarko i Daniel a taula PP Mare parlant PM Yarko i Daniel a taula PP Mare escoltant PA Yarko, Daniel i pare PP Mare escoltant PM Yarko i Daniel a taula PA Yarko, Daniel i pare PP Mare Yarko Pare PP Mare parlant PP Pare parlant PP Mare parlant PPP Pare pensant</p>	<p>So ambient</p>	
--	--	-------------------	--

01:21:48		PA/PG/PP/PM Faraj posant-se a punt: ordenant l'habitació, rentant-se la cara, pentinant-se, vestint-se	Música diegètica	(3)
	<p>(Daniel) Trobarem Hamas allà? (Yarko) Pot ser que sí, pot ser que no. (mare) Hi ha seguidors de Hamas a tot arreu. No, si fos perillós no us deixaria anar-hi. I sou convidats, no ho oblideu. Això és un lloc de control. (Yarko) Mama, ja sabem què és un lloc de control. (mare) Mireu, àrabs esperant per ser registrats. (Yarko) No és just. És la seva terra. Per què han de registrar-los? (mare) És la seva terra però no volem sortir volant pels aires. És complicat. Mira, un policia, un policia palestí. (Yarko) Mama, aleshores està realment a prop, no? (mare) A 15 minuts.</p>	PP Mare conduint PP Daniel fent una foto PG Carrer de Jerusalem PM Yarko dins del cotxe PP Daniel escoltant PP Mare conduint PM Yarko dins del cotxe PG Lloc de control PP Daniel dins del cotxe PG Lloc de control PM Yarko dins del cotxe PG Persones esperant el control PM Yarko parlant PG Cotxe de policia PM Yarko dins del cotxe	So ambient	(13)
01:23:52		PG Faraj corrent i carrers del camp de Deheishe PM Sanabel esperant PG Camp de Deheishe PM Yarko dins del cotxe	<Música	(26) (3) (7)

<p>(Faraj) Allà vénen! Allà vénen!</p> <p>(Daniel) Hola! (Faraj) Hola! (Yarko) Hola! (Fida) Hola! (Daniel) Daniel. (Sanabel) Hola! (Yarko) Yarko. (Faraj) Benvinguts al camp de Deheishe.</p>	<p>PM Soldat palestí PM Faraj, Motassim i Ahmed PG Camp de Deheishe PG Sanabel, Motassim, Faraj, Ahmed i Fida esperant PG/PP Cotxe dels Solan PG Sanabel, Motassim, Faraj, Ahmed i Fida rebent els bes-sons PG Yarko i Daniel sortint del cotxe i saludant Faraj, Fida, Sanabel, Motassim i Ahmed</p> <p>PA Faraj, Yarko, Fida i Sanabel PM Motassim i Daniel</p>	<p>Música></p>	<p>(13) (21)</p>
<p>(Yarko) Corres amb això? (Faraj) Sí. No, és entrenament. (Yarko) No, però les vambes, amb aquestes? (Faraj) Sí! (Yarko) Sí?</p> <p>(Yarko) El meu veritable nom en... saps?... és</p>	<p>PG Treballadors del camp de Deheishe PA Yarko i Faraj caminant i parlant acompanyats per Fida, Ahmed, Motassim i Sanabel PD Cames de Yarko i Faraj</p> <p>PA Yarko i Faraj caminant PG Nen palestí en bicicleta</p> <p>PM Yarko i Faraj caminant</p>	<p>So ambient</p>	

<p>Yair. (Faraj) Yair? (Yarko) Sí, però m'agrada que em diguin Yarko. No m'agrada Yair. (Faraj) Sí, Yair... Yair... El seu nom.</p>			
<p>(Faraj) Durant la intifada, aquest fou el centre dels enfrontaments. Tot això són forats de bala. Mira, n'hi ha molts. Moltes persones van ser martiritzades aquí. Els nens tiraven pedres i els soldats els disparaven.</p> <p>(Yarko) I ell va morir aquí, a la intifada? (Faraj) Sí. (Yarko) Sí? Eren bales autèntiques o bales de goma? (Faraj) Autèntiques. (Sanabel) Autèntiques. (B.Z. Goldberg) Autèntiques. (Yarko) Autèntiques?</p> <p>(Faraj) Escolta, no parlis hebreu aquí al camp perquè als àrabs no els agrada gens. (Yarko) No els agrada Israel? (Faraj) No. (Yarko) El poble? (Faraj) Sí, sí. (Yarko) Aquí?</p>	<p>PM Nens palestins en un terrat PA Faraj parlant al costat de Sanabel, Fida i Ahmed i mostrant els forats de bala PD Paret amb forats de bala PA Faraj parlant al costat d'Ahmed, Sanabel, Fida i Yarko PD Forat de bala a la paret PA Yarko i Faraj parlant PD Forat de bala a la paret</p> <p>PP Yarko parlant PA Faraj parlant al costat de Yarko, Sanabel, Fida i Ahmed</p> <p>PA Faraj parlant amb Yarko, Daniel, Fida, Sanabel, B.Z. Goldberg i Motassim</p>	<p>So ambient</p>	

<p>(Faraj) Sí.</p> <p>(B.Z. Goldberg, veu en off) <i>Pau</i>.</p> <p>(Daniel) Hamas?</p> <p>(Motassim) Hamas.</p> <p>(Yarko) Hamas?</p> <p>(Motassim) Sí.</p> <p>(Yarko) Però què hi diu?</p> <p>(Sanabel) «La victòria és nostra. Hamas».</p> <p>(Motassim) «La set de la terra serà saciada amb sang. Hamas».</p>	<p>PM Yarko i Daniel llegint la paret</p> <p>PD Paret amb escrits en àrab</p> <p>PA Yarko, Daniel, Sanabel, Ahmed, Motassim i traductor mirant la paret</p> <p>PD Paret amb escrits en àrab</p>		
<p>(Faraj) I en Daniel.</p> <p>(mare) Hola! Benvinguts.</p> <p>(Daniel) Hola!</p> <p>(germana) Aquesta és la meva germana.</p>	<p>PG Faraj saltant i entrant a casa</p> <p>PM Nens dins de casa saludant la família de Faraj</p>	<p>So ambient</p>	
<p>(tots) Un, dos, tres, quatre, cinc, sis, set, vuit, nou...</p> <p>(tots) Un, dos, tres, quatre, cinc, sis, set, vuit, nou...</p> <p>(tots) ...sis, set, vuit, nou...</p> <p>(tots) Un, dos, tres, quatre, cinc, sis, set, vuit, nou...</p>	<p>PG/PM/PP Nens jugant, parlant i rient en rotllana</p> <p>PP Mare portant menjar</p> <p>PA Yarko i Ahmed jugant</p> <p>PD Plata amb menjar</p> <p>PG Nens asseguts al voltant de plats de menjar</p> <p>PP Daniel rient</p> <p>PP Yarko menjant</p> <p>PG Nens menjant</p> <p>PM Sanabel menjant</p>	<p>So ambient</p>	<p>(3)</p>

	<p>(Yarko) No, no m'agrada la violència. (Faraj) Vine cap aquí!</p>	<p>PG Nens menjant PPP/PP Yarko descansant PP Faraj eixugant-se els ulls PG Nens menjant PD Peus descalços dels nens</p> <p>PA Yarko i Daniel practicant arts marciais PA/PP Faraj i Daniel practicant arts marciais PM/PP Faraj i Yarko practicant arts marciais PM Ahmed proclamant Yarko vencedor</p>		
		<p>PG/PM Nens jugant a pilota i abraçant-se PM Faraj i Yarko caminant PM Motassim i Yarko fent servir un tirador PM Ahmed fent servir un tirador PM Sanabel i Motassim fent servir un tirador PM Yarko i Motassim fent servir un tirador PG/PM/PA Sanabel ensenyant a ballar a Yarko i B.Z. Goldberg PM Ahmed ensenyant a ballar a Yarko PD Peus de Yarko</p>	<p><Darpa, Wim Mertens</p> <p>Darpa, Wim Mertens></p>	

		PM Nens cantant i tornant a casa	So ambient
	(B.Z. Goldberg) Yarko! Daniel! (Yarko) Em rendeixo! Em rendeixo!	PA Faraj, Daniel i Motassim pegant amb un coixí a Yarko	So ambient
	(B.Z. Goldberg) Ei, ei, xxxt... Bé, bé, aquí està el traductor. (Sanabel) Com us sentiu després d'aquest dia que hem passat junts?	PG Daniel, Ahmed, Sanabel, Fida, traductor, B.Z. Goldberg, Faraj, Yarko i Motassim asseguts	
	(Yarko) Jo pensava que aquell a qui li agradava Hamas estava completament boig, però a alguns nens d'aquí els agrada Hamas i puc entendre per què. Pot ser que les pintades m'hagin fet sentir incòmode, però ho entenc. En el seu lloc em sentiria igual.	PM Yarko parlant i Faraj escoltant	
	(Faraj) Em sento, em sento esqueixat per dins. Una part de mi vol connectar amb vosaltres i una altra part de mi no vol.	PPP/PP Ahmed escoltant PP Faraj parlant	
	(Daniel) De la mateixa manera que no tots els palestins són de Hamas, no tots els israelians maten àrabs.	PM Daniel parlant	
	(B.Z. Goldberg) Motassim, per què plores?	PD Mans de Motassim	
	(Motassim) Me'n recordo de com van matar el meu germà. Va anar a cuidar de les ovelles... Que ho expliqui l'Ahmed.	PG Motassim parlant PP Sanabel i Fida escoltant PP Motassim plorant	
	(Ahmed) Va ser a la muntanya. Va anar a cuidar de les ovelles amb els seus amics. Van veure... van veure gent tirant pedres i s'hi van unir. Un soldat es posar de peu sobre d'un Jeep, es va posar de peu i el va desaparar.	PM Ahmed parlant PD Foto de Bassam PPP Motassim plorant PM Ahmed parlant	

	<p>(Yarko) El van disparar?</p> <p>(Motassim) En Bassam va desaparèixer per culpa d'aquella bala i tot es va acabar. Per primera vegada vaig sentir que aquella altra nació ens odia i que no vol que estiguem aquí.</p> <p>(Daniel) Ambdós bàndols han d'enfrontar-se a això.</p> <p>(Yarko) Hamas també mata israelians. No és unilateral.</p> <p>(Daniel) Nosaltres també perdem persones. A la televisió veiem persones que ha matat Hamas.</p> <p>(Ahmed) El que ens impedeix conèixer-nos són els llocs de control. Els jueus ens impedeixen que passem per tal que no puguem visitar-nos quan vulguem.</p> <p>(B.Z. Goldberg) Faraj..., què et passa?</p> <p>(Faraj) Aquesta tarda... he començat a pensar que... en B.Z. marxarà d'aquí poc i ara que ens hem fet amics d'en Daniel i d'en Yarko..., ells oblidaran la nostra amistat quan en B.Z. hagi marxat. I tot l'esforç haurà sigut en va.</p>	<p>PPP Yarko parlant PP Motassim parlant</p> <p>PM Daniel parlant</p> <p>PG Yarko parlant</p> <p>PM Daniel parlant</p> <p>PPP Faraj escoltant PP Ahmed parlant</p> <p>PPP/PP Faraj plorant</p> <p>PP B.Z. Goldberg plorant PP Faraj plorant</p> <p>PP B.Z. Goldberg plorant PP Faraj plorant</p>		
01:32:48	<p>DOS ANYS DESPRÉS</p> <p>(Faraj) Crec que el món ha canviat cap a pitjor: no hi ha pau; hi ha guerres i catàstrofes... Un no pot ni començar a imaginar el seu futur ni com resoldre els seus problemes.</p>	<p>Chyron, fons negre</p> <p>PP Faraj (entrevista)</p>	So ambient	<p>(23)</p> <p>(6)</p> <p>(8)</p> <p>(26)</p> <p>(22)</p>

<p>Els plans que tens pel futur pot ser que mai es compleixin. És molt difícil mantenir l'esperança perquè, donada la vida que portem, no se'ns permet fer realitat els nostres somnis.</p> <p>(Yarko) Veure'ns no era tan fàcil... amb tots els llocs de control i això. Faraj ens trucava molt normalment, no érem nosaltres els qui el trucàvem a ell. Bé, al principi sí, algunes vegades. Ell no ho entenia. Pensava que era molt fàcil que ens veiéssim. Sovint ens deia: «Vindré a veure-us. Creuaré el lloc de control», però era força més complicat.</p> <p>(Sanabel) M'agradaria conèixer a més persones i a més nens jueus perquè molts d'ells són innocents. Fins i tot alguns adults. No tots van donar suport a l'ocupació de la nostra terra. M'agradaria conèixer-los, conèixer a més jueus perquè estic segura que si augmentessin les nostres relacions, també sentiríem més respecte els uns cap als altres. Potser seria possible que ens entenguéssim i ens respectéssim més.</p> <p>(Moishe) No és possible la pau sense que els àrabs i els jueus es coneguin, però no seré jo qui conegui els àrabs i faci aquestes coses. Això... això ho han de fer les persones que tenen 30 anys: ministres i membres del Parlament. Ells s'han de veure amb els àrabs i començar a fer alguna cosa sobre el tema. Són</p>	<p>PPP Faraj (entrevista)</p> <p>PP Yarko (entrevista)</p> <p>PP Sanabel (entrevista)</p> <p>PM Moishe (entrevista)</p>		<p>(13)</p> <p>30. La presència del documentalista té certa influència en la voluntat dels protagonistes de conèixer-se.</p>
---	---	--	--

	<p>ells el que han d'intentar trobar una solució per a tot això.</p> <p>(Mahmoud) La pau entre nosaltres és impossible si no ens coneixem. Els nostres pares estan en guerra i si no et conec no puc tenir pau amb tu. I també... tu també has de retornar-me el que m'has tret: la terra ha de ser retornada. Pots quedar-te aquí, però com a convidat.</p> <p>(Shlomo) En realitat no tinc cap interès en això... en conèixer nens àrabs i parlar amb ells sobre tot tipus de coses, però m'agradaria..., estaria bé que no hi haguessin lluites ni enfrontaments. No que tinguéssim una amistat íntima, però com a mínim una mena de petit procés de pau.</p> <p>(Daniel) En realitat em preocupen més els meus propis problemes. A la pel·lícula em demanaves que contestés les preguntes com a israelià, però jo tinc les meves pròpies preocupacions: els meus amics, el <i>volleyball</i>, etcètera... També vull que hi hagi pau, realment ho vull, de veritat, però no hi penso contínuament.</p>	<p>PP Mahmoud (entrevista)</p> <p>PPP Shlomo (entrevista)</p> <p>PPP Daniel (entrevista)</p>		
01:36:27		<p>PG Pneumàtic en flames rodant a càmera lenta</p> <p>PG Habitació de nounats d'un hospital</p>	<p>So ambient <Darpa, Wim Mertens</p>	<p>(5)</p> <p>31. S'ha de posar l'esperança d'un futur en pau en les noves genera-</p>

		PP Nounat badallant PG Familiars mirant el nounat PPP Nounats dormint PM Infermera canviant un nounat PA Pares amb un nounat PPP Nounats dormint PD Cobrellit infantil amb la paraula «pau» en diversos idiomes		cions.
01:37:37	ELS NENS: FARAJ, YARKO & DANIEL, SANABEL & FIDA, MOISHE & RAHELI “LA NOIA DE LA CADIRA”, MAHMOUD, SHLOMO, AHMED & MOTASSIM	Chyron, fons negre Crèdits, fons negre		<i>Darpa, Wim Mertens</i> >

ANNEX 2. TRANSCRIPCIÓ I MINUTATGE D'ANGELS IN THE DUST

Minut	Text	Imatge	Música i so	Proposicions
00:00:00	<p>PARTICIPANT PRODUCTIONS PRESENTA UNA PRODUCCIÓ DE DREAM OUT LOUD</p> <p>(Marion Cloete) <i>Imagineu, en els bons temps, fa cinc cents anys, com era tot això, amb tots els elefants. Tota aquesta vall on ara ens trobem solia estar plena de centenars d'elefants. El paisatge encara era bonic. I això va ser abans que vinguessin els caçadors i comencessin a disparar els elefants. I el que no sabien és que les cries d'elefants necessiten mares i pares. Quan aquestes cries es trobaren soles i van ser allunyades de les seves mares –perquè les havien matat–, van descobrir que aquestes cries ploraven cada nit. I la gent, al veure-ho, deien: «Són animals». I aleshores es van adonar que no hi ha cap diferència entre nosaltres i els elefants. Que les cries ploraven per les seves mares. I d'això és el que tracten els contes: sobre com perdem les nostres mares i com intentem trobar-nos a nosaltres mateixos per veure que aquest és el vostre camí.</i></p>	<p>Capçalera, fons negre</p> <p>PG Elefants</p> <p>PG Humans disparant un elefant des d'un helicòpter</p> <p>PP Nens de l'orfenat escoltant</p> <p>PG Nens escoltant a Marion</p>	<p><Thula Thula, Samite</p> <p>So d'un tir</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. L'entonació dramàtica és innecessària perquè afegeix un toc de sensacionalisme a la narració. 2. S'usen les metàfores per fer més propera la història, però en ocasions es frega el dramatisme. 3. El tir simbolitza cada mort causada per la sida i el seu fort ressò aconseguix calar-se més profundament. 4. Com si es tractés d'un conte, es determinen els dolents: es comparen els homes amb sida com a caçadors i assassins en sèrie. 5. Com si es tractés d'un conte, els

	ANGELS IN THE DUST	Capçalera, fons negre	<i>Thula Thula, Samite></i>	menors són protagonistes anti-herois. A més, són equiparats amb els animals, també desemparats per la societat.
00:01:53	LA FAMÍLIA CLOETE VA TRASLLADAR-SE A MAGALIESBERG, SUD-ÀFRICA, FA 19 ANYS, EMPRANT TOTS ELS SEUS ESTALVIS EN LA CONSTRUCCIÓ D'UNA ESCOLA I ORFENAT. DOS CENTS CINQUANTA NENS VIUEN A L'ORFENAT I ELS CLOETE ALIMENTEN I EDUQUEN 280 NENS MÉS DELS POBLES DEL COSTAT. BOTSHABELO. REFUGI PER A NENS (UNA HORA AL NORD DE JOHANNESBURG) (Con Cloete) Bon dia, bon dia, bon dia, bon dia, bon dia, bon dia! (nen) Bon dia, Con!	Chyron, fons negre PG Orfenat Chyron PG Nens despertant-se a l'habitació de l'orfenat PG Con entrant a l'habitació	So ambient So de l'escataineig d'un gall So ambient	6. S'heroïtzen els Cloete i se'ls presenta com uns sacrificats que ho han deixat tot i han invertit tots els seus diners per ajudar als menors. 7. L'ús de xifres aporten precisió en la narració.
	(Marion Cloete) Petitó, estàs despert? Vam tenir un petit accident ahir a la nit, de manera que el meu llit ha estat ple aquesta passada nit!	PP/PG Nen dormint amb la Marion	So ambient	8. Es demostra l'estima cap a la Marion com si fos la mare i cap a en Con com si fos el pare.
	(Marion Cloete) Bon dia a tothom! (nens) Bon dia! (Marion Cloete) Com esteu? (nens) Molt bé, gràcies, i tu? (Marion Cloete) Heu dormit bé?	PG Nens despertant-se a les lliteres	So ambient	9. Es demostra la preocupació del matrimoni Cloete cap als nens.

(nens) Sí!			
<p>MARION CLOETE</p> <p>(Luke) Tinc amigdalitis. (Marion Cloete) No tens amigdalitis. No diguis tonteries. (Luke) Mira... (Marion Cloete) Només tens <i>escolitis</i>. Vine aquí, petitó. Oh, ves amb compte, mira qui està dormint allà! Oh, Déu! Està malalt aquest matí, ho sabbies? D'acord, escolteu tots, nois, en Luke està malalt. És dilluns al matí. M'agradaria saber cada un dels nens que està malalt aquest matí, especialment els nois perquè és dilluns al matí i hi ha escola. A veure la temperatura... Dóna'm les ulleres i miraré la temperatura, que si no, no hi veig! Oh, Déu meu! Tens amigdalitis. (Luke) T'ho he dit! (Marion Cloete) Oh, perdona, petit. Però, de fet, no tens febre, fill meu. (Luke) Sí que en tinc! (Marion Cloete) No! Et donaré un medicament, xupes les pastilles i vas a classe. No vull que et saltis classe, si us plau!</p>	<p>PA Luke estirant-se al llit de la Marion</p> <p>PA Gos despertant un nen PM Luke i Marion al llit</p> <p>PA Leigh entregant les ulleres PM Marion mirant-li les angines a Luke PM Marion abraçant a Luke PM Marion tocant-li el front a Luke</p>	So ambient	<p>10. Es contrasten els somriures dels nens a l'orfenat i a l'escola en front a les cares tristes quan se'ls grava amb les famílies.</p>
(Marion Cloete) Digues? Està tot bé! Aneu a jugar! No passa res!	<p>PM Nen parlant i amagant-se PG Nens a l'habitació</p>	So ambient	<p>11. Els Cloete són els que donen escolarització als nens i això contrasta amb la negativa dels seus pares a permetre que vagin a classe.</p>

	(Marion Cloete) Bon dia a tothom! (nens) Bon dia! (Marion Cloete) Bon dia, Anna! Et trobes millor?	PP/PG Gossos a l'habitació PG Nens al voltant del llit de la Marion	So ambient	(9)
	CON CLOETE (Con Cloete) Ba ba ba ba... La la la ni... Ai ai ai ai ai...	Chyron PG Con donant un xarop a un nen PP Nen prenent el xarop PP Nen esternudant	So ambient	
	(Marion Cloete) Ui, no agafis les meves ulleres! Ui, sembla que estiguin mig trenca-des... O no us podré veure!	PG Marion parlant amb nens PG Nens rient i Marion traient-se les ulleres PG Marion espantant els nens	So ambient	
00:05:03	(Marion Cloete) Bon dia! Hola noies! Hola amors! Com esteu? No us heu barallat avui al cotxe? Oh, així és com em sentia jo aquest matí. Mireu, nois, així és l'escola! No li vull dir quants anys més haurà de fer-ho...	PG Cotxe arribant a l'escola i nens sortint del vehicle PG Marion i altres donant la benvinguda als nens PG Nen caminant a poc a poc cap a la classe	So ambient	(11)
	(Con Cloete) Nois, va, va! Va, va! (Con Cloete) Richard, no sembla que tinguis pressa per anar enlloc!	PG Con donant pressa als nens PG Nens caminant a poc a poc cap a classe PG Con parlant a un alumne	Timbre	
	(professora) Hem dit que els diners que utilitzem per començar un negoci es diuen... (alumnes) Capital!	PG Professora a la pissarra PG Classe amb alumnes	So ambient	

	<p>(professora) Capital! Molt bé! Comprar alguna cosa que no havíem planejat es diu com?</p> <p>(alumnes) Nou pla!</p> <p>(professora) Molt bé! Ja que comprar no és bo, d'acord, què és l'interès?</p> <p>(alumna 1) Una cosa que és interessant.</p> <p>(professora) No del tot... Què és l'interès?</p> <p>(alumna 2) Quan portes els teus diners al banc... Potser has ingressat 10 rands i després t'afegeixen 20 cèntims.</p>	<p>PP Alumna escrivint PG Classe amb alumnes PP Alumnes</p> <p>PP Alumna rient PM Classe amb alumnes PM/PP Alumna contestant</p>		
	<p>(Marion Cloete) Vaig mirar per la finestra i vaig veure que la majoria dels nens són orfes. Totes les mares han mort, no tenen tietes, no tenen tiets. Aleshores, el què passa en el nostre país és que estem criant infants.</p>	<p>PM/PG Nens saltant i cantant al pati</p> <p>PM Nens saltant, picant de mans i rient</p>	So ambient	(1)
00:06:42	<p>(Con Cloete) Quan la Marion va voler obrir l'escola, va dir: «Creem un societat: tu t'ocupes de la part de negoci, jo m'ocuparé de l'ensenyament». I li vaig dir que d'acord. Sempre ha sigut l'ambició de la Marion: volia ocupar-se només de nens desavantajats d'aquesta zona. Tenia un desig i, per sort, Leigh i Nicole, les meves filles, es van unir a nosaltres.</p> <p>LEIGH</p> <p>(Con Cloete) Tenim membres de la família</p>	<p>PG Nens jugant al terra PM Con (entrevista)</p> <p>PG Nens en fila fent gimnàstica</p> <p>PP Con (entrevista) PPP Con (entrevista)</p> <p>Chyron</p>	So ambient	<p>(6)</p> <p>12. Es converteix l'acte de solidaritat del matrimoni en egoista, perquè es tracta d'un desig personal de la Marion que ha aconseguit aconseguir.</p>

	<p>força rics, de manera que les nostres filles van aprendre que pots viatjar pel món, estudiar fora, fer el que vulguis.</p> <p>NICOLE</p> <p>(Con Cloete) Però després d'un curt viatge van venir i van dir-nos: «Hem d'ajudar-vos!»</p>	<p>PP/PM Leigh cuidant un nen</p> <p>Chyron</p> <p>PM Nicole i Leigh cuidant un nen</p>		
00:07:21	<p>(Leigh Cloete) La majoria de germanes no tenen una relació propera però la Nicole i jo, no ho sé, potser perquè som bessones...</p> <p>(Nicole Cloete) Perquè som bessones...</p> <p>(Leigh Cloete) No n'estic segura, tenim una relació molt estreta.</p> <p>(Nicole Cloete) Sempre estreta, molt estreta...</p> <p>(Leigh Cloete) Sempre hem sigut la millor amiga de l'altra, fins i tot quan ens vam mudar aquí.</p> <p>(Nicole Cloete) Sí, no hem tingut mai la necessitat de tenir amics fora d'aquí.</p> <p>(Leigh Cloete) Sí, tu sempre pensant en els nois i jo sempre he anat tard en aquest aspecte.</p> <p>(Nicole Cloete) Has dit que m'agradaven els nois?</p> <p>(Leigh Cloete) Sí, perquè t'agradaven. I em venies a dir que no n'havies conegut cap.</p>	<p>PA Leigh i Nicole (entrevista)</p> <p>PM Leigh i Nicole (entrevista)</p>	So ambient	
	<p>(Leigh Cloete) El VIH és una cosa que passa aquí, però la gent té problemes més impor-</p>	<p>PA/PM Nen menjant pa</p>	So ambient	13. Existeix una manca de contextualització a tots els nivells.

	<p>tants. (Nicole Cloete) Sí. (Leigh Cloete) Tot i que la gent mor a prop teu, hi ha coses més importants de les quals ocupar-nos durant el dia i coses que passen ara. (Nicole Cloete) Sí. (Leigh Cloete) Com els nens que vénen amb nosaltres, que s'estan morint de gana, que són violats... Per tant, no penses a llarg termini, penses en el dia a dia. (Nicole Cloete) Sí.</p>	<p>PA Nens menjant pa</p> <p>PP Leigh (entrevista)</p>		<p>Se'ns presenta un problema o una situació però no s'aprofundeix en els perquès, les causes, l'origen...</p>
00:08:08	<p>(Marion Cloete) Quan ens vam traslladar a la granja, molta gent va venir amb nosaltres amb problemes socials molt greus. Simplement vam començar a registrar-los.</p>	<p>PG Marion amb nens (entrevista)</p>	<p>So ambient</p> <p><Música</p>	<p>(6) (13)</p>
	<p>(Con Cloete) La nostra política és que qualsevol persona que demani ajuda, no se la pot fer fora.</p>	<p>PM Con (entrevista)</p>	<p>So ambient</p>	
	<p>(Marion Cloete) De manera que quan construïem l'aldea ens vam adonar que l'única manera de sobreviure és formar una comunitat, sigui quin sigui l'origen. T'uneixes i construeixes plegats.</p>	<p>PG Nens jugant al camp</p> <p>PG Dones en barraques</p> <p>PA Home construïnt una tanca</p>	<p>So ambient</p>	
00:08:38	<p>LILLIAN</p>	<p>PG/PA Marion i Lillian caminant per l'aldea</p> <p>Chyron</p> <p>PPP Lillian somrient</p>	<p>So ambient</p> <p>Música></p>	

	<p>(Marion Cloete) Ja portes uns quants anys vivint aquí. (Lillian) Sí. Vull parlar de la meua vida. (Marion Cloete) La teua vida... Això està molt bé. De què t'agradaria parlar? (Lillian) Quan era petita, abans de venir aquí. La meua mare i el meu pare van anar a treballar. Aquell home va venir i va dir que en Vusi havia de marxar. I en Vusi es va negar. I llavors ell va fer fora en Vusi. Em va dir que m'havia de desvestir i li vaig dir que no podia. Va agafar la mà i me la va posar a la boca. Portava faldilla i llavors em va abaixar la faldilla i va començar a violar-me. Aquell home va escoltar la seva veu. I em va dir que si li deia a algú em mataria. Després va sortir corrents de l'habitació. I quan vaig intentar explicar-li a la meua mare, ella em va dir que ningú havia estat allà. I vaig intentar explicar-li que algú m'havia violat i ella em va dir que no era veritat. (Marion Cloete) Per què va fer això ella? (Lillian) No ho sé. Va ser molt dolorós, Marion.</p>	<p>PA Marion i Lillian assegudes</p> <p>Zoom in de Lillian PG Casa de l'aldea PP Lillian explicant la història Traveling de la casa de l'aldea PP Lillian explicant la història Travelling de la casa de l'aldea PM Lillian explicant i Marion escoltant PG Habitació de la casa PG Casa de l'aldea PM Lillian explicant i Marion escoltant PP Lillian explicant la història</p> <p>PM Conversa de Marion i Lillian PPP Lillian emocionada</p>	<p><Música dramàtica</p> <p>Música dramàtica></p>	<p>14. S'intueix l'ús de mitjans legítims per extreure informació dels menors.</p> <p>15. En ocasions, s'usa la música, els sons amplificats i remarcats, els zooms in i els (primeríssims) primers plans sense valoració.</p> <p>16. La morbositat és present amb imatges que situen espacialment fets tan sensibles com una violació.</p> <p>17. S'inclouen preguntes i comentaris de la Marion que fan reviure el dolor dels menors.</p>
00:10:43	<p>(Marion Cloete) Com estàs? Maki! El teu</p>	<p>PG Camps de l'aldea PG Marion caminant</p> <p>PG Mare i germans de la Maki</p>	<p><Música</p> <p>Música></p> <p>So ambient</p>	

<p>bebè! Hola, petit! Hola, petit! Era el bebè del qual estava embarassada l'última vegada? Hola, rei meu! (Leigh Cloete) És preciós! (Marion Cloete) Ella té fills preciosos! I ella és preciosa!</p>	<p>i entrada de Marion, Pauline i Leigh Chyron</p>		
<p>MAKI (Marion Cloete) Dignes-li si encara necessita la Maki tota l'estona! Pot venir a l'escola de dilluns a divendres o la necessita pels bebès? Pauline, pregunta-li si nosaltres recollim la Maki dilluns i la tornem divendres per l'hora de dinar, podria si us plau venir a l'escola?</p>	<p>PM Maki amb bebè en braços PM Mare de Maki amb bebès PP Maki amb bebè en braços PP Pauline i Leigh PP/PM Marion pregant</p>		<p>(10) (9) (11)</p>
<p>PAULINE (Pauline) Podries fer-te cura dels nens quan la Maki no és aquí? (mare Maki) M'agradaria que tots anessin a l'escola. (Marion Cloete) Pauline, i si un dels bebès vingués amb la Maki? La Maki podria seguir fent la seva feina però a l'escola. (mare de Maki) Aquest és problemàtic. (Pauline) No, ell vindria amb ella. La Marion vol que la Maki tingui una educació per tenir un futur millor i no acabar com acaba tothom aquí. Maki, quin bebè vols endur-te? (Maki) Vull anar a l'escola amb en Bo. (Pauline) Quin? La teva mare vol que te</p>	<p>Chyron PA Maki i família amb Marion i Leigh PPP Mare de Maki PM Mare de Maki PP Maki amb bebè en braços PP Mare de Maki PPP Bebè en braços de Maki PA Maki i família amb Marion, Leigh i Pauline PP Bebè en braços de la mare PM Maki parlant amb Pauline</p>		

	<p>l'emportis a ell.</p> <p>(Marion Cloete) D'acord! Pauline, hi ha alguna cosa que necessiti ella? Els hi puc portar fruita? Els n'hi portaré divendres. Roba? Necessites roba?</p>	<p>PP/PPP Bebè en braços de Maki</p> <p>PP Maki amb bebè en braços</p> <p>PA Marion parlant amb la mare de Maki</p> <p>PG Marion, Leigh, Pauline i Maki amb bebè marxant i agafant el cotxe</p>	<Música	
	<p>(Marion Cloete) Si volíem portar la Maki a l'escola, havíem d'endur-nos el bebè. Tothom sap que ella s'ha convertit en prostituta ara, la petita Maki.</p> <p>(Pauline) Solia anar a la botiga per obtenir anticonceptius. La seva mare la portava allà.</p> <p>(Marion Cloete) El problema amb ella és que els seus tiets se'n van al llit amb ella.</p>	<p>PM Tots pujant al cotxe</p> <p>PG Casa de Maki</p> <p>PM Paisatge des de l'interior del cotxe</p> <p>PG Arribada a l'escola</p>		
	<p>(Marion Cloete) Vine, Maki! Pauline, porta la Maki i decidim com ho farem amb ella.</p>	<p>PM/PP Maki amb bebè en braços</p> <p>PA/PG Maki amb bebè en braços i Pauline caminant</p>		
00:13:35	<p>(Leigh Cloete) Quan vam arribar, tota aquesta zona era tan sols un gran camp. Tots els arbres i tot el que vam plantar ho vam fer tot sols.</p> <p>(Con Cloete) La propietat és d'unes 37 hectàrees. De fet vam unir tres aldees en una aldea. Diria que hem reunit entre cinc i sis mil persones en total.</p>	<p>PG Camps de l'aldea</p>	<p>Música></p> <p>So ambient</p>	(6)

00:13:49	<p>(Leigh Cloete) Si m'ho preguntes a mi, diria que al voltant d'un 50% de l'aldea és seropositiu. Va haver-hi una noia jove que va venir a la nostra aldea i ens va dir que tots els seus amics s'estaven morint. Tenia massa por d'anar a la clínica a fer-se la prova perquè tots els amics li deien: «La clínica et dirà que ets seropositiva i no hi ha res que puguin fer: ves a casa i mor».</p>	<p>PM/PP Leigh (entrevista)</p> <p>PG Habitants de l'aldea en barraques</p> <p>PG Nens jugant al terra</p> <p>PM Leigh (entrevista)</p>	So ambient	(7)
	<p>(Marion Cloete) Quan els pares es preparen per morir, porten els seus fills aquí i estan amb nosaltres, de manera que quan els pares moren, els nens sabran aleshores que es quedaran amb mi.</p>	<p>PG Nenes jugant amb un carretó</p> <p>PG Nens jugant al camp</p>	So ambient	
00:14:21	<p>(Lillian) Cada vegada saben ballar millor!</p> <p>(Lillian) Ara anirà cap a baix!</p>	<p>PA/PG Marion, Lillian i altres al camp</p> <p>PA Grup ballant, cantant i tocant música</p> <p>Zoom in de Lillian</p> <p>PP Lillian somrient i ballant</p> <p>PA Grup ballant, cantant i tocant música</p> <p>Zoom in de Lillian</p> <p>PG Grup ballant, cantant i tocant música</p> <p>PA Lillian picant de mans</p> <p>PA Marion, Lillian i altres al camp</p> <p>PM Home ballant</p>	Música diagètica	(15)

	(Lillian) S'estava prenent el ball molt seriosament! Feia una cosa així. Mira, així!	PG Homes ballant i tocant PA/PG Lillian i altres nens ballant		
00:15:27	(Pauline) Hola! Deixa el teu plat aquí, vine. Agafa el seu plat, si us plau.	PA Dones servint menjar PD Arròs en plats PG Nens menjant al terra PM Gats menjant PA Maki i bebè menjant PP Bebè menjant PG Maki donant de menjar al bebè PP Maki PG Pauline, Maki i bebè marxant	So ambient <Música	
	(Pauline) Què tal et va per aquí? (Maki) És bonic. (Pauline) Bonic? Vols dormir aquí? (Pauline) És molt dur, saps? Per això costa parlar-ne. Passar per totes aquestes violacions i abusos... Podem treure-la de tot això perquè se n'oblidi. Podem començar per fer-li algunes proves. Si li trobem alguna cosa malament, podem abordar-ho ràpidament i donar-li antiretrovirals.	PM Pauline, Maki i bebè entrant a l'orfenat PG Lliteres a l'habitació PP Maki amb bebè en braços PP Maki assentint PP Pauline PP Maki amb bebè en braços PM Maki amb bebè en braços PP Pauline parlant amb Maki	Música> So ambient <Música	

		<p>PA Pauline ensenyant-li el llit a Maki</p> <p>Zoom in de Maki amb bebè en braços</p> <p>PG Maki i bebè al llit de l'habitació</p>		
<p>(Pauline) Quan veig altres dones com jo, que no poden explicar per si soles allò que els ha passat.</p> <p>PAULINE</p> <p>(Pauline) Abans treballava al camp, primer ajudant a la meva germana i després només jo i els meus dos fills.</p> <p>HOPOLANG</p> <p>(Pauline) Hopolang! Aquest noieta es diu Hopolang. La seva mare va morir de sida. Els qui el cuidaven el posaven en una caixa tot el dia. Quan va arribar aquí no podia ni moure les mans per omplir una ampolla i alimentar-se. Però després de sis mesos d'estar aquí, vam ensenyar-li a agafar l'ampolla i el vam ajudar a alimentar-se per si sol. Ara ja està creixent molt intel·ligent, ja ha començat a gatejar i a parlar! El bebè de la caixa ara té moltes mares que el cuiden. Està fora de perill i també és molt feliç.</p>	<p>PG Pauline sortint de l'habitació amb bebè en braços</p> <p>PA Pauline donant el biberó al bebè</p> <p>Chyron</p> <p>PM Pauline (entrevista)</p> <p>Chyron</p> <p>PP Hopolang jugant al llit</p> <p>PM Hopolang jugant al llit</p> <p>PPP Pauline (entrevista)</p> <p>PM Pauline i Hopolang al llit</p> <p>PP Hopolang jugant al llit</p> <p>PM Pauline i Hopolang al llit</p> <p>PP Hopolang jugant al llit</p>	<p>Música></p> <p>So ambient</p>		
				(9)

00:18:27	<p>LILLIAN</p> <p>(Lillian) Sempre que vénen nens nous els hi cantem una cançó de benvinguda. Alguns d'ells vénen perquè els seus pares s'estan morint de sida. La vegada que vaig venir jo, el meu pare ja no vivia, estava mort.</p> <p>(Lillian) Està bé viure aquí perquè estàs fora de perill. La Marion ens cuida, anem on anem. A la nit, quan dormo, aquell home ve als meus somnis i em diu que si li dic a algú, em matarà. I llavors la Marion posa el meu llit al costat del seu... Sempre que somnio amb coses dolentes, m'anima i em fa sentir bé.</p> <p>(Marion Cloete) Alguna de les noies joves són violades. Té alguna cosa a veure amb la llegenda que si dorms amb una verge, deixaràs de tenir VIH. I crec que això ha comportat centenars de milers de morts.</p>	<p>PG Nens cantant en coral Chyrion</p> <p>PM Lillian (entrevista) PG Nens cantant en coral PA Lillian (entrevista) PP Lillian (entrevista)</p> <p>PA/PM/PP Nens picant de mans i cantant PM Lillian (entrevista) PD Mans de Lillian PP Lillian (entrevista) PPP Lillian (entrevista)</p> <p>PPP Lillian somrient</p> <p>PM Gespa de l'aldea</p> <p>PM/PG Lillian caminant pel camp PG Camp de l'aldea</p>	<p>So ambient</p> <p>So ambient</p> <p>So de tempesta</p>	<p>(8) (9)</p> <p>(13) 18. S'estigmatitzen les creences de la població negra, que es converteixen en perjudicials, que afavoreixen la sida, contràriament a la cultura occidental.</p>
00:20:11	<p>(Boitumelo) Nois, veniu a buscar la gelatina.</p>	<p>PG Orfenat des de fora PG Lliteres de l'habitació PG Nens al menjador PA Boitumelo repartint menjar</p>	<p>So del carrisqueig de grills magnificat So ambient</p>	

	(Boitumelo) Ens hem d'assegurar que els bebès han menjat. Després, els enviarem a dormir.	PA Nens amb el plat a la mà		
	BOITUMELO (Boitumelo) Formo part dels nivells superiors de l'administració. Fem inspecció cada nit. Aquí hi ha la llista: quan es neteja, es fa la bugada... Qui s'encarrega del bany? Què hi diu el paper? (nen) Mapule! (Boitumelo) No pots utilitzar l'escombra per fregar l'aigua. Utilitza el pal de fregar!	PM Boitumelo parlant amb nens Chyron PM Boitumelo parlant amb nens PA Boitumelo caminant PD Llista de tasques PM Boitumelo i nens PG/PA Mapule fregant el terra i Boitumelo	<Música	
	(Boitumelo) On dorms tu? Tothom té posat el pijama? (Boitumelo) De qui és aquesta roba? (nens) <i>You are everything and everything is you... You are everything and everything is you... You are everything and everything is you... You are everything and...</i>	PM Nens a les lliteres PM Boitumelo a l'habitació PA Nens preparant-se per dormir PG Nens en lliteres PA Mapule netejant PA Nens rient PP Nens rient PM Nens cantant PG Orfenat des de fora	Música> Música diagètica de <i>You are everything</i> , The Stylistics So del carrisqeig de grills magnificat	19. L'educació que reben els nens a l'orfenat va més enllà de l'escolarització, ja que també aprenen a fer les tasques de casa, com afrontar la vida i les dificultats...

	<p>(nen 1) Bona nit! I bona nit! (nen 2) Bona nit! (nen 1) Bona nit! (nen 2) Bona nit!</p> <p>(Con Cloete) Molt bé, nois, tanquem els llums! Bona nit!</p> <p>(Con Cloete) Sempre sóc l'últim d'anar a dormir perquè m'agrada assegurar-me que tothom és on ha de ser i tot el que s'havia de fer s'ha fet correctament, com que s'hagi donat de menjar als animals –els gossos, els gats, els porcs–, comprovar l'estoc, que la cuina estigui ordenada... Llavors ja puc anar al llit.</p>	<p>PM Nena preparant-se per dormir PM Gat sobre el llit PA/PP Nens preparant-se per dormir PP Nens estirats al llit</p> <p>PM Con entrant a l'habitació i tancant el llum</p> <p>PG Orfenat des de fora</p>	<p>So ambient</p> <p><Música</p> <p>Música></p>	(6)
00:22:51	<p>JOHANNESBURG</p> <p>(Marion Cloete) La raó per la qual som avui aquí és per ensenyar-vos com hauria pogut ser la nostra vida si no haguéssim anat a l'aldea. I fer aquesta decisió, deixar-ho tot, va ser difícil per nosaltres.</p> <p>CASA D'UN AMIC</p>	<p>PG Barri ric de Johannesburg Chyron</p> <p>PG Entrant en cotxe en una residència</p> <p>Chyron</p>	<p><Música</p> <p>Música></p> <p>So ambient</p>	(6)

	<p>(Marion Cloete) Això és definitivament el que trobes a faltar, amor. (Con Cloete) Oh, sí... El meu propi lavabo. (Marion Cloete) Per suposat, el seu propi lavabo i el seu cotxe nou.</p> <p>(Con Cloete) Pujar al meu cotxe i anar a un lloc i altre, a comprar. (Marion Cloete) Responsabilitat. (Con Cloete) Anar a comprar al Deli... (Marion Cloete) Oh, troba a faltar el Deli, haig de dir.</p> <p>(Marion Cloete) Oh, l'esquí aquàtic! Solíem passar la majoria de caps de setmana practicant esquí aquàtic... i sóc una molt bona esquiadora! Les nostres filles tenint piscina, el seu propi dormitori... Tots nosaltres tenint el nostre propi bany... Menjadors, sales d'estar...</p> <p>(Con Cloete) Des del principi, ens vam adonar que el meu paper en la vida de la Marion és el de suport.</p> <p>(Marion Cloete) La meva mare em va suplicar d'anar a una festa. Al final hi vaig anar i quin ridícul! Em vaig parar a dalt de les escales i vaig mirar a baix i vaig veure un noi amb una altra noia. Simplement ens vam mirar l'un a l'altre i en aquell moment vam saber que alguna cosa havia passat.</p>	<p>PG Exterior d'una casa PA/PM Marion i Con agafats de la mà</p> <p>PM/PP Marion i Con parlant</p> <p>PD Marion i Con agafats de la mà</p> <p>PA Marion i Con passejant pel jardí Fotografies de la família a l'antiga casa</p> <p>PP Marion i Con parlant PP Marion i Con mirant-se somrient Fotografies del matrimoni</p> <p>PP Marion parlant PM Marion i Con parlant</p>		<p>20. Es frivolitza amb la història personal del matrimoni Cloete i el luxe que podrien haver tingut de no haver-ho deixat tot.</p>
--	--	--	--	--

	<p>(Con Cloete) Bé, tenia una xicoteta prou guapa aquella nit.</p> <p>(Marion Cloete) Sí, era molt maca. Era guapa. Ella era més guapa que jo! I no era activista! I no era comunista!</p> <p>(Con Cloete) I després de sobte em va agafar mal de cap i vaig haver de portar-la a casa perquè no em trobava bé. Quan la vaig deixar a casa, ella em va dir: «No em menteixis. Sé que vols tornar allà per alguna altra raó!». Li vaig dir que gràcies i bona nit. Vaig tornar a la festa i des d'aleshores no ens hem separat mai.</p> <p>(Marion Cloete) De fet, tot el que ell intentava fer era evitar que jo morís a mans de la policia. Em va dir, de fet em va amenaçar amb les meves filles. Sé que en aquell moment m'hauria convertit en una activista completa i hauria mort. Sé que hauria mort. Però en aquell moment estava molt enrabiada amb ell per amenaçar-me i...</p> <p>(Con Cloete) Sí, fas que soni molt malament. Se'n diu manipulació tàctica.</p> <p>(Marion Cloete) Bé, va funcionar.</p> <p>(Con Cloete) Bé, gràcies...</p> <p>(Marion Cloete) Sí, hi t'ho agraeixo. Aprecio evidentment la meua vida i he tingut l'oportunitat de fer que funcioni. Era millor això que no que visitessis la meua tomba, suposo.</p>	<p>PM Marion i Con parlant PP Con parlant</p> <p>PP/PM Marion i Con parlant i rient</p> <p>Fotografies del matrimoni</p> <p>PM Marion i Con parlant</p> <p>Zoom in de Con</p> <p>Fotografies de la família</p> <p>PP Marion i Con parlant PP Con parlant PP Marion i Con rient</p> <p>PPP Marion i Con parlant</p>		
--	--	--	--	--

00:25:42	<p>BOTSHABELO CEMETRY</p> <p>(Betty) Enterrem adolescents, els nostres amics.</p> <p>BETTY</p> <p>(Betty) Crec que millor que anar al cinema, de festa, és millor anar als seus funerals... perquè si no ets allà per ells per enterrar-los, qui hi serà per enterrar-los? Infants moren gairebé cada dia.</p> <p>(Betty) Em va dir: «Crec que tu m'ho has passat» i jo: «Estàs mentint, de veritat! Tu ets el primer noi amb qui dormo sense usar condó. Llavors què vols dir amb això?». I ell va dir: « Sí, sí, sí! Tu m'ho has passat!». I jo li vaig dir: « Tu m'ho has passat a mi, però no passa res. De veritat, no passa res. No ho discutiré, no estaré enfadada amb tu. Seré allà per tu».</p> <p>(Betty) Des d'aleshores no l'he tornat a veure, no l'he vist més. Si segueix bé, si està malalt o qualsevol cosa... Creia que m'estimava i jo també l'estimava. Suposo que estava equivo-</p>	<p>PG Assistents a l'enterrament en fila Chyron PG Assistents arribant al cementiri PA Assistents cantant PM Assistents plorant PG Tomba d'un nen PA Nen tirant flors a la tomba</p> <p>Chyron</p> <p>PPP Betty (entrevista)</p> <p>PA Marion i altres dones a l'enterrament PP Assistents cantant PP Betty (entrevista)</p> <p>PP Betty a l'enterrament PD Mans de Betty aplaudint</p> <p>PP Betty (entrevista) PA Assistents aplaudint PPP Betty (entrevista)</p>	So ambient	
----------	--	---	------------	--

	cada però...			
	<p>PASTOR JOSEPH</p> <p>(Pastor Joseph) Quan vaig començar a treballar aquí, hi havia cinc tombes construïdes. No hi havia tantes tombes, però ara, tres anys després, n'hi ha més de cinquanta aquí. Crec que les noves generacions han d'organitzar-se, anar a veure el govern i parlar amb ells o amb un dels departaments de Sanitat per demanar ajuda perquè si no, perdem a tothom! El propi president... No manarà res, ja que si no hi ha ningú, a qui manarà? No manarà a ningú, com a molt manarà a les pedres, perquè les pedres no moren. En vint anys, de debò, de debò, de debò que aquí no hi quedarà ningú.</p>	<p>PG Cementiri Chyron</p> <p>PG Pastor Joseph al cementiri</p> <p>PG Cementiri PM Pastor Joseph parlant</p> <p>PA Pastor Joseph parlant</p> <p>PG Enterrament PG Assistents marxant en fila</p>	So ambient	<p>(7)</p> <p>(13)</p> <p>21. Es menciona i denuncia la inacció del govern, a qui es demana que solucionin el problema.</p>
00:28:39	<p>BOITUMELO I BETTY</p> <p>(Marion Cloete) Necessites un equip ben coordinat quan algú està malalt. Al matí vas a veure'ls i els preguntes com es troben, si menjaran, si estan deprimits... Els intentes ajudar amb antiretrovirals.</p>	<p>PG Exterior de l'orfenat PG Boitumelo i Betty caminant a l'escola Chyron PG Boitumelo i Betty caminant al camp</p> <p>PG Boitumelo i Betty entrant a una barraca PG Nen en una barraca</p>	So ambient	<p>(18)</p>

	<p>diguis que sóc seronegativa! (Betty) No... Doncs segueix així! Et desitjo tot el millor. (Boitumelo) D'acord...</p>	<p>PM Betty i Boitumelo plorant PD Mans agafades de Betty i Boitumelo PG Betty abraça la dona al llit i Boitumelo acarona el bebè PG Betty i Boitumelo caminant agafades PG Dona amb troncs al cap PG Home en bicicleta</p>	<Música	
00:31:21	<p>(Marion Cloete) En Thabo s'està morint. I només vull comprovar què està fent la família. (Joyce) Dormen tres sota d'un arbre. (Marion Cloete) Qui? (Joyce) En Thabo. L'han tret fora de casa. (Marion Cloete) Crec que es morirà en qual-sevol moment. D'acord, Con, pots avisar una ambulància. Hem d'organitzar-ho tot. (Pauline) Ho sento, Marion, encara s'estan barallant. S'estava medicant aquí però no ho permetran. (Joyce) Marion, només vine i mira'l. (Marion Cloete) Pauline, ensenya'ns el camí i parlaré amb la seva mare. (Joyce) Aquesta família necessita ajuda, Marion. (Marion Cloete) D'acord.</p>	<p>PA Con caminant PA Marion, Nicole i Con parlant PA Marion i Joyce parlant</p> <p>PG Casa de Thabo de lluny</p> <p>PM Nena abraçant a Marion PA/PM Con i Nicole escoltant</p> <p>PM Pauline parlant PM Nicole escoltant PP Joyce parlant</p> <p>PP Pauline escoltant</p>	<p>Música> So ambient</p>	(9)
		<p>PG Marion, Con i nens caminant</p>	So ambient	

<p>(mare Thabo) Com estàs? (Marion Cloete) Hola! Oh, està clar que ets la mare d'en Thabo, oi? (mare Thabo) Sí... (Marion Cloete) Tan sols per la cara. Si us plau, digues-li que ho sento molt pel seu problema. La família ha decidit el que vol fer? Volen que el portem a l'aldea? Volen que resti aquí? Necessiten ajuda? Necessiten una ambulància? (mare Thabo) No necessitem ambulància. (Marion Cloete) No vols que ens l'emportem. Ell es quedarà aquí? Malalt? I això, mare? No necessita un hospital? No creu ella que hauríem de mirar si podem portar-lo a l'hospital per aconseguir antiretrovirals per tractar el seu VIH? Està prenent algun medicament ara? (Pauline) El visita un curandero? (Marion Cloete) Li sembla bé que parli amb ell? (mare Thabo) Sí.</p> <p>(Marion Cloete) M'asseguraré que en Thabo vulgui ser filmat.</p>	<p>PM Mare de Thabo parlant PM Mare i Marion donant-se la mà</p> <p>PA Marion, Con, Joyce i Pauline parlant amb la mare PP Mare de Thabo</p> <p>PA Marion i mare parlant</p> <p>PA Marion, Con, Pauline i Joyce parlant amb la mare PP Mare de Thabo PG/PA Marion, Con, Pauline i Joyce parlant amb la mare</p> <p>PM Nens jugant al terra PA Marion i Joyce parlant amb la mare PG Marion caminant seguida per Joyce i la mare PA Marion parlant</p>		<p>(18)</p> <p>(14)</p>
<p>(Marion Cloete) Quin mal aspecte que té... Em deixes que miri, Thabo? T'han sortit grans. Thabo, em sents?</p> <p>THABO</p>	<p>PG Marion parlant amb Thabo estirat a terra</p> <p>Chyron</p>	<p>So ambient</p>	

<p>(Marion Cloete) Què et fa mal? La calor? (Thabo) Aquí... I als costats... I aquí... (Marion Cloete) Estàs molt calent... Mira, si vas a un hospital i t'ajuden, quan tornis t'ajudaré jo amb un altre medicament. Ara ens podries ajudar a prendre la decisió, ja saps com em sento, d'enviar-te a l'hospital ràpid i començar el tractament. Què vols fer? (Thabo) M'ajudaran a l'hospital? (Marion Cloete) Penso que sí. Però... estàs preparat per marxar o vols lluitar? (Thabo) Seguiré lluitant. (Marion Cloete) Bé. (Thabo) Seguiré lluitant. (Marion Cloete) D'acord. Escolta'm, estimada, ell vol anar a l'hospital, d'acord? Saps, digues-li que em preocupa la calor. (mare Thabo) Ells se l'emportaran a un lloc de manera que quan torni us el podeu emportar vosaltres. (Marion Cloete) Oh, voleu portar-lo a un endeví? (mare Thabo) Sí. (Marion Cloete) Però li heu de preguntar a en Thabo. Thabo, vols anar primer a l'endeví o vols anar a l'hospital? (Thabo) Crec que vull anar a l'hospital dos dies, perquè l'endeví no té el tractament. (Marion Cloete) No tenen el tractament... Us portaré fins a... Necessites vomitar... Ei nois, porteu-me una galleda, de pressa, de pressa!</p>	<p>PPP Marion parlant amb Thabo estirat a terra PM Marion parlant amb Thabo PM Nena jugant amb aigua PM Marion parlant amb Thabo PP Marion parlant amb Thabo PG Dones escoltant PP Mare de Thabo PM Thabo i Marion al terra PG/PM Dones escoltant PM Thabo i Marion al terra PP Thabo parlant</p>	<p>(18) (9) (15) (18) (9)</p>
--	---	---

	<p>Porteu-me un drap per tapar-li el cap, de pressa! Està massa calent a la part del coll.</p> <p>(mare Thabo) L'hospital l'enviarà a casa perquè està rebent el tractament aquí.</p> <p>(Joyce) Tens raó.</p> <p>(Marion Cloete) De fet, cap dels tractaments està funcionant. Té el VIH/sida i hem de començar a utilitzar altres coses. No l'està ajudant! Quantes vegades anem a un enterament amb un cas similar i els enterrem cada dia! Ostres! I per què, per què els meus nens encara estan vius? Per què la Betty segueix viva? Ella estava pitjor! No té res a veure amb mi, Joyce, es tracta del que ell diu, ho enteneu? I ell està dient: «Si us plau, porteu-me a l'hospital».</p> <p>(Marion Cloete) Oh, està bé... Doneu-li tot l'amor que pugueu, nois, està molt malalt.</p>	<p>PG Marion i Thabo al terra i dones escoltant</p> <p>PG Thabo vomitant</p> <p>PM Marion parlant</p> <p>PP Nena jugant</p> <p>PM Mare parlant amb Joyce</p> <p>PM Marion cridant</p> <p>PA Marion cuidant de Thabo</p> <p>PP Thabo amb mala cara</p> <p>PM/PA Marion cridant</p> <p>PP Mare de Thabo escoltant</p> <p>PM Joyce i dona escoltant</p> <p>PG Thabo queixant-se de dolor</p> <p>PP/PM Thabo queixant-se de dolor i Marion cuidant-lo</p> <p>PG Mare de Thabo tornant a casa</p> <p>PM Nens mirant</p> <p>PG Homes transportant Thabo</p> <p>PD Peus de Thabo caminant</p> <p>PA Homes transportant Thabo</p> <p>PG Nena mirant</p>	<p><Música</p>	
--	---	---	-------------------	--

		PG Cotxe marxant		
00:36:48		PG Camps de l'aldea PG Pati de l'orfenat PM Nenes jugant amb les mans PP Lillian jugant i cantant PM Nenes jugant amb les mans PP/PPP Lillian jugant i cantant PG Nens jugant als gronxadors PA/PG Marion parlant	Música> So ambient	
	(Marion Cloete) Pauline, vull preparar la caixa per la Virginia. Vine cap aquí, bonica! No ho penso fer sola!	PG Marion, Pauline i Virginia a una habitació PG Marion parlant PP Virginia somrient Chyron	So ambient	
	VIRGINIA (Marion Cloete) A veure la teva propera cita... Saps quin dia és? Molt bé, nois, aneu cap a l'altra banda mentre estic aquí amb la Virginia, si us plau!	PA Marion i Virginia parlant PP Nen mirant PG Nens marxant PM Marion i Virginia a la taula PD Medicines		
	(Marion Cloete) Recordes estar malalta sense tenir medicines? (Virginia) Sí. Recordo quan només bevia aigua, estirada al terra, sense pastilles.	PP Virginia parlant		(18)
	(Marion Cloete) Solia venir aquí a l'escola. Tremolava, tenia gana. Vaig enviar un missatge als pares però ningú va venir mai. I	PP Virginia somrient PM Marion i Virginia (entre-	So ambient	(8) (6)

<p>va començar a viure amb nosaltres.</p>	<p>vista)</p>		
<p>(Virginia) Quan vivia amb la meva mare, tenia un bar clandestí. (Marion Cloete) Un lloc on venen alcohol? (Virginia) Sí. (Marion Cloete) I? (Virginia) Quan dormia, li donava cerveses a alguns nois per venir i dormir amb mi i així li donaven diners a ella. (Marion Cloete) Per dormir amb tu... (Virginia) Sí. (Marion Cloete) Passava molt sovint? (Virginia) Sí. I després em vaig posar malalta.</p>	<p>PP Virginia mirant el terra PD Medicines</p> <p>PM Virginia parlant</p> <p>Zoom in de Virginia PPP Virginia parlant PP Virginia mirant el terra</p>	<p>So ambient</p>	<p>(17)</p>
<p>(Marion Cloete) Tot el seu cos estava ple de pus: els ulls, les orelles, la boca... No hi havia cap part del seu cos que no estigués ple de pus. Ella m'acabava dir que volia marxar, que estava preparada per morir, que no podia més. I vaig començar a preparar-la. Una dona va venir i ens va dir: «Escolteu, tenim diners per antiretrovirals per una persona». Era jugar-se-la a una carta. La Virginia es va aixecar i va dir: «Sabeu què? Encara no ha arribat la meua hora i lluitaré». I ho va fer.</p>	<p>PM Marion i Virginia (entrevista)</p> <p>PP Virginia mirant el terra PM Marion i Virginia (entrevista) PP Virginia mirant</p>	<p>So ambient</p>	<p>22. Es descriuen situacions delicades amb molts detalls.</p> <p>23. Les referències religioses i espirituals són presents a l'hora de definir la mort.</p>
<p>(Marion Cloete) Dóna'm la mà. Per la nostra lluita... I guanyarem. (Virginia) Sí. (Marion Cloete) Estic molt orgullosa de tu,</p>	<p>PM Virginia amb la caixa PM Virginia i Marion donant-se la mà Zoom in de les mans</p>	<p>So ambient</p>	<p>(9)</p> <p>(15)</p>

	petita.	PD Mans agafades		
00:40:10	HOPOLANG, UN ANY DESPRÉS	PG Hopolang perseguint un porc Chyron PG Hopolang perseguint un porc PG Porc corrent PG Hopolang perseguint un porc	So ambient <Música Música>	(4)
	(Marion Cloete) Recordes quan cridaves allà? Aquell desgraciat m'ha passat el VIH. Recordes quan ho cridaves? (Joyce) Sí que cridava, ho recordo... (Marion Cloete) Nicole, vine, estem creant el perfil del nostre assassí en sèrie. En Thabo, que s'està morint, és un assassí en sèrie. Estàvem estudiant el nombre de dones amb les quals ha dormit que han mort. (Joyce) No ho sé. (Nicole Cloete) No sabem on va ser abans. (Marion Cloete) Només pel que sabem, quantes? (Nicole Cloete) Només en sabem d'unes sis o set... Perquè potser va adonar-se que estava malalt... i llavors ja no ho va fer més. (dona) Aquella també va ser la xicota d'en Thabo. (Marion Cloete) Com? No la xicota, només	PM Marion i Joyce rient PM/PP Marion, Joyce i Nicole parlant PP Dones escoltant PP Joyce i Nicole parlant PP Dona escoltant PM Dones escoltant i rient	So ambient	

	<p>pel sexe... Deu ser molt bo al llit! La cosa és que als homes els hi encanta perquè és molt atractiva. En Thabo era un cavaller, recorda-ho!</p> <p>(Joyce) Sí, tan cavaller, amb el cos petit... Per això les noies pensaven que era divertit, perquè veien aquell cos... En Thabo...!</p> <p>(Marion Cloete) No ho sé això jo, sóc massa vella.</p>	<p>PM Marion i dones parlant</p> <p>PP Joyce parlant</p> <p>PPP Nicole escoltant</p> <p>PPP Joyce rient</p>		<p>24. Es frivolitza la transcendència de la transmissió de la sida per culpa d'en Thabo amb el seu atractiu aspecte físic.</p>
	<p>(Marion Cloete) Llavors en Thabo se'n va anar amb una altra dona, després d'haver estat amb quatre més. Cada una d'elles ha mort. Quan la seva parella mor, ell segueix endavant. És un assassí en sèrie. Ara està amb la Louise. Aquest assassí en sèrie de VIH mai fa res per protegir les seves parelles, òbviament. Aquesta dona va deixar en Thabo i va marxar amb en Barkley. El recordeu a en Barkley? Treballava aquí. Ella va morir i en Barkley va anar amb la Maria i la Maria va morir. Veieu com els homes sobreviuen molt millor que nosaltres, les dones?</p>	<p>PG Marion a la pissarra i classe escoltant</p> <p>PM Marion explicant</p> <p>PP Marion explicant</p> <p>PM Marion explicant</p> <p>PP Marion explicant</p>	So ambient	<p>25. La Marion ensenya educació sexual, que no reben de la família.</p> <p>(4)</p>
00:43:03	<p>(Marion Cloete) S'està escampant!</p> <p>(Con Cloete) Vigileu amb el foc! Aneu cap allà!</p>	<p>PP Nicole i Con entrant a classe cridant</p> <p>PP Con mirant per la finestra</p> <p>PA Alumnes fora de classe</p> <p>PG Fum al camp</p> <p>PG Con cridant</p> <p>PG Homes apagant les flames</p> <p>PG Herba en flames</p>	<Música	

<p>(Tami) A vegades no podia dormir perquè em feia mal la panxa. (Marion Cloete) De gana? (Tami) Sí. (Marion Cloete) I la teva germana, o ella no tenia gana? (Tami) No, perquè qualsevol cosa que trobava li donava a ella. I només n'agafava un trosset.</p>	<p>PPP Tami parlant</p>	<p>So ambient</p>	<p>(15)</p>
<p>(Marion Cloete) Va ser la seva germana la que va tenir la pitjor mort per VIH que he vist mai. Veure un nen ofegar-se per la seva pròpia sang... Uf! Saps què, és aleshores quan vénen els àngels. No parava de dir-me: «No vull anar-me'n sense tu». I era molt difícil per mi explicar-li que no podia morir amb ella.</p>	<p>PM Marion (entrevista) Fotografia de la germana PM Marion (entrevista)</p>	<p>So ambient</p>	<p>27. L'ús d'imatges de personatges morts crea empatia amb l'espectador. (23) (8) (9)</p>
<p>(Marion Cloete) Li va demanar a les germanes que tanquessin de pressa la porta. Li vaig dir que no podia marxar amb ella perquè si no, qui vigilaria els nens a casa. Així que ella va dir: «Bé, pot venir en Tami?». I li vaig dir: «No... Mira, Déu ens dóna a cadascun de nosaltres una petita partitura. Hem d'acabar tota la nostra cançó abans de marxar». Així que ella va dir: «Això vol dir que la meua cançó ja està acabada?». Vaig dir: «Sembla que la teua cançó ja està acabada». En el moment que ella moria, li vaig dir: «Mira'm, mira'm, concentra't! Has de concentrar-te en morir-te o si no serà molt dur». Em va mirar i</p>	<p>PPP Marion (entrevista) PP Tami escoltant PPP Marion (entrevista) PP Tami escoltant PPP Marion (entrevista) Fotografia de la germana</p>	<p>So ambient</p>	<p>(15) (23)</p>

	<p>li vaig dir: «Sent com et deixo anar. Sent com els àngels se t'emporten». I ella va dir: «Està passant alguna cosa». I llavors va començar a agonitzar, ja no podia parlar més amb mi. Però mentre ho estava vivint, de fet vaig poder sentir com els àngels venien.</p>	<p>PPP Marion (entrevista) PP Marion (entrevista) PP Tami escoltant</p> <p>Zoom in de Tami</p>		
	<p>(Tami) Encara la trobo a faltar però ara sé que allà on sigui, està fora de perill. Haig de viure amb això. Ho he intentat tot per oblidar-ho i he aconseguit el que volia però he après a fer la meva feina, vigilar els nens... I això és el que volia.</p>	<p>PPP Ulls de Tami</p> <p>PP Tami parlant</p>	So ambient	(15)
00:47:01		<p>PP/PM Tami practicant arts marcials</p>	<Troubled Soldier, Simphiwe Dana	
		<p>PG/PA/PP Nens i nenes fent gimnàstica</p>		
	<p>(Marion Cloete) Com esteu?</p> <p>(Marion Cloete) Hi ha algun problema?</p> <p>(Pauline) Ja no pot caminar, no pot anar a treballar, no pot visitar ningú. Ha de restar asseguda a casa fins que el seu marit sigui enterrat.</p> <p>(Marion Cloete) Ell va morir fa...?</p> <p>(Pauline) Fa dues setmanes.</p> <p>(vídua) No, fa un mes!</p>	<p>PG Marion i altres caminant</p> <p>PG Marion saludant</p> <p>PM Nens mirant</p> <p>PA Marion i altres caminant</p> <p>PG Marion i altres dins de casa</p> <p>PP Dues dones escoltant</p> <p>PP Vídua escoltant i assentint</p> <p>PP Dona escoltant</p> <p>PP Vídua parlant</p>	<p>Troubled Soldier, Simphiwe Dana></p> <p>So ambient</p>	(15)

	<p>(Marion Cloete) Com? (Pauline) Quant li deus al tanatori? (vídua) En demanen 3.500. (Marion Cloete) Per ocupar la nevera? (Pauline) Cobren per hores. (Marion Cloete) Et cobren el cos per cada hora? (vídua) Sí. (Marion Cloete) D'acord, suggereixo que comprem el taüt, i si no tenim suficients diners perquè encara estem pagant el de l'Emily, la petita Emily, i l'altre David... Llavors, els hi devem aquests dos funerals... Però si podem arribar a un acord amb Martin's, podem anar a comprar el nostre taüt i podem agafar el 4x4 per anar-lo a buscar i posar-lo dins el taüt. I així finalment ella pot seguir endavant amb la seva vida.</p> <p>(Marion Cloete) T'ajudarem, d'acord?</p>	<p>PP Dones escoltant</p> <p>PPP Vídua parlant PPP Vídua escoltant</p> <p>PPP Vídua assentint</p> <p>PP Pauline escoltant</p> <p>PP Marion parlant PP Pauline escoltant</p> <p>PG Marion parlant i Pauline i dones escoltant</p> <p>PP Pauline assentint</p> <p>PPP Vídua amb la mirada perduda PPP Vídua assentint</p>	<p><Tribe, Simphiwe Dana</p>	<p>(6) (9)</p>
00:48:58	<p>BETTY</p> <p>(Betty) Hem vingut ara a agafar el seu cos per portar-lo a l'aldea i després de passar tota la nit vetllant-lo, demà el portarem allà on pertany.</p>	<p>Chyron PP Betty dins el cotxe PD Flors PG Carretera PP Con conduint</p> <p>PD Cartell de la funerària PM Betty caminant</p> <p>PP Marion i Con parlant PP Betty escoltant</p>	<p>So ambient</p> <p>So ambient</p>	

	<p>(Marion Cloete) Ensenya'm el taüt! Si us plau!</p> <p>(responsable) Aquest és el taüt!</p> <p>(Marion Cloete) Sí, aquest és el nostre! Però en teniu algun on hi puguis posar els mànecs?</p> <p>(responsable) Ho posarem tot i ho tractarem tot amb cura per vosaltres.</p>	<p>PA Marion, Betty i Con parlant amb el responsable</p> <p>PA Marion i responsable caminant</p> <p>PM Marion i responsable parlant</p>		
	<p>(Marion Cloete) Aniré a dins a recollir el cos.</p> <p>(Betty) Hem decidit utilitzar tots els nostres diners de Nadal pel cos. En David ha significat molt per tothom i ell era especial i hauria de tenir un viatge especial. Com un nou-nat, quan dónes a llum, ara ell està donant a llum el seu propi viatge.</p> <p>(Marion Cloete) Gràcies per ser aquí, petita.</p> <p>(Betty) Cap problema.</p> <p>(Marion Cloete) Vinga, que cadascú el beneixi!</p> <p>(Betty) El meu desig és que tingui un bon viatge i que el faci tal com va venir en aquest món.</p>	<p>PM Marion i Betty caminant cap al cotxe</p> <p>PA Betty explorant la funerària</p> <p>PD Escultures</p> <p>PPP Betty (entrevista)</p> <p>PM Homes transportant el cos</p> <p>PM Marion ajudant</p> <p>PM Homes transportant el taüt</p> <p>PM Marion i Betty amb el cadàver</p> <p>PD Marion i Betty deixant flors</p> <p>PM Marion i Betty amb el cadàver</p> <p>PM Betty parlant</p> <p>PD Mans de Betty amb flor</p> <p>PM Betty parlant</p> <p>PP Betty besant la flor i deixant-la dins el taüt</p>	<p>So ambient</p>	<p>(23)</p>

	<p>(Betty) Ara començarà una nova vida. És per això que li hem de donar un taüt bonic i especial.</p> <p>(Marion Cloete) La sida ha convertit la mort en un problema de tots.</p>	<p>PA Homes tancant el taüt PM Betty parlant</p> <p>PD Homes claven mànecs al taüt PD Betty tancant el taüt PPP Betty tancant el taüt PA Homes cobrint el taüt amb una manta dins el cotxe</p>		28. Es personalitza la sida i es converteix en un problema de tots.
		<p>PG Cotxe tornant a l'aldea PG Homes portant el taüt</p>	<i>Tribe, Simphiwe Dana></i>	
00:51:50	<p>(nen) L'he ficada dins del forat!</p>	<p>PG Nens jugant al terra PG Nens jugant amb bales PD Pedres i bales PP Nen mirant com juguen PD Pedres i bales PG Nen saltant</p>	So ambient	29. Les situacions quotidianes recorden que els protagonistes són humans. No se'ls despersonalitza ni se'ls victimitza.
	<p>MAKI</p> <p>(nena 1) «Competició de dansa aquí. Dimecres 2007 pm...».</p> <p>(nena 2) Para, para...</p>	<p>Chyron PM Maki i altres nens PM Nena llegint</p> <p>PG Nens sortint de classe</p>	So ambient	
	<p>BETTY</p> <p>(Betty) Bona tarda a tots! Bona tarda a tots! (nens) Bona tarda! (Betty) Esteu preparats? DJ, estàs preparat?</p>	<p>Chyron PA Betty rodejada de nens</p> <p>PM Nens</p>	So ambient	

<p>(Betty) I ara és l'hora d'anunciar els dos finalistes!</p>	<p>PG Nena ballant PG Nen ballant PG Públic animant PA/PM Nen ballant PG Nen ballant PG Grup de nens ballant PG Competició de ball PG/PM Grup de nens ballant PG Hopolang animant PA Betty parlant PA Nens finalistes PG Públic aplaudint PA Nens i Betty ballant PM Públic animant PA Nens finalistes PG Públic elegint guanyador</p>	<p>Música diegètica de <i>Vukani</i>, Simphiwe Dana</p> <p>So ambinet</p> <p>Música diagètica So ambient</p>	
<p>(Betty) Li donaré a la Maki el meu io-io perquè ella no competia. No importa... Ella no ha pogut... Així que he treballat per ella.</p> <p>(Betty) Això és teu. Funciona així. Ets dretana o esquerrana?</p> <p>(Maki) Dretana.</p> <p>(Betty) Agafa'l així.</p> <p>(Betty) I ara així! Molt bé, així es fa! Sí!</p> <p>(Betty) T'havien regalat mai res abans, durant la teva infantesa? És el seu primer regal.</p>	<p>PA Maki i Betty</p> <p>PP Maki escoltant PM Maki i Betty</p> <p>PP Maki emocionada PA Betty ensenyant a fer servir el io-io</p> <p>PD Mans de Maki i Betty PP Maki atenta PD Mans de Maki i Betty</p> <p>PA Maki aprenent a fer servir el io-io</p> <p>PP Betty parlant PP Maki negant PM Maki jugant amb el io-io</p>	<p>So ambient</p>	

	EL DIA SEGÜENT EL PARE DE LA MAKI LA VA ESBORRAR DE L'ESCOLA	PM Betty ballant i Maki jugant Chyron PG Betty, Maki i altres nens caminant PA Maki admirant el io-io		
00:55:17	<p>(Marion Cloete) Tan sols vull que siguis forta, estimada. Dóna'm la mà, així veuré si pots estrènyer-me-la. Fantàstic! Sí que pots! El poder de les dones, reina meva! Sí? Aquí tenim una noia extremadament guapa! Quan va anar per última vegada al metge?</p> <p>(Pauline) Hi acaben d'anar.</p> <p>(Marion Cloete) Però no li han donat res pel VIH?</p> <p>(Pauline) No.</p> <p>(Marion Cloete) Ostres, no donen ni una maleïda... És molt jove. Aquest és el seu bebè? Quants anys té el bebè?</p> <p>(dona) Un any.</p> <p>(Marion Cloete) El bebè fa bona cara. Escolta'm, necessito portar-te a l'hospital per donar-te les medicines apropiades. Si la portem a l'hospital ara, ens preguntaran què hem fet per ella. De fet, el que faria jo és anar a buscar el responsable. El seu fill té un any, Con. Si com a mínim hi ha alguna possibilitat, hem de...</p> <p>(Con Cloete) Té un bebè d'un any? Bé, llavors crec que ens l'hem d'emportar.</p>	<p>PG Marion i altres caminant PG Habitants i casa de l'aldea</p> <p>PM Marion i Margaret al llit Zoom in de Margaret al llit PG Marion i Margaret al llit PPP Margaret queixant-se de dolor</p> <p>PG Interior de la casa PM Pauline i Leigh PM Bebè sobre la falda</p> <p>PP Margaret al llit</p> <p>PP Pauline i Leigh</p> <p>PG Exterior de la casa PM Pauline i Leigh PG Con a la porta de casa</p>	So ambient	(15)

	<p>(Marion Cloete) L'hem de preparar. T'hem de canviar les camises. Necessita una samarreta. És estrany, saps. Sap com sap que té la sida? Diu que en coneix l'olor. La pot olorar en el seu cos.</p> <p>(Marion Cloete) Si us plau, si tothom pogués marxar... M'agradaria parlar amb ella en privat. Ho agrairia molt.</p> <p>(Marion Cloete) Encara estàs preparada per lluitar... per la teva vida?</p> <p>(Leigh Cloete) No vol anar a l'hospital. Ha decidit que vol quedar-se i arriscar-se aquí.</p> <p>LA MARGARET VA MORIR EL DIA SEGÜENT AL MATÍ</p>	<p>PA Con surt de casa PM Con caminant PM Marion i Margaret al llit PA/PM Marion, Pauline i Leigh</p> <p>PM Home amb bebè en braços PM Bebè plorant PP Margaret al llit</p> <p>PM Marion i Margaret al llit PG Dona amb bebè a l'esquena</p> <p>PG Exterior de la casa PG Gos fora de casa PG Dones assegudes PM Leigh fora de casa PG Dona i nen asseguts PP/PM Home i bebè en braços PP Margaret al llit queixant-se de dolor PG Exterior de la casa Chyron</p>	<p>Crits de Margaret</p> <p><Música</p>	<p>(6)</p> <p>(15)</p> <p>(15)</p>
00:57:57	<p>SOWETO</p> <p>(Collen) A la vostra dreta, totes les tombes que veieu són de nens. En aquesta banda no hi ha adults, només nens.</p>	<p>PG Cementiri de Soweto Chyron PG Tombes del cementiri</p> <p>PM Collen conduint PG/PM Cementiri, tombes i</p>	<p>Música> <Himne nacional de</p>	

<p>(Collen) Això és Avalon.</p> <p>COLLEN, EL MARIT DE NICOLE</p> <p>(Collen) I ja no hi ha espai perquè probablement cada cap de setmana més d'un centenar de persones són enterrades aquí. Aquest espai s'omplirà. Creiem que en dos anys perquè allà és on tot s'acaba. A l'altra banda hi ha la carretera. Com que enterrem cada setmana, cada cap de setmana... A vegades vaig fins i tot a tres funerals en un dia. Perquè si no hi vas, demà podràs ser tu o tu podràs ser el que plores i ningú vindrà a donar-te suport. De veritat que he perdut el compte del número de funerals als quals he assistit des d'inicis d'aquest any.</p>	<p>familiars PG Enterrament PG Cotxe fúnebre seguit de cotxes PG Autobusos plens PG Tombes</p> <p>Chyron</p> <p>PM Collen (entrevista) PP Collen (entrevista) PG Espai buit del cementiri PG Tombes PG Familiars agafats del braç PP Collen (entrevista) PG Cementiri Zoom in d'un funeral</p>	<p>Sud-àfrica</p> <p>Himne nacional de Sud-àfrica> <Música</p>	<p>(7)</p>
<p>BETTY</p> <p>(Betty) Hi ha tanta mort al nostre voltant, tanta gent morint... Enterrem algú cada cap de setmana. Pensava que per tant jo era la següent. La Marion em va dir que... Que no és una sentència de mort, no és la fi del món. Tot el que has de fer, saps, és trobar qui realment ets.</p>	<p>Chyron</p> <p>PP Betty (entrevista) PPP Betty (entrevista) PD Mans de Betty</p>		<p>(15) (23)</p>

		PG Betty asseguda al terra	Música>	
01:00:46	<p>(Marion Cloete) Estàs bé? Sabeu per què plora la Betty? (nens) No. (Marion Cloete) Bé, perquè la Betty té el VIH i sempre que mor algú a ella li afecta. Va anar en una trobada i li van dir que la mare de la Lucky acaba de morir. Prenem-nos un moment per ajudar a la Betty a superar-ho. Betty, quina és la cosa que més et preocupa? (Betty) La mort. (Marion Cloete) La mort. Què de la mort? Simplement la mort en la seva totalitat.</p> <p>(Marion Cloete) Com que alguns de vosaltres m'heu preguntat sobre la mort... Ens fa por. Convivim amb la mort cada dia, oi? No hem de parlar d'aquesta mort. Va, agafeu els vostres coixins. Ara haureu de cridar per tot allò que us fa mal. Això és especialment per la Betty. D'acord, agafeu el vostre coixí. Ensenyeu-me amb el vostre coixí com us sentiu. Vas enterrar el teu germà petit. I tu vas enterrar la teva mare. Sentiu-ho! I ara el posem aquí i fem... 1, 2, 3...</p> <p>(Marion Cloete) Això està molt bé. Quines són aquelles paraules... Què més? (nen) «T'odio». (nena) «No puc més».</p>	<p>PM Teràpia amb Marion PM Betty plorant PM Teràpia amb Marion</p> <p>PP Betty plorant</p> <p>PP Nena mirant. PM Marion i Betty</p> <p>PM Betty assenteix PPP Nena escoltant PPP Nen escoltant PPP Nens escoltant PM Teràpia amb Marion PM Nens asseguts PM Nen amb coixí PP Nen amb coixí PA Marion doblegant el coixí PM Nens amb coixí PA Marion amb coixí PM Nens cridant</p> <p>PP Nena amb coixí PM Nens parlant</p>	<p>So ambient</p>	<p>(17)</p> <p>(15)</p> <p>(17)</p>

<p>(Marion Cloete) «No puc més»! Vinga, que cadascú agafi un amic i expliqueu-li al vostre amic qui crida. I en especial els més nous, que no han fet la part inicial per gaire temps... Els hi hem de preguntar què ha passat.</p> <p>(nena) Està trista.</p> <p>(Marion Cloete) Ella està molt trista. Està trista.</p> <p>(nena) Està molt disgustada.</p> <p>(Leigh Cloete) Molt.</p> <p>(Marion Cloete) Qui ha mort?</p> <p>(Lillian) El tiet.</p> <p>(Marion Cloete) El teu tiet?</p> <p>(Lillian) Sí.</p> <p>(Marion Cloete) Hem de trobar l'àngel que ens cuida. I sabeu que treballem amb els àngels de nit a les habitacions, oi? Dormen al nostre llit. Sentiu-lo, com obre les ales i us agafa. Demaneu-li que us protegeixi mentre creixeu. Aquests són els secrets entre els àngels i els nens. Aquella gent especial que treballa per Déu, ells recorden per què va venir: per viure. Sentiu com el vostre cor s'obre al vostre àngel. I sentiu com us agafen el cor. Obriu els ulls. És un àngel gran o petit?</p> <p>(nen) Un àngel gran.</p> <p>(Marion Cloete) I el teu, Lillian?</p> <p>(Lillian) M'ha dit que m'estima.</p> <p>(Marion Cloete) T'estima... I qui l'ha enviat?</p> <p>(Lillian) És el meu pare.</p> <p>(Marion Cloete) I el teu, Betty?</p> <p>(Betty) És molt gran i brillant, brilla com les</p>	<p>PM Teràpia amb Marion PM Nenes parlant PP Nens parlant</p> <p>PP Nenes parlant PP Marion i dues nenes</p> <p>PM Nena i Leigh</p> <p>PP Nen escoltant PPP Marion i Lillian</p> <p>PP Nen escoltant PP Nena amb ulls tancats</p> <p>PP Nenes escoltant PPP Nena amb ulls tancats PP Nena amb ulls tancats i plorant PP Nena plorant PP Nen escoltant PP Nen amb ulls oberts</p> <p>PP Lillian parlant</p> <p>PP Betty parlant</p>		(23)
--	--	--	------

	<p>estrelles, com els rajos. (Marion Cloete) I té por de la mort? (Betty) No. (Marion Cloete) Pots cuidar els que tenen por? Pots, Lillian? Pots tu? Amb el vostre àngel? Agafeu els vostres coixins, poseu-los a la cadira i aixequen-vos. Veniu, dins del cercle! Els grans a fora, els petits a dins.</p> <p>(Marion Cloete) Ara... Hem de cuidar els uns dels altres. (nens) Hem de cuidar els uns dels altres. (Marion Cloete) I ens estimem. (nens) Ens estimem. (Marion Cloete) I als nostres àngels. (nens) I als nostres àngels.</p>	<p>PP Lillian escoltant PP Nen escoltant PP Betty assentint PPP Nena aixecant-se PM Teràpia amb Marion PM Marion i nens formant un cercle i abraçant-se</p>		(23)
01:04:55	<p>(dona) És allà, la Maki!</p> <p>MAKI</p> <p>(dona) Per què vens tan lluny a buscar aigua? No hi ha aigua a casa? (Maki) El meu pare m'ha dit que porti aigua.</p> <p>(Pauline) Quantes vegades vas a buscar aigua? (Maki) Tres vegades al dia.</p>	<p>PG Nen al camp PG Paisatge des del cotxe PG Maki amb garrafa al cap PP Maki amb garrafa al cap Chyron</p> <p>PG Dona ajudant a Maki PP Dona parlant PPP Maki escoltant PP Dona escoltant PG/PM Dones ajudant a Maki a carregar l'aigua</p> <p>PM Maki parlant</p>	So ambient	

		PG Maki i altres marxant		
(Maki) Torno a l'escola, mama. (mare Maki) No hi pot anar ara mateix perquè el seu pare no ho sap. Quan torni a casa i descobreixi que no hi ets, agafarà una bona enrabiada. (Pauline) Entenem que és la teva filla però ella necessita anar a l'escola. S'està quedant enrere. Demà els dos estareu morts i ella se n'haurà de sortir sola sense futur. Simplement dóna-li una oportunitat d'anar a l'escola i comprovem què és el que pot fer. Estic segura que ni tu ni el seu pare heu rebut educació. És instruït el seu pare? És instruïda la seva mare? No hi ha ningú instruït aquí. Ella pot cuidar de tu en el futur. Tot el que heu de fer és donar-li l'oportunitat d'instruir-se. Maki, què en dius? (Maki) Vull anar a l'escola.	PA Maki, Pauline, mare i altres parlant PM Maki i mare parlant PM Mare parlant amb bebè en braços PM Maki escoltant PP Mare amb bebè escoltant PP Nen mirant PP Maki escoltant PPP Maki escoltant PPP Maki negant PM Mare amb bebè escoltant PP Mare amb bebè escoltant PP Maki parlant PM Mare amb bebè en braços	So ambient	(11)	
		PG Maki amb bebès entrant a casa PG Interior de la casa PA Maki amb bebès a casa PG Interior de casa PA Maki agafant la maleta PG Maki marxant de casa	So ambient	(15)
		PP Maki somrient PD Cames de Maki	<Música	

	<p>(nena) Marion, no veig els elefants! (Marion Cloete) Mira l'aigua! Es poden veure els elefants! (guia) Mireu, mireu allà!</p> <p>(Marion Cloete) Oh! Són allà! (Lillian) Oh, que maques! (Marion Cloete) Sí, són molt maques! (Lillian) Mira què hi ha allà! (Marion Cloete) Oh, sí, hi ha un hipopòtam!</p> <p>(Marion Cloete) Oh, que bonica! Mireu, és un bebè! Però ella vol anar amb la seva mare...</p> <p>(Marion Cloete) Nois, així és la vida, eh? Pot fer por al principi però un cop comences, ja no fa tanta por.</p>	<p>PM Senyal de benvinguda al parc PG Nens pujant al bus PP Nens al bus PG Paisatge PG Interior del bus</p> <p>PG Elefant caminant PG Elefants caminant PA Interior del bus PG Elefants caminant PG Interior del bus PG Zebres PG Interior del bus</p> <p>PM Marion a l'interior del bus PG Paisatge PP Maki a l'interior del bus Zoom in de girafa PG Girafa caminant</p> <p>PM Nens a l'interior del bus mirant la girafa aprenent a caminar</p> <p>PP Lillian mirant PG Girafa amb el seu bebè caminant PG Nens sortint del bus</p>	<p><i>Thwel Ubunzima, Simphiwe Dana</i>></p>	<p>(2)</p> <p>(19)</p>
--	--	--	---	------------------------

	<p>(guia) Els elefants que veiem a Pilanesberg tenen una història personal trista. Quan es va fundar Pilanesberg, els elefants que eren més fàcil de transferir aquí eren elefants petits. Així que tots aquests joves elefants van ser traslladats en una furgoneta fins a Pilanesberg i van ser alliberats al parc. Imagineu, joves com eren, posats en una terra desconeguda, en un parc desconegut, amb ningú que els cuidés. Els elefants són com les persones: viuen en grup, cuiden els seus fills i els ensenyen com viure i comportar-se. Però aquests joves elefants no tenien ningú que els guiés, de manera que es comportaven malament: corrien darrere els rinoceronts, els mataven, es volien aparellar amb ells i feien tot allò que no se sol associar amb els elefants. Per corregir aquest mal comportament, els responsables del parc van decidir portar elefants adults mascles per tal que controlessin els joves. I en aquest moment va ser quan es van començar a comportar com ho fan normalment els elefants. Ara viuen amb rinoceronts al seu costat i ja no els persegueixen.</p>	<p>PG Elefants PA Guia explicant PG Nens escoltant el guia PG Elefants amb cuidador PP Lillian escoltant PP Elefant PM Nens escoltant</p> <p>PP Nens escoltant PM Con amb nen en braços PG Guia explicant i nens escoltant PG Elefant bramulant</p> <p>PG Elefants caminant i bramulant PP Marion amb nena en braços</p> <p>PP Lillian escoltant</p> <p>PP Maki escoltant PG Elefant PG Rinoceronts</p>	<p>So ambient</p>	<p>(2)</p>
		<p>PM Maki caminant PP Elefant bramulant PA Nens mirant PPP Elefant bramulant PM Guia posant el braç dins la boca de l'elefant</p>	<p><Música</p>	

	(nena) Tinc por. (guia) No, no et farà mal.	PM Nena mirant l'elefant PM Guia consolant la nena PP Nena posant el braç dins la boca de l'elefant PP Nena mirant PG Lillian corrent PA Lillian i nen donant menjar a l'elefant PG/PP Maki agafant i portant menjar PM Nens mirant PP/PM Maki i Marion donant menjar a l'elefant PA Maki i Marion somrient		
		PA Nens pujant al bus PG Bus marxant		
01:14:03		PG Nens corrent al pati PG Nens caminant al pati	Música> So ambient	
	(Con Cloete) Mira això! Mira això! (Marion Cloete) «L'amanida pel VIH de Manto s'emporta una esbroncada». És la famosa dieta: creuen que l'oli, la remolatxa... (Con Cloete) I l'all! (Marion Cloete) ...i l'all ens salvarà.	PA Con amb un diari a la mà PM Marion llegint el diari PP Article del diari PP Virginia	So ambient	(21) (13)
	VIRGINIA	Chyron		(15)
	(Con Cloete) Això és tot. (Marion Cloete) Si haguéssim seguit els seus	PM Marion senyalant la porta-		

	<p>consells...</p> <p>DR. MANTO – MINISTRA DE SANITAT</p> <p>(Marion Cloete) ...la Virginia estaria morta ara.</p> <p>(Con Cloete) Vine primer a veure la feina que fem, i després digues davant de tot el món tot això de l'oli, l'all i les llimones...</p> <p>(Marion Cloete) Estem parlant dels seus pares, que han mort per la sida.</p> <p>(Con Cloete) Sí, la gent acaba de descobrir el que tenen i això és tot. I allà és on el VIH és més prevalent.</p> <p>(Marion Cloete) I això és el que em fa enfurismar tant, tant, tant d'aquesta dona!</p>	<p>da del diari</p> <p>PD Portada del diari</p> <p>Chyron</p> <p>PM Con enfadat</p> <p>PA Marion amb nenes i diari a la mà</p> <p>PP Con enfadat</p> <p>PA Marion enfadada senyalant la portada del diari</p>		(6)
	<p>(Marion Cloete) En aquest continent, vam sobreviure el colonialisme, vam sobreviure l'apartheid, vam sortir-ne però teníem VIH. Estàvem devastats.</p>	<p>PG Nens a l'aldea sota la pluja</p>	<Música	(13)
01:15:37	<p>VIRGINIA</p> <p>(Con Cloete) Estàs preparada? D'aquest en són 15, no, 15 mil·lilitres? T'has abrigat prou no? Perquè no pararà de ploure i farà molt fred. No vull que agafis una pneumònia. Molt bé, ja està!</p>	<p>PA Con ordenant els medicaments</p> <p>PG Virginia i noia</p> <p>Chyron</p> <p>PM Con mesurant</p> <p>PA Virginia somrient</p> <p>PP Con amb pastilles</p> <p>PA Con parlant</p>	<p>Música></p> <p>So ambient</p>	(8) (9)

		PD Caixa amb medicaments PA/PP Virginia prenent pastilles		
LILLIAN BETTY	(Betty) Bon dia, Marion! (Marion Cloete) Tot bé? (Betty) Sí, tu com estàs?	PA Virginia caminant Chyron PG Lillian caminant Chyron PG Betty caminant PG Con dins el cotxe	So ambient	(18)
	(Marion Cloete) Creus que la cultura té molt a veure amb la taxa de mortalitat, que els nens no parlin sobre sexe amb els seus pares? N'has parlat mai amb els teus pares? (Virginia) No! Em mataria! De veritat... (Marion Cloete) Però t'estan matant igualment.	PG Paisatge PM Marion, Betty i Virginia dins del cotxe PM Marion i Betty PM Betty i Virginia PP Virginia trista PG Paisatge Chyron	So ambient <Música Música>	(19) (17)
PRETÒRIA	(manifestant 1) Estem aquí en favor de la destitució de la ministra de Sanitat i també volem demanar a la presidència que lideri la lluita contra la sida i el VIH a Sud-àfrica. (manifestants) Així és com ho fem nosaltres, així és com ho fem nosaltres!	PD Cartell PP Manifestant PA Virginia, Betty i Lillian a la manifestació PA Betty, Lillian i Marion	So ambient	(21)

	<p>DEPARTAMENT DE SANITAT. EDIFICI DE LA UNIÓ</p> <p>(manifestant 1) En les seves accions per la sida i el VIH, ha ignorat la Constitució.</p> <p>(manifestant 2) Ministra de Sanitat, fins quan seguiràs fingint?</p> <p>(manifestant 3) Fora els criminals!</p> <p>(manifestants) Fora els criminals!</p> <p>(manifestant 3) Fora els criminals!</p> <p>(manifestant 3) Fora els tractaments que no funcionen!</p> <p>(manifestants) Què pot dir ella ara que ens veu ballar així? Què pot dir ella ara que ens veu ballar així?</p> <p>(manifestant 1) Quan l'enviem a la presó, alliberarem aquest país! La majoria dels sud-africans estan morint en silenci per culpa de la seva política!</p> <p>(manifestants) Algunes persones són seropositives, algunes persones són seronegatives, algunes persones tenen la sida i algunes persones no saben que la tenen.</p>	<p>PP Betty PG Manifestants PM Cartell Chyron</p> <p>PG Edifici</p> <p>PP Manifestant amb megàfon PG Manifestants PM Manifestants</p> <p>PP Manifestant amb megàfon PM Betty i Virginia cridant</p> <p>PG Policia vigilant PA Manifestants ballant i cantant PM Betty ballant i cantant PG Manifestants ballant i cantant PM Manifestants amb cartells</p> <p>PP Virginia escoltant</p> <p>PP Manifestants PP Virginia mirant el terra PP Betty cantant PA Con i Lillian asseguts PM Lillian asseguda</p>		<p>31. Es fa referència a la vulneració de drets recollits a la constitució de Sud-àfrica, però no es llisten quins són.</p> <p>32. Es tracta els responsables de la vulneració de drets com a criminals.</p> <p>(21)</p> <p>(15)</p>
--	---	---	--	---

01:18:29	<p>(Marion Cloete) La Lillian m'ha vingut a demanar una prova de detecció del VIH per saber si està infectada. La seva mare ni tan sols creu que va ser violada però haig d'anar a demanar-li permís per fer la prova.</p>	<p>PA Betty, Virginia, Lillian i Marion caminant</p>	<Música	(8) (9)
	<p>(Marion Cloete) Ho sento molt, petita! (Leigh Cloete) S'ha denegat? (Marion Cloete) Sí. I m'ha dit dues coses: si torno a mencionar la violació, enverinarà a la Lillian. Ha dit que la matarà perquè la seva vida s'ha acabat.</p>	<p>PG Gronxadors PP Lillian plorant en braços de Marion PG Con, Leigh i Pauline PP Lillian plorant en braços de Marion PP Lillian plorant PM Marion enfadada al costat de Lillian i Nicole</p>	<p>Música> <Música</p>	(15)
	<p>(Zelda) Això és el que faré. No em mereixo tenir fills. No em mereixo viure. (Marion Cloete) Què passa Zelda, Big Mouth? (Zelda) No em mereixo els meus fills. (Marion Cloete) No pots dir que ets una mala mare perquè no vas ser allà quan la van violar! Què passa Zelda? Què li va passar a en Big Mouth? Has dit que la volies enverinar. (Zelda) He dit que enverinaria a tothom! (Marion Cloete) Enverinaràs a tothom. (Zelda) Lillian, Vusi, Avy... Enverinaré a tothom i després a mi. I així tots morirem. (Marion Cloete) Per què?</p>	<p>PG Vistes de Zelda des d'una finestra i una porta cridant</p> <p>PA Marion sortint per la porta i cridant PA Marion i Zelda discutint</p> <p>PM Marion i Zelda discutint</p>		

<p>(Zelda) Perquè sóc una mala mare. Sóc una molt mala mare per ells. (Marion Cloete) Ho ets! (Zelda) Sí! (Marion Cloete) Crec que hauré de trucar a Protecció al Menor.</p>	<p>PM/PG Zelda marxant PA Marion parlant</p>		
<p>(Marion Cloete) No estiguis avergonyida. Jo et crec. Jo et crec. Tu la creus, Nicole? (Nicole Cloete) Sí, jo també et crec. (Marion Cloete) Tu la creus, Pauline? (Pauline) Sí. (Marion Cloete) Con? (Con Cloete) Per suposat que et crec, Lillian! (Marion Cloete) Mira això, Lillian! En Vusi també et creu. (Lillian) Sí. (Marion Cloete) D'acord? Un dia tindràs una filla i la cuidaràs, oi que sí? Mira'm! D'acord? Ens encarregarem d'això! (Marion Cloete) Crec que heu de vigilar amb la vostra mare fins que es tranquil·litzi, d'acord? (Vusi) Sí. (Marion Cloete) Simplement no mengeu res del que us doni. No... Digueu-li que sí que us ho menjareu però sortiu fora i tireu-lo, d'acord?</p>	<p>PG Lillian plorant sobre la falda de Marion amb Nicole al costat PG Con, Leigh i Pauline PM Marion amb Lillian en braços PM Vusi de peu PM Marion amb Lillian en braços PP Lillian plorant i Marion PM Vusi de peu PG Marion parlant amb Vusi PP Vusi escoltant</p>		

		PA Lillian a la porta PG Leigh sortint per la porta amb Lillian i Avy	Música>	
01:21:10	(Boitumelo) Obriu la bomba, nois! (Boitumelo) Nois, més de pressa, necessito més aigua!	PG Habitants treballant a l'aldea PG Boitumelo omplint galledes d'aigua PD Galledes PM Boitumelo cridant PG Nois girant la bomba PG Aigua sortint de l'aixeta PG Nois girant la bomba	So ambient	
01:21:34	(Marion Cloete) Quin és el seu nom, el seu cognom? (Marion Cloete) Hola, Virginia! Mira la teva germana petita! Aquí ve la Virginia! Oh, li encantes! (Marion Cloete) Vinga va, fraternitza! MARE DE LA VIRGINIA	PG Camps PG Marion, Nicole i altres caminant PG Marion parlant amb dues dones PA Virginia i Betty caminant agafades de la mà PA Marion amb bebè en braços PP Virginia somrient PM Marion fent-li un petó al bebè PM Virginia agafant en braços la seva germana PP Mare de Virginia Chyron PM Virginia amb germana en	<Música	

<p>(Marion Cloete) La Virginia està bé. Té la sida, pren antiretrovirals però cada vegada està millor.</p> <p>(traductora) No està tan malalta com abans.</p> <p>(Marion Cloete) D'acord. No li faràs un petó a la teva filla?</p> <p>(Marion Cloete) Molt bé! On va néixer ella, on va néixer la Virginia? A l'hospital o a casa?</p> <p>(mare) Va néixer a casa.</p> <p>(Marion Cloete) A quina casa se la va registrar? Ho hauré d'organitzar... On és el lloc on vau aconseguir el seu certificat de naixement? Podem anar-hi a fer un cop d'ull ràpid per tal que pugui constar en el seu document d'identitat que té 16 anys? Ella ja és gran. Molt bé! Anem a fer una ullada ràpida!</p> <p>(Marion Cloete) Va bé? Necessito registrar-la. Ara la Virginia crec que en farà 16 però necessita el seu document d'identitat. Moltes gràcies, eh?</p>	<p>braços</p> <p>PG Marion, Virginia, Betty i Nicole amb la mare</p> <p>PPP Virginia escoltant</p> <p>PPP Mare escoltant</p> <p>PP Virginia escoltant</p> <p>PG Marion, Virginia, Betty i Nicole amb la mare</p> <p>PP Mare rient</p> <p>PM Mare besant Virginia</p> <p>PP Virginia escoltant</p> <p>PM Marion parlant</p> <p>PM Virginia i mare escoltant</p> <p>PM Betty i Nicole escoltant</p> <p>PM Virginia i mare escoltant</p> <p>PG Marion parlant amb el pare</p> <p>PP Virginia somrient</p> <p>PA Marion parlant amb el pare</p> <p>PP Virginia somrient</p>	<p>So ambient</p>	<p>(15)</p>
<p>(Marion Cloete) Així que el teu aniversari ha canviat, el teu cognom ha canviat, però afortunadament tu segueixes sent la Virginia!</p> <p>(Pauline) No podem amagar el que li vas fer a la Virginia. Hi ha moltes dones que tenen fins</p>	<p>PP Marion parlant amb Virginia</p> <p>PP Mare amb filla en braços</p> <p>PP Virginia</p>	<p>So ambient</p>	

	<p>i tot més problemes però que no venen els seus fills per sexe. El perdó comença quan una mare admet el què li ha fet a la seva filla. (mare) No li vaig fer res a ella.</p>	<p>PM Mare amb filla en braços PP Virginia mirant el terra PPP/PP Mare amb filla en braços PP Virginia PM Marion i la resta marxant en cotxe PP/PM/PPP Virginia al cotxe</p>		(15)
01:25:17	<p>(Marion Cloete) Aquest és el fill d'en Thabo. Està molt bé. Estem molt contents que hagi donat negatiu i que estigui bé! I aquell petit acaba de perdre el seu pare i és molt valent. Estimava molt al seu pare, que va morir, sembla que de sida, ahir al matí, així que encara estem plorant. Hem vingut a buscar consol, però segueix molt, molt trist. Però és molt valent i ja parla com si estigués mort. Però cuidarà de la seva mare. Vine aquí, petitó, ens faràs plorar a tots! No passa res. Ho sento! Has trucat a la teva mare? (nen) Sí. (Marion Cloete) Has parlat amb ella? (nen) Sí. (Marion Cloete) Bé.</p> <p>(Marion Cloete) Tots els altres nens han perdut un pare. Així que ens donem suport</p>	<p>PG/PM Nen jugant PG Perspectiva de l'aldea PP Nen somrient PP Nen bavejant</p> <p>PM Nens PP Nen</p> <p>PPP Nen plorant</p> <p>PP/PM Marion abraçant i besant el nen</p> <p>PP Nen plorant</p> <p>PP Con plorant</p>	<p>Música> So ambient</p>	<p>(9)</p> <p>(15)</p> <p>(15)</p>

	<p>mútuament. Hem passat molta estona plorant però també entenent què és la mort. Tu simplement has de... Has d'acceptar-la. I crec que la vida es tracta d'això.</p>	<p>PP Nen plorant PP Nen mirant PM Marion, Con i nen emocionats PPP Nen trist PP Mà de Con acariciant un nen PG Con acariciant un nen</p>	<p><Ndiredi, Simphiwe Dana Ndiredi, Simphiwe Dana></p>	(23)
01:27:25	<p>(Marion Cloete) Molt bé, anem nois! M'han dit que em cantaran quan vagi al lavabo!</p> <p>(Marion Cloete) Són els nostres fills. Són els meus. Són els teus. Ens pertanyen a tots nosaltres. Tots nosaltres haurem d'unir-nos com a homes i com a dones i dir: «Som els seus pares».</p>	<p>PG Nen caminant PG/PM Nens cantant al voltant d'un lavabo exterior PG Marion sortint del lavabo</p> <p>PG Marion i nens caminant PG Casa de l'aldea PG Marion amb nens PG Nens corrent</p> <p>PA Marion amb nens PA/PM Nens caminant PG Nens amb Marion</p>	<p>So ambient</p> <p><Zandisile, Simphiwe Dana</p>	(8)
		<p>PG Nena jugant amb herba seca PA Lillian posant palla a la foguera PG Nens al volant de la foguera PA Betty amb troncs a la mà</p>		(9)

<p>(Marion Cloete) Crec que hauries de demanar un desig per la teva mare. Ha tingut una setmana dura.</p>	<p>PG Nens apropant-se PP Virginia somrient PG Nens apropant-se PG/PA Nens al voltant de la foguera PM Marion i Lillian a la foguera</p>	<p>(23)</p> <p><i>Zandisile</i>, Simphiwe Dana> So ambient</p>	
<p>(Lillian) Desitjo que la meva mare sigui forta i sé que m'estima. I desitjo ser més forta quan sigui gran. (Marion Cloete) Quin desig més bonic!</p>	<p>PP Lillian PP Virginia PM Lillian PP Lillian PD Foguera</p>	<p><Música</p>	
<p>(nen) Desitjo que sigui on sigui el meu pare, descansi en pau.</p>	<p>PP Maki escoltant</p>	<p>(23)</p>	
<p>(nen) Que el meu pare sigui amb nosaltres allà on anem. (Maki) Que la meva mare sempre pensi amb mi quan sóc aquí.</p>	<p>PM Nen eixugant-se les llàgrimes i deixant un tronc al foc PP Nen plorant PM Nen plorant PG Maki demanant un desig</p>	<p>(23)</p>	
<p>(Marion Cloete) Molt bé, posa'l a la foguera! (Betty) Maki, no pots veure els àngels quan jeus en la pols.</p>	<p>PP Virginia escoltant PG Nens al voltant de la foguera PP Maki plorant PP Lillian PP Maki PG Nens al voltant de la foguera</p>	<p>(23)</p>	

		ra PPP/PP Lillian somrient	Música>	(15)
01:30:50	FES ALGUNA COSA MARCA LA DIFERÈNCIA AJUDA UNA MARE SALVA UNA VIDA AJUDA UN NEN AJUDA A DREAM OUT LOUD DO YOU UBUNTU?	Chyron, fons negre Imatges de polseres Ubuntu	<Ndiredi, Simphiwe Dana Ndiredi, Simphiwe Dana>	
	(dona) <i>I love you Jesus, deep down in my heart.</i> (nens) <i>I love you Jesus, deep down in my heart.</i>	PG Dona cantant i nen aplaudint PG Nens cantant	So ambient	
	(Louise Hogarth) Em dic Louise Hogarth. Sóc la directora d' <i>Angels in the Dust</i> i estic aquí avui per parlar-vos sobre la meva campanya de polseres Do Ubuntu.	PM Louise parlant a càmera PM Nens ballant	So ambient	
	(nens) <i>Deep, deep. Down, down. Deep down in my heart.</i>	PG Nens cantant PP Nen ballant	So ambient	
	(Louise Hogarth) «Ubuntu» és una paraula que significa humanitat cap als altres. En altres paraules, fes per als altres el que t'agradaria que fessin per a tu. Les polseres estan fetes per dones a Sud-àfrica que viuen amb el VIH/sida. A la província de Cap Oriental on es fan les polseres de manera artesanal, hi ha un 70% d'atur.	PM Louise parlant a càmera PP Nen ballant PD Polseres Ubuntu PD Dona fent una polsera PG Nen PA Nens agafats	So ambient <Ndiredi, Simphiwe Dana	

<p>(Louise Hogarth) I nosaltres aquí al Cap Occidental tenim una oportunitat d'ajudar.</p> <p>(Louise Hogarth) Compra un braçalet. Així les dones rebran diners i el 100% dels beneficis de la venda de les polseres anirà destinat als nens. Tan sols d'aquí dos anys, hi haurà 25 milions d'orfes i amb la teva ajuda, aquesta campanya pot ajudar milers de nens. Si us plau, porta el teu braçalet per mostrar que t'importa. És una cosa petita que pots fer en la teva vida però és una cosa enorme en la vida d'aquests nens i en la vida dels pares. Si us plau, ajuda'ns a ajudar aquests nens.</p>	<p>PM Dones fent polseres PM Nenes PG Barraques PA Nens PD Mans fent una polsera PA Dones fent polseres PD Mans amb polseres PM Nena somrient PD/PG Dona fent una polsera PD Polseres PD Braçalet Ubuntu PA Nens saltant PM Nens mirant PP Dona mirant PM Louise parlant a càmera</p>		
<p>ORPHANBRACELET.ORG</p> <p>DO UBUNTU FES PER ALS ALTRES EL QUE T'AGRADARIA QUE FESSIN PER A TU</p>	<p>Chyron PM Nena amb nino Imatges de polseres Ubuntu Chyron</p>	<p><i>Ndiredi, Simphiwe Dana></i></p>	
<p>DO UBUNTU CAMPANYA DE BRAÇALET PER A ORFES PROGRAMA ALIMENTARI DIARI CAP ORIENTAL, SUD-ÀFRICA</p>	<p>Chyron</p> <p>PG Perspectiva d'un poble PG Dona caminant PA Nens caminant PA Nens cantant i ballant PM/PD Nens pintant</p>	<p>So ambient</p>	

DO YOU UBUNTU?
BLOOMINGDALE'S DOES

PA Nens fent un espectacle
PM Dona cantant
PP Nens cantant i somrient
PD Polseres Ubuntu
PM Dones fent polseres
PD Polseres
Imatges de campanya

